

Codex

Balie Antwerpen

Wetten en reglementen

september 2023

LARCIER
INTERSENTIA

CODEX BALIE ANTWERPEN

CODEX
BALIE ANTWERPEN

Wetten en reglementen

september 2023

LARCIER
INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Codex Balie Antwerpen. Wetten en reglementen – september 2023

© 2023 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1710-8

D/2023/7849/170

NUR 820

Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV

Lay-out: Crius Group, Hulshout

Omslagontwerp: Danny Juchtmans / www.dsigngraphics.be

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

VOORWOORD

Waarde confrater,

De Codex Balie Antwerpen, die in 2018 voor het eerst verscheen, is dit jaar aan haar zesde editie toe.

Aan het beproefde recept werd niets gewijzigd. Naast de eigen reglementen van onze balie vindt u in dit werk de bepalingen van de OVB Codex Deontologie, de bepalingen van Boek III en III*bis* van het Gerechtelijk Wetboek en de voor ons beroep relevante bepalingen van het Wetboek van Economisch Recht en het Strafwetboek terug.

Het afgelopen jaar heeft onze balie haar kiesreglement aangepast. De procedure werd verfijnd en de werking van het kiescollege werd aangepast. De wijzigingen zullen het komende jaar worden geëvalueerd en eventueel bijgesteld waar nodig.

De Algemene Vergadering van de OVB was dit voorjaar erg productief. Zo werd het bedrag van de minimum stagevergoeding herzien, de verplichting inzake permanente vorming afgeschaft voor de eerste drie jaar van de stage, een veralgemeende verplichting ingevoerd om te beschikken over een e-mailadres en de regels inzake verstek in de procedure zoals in tucht scherp gesteld om procesmisbruik te voorkomen.

Omwille van de eerder beperkte wijzigingen, werd dit jaar gekozen om de Codex Balie Antwerpen enkel in digitale vorm te publiceren.

Volgend jaar mag u zich wellicht opnieuw aan een gedrukte versie verwachten. De Minister van Justitie heeft namelijk plannen met ons beroep. Op 15 september 2023 keurde de ministerraad in eerste lezing het voorontwerp van wet goed houdende modernisering van het beroep van advocaat. De krijtlijnen van de voorgenomen hervorming zijn (1) de invoering van het statuut van advocaat-werknemer, (2) een beter en objectiever tuchtrecht en (3) een aangepaste stageregeling. De minister ijvert voor een goedkeuring van het wetsontwerp tegen eind 2023.

Onze deontologie draagt bij tot de professionalisering van de advocatuur. Een correcte naleving vergroot het vertrouwen van het publiek en dient de integriteit van ons beroep.

De Codex is een handig werkinstrument dat u van pas zal komen bij deontologische kwesties. Raadpleeg het regelmatig.

Tot slot een woord van dank aan de leden van de raad van de Orde, alsook haar Directeur mevrouw Karen De Punt, aan de leden van de Algemene Vergadering van de OVB en aan bestuurder Jan Meerts en de medewerkers van het departement Deontologie van de OVB voor hun geapprecieerde medewerking.

Ik wens u allen veel leesgenot.
Met beste groet,

Katrien CRAUWELS
Stafhouder

Balie Antwerpen 2023-2024

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
------------------------	---

CODEX BALIE ANTWERPEN	1
------------------------------------	---

HOOFDSTUK 1. – Definities	5
---------------------------------	---

HOOFDSTUK 2. – Organen van de Orde.	5
--	---

HOOFDSTUK 3. – Reglementering betreffende de verkiezing van de stafhouder, de vicestafhouder, de lokale vertegenwoordigers van de stafhouder en de leden van de raad van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen, de verkiezing van de vertegenwoordigers van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen in de alge- mene vergadering van de OVB en de verkiezing van afgevaardigden van de advocaten-stagiairs in de stagecommissie.	8
---	---

HOOFDSTUK 4. – Het bureau voor juridische bijstand	14
--	----

HOOFDSTUK 5. – Stage	20
----------------------------	----

HOOFDSTUK 6. – Salduz	20
-----------------------------	----

HOOFDSTUK 7. – Jeugdpermanentie	20
---------------------------------------	----

HOOFDSTUK 8. – Invordering van erelonen en ereloonbetwistingen	21
--	----

HOOFDSTUK 9. – Bibliotheek	24
----------------------------------	----

HOOFDSTUK 10. – Vakgroepen	24
----------------------------------	----

HOOFDSTUK 11. – UA-prijs	25
--------------------------------	----

HOOFDSTUK 12. – Derdenrekeningen	25
--	----

HOOFDSTUK 13. – CIBA	25
----------------------------	----

HOOFDSTUK 14. – Ereadvocaten	26
------------------------------------	----

REGLEMENT SANCTIES met betrekking tot procedureregels voor het opleggen van maatregelen met toepassing van artikel 118 en voor het opleggen van een administratieve boete met toepassing van artikel 132 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten ten aanzien van advocaten en de verhaalmiddelen tegen dergelijke maatregelen en sanctie aan te nemen door de Stafhouders	27
--	----

REGLEMENT CONTROLE betreffende het toezicht op de toepassing van de wet tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (WG/FT) en tot beperking van het gebruik van contanten	33
--	----

CODEX DEONTOLOGIE VOOR ADVOCATEN – ORDE VAN VLAAMSE BALIES	39
Deel I. Essentiële plichten van de advocaat	45
HOOFDSTUK I.1 Essentiële plichten.	45
HOOFDSTUK I.2 Onafhankelijkheid	45
HOOFDSTUK I.3 Het beroepsgeheim	49
Deel II. Toegang tot het beroep, stage en vorming	50
[HOOFDSTUK II.1 De stage]	50
[HOOFDSTUK II.2 De beroepsopleiding]	58
HOOFDSTUK II.3 Permanente vorming	60
HOOFDSTUK II.4 Advocaten die onderdaan zijn van een lidstaat van de EU en leden van buitenlandse balies.	64
HOOFDSTUK II.5 De lijst van de ereadvocaten	66
Deel III. Uitoefening van het beroep van advocaat	67
HOOFDSTUK III.1 Relaties ten aanzien van cliënten	67
HOOFDSTUK III.2 Relaties ten aanzien van advocaten	100
HOOFDSTUK III.3 Relaties met de overheid van de Orde	111
HOOFDSTUK III.4 Relaties met hoven, rechtbanken, scheidsrechters, algemene vergaderingen e.d.	112
HOOFDSTUK III.5 Relaties ten aanzien van derden	112
[HOOFDSTUK III.6 Insolventie]	113
Deel IV. Advocaat treedt op in een andere hoedanigheid	116
[HOOFDSTUK IV.1 Gerechtelijke mandataris]	116
[HOOFDSTUK IV.2 Syndicus]	116
[HOOFDSTUK IV.3 Functionaris voor gegevensbescherming]	117
Deel V. Organisatie van het kantoor	119
[HOOFDSTUK V.1 Samenwerkingsverbanden tussen advocaten en een- persoonsvennootschappen van advocaten]	119
[HOOFDSTUK V.2 Samenwerking tussen advocaten en niet-advocaten]	123
HOOFDSTUK V.3 Het kantoor en de bijkantoren	126
HOOFDSTUK V.4 Medewerkers	127
HOOFDSTUK V.5 De identificatie van de ondertekenaars van de brief- wisseling	128
Deel VI. Interne organisatie van de balie	129

HOOFDSTUK VI.1 Vervanging van de stafhouder	129
HOOFDSTUK VI.2 Optreden tegen lid van de balie	129
Deel VII. Procedures zoals in tucht.	130
HOOFDSTUK VII.1 De raad van de Orde zetelend zoals in tucht.	130
HOOFDSTUK VII.2 Eedaflegging door getuigen	132
Deel VIII. Geschillenregeling	133
HOOFDSTUK VIII.1 Bevoegdheid met betrekking tot geschillen tussen advocaten, leden van de balies aangesloten bij de Orde van Vlaamse Balies	133
HOOFDSTUK VIII.2 Lokale reglementen	134
[HOOFDSTUK VIII.3 Ombudsdienst Consumentengeschillen Advocatuur]	134
Deel IX. Toepassing van de Codex.	136
HOOFDSTUK IX.1 Toepassing van de Codex.	136
Deel X. Gedragscode voor Europese advocaten	137
HOOFDSTUK X.1 Inleiding.	137
HOOFDSTUK X.2 Algemene beginselen	138
HOOFDSTUK X.3 Verhouding tot de cliënt	140
HOOFDSTUK X.4 Verhouding tot de rechters	143
HOOFDSTUK X.5 Betrekkingen tussen advocaten onderling	143
Deel XI. [College van toezicht]	145
HOOFDSTUK XI.1 Oprichting en taken van een College van Toezicht	145
HOOFDSTUK XI.2 Samenstelling.	145
HOOFDSTUK XI.3 Begroting en jaarrekening	146
HOOFDSTUK XI.4 Werking.	146
HOOFDSTUK XI.5 Publiciteit	147
HOOFDSTUK XI.6 Ondersteuning van de stafhouders en de commissie stafhouders	147
HOOFDSTUK XI.7 Geheimhouding.	147
Deel XII. Inwerkingtreding.	148
HOOFDSTUK XII.1 Inwerkingtreding.	148

RELEVANTE WETGEVING.....	151
GERECHTELIJK WETBOEK.....	153
BOEK III. BALIE.....	157
EERSTE TITEL. – ALGEMENE BEPALINGEN.....	157
EERSTE HOOFDSTUK. – Advocaten.	157
HOOFDSTUK II. – Rechten en plichten van de advocaten.....	166
HOOFDSTUK III. – Stafhouder en raad van de Orde.	169
HOOFDSTUK IV. – Tucht.	170
HOOFDSTUK V. – (Opschrift opgeheven).....	176
TITEL 1 <i>bis</i> . – UITOEFENING IN BELGIË VAN HET BEROEP VAN ADVOCaat DOOR ADVOCATEN DIE ONDERDAAN ZIJN VAN EEN LID-STAAT VAN DE EUROPESE UNIE.....	177
HOOFDSTUK I. – Vrij verrichten van diensten.	177
HOOFDSTUK II. – Vrijheid van vestiging.	178
TITEL II. – ADVOCATEN BIJ HET HOF VAN CASSATIE.	181
TITEL III. – ORDE VAN VLAAMSE BALIES EN ORDRE DES BAR- REAUX FRANCOPHONES ET GERMANOPHONE.....	184
HOOFDSTUK I. – Algemene bepalingen.	184
HOOFDSTUK II. – Organisatie en werking.	185
HOOFDSTUK III. – Bevoegdheden.	185
HOOFDSTUK IV. – Overgangsbepalingen.	188
BOEK III<i>bis</i>. JURIDISCHE EERSTE- EN TWEEDELIJNSBIJSTAND ..	189
HOOFDSTUK I. – Algemene bepaling	189
HOOFDSTUK II. – Commissie voor juridische bijstand.....	189
HOOFDSTUK III. – Juridische eerstelijnsbijstand	189
HOOFDSTUK IV. – Gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweede- lijnsbijstand.....	189
HOOFDSTUK V. – De vergoeding van de advocaten	195
HOOFDSTUK V <i>bis</i> . – Kosten verbonden aan de organisatie van de bureaus voor juridische bijstand.....	196
HOOFDSTUK VI. – Terugvordering van de rijksvergoeding – Recht van de advocaat op de betaling van vergoedingen.	196
HOOFDSTUK VII. – De ambtshalve toevoeging van advocaten	197
HOOFDSTUK VIII. – Grensoverschrijdende geschillen bedoeld in richt- lijn 2003/8/EG.....	198

WETBOEK VAN ECONOMISCH RECHT	201
BOEK I. DEFINITIES.	205
TITEL 1. – ALGEMENE DEFINITIES	205
TITEL 2. – DEFINITIES EIGEN AAN BEPAALDE BOEKEN	206
HOOFDSTUK 1 – Definities eigen aan boek III	206
BOEK III. VRIJHEID VAN VESTIGING, DIENSTVERLENING EN ALGEMENE VERPLICHTINGEN VAN DE ONDERNEMINGEN	209
TITEL 3. – ALGEMENE VERPLICHTINGEN VAN DE ONDERNE- MINGEN	209
HOOFDSTUK 1. – Informatie, transparantie en niet-discriminatie	209
Afdeling 1. – Informatie- en transparantieverplichtingen	209
Afdeling 2. – Niet-discriminatie van de afnemers	210
BOEK VI. MARKTPRAKTIJKEN EN CONSUMENTEN- BESCHERMING.	213
TITEL 2. – INFORMATIE VAN DE MARKT	213
HOOFDSTUK 1. – Algemene verplichting tot informatie van de consument. .	213
TITEL 3. – OVEREENKOMSTEN MET CONSUMENTEN (art. VI.37 – VI.91)	214
HOOFDSTUK VI. Onrechtmatige bedingen (art. VI.82 – VI.87)	214
WET 8 JUNI 1867 – STRAFWETBOEK.	219
BOEK I. DE MISDRIJVEN EN DE BESTRAFFING IN HET ALGEMEEN.	223
HOOFDSTUK VII – Deelneming van verscheidene personen aan eenzelfde misdaad of wanbedrijf.	223
BOEK II. DE MISDRIJVEN EN HUN BESTRAFFING IN HET BIJ- ZONDER	225
TITEL III. – MISDADEN EN WANBEDRIJVEN TEGEN DE OPEN- BARE TROUW	225
HOOFDSTUK VI. – Aanmatiging van ambten, van titels of van een naam ...	225
TITEL VIII. – MISDADEN EN WANBEDRIJVEN TEGEN PERSONEN ...	225
HOOFDSTUK VI. – Enige andere wanbedrijven tegen personen	225
TITEL IX. – MISDADEN EN WANBEDRIJF TEGEN EIGENDOMMEN...	226
HOOFDSTUK II. – Bedrog	226

WET VAN 18 SEPTEMBER 2017 TOT VOORKOMING VAN
HET WITWASSEN VAN GELD EN DE FINANCIERING VAN
TERRORISME EN TOT BEPERKING VAN HET GEBRUIK VAN
CONTANTEN 229

Trefwoordenregister 233

CODEX
BALIE ANTWERPEN

INHOUD

HOOFDSTUK 1. – Definities	5
HOOFDSTUK 2. – Organen van de Orde.	5
HOOFDSTUK 3. – Reglementering betreffende de verkiezing van de stafhouder, de vicestafhouder, de lokale vertegenwoordigers van de stafhouder en de leden van de raad van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen, de verkie- zing van de vertegenwoordigers van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen in de algemene vergadering van de OVB en de verkiezing van afge- vaardigden van de advocaten-stagiairs in de stagecommissie.	8
AFDELING I. – Definities	8
AFDELING II. – De verkiezing van de stafhouder, de leden van de raad van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen en de lokale vertegen- woordigers van de stafhouder	9
AFDELING III. – De verkiezing van de vertegenwoordigers van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen in de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies.	13
AFDELING IV. – De verkiezing van afgevaardigden van de advocaten- stagiairs in de stagecommissie.	13
HOOFDSTUK 4. – Het bureau voor juridische bijstand	14
HOOFDSTUK 5. – Stage	20
HOOFDSTUK 6. – Salduz	20
HOOFDSTUK 7. – Jeugdpermanentie.	20
HOOFDSTUK 8. – Invordering van erelonen en ereloonbetwistingen.	21
HOOFDSTUK 9. – Bibliotheek.	24
HOOFDSTUK 10. – Vakgroepen	24
HOOFDSTUK 11. – UA-prijs	25
HOOFDSTUK 12. – Derdenrekeningen	25
HOOFDSTUK 13. – CIBA	25
HOOFDSTUK 14. – Ereadvocaten	26

HOOFDSTUK 1. – Definities

Art. 1. Definities

In deze Codex Balie Antwerpen worden de volgende begrippen als volgt gedefinieerd:

- OVB: de Orde van Vlaamse Balies, zijnde de rechtspersoon omschreven in art. 488, eerste lid Ger.W.,
- Orde: de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen,
- Orde Antwerpen: de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen, afdeling Antwerpen, zijnde de voorheen bestaande Orde, opgeheven per 1 september 2018 00u00,
- Orde Mechelen: de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen, afdeling Mechelen, zijnde de voorheen bestaande Orde, opgeheven per 1 september 2018 00u00,
- Orde Turnhout: de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen, afdeling Turnhout, zijnde de voorheen bestaande Orde, opgeheven per 1 september 2018 00u00,
- Codex Deontologie: Codex Deontologie voor Advocaten van de OVB, zoals geactualiseerd en van toepassing zijnde.

Naar de Codex Balie Antwerpen wordt hierna ook verwezen als “huidig reglement” en “Codex Balie Antwerpen”.

HOOFDSTUK 2. – Organen van de Orde

AFDELING I. – Bestuur van de Orde

Art. 2. De stafhouder en de vicestafhouder¹

2.1. De stafhouder is het hoofd van de Orde (art. 447 Ger.W.). De stafhouder vertegenwoordigt haar zowel in rechte als tegenover iedere derde. De stafhouder staat samen

met de directeur in voor de dagelijkse werking van de Orde.

2.2. De stafhouder roept de raad van bestuur, de raad van de Orde, evenals de algemene vergadering van de Orde samen en zit deze voor. In de oproeping wordt de agenda vermeld. De stafhouder kan een buitengewone raad van bestuur, raad van de Orde of algemene vergadering bijeenroepen, wanneer hij dit nodig acht.

2.3. De stafhouder ontvangt en onderzoekt de klachten die bij de stafhouder worden ingediend tegen de advocaten van de Orde overeenkomstig art. 458 Ger.W. De stafhouder kan eveneens ambtshalve of op aangifte van de procureur-generaal een onderzoek instellen. De stafhouder behandelt alle aangelegenheden die afbreuk doen aan de eer van de Orde of aan de essentiële plichten en beginselen die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen, zoals vermeld in de Codex Deontologie.

2.4. De stafhouder behandelt de zittingsincidenten en andere betwistingen waarbij advocaten betrokken zijn.

2.5. De stafhouder kan, indien nodig acht, de bewarende maatregelen treffen voorzien in art. 473 Ger.W.

2.6. De stafhouder houdt het persoonlijk dossier bij van ieder lid van de Orde ten behoeve van de raad van de Orde en van de betrokken advocaat. Iedere advocaat heeft te allen tijde recht op inzage van zijn of haar dossier.

2.7. De stafhouder houdt zich ter beschikking van de confraters die raad wensen in te winnen met betrekking tot de uitoefening van het beroep.

2.8. De stafhouder voert de beslissingen van de raad van de Orde uit.

2.9. De stafhouder stelt jaarlijks de functielijst op.

2.10. Bij overlijden, ontslag, tijdelijke of definitieve verhindering van de stafhou-

¹ [Gewijzigd bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 17 april 2023].

der, wordt de stafhouder vervangen door de vicestafhouder en bij diens afwezigheid door de prostafhouder.

De betrokken vicestafhouder of prostafhouder blijft zijn of haar respectievelijke titel dragen.

De betrokken vicestafhouder of prostafhouder blijft in functie tot aan de volgende verkiezing.

2.11. De raad van de Orde kan de verkiezingen voor de vervanging van de stafhouder – en desgevallend de vicestafhouder – onmiddellijk uitschrijven, dan wel de verkiezingen uitstellen tot aan de volgende jaarlijkse verkiezingen.

2.12. In geval van wettelijke verhindering wordt de stafhouder vervangen door de vicestafhouder, bij diens afwezigheid door de prostafhouder en indien deze ook afwezig is door één van diens voorganger(s), zijnde desgevallend een gewezen stafhouder van de Orde of van de Orde Antwerpen, Orde Mechelen of Orde Turnhout.

2.13. De raad, zetelend zoals in tucht bij toepassing van art. 196 Codex Deontologie, wordt voorgezeten door de vicestafhouder of bij verhindering of afwezigheid door de prostafhouder, en bij diens verhindering of afwezigheid door het oudste aanwezig lid van de raad naar rang van het tableau.

Art. 3. De lokale vertegenwoordigers van de stafhouder²

3.1. De drie lokale vertegenwoordigers van de stafhouder bij respectievelijk de afdelingen van de rechtbanken Antwerpen, Mechelen en Turnhout zijn, in overeenstemming met de stafhouder, de lokale aanspreekpunten voor de advocaten en voor de magistraten en griffiers ter plaatse. De lokale vertegenwoordigers van de stafhouder houden zich ter plaatse ter beschikking van de confraters die hun raad wen-

sen in te winnen met betrekking tot de uitoefening van het beroep. Zij vervullen bijkomend de bevoegdheden die de stafhouder geheel of gedeeltelijk aan hen delegeert of opdraagt.

Art. 4. De secretaris, de penningmeester en de directeur

4.1. De secretaris van de raad vervult ook het ambt van secretaris van de Orde (art. 452 Ger.W.). De secretaris wordt jaarlijks aangesteld door de stafhouder. De secretaris staat samen met de directeur in voor de administratie van de Orde.

De secretaris stelt de verslagen op van de vergaderingen van de raad van de Orde en van de algemene vergadering. De secretaris ondertekent deze verslagen samen met de stafhouder en deelt ze mee aan de leden van de vergadering.

De secretaris brengt de leden van de Orde op de hoogte van de algemene beslissingen en activiteiten van de raad.

De secretaris vertegenwoordigt samen met de stafhouder de Orde bij de ondertekening van contracten, uitgezonderd in financiële zaken.

4.2. De penningmeester staat in voor de financiën van de Orde en ondertekent samen met de stafhouder in financiële zaken. De penningmeester stelt de begroting op en beheert in overleg met de raad van de Orde het patrimonium van de Orde. Minstens eenmaal per jaar, tijdens de algemene vergadering, brengt de penningmeester verslag uit over de financiële toestand van de Orde.

De penningmeester wordt jaarlijks aangesteld door de stafhouder.

4.3. De directeur coördineert de dagelijkse werking en administratie van de Orde, geeft leiding aan het personeel, is bevoegd voor de aanwerving en het ontslag ervan, alsook in het algemeen voor het sluiten van contracten en het maken van praktische afspraken met het personeel.

² [Gewijzigd bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 17 april 2023].

Art. 5. De raad van bestuur

5.1. De raad van bestuur bestaat uit de stafhouder, de directeur, de vicestafhouder, de prostaffouder, de voorzitter van het BJB, de voorzitter van de stagecommissie, de penningmeester en de secretaris die in onderling overleg het algemeen beleid van de Orde bepalen.

De raad van bestuur vergadert telkens het belang van de Orde dat vereist.

De raad van bestuur bereidt de gewone vergaderingen van de raad van de Orde voor en deelt aan de raad zijn bevindingen mee, teneinde in samenspraak de raad van Orde toe te laten zijn wettelijke opdracht, zoals vermeld in art. 455 Ger.W., te vervullen.

AFDELING II. – De raad van de Orde

Art. 6. De raad van de Orde³

6.1. De raad van de Orde bestaat uit de stafhouder en zestien leden, waaronder de leden van de raad die overeenkomstig art. 451 Ger.W. aan bijzondere voorwaarden dienen te voldoen.

De leden van de raad van de Orde die aan bijzondere voorwaarden dienen te voldoen zijn:

- de vicestafhouder;
- één advocaat met minder dan vijf jaar tableau voor zover een verkiesbare advocaat daarvoor kandidaat is;
- één advocaat wiens hoofdkantoor gevestigd is op het grondgebied van de kantons Antwerpen voor zover een verkiesbare advocaat daarvoor kandidaat is;
- één advocaat wiens hoofdkantoor gevestigd is op het grondgebied van de kantons Turnhout voor zover een verkiesbare advocaat daarvoor kandidaat is;
- één advocaat wiens hoofdkantoor gevestigd is op het grondgebied van de kan-

tons Mechelen voor zover een verkiesbare advocaat daarvoor kandidaat is.

6.2. De raad heeft conform art. 455 Ger.W. de opdracht om de eer van de Orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, te handhaven.

6.3. De raad vergadert telkens wanneer de stafhouder dit nodig acht. De stafhouder kan derden toelaten aanwezig te zijn op de raad.

6.4. Op vraag van minstens zes leden van de raad zal de stafhouder de raad van de Orde samenroepen om te vergaderen binnen de tien werkdagen.

6.5. De raad heeft, beslissend bij gewone meerderheid van stemmen, het recht om de stafhouder te verplichten om een buitengewone algemene vergadering samen te roepen.

6.6. Behalve wanneer hij vergadert zoals in tucht, zetelt de raad met gesloten deuren.

6.7. De raad kan alleen dan beraadslagen en besluiten wanneer de meerderheid van zijn leden aanwezig is (art. 453 Ger.W.).

6.8. De stemming geschiedt in principe bij handopsteking. Indien één van de leden van de raad hierom verzoekt, moet er tot een geheime stemming worden overgegaan. Ingeval van staking van stemming is de stem van de stafhouder of zijn vervanger beslissend.

6.9. De stemverhouding is steeds geheim en wordt niet medegedeeld aan de leden van de Orde. Enkel de inhoudelijke beslissing wordt publiek gemaakt.

6.10. De raad is meester over het tableau en de lijst van de stagiairs.

³ [Gewijzigd bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 17 april 2023].

6.11. Uiterlijk op 1 december van elk jaar worden het tableau en de lijst van de stagiairs opgemaakt (art. 430 Ger.W.).

6.12. Elk jaar bepaalt de raad de baliebijdrage die per kalenderjaar verschuldigd is door:

- de advocaten die ingeschreven zijn op het tableau;
- de advocaten die ingeschreven zijn op de lijst van de stagiairs;
- de advocaten met een bijkomende vestiging bij de Orde;
- de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-staat van de Europese Unie;
- de eeadvocaten.

6.13. Deze baliebijdrage is op voorhand betaalbaar en eisbaar vanaf 1 januari en te betalen uiterlijk op 31 januari van elk jaar. De raad kan beslissen dat de bijdrage betaalbaar is per semester, zodat deze dient betaald te worden bij helften in de loop van de maanden januari en juli.

Wanneer een advocaat wordt ingeschreven in de loop van het kalenderjaar, gelden volgende regels:

- inschrijving t.e.m. 30 juni: baliebijdrage is volledig verschuldigd;
- inschrijving na 30 juni: de helft van de baliebijdrage is verschuldigd.

Bij het verlaten van de balie in de loop van het jaar, na 1 januari, is er geen kwijtschelding en blijft de volledige baliebijdrage verschuldigd; de stafhouder kan in andere zin beslissen conform art. 6.15 van dit reglement.

6.14. Bij ontstentenis van stipte betaling wordt het vervallen en opeisbaar gedeelte van rechtswege verhoogd met een forfaitaire schadevergoeding ten bedrage van 10% van het opeisbaar gedeelte, ter dekking van o.a. de invorderingskosten ontstaan door de betalingsachterstand.

6.15. In behartigenswaardige gevallen kan de stafhouder beslissen om geheel of gedeeltelijk af te zien van de baliebijdrage of van de schadevergoeding of de intresten of bijkomende betalingstermijnen ter betaling van de baliebijdrage toestaan.

6.16. De raad kan beslissen om een inschrijvingsgeld op te leggen aan de advocaten die verzoeken om op het tableau, op de lijst van de stagiairs, op de lijst van de erkende patroons of op de lijst van vrijwilligers inzake tweedelijnsbijstand, te worden opgenomen. Deze opsomming is niet limitatief.

6.17. De raad van de Orde kan beslissen om bepaalde mandaten en/of opdrachten te vergoeden.

AFDELING III. – De algemene vergadering van de Orde

Art. 7. De algemene vergadering

7.1. De algemene vergadering is samengesteld uit de leden van de Orde.

7.2. De algemene vergadering is een kiescollege. Het is de verzameling van de stemgerechtigde leden van de balie, met de bevoegdheden, bepaald in art. 450 Ger.W. en in het verkiezingsreglement van de balie.

7.3. Jaarlijks wordt een gewone algemene vergadering gehouden waarop het resultaat van de verkiezingen wordt bekendgemaakt.

7.4. De algemene vergadering heeft enkel een adviserende bevoegdheid.

HOOFDSTUK 3. – Reglementering betreffende de verkiezing van de stafhouder, de vicestafhouder, de lokale vertegenwoordigers van de stafhouder en de leden van de raad van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen, de verkiezing van de vertegenwoordigers van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen in de algemene vergadering van de OVB en de verkiezing van afgevaardigden van de advocaten-stagiairs in de stagecommissie.

AFDELING I. – Definities

Art. 8. Definities

In dit hoofdstuk gelden de volgende definities:

- Kantons Antwerpen: [het grondgebied van de zeven kantons Antwerpen en de kantons Boom, Brasschaat, Deurne, Kapellen, Kontich, Merksem of Zandhoven],
- Kantons Mechelen: het grondgebied van de kantons Heist-op-den-Berg, Lier, Mechelen of Willebroek,
- Kantons Turnhout: het grondgebied van de kantons Mol-Geel 1 en 2, Turnhout 1 en 2 of Westerlo,
- Afdeling Antwerpen, Afdeling Mechelen, Afdeling Turnhout: de betekenis van afdeling bij de rechtbank conform art. 430 Ger.W.
- even jaar: de betekenis verleend in art. 25.2, 26.2 en 27.1 van dit reglement,
- oneven jaar: de betekenis verleend in art. 25.2, 26.2 en 27.2 van dit reglement.

AFDELING II. – De verkiezing van de stafhouder, de leden van de raad van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen en de lokale vertegenwoordigers van de stafhouder⁴

Art. 9. Kiesgerechtigdheid

Maken deel uit van de algemene vergadering der kiesverrichtingen en zijn stemgerechtigd, onder voorbehoud van de toepassing van art. 460 Ger.W.: alle advocaten die op de dag dat zij hun stem uitbrengen, zijn ingeschreven op het tableau van de Orde of de lijst van de stagiairs van de Orde en alle advocaten die zijn ingeschreven op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie (art. 450 Ger.W.).

Art. 10. Tijdstip van de verkiezingen

10.1. Vanaf de laatste dinsdag van de maand mei van elk gerechtelijk jaar organiseert de raad van de Orde de verkiezing van de stafhouder en de leden van de raad

van de Orde die vanaf 1 september daaropvolgend in functie zullen treden.

10.2. Wanneer, bij gebreke aan opvolger(s), tijdens het jaar in de vervanging van een lid van de raad van de Orde moet worden voorzien, worden verkiezingen georganiseerd die volgens huidig reglement verlopen.

Art. 11. Algemene vergadering der kiesverrichtingen

11.1. De gewone algemene vergadering en de buitengewone algemene vergadering der kiesverrichtingen worden bijeengeroepen door de stafhouder door middel van een bericht ad valvas en gewone of elektronische brief.

11.2. De gewone en de buitengewone algemene vergadering der kiesverrichtingen worden gehouden op de dag/dagen, op de plaats en het uur door de raad van de Orde bepaald.

11.3. Een buitengewone algemene vergadering der kiesverrichtingen heeft plaats wanneer bij de verkiezingen van de stafhouder en/of de leden van de raad die aan bijzondere voorwaarden dienen te voldoen overeenkomstig art. 451, tweede lid Ger.W., geen volstrekte meerderheid wordt bereikt.

Art. 12. Kiescollege

12.1. Het kiescollege van de algemene vergadering der kiesverrichtingen wordt door de stafhouder aangeduid en bestaat uit een gewezen secretaris van de raad van de Orde dan wel van de raad van de Orde Antwerpen, Mechelen of Turnhout, bijgestaan door twee gewezen leden van de raad van de Orde dan wel van de raad van de Orde Antwerpen, Mechelen of Turnhout. De aangeduide gewezen secretaris van de raad van de Orde dan wel van de raad van de Orde Antwerpen, Mechelen of Turnhout is de Voorzitter van het kiescollege.

⁴ [Gewijzigd bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 17 april 2023].

12.2. Het kiescollege ontvangt en beslist over de geldigheid van de kandidaturen, waakt over het verloop van de verkiezingen en fungeert als stemopnemingsbureau.

12.3. De Voorzitter van het kiescollege stelt na de sluiting van de kiesverrichtingen een proces-verbaal van het verloop van de verkiezingen en van haar werkzaamheden op.

12.4. Op vordering van de stafhouder zal de secretaris van de raad het proces-verbaal van het verloop van de verkiezingen en van de werkzaamheden van het kiescollege op de daartoe door de stafhouder bijeengeroepen algemene vergadering, of bijzondere algemene vergadering meedelen.

Art. 13. Wijze van verkiesbaarstelling

13.1. Behalve de uitzonderingsgevallen vermeld in art. 14.2.2, 14.2.3 en 14.2.4, geschiedt de kandidatuur of voordracht van de kandidaten schriftelijk bij de stafhouder, uiterlijk om 12.00 u. 's middags van de laatste werkdag die een periode van twintig dagen vóór de kiesverrichtingen voorafgaat. Wanneer tijdens het gerechtelijk jaar in de vervanging van de stafhouder, van een lid van de raad dat aan bijzondere voorwaarden dient te voldoen overeenkomstig art. 451, tweede lid Ger.W., of een lid van de raad moet worden voorzien, kan de raad de periode van twintig dagen herleiden tot acht dagen.

13.2. Iedere kandidatuur of voordracht mag slechts de naam van één kandidaat vermelden. De secretaris van de Orde geeft aan de advocaten die zichzelf niet kandidaat hebben gesteld maar wiens kandidatuur geldig is voorgedragen, kennis van die voordracht met verzoek bij niet-aanvaarding de stafhouder daarvan binnen de drie dagen te verwittigen, volgens de modaliteiten bepaald in de brief van de secretaris.

Art. 14. Voorwaarden van verkiesbaarstelling

14.1. Voor de stafhouder – Zijn verkiesbaar voor de functie van stafhouder, alle op het tableau van de Orde ingeschreven advocaten die cumulatief aan volgende voorwaarden voldoen:

- op 15 mei voorafgaand aan de verkiezingen minstens tien volle gerechtelijke jaren deel hebben uitgemaakt van een Orde van advocaten te België;
- op 15 mei voorafgaand aan de verkiezingen de laatste vijf jaren aansluitend ingeschreven geweest zijn op het tableau van de Orde, dan wel op het tableau van de Orde Antwerpen, Mechelen of Turnhout;
- op 15 mei voorafgaand aan de verkiezingen minstens drie jaar als lid van de raad van de Orde, dan wel van de raad van de Orde Antwerpen, Mechelen of Turnhout gezeteld hebben;
- tijdig en geldig zich kandidaat hebben gesteld of door vijftientwintig kiesgerechtigde advocaten worden voorgedragen, en die door de kandidaat werd aanvaard.

14.2. Als lid van de raad van de Orde die aan bijzondere voorwaarden dienen te voldoen overeenkomstig art. 451, tweede lid Ger. W.:

14.2.1. Voor de vicestafhouder – Zijn verkiesbaar voor de functie van vicestafhouder, alle op het tableau van de Orde ingeschreven advocaten die cumulatief aan volgende voorwaarden voldoen:

- op 15 mei voorafgaand aan de verkiezingen minstens tien volle gerechtelijke jaren deel hebben uitgemaakt van een Orde van advocaten te België;
- op 15 mei voorafgaand aan de verkiezingen de laatste vijf jaren aansluitend ingeschreven geweest zijn op het tableau van de Orde, dan wel op het tableau van de Orde Antwerpen, Mechelen of Turnhout;
- op 15 mei voorafgaand aan de verkiezingen minstens drie jaar als lid van de raad van de Orde, dan wel van de raad

- van de Orde Antwerpen, Mechelen of Turnhout gezeteld hebben;
- tijdig en geldig zich kandidaat hebben gesteld of door vijftientwintig kiesgerechtigde advocaten worden voorgedragen, en die door de kandidaat werd aanvaard.

14.2.2. Zijn verkiesbaar als vertegenwoordiger van de advocaten met minder dan vijf jaar tableau alle op het tableau van de Orde ingeschreven advocaten die op 15 mei voorafgaand aan de verkiezingen minder dan vijf jaar ingeschreven zijn op het tableau van een Orde van advocaten te België, en die tijdig en geldig zich kandidaat hebben gesteld of door vijftientwintig kiesgerechtigde advocaten worden voorgedragen, en die door de kandidaat werd aanvaard.

14.2.3. Zijn verkiesbaar als rechtsreeks verkozenen van de drie respectievelijke kantons Antwerpen, Mechelen of Turnhout alle op het tableau van de Orde ingeschreven advocaten die cumulatief aan volgende voorwaarden voldoen:

- tijdig en geldig door vijftientwintig kiesgerechtigde advocaten voorgedragen worden of zich kandidaat hebben gesteld als rechtstreeks verkozene van het Kanton Antwerpen, Mechelen of Turnhout;
- op 15 mei voorafgaand aan de verkiezingen zijn hoofdkantoor gevestigd hebben op het grondgebied van het Kanton waarvan men zich als rechtstreeks verkozene kandidaat stelt of voorgedragen wordt;
- tijdig en geldig zich kandidaat hebben gesteld of door vijftientwintig kiesgerechtigde advocaten worden voorgedragen, en die door de kandidaat werd aanvaard.

14.3. Als lid van de raad van de Orde – Zijn verkiesbaar voor de raad van de Orde:

14.3.1. Alle op het tableau van de Orde ingeschreven advocaten die zichzelf kan-

didat stellen of wiens kandidatuur door vijftientwintig kiesgerechtigde advocaten tijdig en geldig werd voorgedragen en die door de kandidaat werd aanvaard.

14.3.2. De uittredende stafhouder en vicestafhouder gedurende het eerste gerechtelijk jaar dat volgt op de beëindiging van hun stafhouderschap of vicestafhouderschap.

14.3.3. Gedurende het eerste gerechtelijk jaar dat volgt op de start van hun mandaat:

- de vicestafhouder;
- de uittredende secretaris, de uittredende penningmeester, de uittredende voorzitter van de stagecommissie, de uittredende voorzitter van het BJB.

14.3.4. De andere uittredende leden van de raad met uitzondering van minstens vier leden, in onderstaande volgorde:

- in eerste instantie: die leden van de raad die de stafhouder hebben medegedeeld dat zij zich niet verkiesbaar stellen;
- in tweede instantie: die leden van de raad die meer dan vier jaar opeenvolgend in de raad van de Orde hebben gezeteld;
- in derde instantie: die leden van de raad die na herverkiezing meer dan vier jaar opeenvolgend in de raad van de Orde zouden zetelen.

Indien er inzake het bovenvermelde tweede en derde streepje van het eerste lid leden van de raad zijn met dezelfde anciënniteit in de raad van de Orde, worden de niet spontaan uittredende leden aangeduid bij loting, gehouden onder hen met evenveel anciënniteit. Indien bij toepassing van het eerste lid minder dan vier leden uittreden, worden de bijkomend uittredende leden eveneens aangeduid bij loting tot minstens vier leden daadwerkelijk uittreden.

Wanneer met het oog op de doelstellingen van dit reglement, namelijk de jaarlijkse vervanging van minstens vier leden van de raad en de doorstroming van nieuwe leden naar de raad enerzijds, het maximaal vier-

jarig mandaat en de nagestreefde continuïteit anderzijds, afwijkingen van deze regel noodzakelijk zijn, zal de raad op gemotiveerde wijze anders kunnen beslissen.

14.3.5. De leden van de raad die door gewone opvolging of door een tussentijdse verkiezing een onvolledig gerechtelijk jaar in de raad gezeteld hebben, worden geacht een volledig gerechtelijk jaar van de raad deel te hebben uitgemaakt.

Art. 15. Wijze van stemmen

15.1. De stemming is geheim en moet door de kiesgerechtigde advocaten persoonlijk worden verricht.

15.2. De stemming gebeurt op de door de Orde voorgescreven wijze tijdens de in de oproeping aangekondigde periode.

15.3. Voor de verkiezing van de stafhouder en de leden van de raad van de Orde die aan bijzondere voorwaarden dienen te voldoen overeenkomstig art. 451, tweede lid Ger.W., kan maximaal één kandidaat per stembrief aangeduid worden.

15.4. Voor de verkiezing van de leden van de raad van de Orde dienen op straffe van nietigheid minimaal zes kandidaten en maximaal het aantal te verkiezen leden van de raad, per stembrief te worden aangeduid. Wanneer bij gebrek aan opvolger(s) tijdens het jaar moet worden voorzien in een bijkomende verkiezing, zal de raad bepalen op hoeveel kandidaten op straffe van nietigheid zal moeten gestemd worden.

Art. 16. Verkiezing van stafhouder, de leden van de raad van de Orde die aan bijzondere voorwaarden dienen te voldoen overeenkomstig art. 451, tweede lid Ger.W., en de lokale vertegenwoordigers van de stafhouder

16.1. De stafhouder en de leden van de raad van de Orde die aan bijzondere voorwaar-

den dienen te voldoen overeenkomstig art. 451, tweede lid Ger.W. worden met volstrekte meerderheid van stemmen verkozen, waarbij “volstrekte meerderheid” wordt gedefinieerd als de helft plus één van de geldig uitgebrachte stemmen. Bij het berekenen daarvan wordt geen rekening gehouden met de blanco en de ongeldige stemmen.

Indien geen volstrekte meerderheid wordt bereikt, heeft in een buitengewone algemene vergadering der kiesverrichtingen een herkiezing plaats over de twee kandidaten op wie het grootst aantal stemmen is uitgebracht. Indien de kandidaten bij herverkiezing een gelijk aantal stemmen behalen, is de oudste naar rangorde op het tableau ingeschreven kandidaat verkozen.

16.2. Is een lid van de balie verkozen tot stafhouder of als lid van de raad van de Orde die aan bijzondere voorwaarden dient te voldoen overeenkomstig art. 451, tweede lid Ger.W., eveneens verkozen als lid van de raad van de Orde, dan wordt deze laatste verkiezing als onbestaande beschouwd.

16.3. De drie lokale vertegenwoordigers van de stafhouder, met name één per afdeling Antwerpen, Mechelen en Turnhout, zijn advocaten die hoofdkantoor houden op respectievelijk het grondgebied van de kantons Antwerpen, Mechelen en Turnhout. Zij worden begin september gekozen door de leden van de nieuwe raad op de eerste vergadering van de raad van de Orde, op voordracht van de stafhouder. Zij treden onmiddellijk daarna in functie.

Art. 17. Verkiezing van de leden van de raad

De gewone leden van de raad van de Orde worden met een betrekkelijke meerderheid van stemmen gekozen. Onverminderd art. 15.4, tweede lid zijn verkozen: de advocaten op wie het grootst aantal stemmen is uitgebracht.

De niet-verkozen kandidaten worden, rekening houdende met de door hen behaalde stemmen, in nuttige orde als opvolgers geplaatst.

Indien bij de verkiezingen voor de raad van de Orde de stemmen staken voor het laatst te begeven mandaat, is de oudste naar rangorde op het tableau gekozen. Kan een lid van de raad van de Orde zijn mandaat niet voleindigen, dan wordt het vervangen door de eerste opvolger.

AFDELING III. – De verkiezing van de vertegenwoordigers van de Orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen in de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies

Art. 18. Verkiezing van leden van de algemene vergadering

De verkiezing van de leden van de algemene vergadering van de OVB geschiedt overeenkomstig art. 11 en art. 15 van huidig reglement in uitvoering van art. 4 van het reglement van inwendige orde bekrachtigd bij Koninklijk Besluit *d.d.* 18 maart 2020 houdende bekrachtiging van het reglement van orde van de OVB, BS 24 maart 2020.

AFDELING IV. – De verkiezing van afgevaardigden van de advocaten-stagiairs in de stagecommissie

Art. 19. Kiesgerechtigdheid

Maken deel uit van de algemene vergadering der kiesverrichtingen en zijn stemgerechtigd, onder voorbehoud van de toepassing van art. 460 Ger.W.: alle advocaten die op de dag dat zij hun stem uitbrengen, zijn ingeschreven op de lijst van de stagiairs van de Orde.

Art. 20. Tijdstip van de verkiezingen

De verkiezingen worden georganiseerd in de periode zoals bepaald in art. 10 van huidig hoofdstuk.

Art. 21. Algemene vergadering der kiesverrichtingen

21.1. De gewone algemene vergadering en de buitengewone algemene vergadering der kiesverrichtingen worden bijeengeroepen door de stafhouder door middel van een bericht ad valas en gewone of elektronische brief.

21.2. De gewone en de buitengewone algemene vergadering der kiesverrichtingen worden gehouden op de dag/dagen, op de plaats en het uur door de raad van de Orde bepaald.

Art. 22. Kiescollege

Art. 12 is van toepassing.

Art. 23. Wijze van verkiesbaarstelling

De kandidatuur gebeurt schriftelijk bij de stafhouder, uiterlijk op 12.00 u. 's middags van de laatste werkdag die een periode van twintig dagen vóór de kiesverrichtingen voorafgaat. Iedere kandidatuur of voordracht mag slecht de naam van één kandidaat vermelden.

Art. 24. Duur van het mandaat

Het mandaat van afgevaardigde vangt aan op 1 september van het jaar van de verkiezing en geldt voor een periode van twee gerechtelijke jaren.

Art. 25. Voorwaarden van verkiesbaarstelling

25.1. Zijn verkiesbaar alle advocaten die op de dag dat zij hun stem uitbrengen, zijn ingeschreven op de lijst van de stagiairs van de Orde mits zij bij aanvang van het beoogde mandaat nog minstens één jaar stage moeten lopen.

25.2. Met het oog op de spreiding van de afgevaardigden over het grondgebied van de Kantons Antwerpen, de Kantons

Mechelen en de Kantons Turnhout, wordt voorzien in volgende rotatiesysteem:

- voor de verkiezing voor de werking van het gerechtelijk jaar dat aanvat in een even jaar (2018, 2020, en verder) (hierna “een even jaar”) dienen de kandidaten kantoor te houden op het grondgebied van de Kantons Turnhout of Mechelen;
- voor de verkiezing voor de werking van het gerechtelijk jaar dat aanvat in een oneven jaar (2019, 2021 en verder) (hierna “een oneven jaar”) dienen de kandidaten kantoor te houden op het grondgebied van de Kantons Antwerpen.

Art. 26. Wijze van stemmen

26.1. De stemming is geheim en moet door de kiesgerechtigde advocaten persoonlijk worden verricht.

26.2. De stemming gebeurt op de door de Orde voorgeschreven wijze tijdens de in de oproeping aangekondigde periode:

- in een even jaar mag elke kiesgerechtigde één stem uitbrengen voor een kandidaat die kantoor houdt op het grondgebied van de Kantons Turnhout en één stem uitbrengen voor een kandidaat die kantoor houdt op het grondgebied van de Kantons Mechelen;
- in een oneven jaar mag elke kiesgerechtigde slechts één stem uitbrengen.

Art. 27. Verkiezing

27.1. In het even jaar wordt er één kandidaat verkozen wiens kantoor gevestigd is op het grondgebied van de Kantons Turnhout en één kandidaat wiens kantoor gevestigd is op het grondgebied van de Kantons Mechelen. In het aldus omschreven grondgebied wordt de kandidaat met het hoogste aantal stemmen wiens kantoor gevestigd is op dit grondgebied telkens verkozen met een betrekkelijke meerderheid. Indien de stemmen staken is de jongste naar rangorde op de lijst gekozen.

De niet verkozen kandidaten worden, rekening houdende met de door hen behaalde stemmen, in nuttige orde als opvolgers van de afgevaardigde wiens kantoor gevestigd is op hetzelfde grondgebied geplaatst.

27.2. In het oneven jaar wordt er één kandidaat verkozen wiens kantoor gevestigd is op het grondgebied van de Kantons Antwerpen en wordt de kandidaat op wie het grootst aantal stemmen is uitgebracht verkozen. Indien de stemmen staken is de jongste naar rangorde op de lijst gekozen. De niet verkozen kandidaten worden, rekening houdende met de door hen behaalde stemmen, in nuttige orde als opvolgers van deze afgevaardigde geplaatst.

27.3. Wanneer een afgevaardigde ontslag neemt uit zijn functie of de balie verlaat of wanneer zijn stage geschorst wordt, zal hij worden opgevolgd door de advocaat-stagiair die kantoor houdt op hetzelfde grondgebied als deze afgevaardigde en die na de afgevaardigde de meeste stemmen heeft behaald.

27.4. Wanneer een afgevaardigde tijdelijk verhinderd is, zal hij op dezelfde wijze voor de periode van verhindering worden vervangen.

27.5. Wanneer geen opvolger beschikbaar is en in de vervanging van een afgevaardigde dient te worden voorzien, organiseert de raad van de Orde een tussentijdse verkiezing voor de aanduiding van een opvolger voor de lopende periode van het voortijdig beëindigde mandaat.

HOOFDSTUK 4. – Het bureau voor juridische bijstand

Art. 28. Samenstelling en organisatie van het bureau voor juridische bijstand

28.1. Het bureau voor juridische bijstand van de Orde is territoriaal verdeeld in drie afdelingen, genaamd Mechelen, Antwerpen en Turnhout en is samengesteld uit:

1. één voorzitter (hierna de “voorzitter”);

2. drie afdelingsvoorzitters, met name één per afdeling Mechelen, Antwerpen en Turnhout, waarbij de afdelingsvoorzitter voor Mechelen zijn hoofdkantoor heeft op het grondgebied van de kantons Heist-op-den-Berg, Lier, Mechelen of Willebroek, de afdelingsvoorzitter voor Antwerpen zijn hoofdkantoor op het grondgebied van de twaalf kantons Antwerpen en de kantons Boom, Brasschaat, Kapellen, Kontich, Schilde of Zandhoven en de afdelingsvoorzitter voor Turnhout zijn hoofdkantoor op het grondgebied van de kantons Arendonk, Geel, Herentals, Hoogstraten, Mol, Turnhout of Westerlo;
3. een sectiehoofd per sectie;
4. een adjunct-sectiehoofd per sectie voor zover de goede werking van een sectie dit vereist;
5. één of meerdere correctoren per sectie;
6. een coördinator, voor zover de goede werking van het bureau dit vereist.

28.2. De voorzitter en de drie afdelingsvoorzitters worden door de stafhouder aangesteld. Hij kiest tenminste één van hen uit de leden van de raad van de Orde. De raad kan hier om dwingende redenen een afwijking toestaan.

28.3. De algemene leiding van het bureau voor juridische bijstand berust bij de voorzitter, die hierin wordt bijgestaan door zijn drie afdelingsvoorzitters, die de werking van het bureau voor juridische bijstand binnen hun afdeling organiseren in samenspraak met de voorzitter.

28.4. Op voordracht van de voorzitter stelt de stafhouder jaarlijks de sectiehoofden, adjunct-sectiehoofden en de correctoren aan. Onverminderd het recht van de stafhouder om deze mandaten onmiddellijk te beëindigen, is het mandaat van de sectiehoofden, de adjunct-sectiehoofden en van de correctoren jaarlijks hernieuwbaar. Er wordt bij de voordracht op toegezien dat er, in de mate van het mogelijke, een territoriale spreiding is van de mandaten.

28.5. De coördinator wordt aangesteld door de stafhouder. De coördinator voert de taken uit die door de stafhouder, de voorzitter of de afdelingsvoorzitter worden toebedeeld.

De coördinator zorgt in samenspraak met de afdelingsvoorzitters voor de verbinding en afspraken tussen de drie lokale afdelingen.

28.6. De sectiehoofden coördineren en organiseren, onder leiding en toezicht van de voorzitter en de afdelingsvoorzitters, de tweedelijnsbijstand in hun sectie. Zij zien toe op en zijn medeverantwoordelijk voor de verdeling van de zaken door het bureau voor juridische bijstand en voor de puntentoekenningen door de correctoren in de voorkeurmateries van hun sectie.

Zij behandelen de klachten van rechtzoekenden en zij behartigen alle andere taken die hen door de voorzitter en de afdelingsvoorzitters worden toebedeeld.

Zij waken over de bijscholing, het behalen van de vereiste punten permanente vorming en de kwaliteit van de tweedelijnsbijstand binnen hun sectie. Hiertoe kunnen de sectiehoofden ook sectievergaderingen organiseren. Zij stellen de aanwezigheid van de advocaten van hun sectie hierop al dan niet verplicht.

Het adjunct-sectiehoofd staat het sectiehoofd in al deze taken bij.

28.7. De correctoren doen nazicht van de door de advocaten ingediende puntenverslagen en kennen de punten toe, rekening houdend met de wet, de uitvoeringsbesluiten, het OVB-compendium, en met de richtlijnen van de voorzitter, de afdelingsvoorzitters, de sectiehoofden en de adjunct-sectiehoofden.

28.8. Alle communicatie met het bureau voor juridische bijstand, zoals verzoeken tot aanstelling uitgaande van advocaten, verzoeken tot ontheffingen, puntentoekenningen en mededelingen van documenten door advocaten, gebeurt uitsluitend digitaal, via het door het bureau voor juridische bijstand ter beschikking gestelde digitaal loket.

Art. 29. Bevoegdheden en taken van het bureau voor juridische bijstand

29.1. Het bureau voor juridische bijstand oefent alle bevoegdheden en taken uit, zoals deze aan hem toegekend en opgegeven zijn in het Ger.W.

29.2. De stafhouder kan aan het bureau voor juridische bijstand alle andere bevoegdheden en taken geven, die verband houden met de tweedelijsbijstand.

Art. 30. Secties en samenstelling van de lijsten van advocaten die deelnemen aan de tweedelijsbijstand

30.1. Het bureau voor juridische bijstand wordt georganiseerd in verschillende secties. Elke sectie omvat één of meerdere voorkeurmateries. De advocaten die als vrijwilliger willen optreden, kiezen in welke sectie of secties zij willen deelnemen aan de kosteloze tweedelijsbijstand en in welke voorkeurmateries. Het bureau voor juridische bijstand stelt een lijst op van de verschillende secties en van de voorkeurmateries die onder de secties vallen.

30.2. Het bureau voor juridische bijstand stelt de lijst op van advocaten die prestaties wensen te verrichten in het kader van de tweedelijsbijstand, die jaarlijks wordt goedgekeurd door de raad van de Orde. De goedgekeurde lijst wordt overgemaakt aan de commissie voor juridische bijstand.

30.3. De advocaten die prestaties wensen te verrichten in het kader van de juridische tweedelijsbijstand kunnen op elk ogenblik via het privaat luik van de website van de Orde hun verzoek tot opname op de lijst aan het bureau voor juridische bijstand overmaken. Zij duiden hierbij aan in welke secties en voor welke voorkeurmateries zij in hoofdorde of in bijkomende orde wensen ingeschreven te worden. De raad zal het verzoek tot opname op de lijst beoordelen op de eerstvolgende beschikbare zitting, na advies van het bureau voor juridische bijstand. De

raad oordeelt per sectie over het verzoek tot opname. Zolang de advocaat niet op de lijst is opgenomen, kan hij noch in hoofdorde, noch in bijkomende orde worden aangesteld.

30.4. Om opgenomen te kunnen worden op de lijst van advocaten in het kader van de tweedelijsbijstand, dient de advocaat te hebben voldaan aan zijn deontologische verplichtingen zoals de verplichtingen in het kader van het reglement inzake permanente vorming, rapportering derdengelden, betaling baliebijdrage, en geen tekortkoming te hebben begaan conform art. 31.8. De raad van de Orde kan om dwingende reden een afwijking toestaan. De advocaat, opgenomen op de lijst, dient zich te houden aan de bepalingen en verplichtingen zoals zij voortspuiten uit het compendium juridische tweedelijsbijstand van de OVB.

30.5. Om opgenomen te worden op de lijst in een bepaalde sectie en in hoofdorde, dient de advocaat bijkomend aan te tonen dat hij tijdens het voorafgaande of het lopende gerechtelijk jaar (niet cumulatief), te rekenen vanaf zijn verzoek tot opname op de lijst, minstens vijf punten inzake permanente vorming heeft gehaald in één of meerdere voorkeurmateries van de sectie waarin hij zijn opname verzoekt.

30.6. Het bureau voor juridische bijstand nodigt elk jaar de advocaten uit om opnieuw een inschrijving op de lijst juridische tweedelijsbijstand voor het volgende kalenderjaar te bekomen.

30.7. De advocaten opgenomen op de lijst kunnen te allen tijde verzoeken om een einde te maken aan hun inschrijving op de lijst, desgevallend voor een bepaalde sectie of voorkeurmaterie.

30.8. De opname van een advocaat in een sectie voor één of meerdere voorkeurmateries van die sectie, in hoofdorde, betekent dat de advocaat kan aangesteld worden door het bureau voor juridische bijstand, in de gekozen voorkeurmaterie(s) van die

sectie. De advocaat opgenomen in een sectie in hoofdorde, kan daarnaast verzoeken aangesteld te worden voor elke rechtzoekende die recht heeft op juridische bijstand en die zich rechtstreeks tot de advocaat richt, in eender welke voorkeurmaterie en voor elke zaak die de advocaat aanvaardt, evenwel met een maximum van vijf aanstellingen per sectie en tien aanstellingen over alle secties heen per kalenderjaar.

30.9. De opname van een advocaat in een sectie voor één of meerdere voorkeurmateries van die sectie, in bijkomende orde, betekent dat de advocaat enkel aanvaardt om een rechtzoekende te helpen die recht heeft op juridische bijstand en die zich rechtstreeks tot de advocaat richt, in elke zaak die de advocaat aanvaardt, zonder dat hij rechtstreeks kan aangesteld worden door het bureau voor juridische bijstand, evenwel met een maximum van vijf aanstellingen per sectie en tien aanstellingen over alle secties heen per kalenderjaar, alvorens aan de verplichting van vijf punten permanente vorming te moeten voldoen, conform art. 31.1 en 31.2.

Art. 31. Toezicht op de kwaliteit van de juridische tweedelijsbijstand

31.1. Zijn gehouden tot het bijwonen van de door het sectiehoofd of adjunct-sectiehoofd verplichte sectievergaderingen en tot het per gerechtelijk jaar behalen van minimaal vijf punten voor permanente vorming, goedgekeurd voor deze sectie:

31.1.1. De advocaat die in hoofdorde is opgenomen op de lijst van deze sectie,

31.1.2. De advocaat die in bijkomende orde is opgenomen op de lijst van deze sectie en die in het lopende kalenderjaar méér dan 5 aanstellingen in deze sectie wenst te bekomen, en

31.1.3. De advocaat die in hoofdorde is opgenomen op de lijst van een sectie en die in een andere sectie waarin hij niet is inge-

schreven, in het lopende kalenderjaar in bijkomende orde méér dan vijf aanstellingen in deze andere sectie wenst te bekomen.

31.2. De advocaten bedoeld in art. 31.1.2 en 31.1.3 die reeds vijf aanstellingen in een bepaalde sectie hebben bekomen in het lopende kalenderjaar dienen aan het bureau voor juridische bijstand aan te tonen dat zij het voorgaande gerechtelijk jaar, dan wel het lopende gerechtelijk jaar vijf vormingspunten hebben behaald binnen die sectie, alvorens zij een zesde aanstelling kunnen bekomen.

31.3. Punten voor vorming zoals voorzien in art. 31.1 kunnen niet overgedragen worden naar het volgende gerechtelijk jaar.

31.4. Het sectiehoofd en adjunct-sectiehoofd kunnen verplichte sectievergaderingen organiseren voor de advocaten, ingeschreven in één of meerdere voorkeurmateries van zijn sectie in hoofdorde of in bijkomende orde.

Advocaten die in bijkomende orde zijn ingeschreven en geen vijf zaken per jaar in de sectie hebben behandeld, evenwel met een maximum van tien aanstellingen over alle secties heen, zijn vrijgesteld van deze verplichting.

Het sectiehoofd, de afdelingsvoorzitter en voorzitter kunnen individueel vrijstelling verlenen van deze verplichting in geval van verhindering.

31.5. De sectiehoofden en adjunct-sectiehoofden nemen nota van elke tekortkoming van een advocaat en delen deze op gepaste wijze mee aan de voorzitter of afdelingsvoorzitter. Voor zoveel als nodig deelt de voorzitter deze tekortkomingen mee aan de stafhouder.

31.6. In afwachting van een beslissing van de raad van de Orde en onverminderd eventuele tuchtrechtelijke vervolging, kan de stafhouder als bewarende maatregel, de advocaat die tekort komt aan zijn verplichtingen in het kader van de tweedelijsbijstand, tijdelijk schorsen als vrijwilliger op de lijst.

31.7. De raad van de Orde kan beslissen om de advocaat, die tekort is gekomen aan zijn verplichtingen, niet op te nemen op de lijst overeenkomstig art. 30. Deze advocaat kan voorafgaand, desgevallend op zijn verzoek, voor de raad van de Orde worden geroepen om over de tekortkoming toelichting te verschaffen.

31.8. De tekortkomingen waarvan sprake in art. 30.4 en art. 31.5, 31.6 en 31.7, kunnen onder meer bestaan in één of meerdere door het bureau gegrond verklaarde klachten, gebrek aan diligentie, het onrechtmatig vragen van erelonen aan rechtzoekenden toegelaten tot de tweedelijsbijstand, een tuchtveroordeling, het niet bijwonen van de verplichte sectievergaderingen, het niet behalen van de verplichte vijf vormingspunten, het overtreden van reglementaire bepalingen en bepalingen en verplichtingen zoals zij voortspuiten uit het compendium juridische tweedelijsbijstand (OVb).

Art. 32. De juridische tweedelijsbijstand door stagiairs

32.1. In afwijking van art. 30.1 en 30.7, worden alle stagiairs, in het kader van hun beroepsopleiding, verplicht opgenomen op de lijst van vrijwilligers in het kader van de tweedelijsbijstand, en dit in hoofddorde voor minstens vijf voorkeurmateries naar eigen keuze, ongeacht het aantal secties.

Voor de advocaten-stagiairs geldt de verplichting tot het behalen van vijf vormingspunten in het kader van dit reglement niet.

Het bureau voor juridische bijstand bepaalt in samenspraak met de stagecommissie vanaf wanneer de eerstejaarsstagiairs kunnen worden opgenomen. De stagiairs delen vóór deze datum aan het bureau voor juridische bijstand mee voor welke voorkeurmateries zij zich willen inschrijven.

De raad van de Orde kan – op voordracht van de voorzitter – één of meerdere voorkeurmateries in hoofddorde verplicht opleggen aan de stagiairs.

De raad van de Orde kan in het kader van de juridische tweedelijsbijstand het

minimum aantal aanstellingen vastleggen per stagiair jaarlijks of over de hele stage-duurtijd.

32.2. De stagiair die is aangesteld in een strafzaak die tot een procedure voor het hof van assisen kan leiden, is verplicht om de bijstand van een tableau-advocaat te vragen aan de voorzitter van het bureau voor juridische bijstand.

De voorzitter van het bureau voor juridische bijstand kan deze verplichting ook opleggen in andere materies.

32.3. De aanstelling van de stagiair komt niet ten einde bij zijn opname op het tableau van de Orde van advocaten, behoudens andersluidende beslissing van het bureau voor juridische bijstand.

32.4. De stagiair die ambtshalve wordt aangesteld in alle zaken waarin de voorzitter van het bureau voor juridische bijstand dit nodig acht, zal de belangen van zijn cliënt blijven waarnemen tot elke maatregel ten aanzien van zijn cliënt beëindigd is.

Art. 33. Aanstellingen van advocaten

33.1. Ambtshalve aanstellingen: advocaten kunnen ambtshalve worden aangesteld door de stafhouder of door de voorzitter van het bureau voor juridische bijstand, wanneer krachtens de wet een advocaat moet worden toegevoegd zoals voorzien in art. 508/21 tot en met 508/23 Ger.W. Wanneer de stafhouder ambtshalve een advocaat aanstelt, stelt hij het bureau voor juridische bijstand hiervan in kennis, waarna het bureau voor juridische bijstand de aanstelling verder opvolgt.

33.2. Andere aanstellingen

33.2.1. Aanstelling op verzoek van de rechtzoekende

33.2.1.1. De aanstelling van een advocaat kan gebeuren na doorverwijzing door de personen die de eerstelijsbijstand bieden overeenkomstig art. 508/5 e.v. Ger.W., het-

zij door advocaten op de zitdagen overeenkomstig art. 508/5 Ger.W., hetzij door een andere organisatie voor juridische bijstand.

De advocaat die op de zitdagen eerste-lijnsbijstand verleent, mag in dezelfde zaak niet naar zichzelf of een andere advocaat doorverwijzen om de zaak te behandelen, ongeacht of deze betalend optreedt of niet, onverminderd art. 508/12 Ger.W.

33.2.1.2. Indien de rechtzoekende geen advocaat heeft gekozen op de in art. 508/7 Ger.W. bedoelde lijst, wijst het bureau de advocaat op de lijst aan die de voorkeurmaterie waarover de zaak handelt heeft gekozen en die binnen die voorkeurmaterie het langst geleden een zaak toegewezen kreeg, rekening houdend met art. 33.3. In geval van hoogdringendheid of bijzondere omstandigheden kan hiervan worden afgeweken.

33.2.2. Aanstelling op verzoek van de advocaat

33.2.2.1. Elke advocaat die vaststelt dat zijn cliënt beantwoordt aan de voorwaarden om juridische tweedelijnsbijstand te genieten, heeft de deontologische plicht deze cliënt hiervan te informeren. De advocaten zullen, indien zij werden aangesteld voor één welbepaalde zaak, de cliënt erop wijzen dat hij desgevallend ook voor eventuele andere zaken recht heeft op kosteloze tweedelijnsbijstand.

33.2.2.2. De advocaat wiens naam op de lijst voorkomt en tot wie een rechtzoekende zich heeft gewend, zonder zich eerst bij het bureau voor juridische bijstand aan te melden, vraagt aan het bureau voor juridische bijstand de toestemming om aan zijn cliënt de juridische tweedelijnsbijstand te verlenen, indien hij van oordeel is dat deze aanspraak kan maken op gedeeltelijke of volledige kosteloosheid. Hij dient het verzoek tot aanstelling volledig digitaal in te vullen en door te sturen en alle stavingsstukken betreffende het recht op volledige of gedeeltelijke kosteloosheid per fax of door het opslaan van een bestand in het digitaal loket over te maken aan het bureau voor juridische bijstand.

33.2.2.3. Geen aanstelling kan worden verleend indien de aanvraag tot aanstelling wordt doorgestuurd méér dan één maand na de eerste prestatie in tweedelijnsbijstand waarvoor de aanstelling wordt gevraagd, zelfs indien er wordt bewezen dat de cliënt recht had op de volledige kosteloosheid ten tijde van deze prestaties.

33.3. De rechtzoekende kan zich vrij wenden tot elk loket van elke afdeling om een aanvraag in te dienen.

Bij een aanvraag tot aanstelling van een advocaat door de rechtzoekende aan het bureau voor juridische bijstand en bij ambtshalve aanstellingen zal een advocaat worden aangesteld wiens kantoor zich bevindt in de nabijheid van de aanvrager en alleszins in een straal van maximum vijftientwintig kilometer van de verblijfplaats van de rechtzoekende, met uitzondering van de aanstellingen in het kader van de georganiseerde wachtdiensten, zoals jeugdpermanentie, tucht, permanentie inzake bijstand bij verhoren (Salduz), permanentie inzake geesteszieken. De wachtdiensten worden gedecentraliseerd in de onderscheiden afdelingen georganiseerd. In geval van hoogdringendheid of bijzondere omstandigheden kan hiervan worden afgeweken.

33.4. De advocaat opgenomen op de lijst in hoofddorde zal het bureau voor juridische bijstand minstens één week op voorhand verwittigen van afwezigheid, opdat in deze periode niet zou worden aangesteld.

Art. 34. Toekenning van punten

34.1. Op het ogenblik van het afsluiten van het dossier door het bureau voor juridische bijstand wordt tevens het aantal toegekende punten door het bureau voor juridische bijstand digitaal aan de advocaat meegedeeld.

34.2. De advocaat, die niet akkoord gaat met het aantal toegekende punten, richt binnen dertig dagen na deze mededeling een gemotiveerd verzoek tot herziening aan het bureau voor juridische bijstand, die dit voorlegt aan

de corrector. Bij afwezigheid van een gemotiveerd verzoek binnen die termijn is het aantal toegekende punten definitief. Indien na de beoordeling van zulk verzoek de advocaat nog steeds niet akkoord gaat, wordt de betwisting voorgelegd aan de voorzitter van het bureau voor juridische bijstand, die beslist na partijen te hebben gehoord.

34.2.1. Bij onvolledig afgesloten dossiers dienen de gevraagde informatie en stukken binnen korte termijn te worden overgemaakt aan de corrector. Het bureau voor juridische bijstand kan voor onvolledige dossiers, na aanmaning en het verstrijken van de laatste toegekende termijn, de gevraagde punten definitief weigeren.

34.2.2. In geval de betwisting omtrent de puntentoekenning niet vóór een door het bureau voor juridische bijstand bepaalde datum kan beëindigd worden, wordt het uiteindelijk weerhouden puntenaantal gevoegd bij de punten voor het gerechtelijk jaar waarin de eindbeslissing wordt genomen.

34.2.3. De puntentoekenning door het bureau voor juridische bijstand creëert geen enkel recht en gebeurt onder voorbehoud van wijziging tijdens de kruiscontrole.

HOOFDSTUK 5. – Stage *[opgeheven bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 22 februari 2021]*

HOOFDSTUK 6. – Salduz

Art. 45. Opleiding *[opgeheven bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 20 mei 2019]*

Art. 46. Voorwaarden om deel te nemen aan de permanentiedienst *[opgeheven bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 20 mei 2019]*

Art. 47. Verplichtingen in het kader van de permanentiedienst *[opgeheven bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 20 mei 2019]*

Art. 48. De deelname aan de permanentiedienst door stagiairs

48.1. Stagemeeesters kunnen hun stagiairs niet verbieden deel te nemen aan de permanentiedienst, behoudens een uitdrukkelijke andersluidende bepaling in de stageovereenkomst. De deelname aan de permanentiedienst dient wel verenigbaar te blijven met Hoofdstuk II.1 Codex Deontologie, met Hoofdstuk IV van huidig reglement en met de stageovereenkomst, en dient in overleg met de stagemeeester te worden bepaald.

HOOFDSTUK 7. – Jeugdpermanentie

Art. 49. Organisatie

Het bureau voor juridische bijstand staat in voor de organisatie van de gedecentraliseerde wachtdiensten zoals de permanentiedienst bijstand verhoor voor minderjarigen (Salduz) en kabinetspermanentie.

De raad kan, op advies van het bureau voor juridische bijstand, voor zover noodzakelijk voor de doeltreffendheid van de juridische bijstand, het aantal advocaten bepalen dat deel kan uitmaken van de wachtdiensten jeugdrecht.

Art. 50. Voorwaarden opname lijst sectie jeugdrecht

Onverkort de voorwaarden voorzien in hoofdstuk 4, houdende het reglement op het bureau voor juridische bijstand en in hoofdstuk 6, houdende het reglement bijstand bij verhoren – Salduz, dienen advocaten om binnen de sectie jeugdrecht te kunnen optreden voor minderjarigen, cumulatief te voldoen aan volgende voorwaarden:

- 1) de OVB bijzondere opleiding jeugdrecht hebben gevolgd en in het bezit zijn van het certificaat bijzondere opleiding jeugdrecht van de OVB, en
- 2) een Salduz opleiding voor minderjarigen hebben gevolgd, volgens de voor-

waarden en modaliteiten voorzien in het OVB-reglement ‘Verhoorbijstand Salduz in het kader van de permanentiedienst’.

Art. 51. Voorwaarden deelname

De advocaten die opgenomen zijn op de lijst van advocaten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand in sectie jeugd dienen, onverminderd andere wettelijke en reglementaire bepalingen en verplichtingen zoals deze voortspruiten uit het compendium juridische tweedelijnsbijstand, zich in te schrijven op het Salduz-web en te bevestigen dat zij wensen mee te werken aan de permanentiedienst bijstand verhoor voor minderjarigen waarvan zij reeds de vaste jeugdadvocaat zijn.

De advocaten die opgenomen zijn op de lijst van advocaten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand in sectie jeugd kunnen slechts deelnemen aan de wachtdiensten van één afdeling van de Orde met name Mechelen, Antwerpen of Turnhout, bij voorkeur deze waartoe hun hoofdkantoor behoort.

Art. 52. Duur De aanstelling/ambtshalve toevoeging die men als advocaat van de minderjarige ontvangt hetzij middels eerste ambtshalve aanstelling door het bureau voor juridische bijstand, dan wel een eerste aanstelling op eigen verzoek, is niet beperkt in tijd.

De aanstelling/ambtshalve toevoeging geldt voor de ganse duur van de minderjarigheid van de rechtzoekende en zelfs na de meerderjarigheid, wanneer zaken moeten behandeld worden voor de rechtbank omtrent feiten die plaatsvonden voor het bereiken van de achttienjarige leeftijd, maar door de rechtbank behandeld worden na het bereiken van de achttienjarige leeftijd.

Dit alles geldt zolang de advocaat opgenomen is op de lijst van advocaten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand in sectie jeugd, in hoofddorde of in bijkomende orde en onverminderd de

wettelijke en reglementaire bepalingen en bevoegdheden van de stafhouder, de raad van de Orde en het bureau voor juridische bijstand, die de beëindiging van het mandaat met zich mee kunnen brengen, zoals bijvoorbeeld opvolging wegens vertrouwensbreuk of een ernstige andere reden.

In geval de advocaat niet meer is opgenomen op de lijst van advocaten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand in sectie jeugd, in hoofddorde of in bijkomende orde, worden de bestaande toebedeelde dossiers herverdeeld onder de advocaten dan wel toegewezen aan één advocaat, opgenomen op de lijst van advocaten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand in sectie jeugd, in hoofddorde of in bijkomende orde.

Art. 53. Vervanging

Advocaten die optreden voor minderjarigen kunnen zich enkel laten vervangen door advocaten die voldoen aan de bepalingen van dit hoofdstuk.

HOOFDSTUK 8. – Invordering van erelonen en ereloonbetwistingen

Art. 54. Invordering: voorafgaande melding

De advocaat wiens factuur wordt betwist, meldt dit aan de stafhouder zodra hij tot invordering overgaat of zodra de factuur het voorwerp uitmaakt van een betwisting in rechte.

De advocaat bezorgt de stafhouder een kopie van de inleidende akte of de akte van invordering met toevoeging van een kopie van de onbetaalde factuur, van de ingebrekestelling en in voorkomend geval van het antwoord van de cliënt. De advocaat bezorgt aan de stafhouder ook onverwijld kopie van de gerechtelijke of arbitrale uitspraak of van de akte waaruit het met de cliënt bereikte akkoord blijkt.

Art. 55. Vertegenwoordiging

In gerechtelijke geschillen laat de advocaat zich bijstaan en vertegenwoordigen door een confrater vreemd aan zijn kantoor. De aangestelde advocaat ziet toe op de naleving van de verplichting tot kennisgeving conform art. 54.

In het raam van deze procedures mag over de aard van de voor de cliënt verrichte prestaties enkel die informatie worden vrijgegeven die strikt noodzakelijk is voor die procedure.

Art. 56. Melding van de betwisting aan de stafhouder

De cliënt die de factuur van zijn raadsman betwist of de reeds betaalde bedragen wenst terug te vorderen, kan zich wenden tot de stafhouder.

De advocaat kan zich met betrekking tot een onbetaald gebleven factuur waarover betwisting bestaat, wenden tot de stafhouder.

Art. 57. De ereloonkamer voor verzoeningen en taxaties

De stafhouder richt de ereloonkamer voor verzoeningen en taxaties in. Deze bestaat uit voorzitters die een inleidingskamer van de ereloonkamer voorzitten en leden die als verzoeners en/of, mits daartoe erkend, als bemiddelaars kunnen worden aangeduid. De stafhouder duidt deze voorzitters en leden aan.

Artikel 58. Behandeling voor de ereloonkamer voor verzoeningen en taxaties

De stafhouder die in toepassing van art. 56 werd gevat, roept advocaat en cliënt op om aanwezig dan wel vertegenwoordigd te zijn op een inleidingszitting van de ereloonkamer voor verzoeningen en taxaties, tenzij de factuur inmiddels het voorwerp uitmaakt van een gerechtelijke of arbitrale procedure.

Op deze inleidingszitting wordt nagegaan of partijen bereid zijn om ofwel een poging tot verzoening te ondernemen, ofwel de betwisting te onderwerpen aan een bemiddeling conform art. 1724 e.v. Ger.W.

Indien de partijen bereid zijn om een poging tot verzoening te ondernemen, stelt de voorzitter van de ereloonkamer een verzoener uit de lijst van de ereloonkamer aan die de cliënt en de advocaat zal uitnodigen voor de behandeling van de poging van de verzoening, tenzij reeds op de inleidingszitting een verzoening kan worden bereikt. Wordt een verzoening bereikt, dan wordt het akkoord geacteerd in een proces-verbaal van verzoening. Indien de partijen opteren om de betwisting te onderwerpen aan een bemiddeling conform art. 1724 e.v. Ger.W., bezorgt de ereloonkamer partijen een lijst van erkende bemiddelaars-advocaten, bij voorkeur vertrouwd met ereloonbetwistingen, waaruit een bemiddelaar kan worden gekozen, die verder zal handelen conform de regels van het gerechtelijk wetboek inzake buitengerechtelijke bemiddeling.

Indien geen bereidheid tot verzoening of bemiddeling bestaat, licht de voorzitter of de verzoener / bemiddelaar partijen in over de mogelijkheden waarover zij beschikken.

Art. 59. Taxatieprocedure: aanvang

59.1. Partijen kunnen aan de raad via de stafhouder een verzoek richten tot taxatie op grond van artikel 446ter Ger.W.

Elk verzoek tot taxatie wordt eerst ingeleid voor de ereloonkamer voor verzoeningen en taxaties om te zien of een verzoening of bemiddeling mogelijk is. Indien dit niet mogelijk is, wordt het verzoek tot taxatie, na betaling van de kostenvergoeding, waarvan de omvang jaarlijks door de raad van de Orde wordt bepaald, door de partij die om taxatie verzoekt, geagendeerd op de raad van de

Orde voor de aanstelling van een taxatiecommissie.

59.2. De taxatiecommissie nodigt de partijen of hun advocaat uit om binnen een termijn die zij bepaalt hun standpunt schriftelijk toe te lichten en haar alle bewijsstukken te bezorgen die zij nuttig achten, behoorlijk geïnventariseerd.

De advocaat wiens factuur ter discussie ligt, bezorgt de taxatiecommissie binnen de voormelde termijn alleszins volgende stukken:

- het chronologisch gerangschikt dossier procedurestukken;
- het geïnventariseerd dossier bewijsstukken;
- per geadresseerde de chronologisch gerangschikte briefwisseling;
- een korte omschrijving van het voorwerp van de zaak;
- een opsomming van de geleverde prestaties;
- een gedetailleerde lijst van de aangerekende kosten;
- het bedrag en de berekeningswijze van het ereloon;
- een overzicht van de gebeurlijke ontvangsten voorschotten.

Art. 60. Taxatieprocedure: horen van partijen

Op schriftelijk verzoek wordt elke partij die zulks wenst door de taxatiecommissie gehoord.

Art. 61. Taxatieprocedure: verslag en eindadvies

De taxatiecommissie bezorgt de partijen het verslag dat zij voornemens is aan de raad van de Orde voor te leggen in voorlezing. Partijen kunnen binnen de door de taxatiecommissie vastgestelde termijn hierop schriftelijk opmerkingen formuleren.

Na het verstrijken van die termijn maakt de taxatiecommissie haar verslag samen met de gebeurlijke opmerkingen

van partijen evenals haar eindadvies over aan de stafhouder, die het dossier op de eerstvolgende raad agendeert.

Art. 62. Taxatieprocedure: eindbeslissing

De raad van de Orde neemt de eindbeslissing waarin ook gestatueerd wordt omtrent de verschuldigdheid van de kostenvergoeding zoals voorzien in art. 59.1. Indien hij het advies van de taxatiecommissie niet volgt op grond van argumenten die tijdens de procedure voor de taxatiecommissie nog niet ter sprake zijn gekomen, zal de taxatiecommissie deze argumenten eerst aan partijen voorleggen waarna opnieuw wordt gehandeld conform art. 60.

Art. 63. Taxatieprocedure op verzoek van de stafhouder

Op verzoek van de stafhouder kan tot taxatie worden overgegaan conform art. 446ter Ger.W. In dat geval verzoekt de stafhouder de raad van de Orde een taxatiecommissie samen te stellen.

Art. 64. Gerechtsdeskundige in advocaten-erelonen

Indien een gerechtsdeskundige wordt aangesteld door de rechtbank, zal hij handelen conform de toepasselijke regels van het Gerechtelijk Wetboek. Op verzoek van de rechtbank kan de stafhouder een lijst van gerechtsdeskundigen in advocatenerelonen opmaken die, mits zij voldoen aan de bepalingen in art. 991ter Ger.W., advies zullen verlenen over de in de factuur gevorderde bedragen.

Kunnen worden opgenomen in voormelde lijst, advocaten die over minstens 15 jaar tableau ervaring beschikken of die deel uitmaken of reeds deel uitgemaakt hebben van de raad van de Orde van Advocaten.

HOOFDSTUK 9. – Bibliotheek

[opgeheven bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 26 april 2022]

HOOFDSTUK 10. – Vakgroepen

Art. 72. Definitie

Een vakgroep is een door de raad van de Orde erkende groep van advocaten die hun interesse in een bepaalde rechtsmaterie hebben meegedeeld.

Art. 73. Doel

Een vakgroep heeft tot doel de informatie-uitwisseling tussen de advocaten van de Orde onderling en de informatiedoorstroming tussen de raad van de Orde, de magistratuur en de advocaten van de Orde te optimaliseren.

Art. 74. Toegangsvoorwaarden en gevolgen

74.1. Elke advocaat bij de Orde kan zich aansluiten bij één of meer vakgroep(en).

74.2. De aansluiting kan enkel plaatsvinden door uitnodiging via het digitale platform www.knowlex.be. Door het verzoek tot uitnodiging geeft de advocaat aan bijzondere interesse te hebben voor de betreffende rechtsmaterie en op de hoogte gehouden te willen worden over belangwekkende informatie. Tegelijkertijd verklaart hij bereid te zijn zelf gelijkaardige informatie door te geven via hetzelfde digitale platform.

Art. 75. Bestuur

75.1. Een vakgroep wordt geleid door een bestuur, zoals omschreven in art. 76.

75.2. Het bestuur is de verbinding tussen de advocaten, de beleidsorganen van de Orde en de magistratuur en staat in voor de onderlinge informatiedoorstroming.

75.3. De taken van het bestuur strekken zich – niet limitatief – uit over volgende domeinen:

- alert te zijn voor ontwikkelingen in zijn vakgebied, waaronder nieuwe wetgeving of rechtspraak, en dit te melden aan de advocaten;
- het digitale platform te beheren dat de Orde liet ontwikkelen met het oog op de uitwisseling van informatie tussen advocaten;
- de stafhouder en de raad van de Orde advies te verlenen;
- bij te dragen aan de organisatie van studiedagen, seminaries, salongesprekken, publicaties en dergelijke meer;
- deel te nemen aan overleg met de magistratuur.

75.4. Het overleg met de magistratuur geschiedt steeds in samenspraak met de stafhouder. Zonder mandaat van de stafhouder kan het bestuur de Orde niet verbinden.

75.5. Briefwisseling wordt gevoerd via het daartoe beschikbaar gestelde briefhoofd van de Orde.

75.6. Het lidmaatschap bij het bestuur van de vakgroep is onbezoldigd, zowel voor de leden als de voorzitter.

Art. 76. Samenstelling bestuur

76.1. Het bestuur van de vakgroep bestaat uit vijf leden, waarvan jaarlijks, op 1 september, minstens één zittend lid uittreedt en vervangen wordt door een nieuw toetredend lid. Vacant gekomen plaatsen van uittredende leden binnen het bestuur worden door de stafhouder ingevuld uit de leden van de balie die daartoe hun kandidatuur gesteld hebben.

76.2. Alle advocaten die op het ogenblik van het openvallen van de vacante plaats op het tableau van de Orde ingeschreven staan, kunnen zich kandidaat stellen als

lid van het bestuur van een vakgroep, voor zover zij de twee voorbije jaren geen lid zijn geweest van het bestuur.

76.3. Elke kandidatuur dient schriftelijk en gemotiveerd te worden ingediend bij de stafhouder.

76.4. Na hierover advies te hebben ingewonnen bij het betrokken bestuur, duidt de stafhouder jaarlijks de nieuwe leden van de besturen aan die vanaf 1 september volgend op de kandidatuurstelling, in functie zullen treden, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met een regionale spreiding binnen het arrondissement.

76.5. De ingediende kandidaturen als lid van het bestuur van een vakgroep blijven één jaar geldig, zodat bij het tussentijds openvallen van een mandaat als lid van een bestuur, de vacante plaats door de stafhouder, op advies van het betrokken bestuur, tussentijds ingevuld kan worden uit de overeenkomstig art. 76 laatst opgemaakte lijst van kandidaten.

76.6. *[opgeheven bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 20 mei 2019]*

Art. 77. Verloop leden bestuur en aanduiding voorzitter

77.1. Het bestuur beslist in onderling overleg over het zittend lid dat uittreedt (zie art. 76). Bij gebreke aan overeenstemming treedt in principe het lid dat het langst in het bestuur van de vakgroep zetelt, uit het bestuur. Deze laatste heeft steeds de mogelijkheid om zich tot de stafhouder te wenden, die desgevallend anders kan beslissen. In geval er meerdere leden van het bestuur van een vakgroep tegelijk de langst aanwezige leden van het bestuur zouden zijn, beslist het bestuur in onderling overleg. Bij gebreke

aan overeenstemming beslist de stafhouder.

77.2. De leden van het bestuur van de vakgroep duiden één van hen aan als voorzitter. Het lid dat door de andere leden van het bestuur van de vakgroep als voorzitter wordt aangeduid, blijft voorzitter zolang hij lid blijft van het bestuur van de vakgroep.

77.3. Indien de meerderheid van het bestuur van de vakgroep hierop aandringt, kan op het ogenblik van de toetreding van een nieuw lid tevens het mandaat van de voorzitter binnen de vakgroep herzien worden, zo nodig door stemming. Bij gebreke aan overeenstemming beslist de stafhouder.

HOOFDSTUK 11. – UA-prijs *[opgeheven bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 26 april 2022]*

HOOFDSTUK 12. – Derdenrekeningen

Art. 85. Terugvordering portkosten

Wanneer een titularis van een derdenrekening opteert voor het afleveren van de rekeninguittreksels van de derdenrekening op een wijze waarvoor de bank hiervoor portkosten aanrekent aan de Orde, heeft de Orde het recht om die portkosten integraal terug te vorderen van de titularis van de derdenrekening.

Art. 86. Betaling op eerste verzoek

De titularis van de derdenrekening is verplicht om op eerste verzoek van de Orde deze portkosten te betalen.

HOOFDSTUK 13. – CIBA *[opgeheven bij beslissing van de raad van de Orde d.d. 21 juni 2022]*

HOOFDSTUK 14. – Ereadvocaten

Art. 91.

Doctors, licentiaten of masters in de rechten die ten minste 10 jaar op het tableau van een Orde van advocaten ingeschreven zijn geweest en het beroep van advocaat niet meer uitoefenen, kunnen de raad van de Orde verzoeken gemachtigd te worden om de titel van ereadvocaat te voeren.

De machtiging kan eveneens verleend worden door de raad van de Orde op voordracht van één van haar leden.

Het verzoek of de voordracht wordt gericht aan de Stafhouder die dit punt op de vergadering van de raad van de Orde agendeert.

Art. 92.

De gewezen advocaat mag niet het voorwerp zijn geweest van een tuchtsanctie waarbij een schorsing of een schrapping

werd bevolen, hetzij voorwaardelijk, hetzij effectief.

Art. 93.

De raad van de Orde kan de machtiging tot het voeren van de titel van ereadvocaat te allen tijde intrekken overeenkomstig het bepaalde in artikel 65 van de Codex Deontologie voor advocaten.

De raad van de Orde kan de advocaat op diens verzoek weglaten van de lijst van ereadvocaten.

Art. 94.

De raad van de Orde bepaalt de door de ereadvocaat verschuldigde jaarlijkse bijdrage.

Ereadvocaten die de leeftijd van 80 jaar bereikt hebben, zijn van die bijdrage vrijgesteld.

REGLEMENT SANCTIES

met betrekking tot procedureregels voor het opleggen van maatregelen met toepassing van artikel 118 en voor het opleggen van een administratieve boete met toepassing van artikel 132 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten ten aanzien van advocaten en de verhaalmiddelen tegen dergelijke maatregelen en sanctie aan te nemen door de Stafhouders¹

Gelet op de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna: “de Wet”),

Overwegende dat artikel 85, § 1, 11° van de wet de Stafhouder van de Orde waartoe de advocaten behoren aanduidt als autoriteit voor het toezicht op de naleving van de bepalingen van boek II van de Wet van de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, van de uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849, van de Europese verordening betreffende geldovermakingen en van de waakzaamheidsplichten bedoeld in de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's.

Overwegende dat artikel 118, § 3, van de Wet voorschrijft dat de toezichtautoriteiten, in casu de Stafhouder, de nodige procedureregels vaststellen voor het opleggen van een maatregel met toepassing van artikel 118 van de Wet ten aanzien van de onderworpen advocaten en van de verhaalmiddelen tegen dergelijke maatregel.

Overwegende dat artikel 133, § 4, van de Wet voorschrijft dat de toezichtautoriteiten, in casu de Stafhouder, de nodige procedureregels vaststellen voor het opleggen van een administratieve boete met toepassing van artikel 132 van de Wet ten aanzien van de onderworpen advocaten en van de verhaalmiddelen tegen dergelijke sanctie.

Overwegende dat het voor de eenvoudigheid van deze procedureregels aangezien is dat er uniformiteit bestaat over de diverse balies heen, hebben de Stafhouders

van de balies die deel uitmaken van, respectievelijk, de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone, en de Stafhouder van de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie onderstaand reglement aangenomen voor hun respectieve balies.

Opening onderzoek

Art. 1

1.1. Indien uit een controle van een advocaat inzake de toepassing van de Wet, met betrekking tot zijn verplichtingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, blijkt dat voornoemde advocaat zijn verplichtingen in het kader van de Wet mogelijks niet heeft nageleefd, opent de stafhouder een onderzoek.

De stafhouder leidt het onderzoek of stelt een onderzoeker aan, wiens taken en bevoegdheden hij omschrijft. In dat geval bepaalt hij de termijn waarbinnen de onderzoeker zijn verslag dient mee te delen.

De onderzoeker dient een andere advocaat te zijn dan de advocaat die de voorafgaande controle heeft uitgevoerd.

1.2. Wanneer de stafhouder van oordeel is dat hij onbevoegd is, wordt hij vervangen door de pro-stafhouder of, bij gebreke daarvan, door de vice-stafhouder en opent zijn vervanger het onderzoek.

1.3. De advocaat tegen wie het onderzoek is geopend, wordt hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht.

1.4. De verklaringen van de advocaat en van eventuele getuigen worden opgetekend in een proces-verbaal. De gehoorde

¹ BS 17 juli 2020.

personen ontvangen op hun verzoek een afschrift van het proces-verbaal van hun verklaringen.

1.5. De advocaat kan zich tijdens het onderzoek laten bijstaan door de advocaat van zijn keuze, maar kan zich niet laten vertegenwoordigen.

Hoorrecht

Art. 2

2.1. De stafhouder die na het onderzoek oordeelt dat er redenen bestaan om de advocaat een maatregel op te leggen zoals bepaald in artikel 118, § 1 van de Wet en/of een administratieve sanctie op te leggen zoals bepaald in artikel 132, § 2, tweede lid van de Wet, roept de betrokken advocaat op om gehoord te worden.

2.2. De oproeping vermeldt de feiten die de advocaat ten laste worden gelegd.

2.3. Op straffe van nietigheid bedraagt de oproepingstermijn minstens vijftien dagen.

Opleggen van maatregelen

Art. 3

De stafhouder kan bij een met redenen omklede beslissing, indien hij een inbreuk vaststelt op de bepalingen van boek II, van artikel 66, § 2, tweede en derde lid, of van artikel 90, vijfde lid, van de Wet of van de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, van de uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849, van de Europese verordening betreffende geldovermakingen, of van de waakzaamheidsplichten bedoeld in de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's, een maatregel en/of een administratieve geldboete opleggen aan de betrokken advocaat die onder zijn bevoegdheid valt.

Maatregelen

Art. 4

De volgende maatregelen kunnen genomen worden ten aanzien van de betrokken advocaat:

- 1° het uitbrengen van een publieke verklaring waarin de identiteit van de betrokken advocaat en de aard van de inbreuk worden vermeld;
- 2° bevelen dat de betrokken advocaat zijn gedrag staakt en niet meer herhaalt;
- 3° een tijdelijk verbod opleggen aan de betrokken advocaat met managementverantwoordelijkheden in een samenwerkingsverband of elke voor de inbreuk verantwoordelijk geachte betrokken advocaat, om managementfuncties bij een samenwerkingsverband uit te oefenen.

Art. 5

Bij het vaststellen van de maatregelen bedoeld in artikel 4 houdt de Stafhouder rekening met de volgende omstandigheden:

- 1° de ernst en de duur van de inbreuken;
- 2° de financiële draagkracht van de betrokken advocaat, zoals die met name blijkt uit de totale omzet van het samenwerkingsverband dat aan de betrokken advocaat kan toegeschreven worden of uit het jaarinkomen van de betrokken advocaat;
- 3° het voordeel of de winst die de inbreuken eventueel opleveren voor de betrokken advocaat voor zover die kunnen worden bepaald;
- 4° het nadeel dat derden eventueel hebben geleden door deze inbreuken, voor zover dit kan worden bepaald;
- 5° de mate van medewerking van de betrokken advocaat met de bevoegde autoriteiten;
- 6° eventuele vroegere inbreuken die gepleegd zijn door de betrokken advocaat.

Administratieve geldboete

Art. 6

De administratieve geldboete bedraagt, voor hetzelfde feit of voor hetzelfde geheel van feiten, minimum 250 euro en maximum 1.250.000 euro.

Art. 7

Het bedrag van de in artikel 6 bedoelde administratieve geldboete wordt vastgesteld, rekening houdend met alle relevante omstandigheden, en met name met:

- 1° de ernst en de duur van de inbreuken;
- 2° de mate van verantwoordelijkheid van de betrokken advocaat;
- 3° de financiële draagkracht van de betrokkene, zoals die met name blijkt uit de totale omzet van het samenwerkingsverband dat aan de betrokken advocaat kan toegeschreven worden of uit het jaarinkomen van de betrokken advocaat;
- 4° het voordeel of de winst die de inbreuken eventueel opleveren voor de betrokkene voor zover die kunnen worden bepaald;
- 5° het nadeel dat derden eventueel hebben geleden door deze inbreuken, voor zover dit kan worden bepaald;
- 6° de mate van medewerking van de betrokkene met de bevoegde autoriteiten;
- 7° eventuele vroegere inbreuken die gepleegd zijn door de betrokkene.

Kennisgeving beslissing stafhouder**Art. 8**

8.1. Binnen de vijftien dagen na de uitspraak ervan geeft de Stafhouder van iedere beslissing bij een ter post aangetekende brief kennis aan de betrokken advocaat.

8.2. De kennisgeving wordt geldig gedaan op het laatste adres van het kantoor van de betrokken advocaat, zoals dat werd meegedeeld aan het secretariaat van de balie.

Art. 9

9.1. De stafhouder maakt zijn beslissingen tot het opleggen van een administratieve sanctie met toepassing van dit reglement en/of een toezichtmaatregel, bedoeld in Boek IV, titel 4, hoofdstuk 7 van de Wet, nominaal bekend op de officiële website

van de orde onmiddellijk nadat de betrokken advocaat op de hoogte is gebracht van deze beslissingen.

9.2. De bekendmaking bevat minstens informatie over de soort en aard van de inbreuk alsmede de identiteit van de betrokken advocaat.

9.3. Wanneer de bekendmaking van de identiteit van de betrokken advocaat, of de persoonsgegevens van deze advocaat, door de stafhouder als onevenredig wordt beschouwd, na een beoordeling per geval van de evenredigheid van de bekendmaking van die gegevens, of wanneer de bekendmaking de stabiliteit van de financiële markten of een lopend onderzoek schaadt, handelt de stafhouder als volgt:

- 1° uitstel van de bekendmaking van de beslissing totdat de redenen voor niet-bekendmaking ophouden te bestaan;
- 2° anonieme bekendmaking van de beslissing, indien een dergelijke anonieme bekendmaking een doeltreffende bescherming van de betrokken persoonsgegevens waarborgt; in dat geval kan de bekendmaking van relevante gegevens worden uitgesteld gedurende een redelijke termijn indien wordt verwacht dat de redenen voor bekendmaking op anonieme basis binnen die termijn zullen vervallen;
- 3° niet-bekendmaking indien de onder 1° en 2° vermelde mogelijkheden als ontoereikend worden beschouwd om te waarborgen dat:
  - a) de stabiliteit van de financiële markten niet in gevaar wordt gebracht; of
  - b) de bekendmaking van de beslissing evenredig is ten aanzien van toezichtmaatregelen die als van geringe aard worden beschouwd.

9.4. Indien een beroep is ingesteld tegen de beslissing wordt die informatie en alle latere informatie over de uitkomst van dat beroep onmiddellijk op de officiële website, bedoeld in het eerste lid, bekend-

gemaakt. Elke beslissing tot vernietiging van een eerdere beslissing wordt eveneens bekendgemaakt.

9.5. Alle informatie die overeenkomstig dit artikel wordt bekendgemaakt, blijft gedurende een termijn van vijf jaar na de bekendmaking op de officiële website, bedoeld in het eerste lid, staan.

9.6. In de bekendmaking opgenomen persoonsgegevens worden op de officiële website, bedoeld in het eerste lid, echter niet langer bewaard dan noodzakelijk is overeenkomstig de toepasselijke regelgeving betreffende de bescherming van persoonsgegevens.

Art. 10

Wanneer de stafhouder in het kader van zijn toezichtsoverdracht, een inbreuk vaststelt op de bepalingen van artikel 66, § 2, eerste lid, of van artikel 67 van de Wet, brengt hij de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie zo spoedig mogelijk op de hoogte daarvan.

Art. 11

De stafhouder informeert de CFI over de administratieve geldboetes die hij met toepassing van dit reglement oplegt, evenals over een eventueel beroep daartegen en over de uitkomst van dat beroep, overeenkomstig artikel 135, § 1 van de Wet.

Tucht

Art. 12

De beslissing tot het opleggen van een maatregel en/of een administratieve geldboete doet geen afbreuk aan eventuele tuchtrechtelijke gevolgen.

Rechtsmiddelen

Art. 13

13.1. Tegen de beslissingen van de stafhouder kan de betrokken advocaat hoger beroep instellen bij de tuchtraad in beroep

overeenkomstig de artikelen 463 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek.

De tuchtraad in beroep brengt zijn beslissing ter kennis van de stafhouder en de betrokken advocaat overeenkomstig artikel 8.

Tegen de beslissing van de tuchtraad in beroep kan de betrokken advocaat of de Orde van advocaten waartoe hij behoort een cassatieberoep instellen overeenkomstig de artikelen 1121/1 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek.

13.2. Tegen een beslissing van de stafhouder van de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie kan hoger beroep ingesteld worden bij de raad van de Orde bedoeld in de artikelen 481 en 482 van het Gerechtelijk Wetboek. De stafhouder neemt niet deel aan de beraadslaging en de beslissing van de raad. Het volgens het tableau van de Orde oudste lid van de balie neemt, voor deze aangelegenheid, zitting in de raad.

De raad van de Orde brengt zijn beslissing ter kennis van de stafhouder en de betrokken advocaat overeenkomstig artikel 8.

Tegen beslissingen van de raad van de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie kan de betrokken advocaat of de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie cassatieberoep instellen overeenkomstig de artikelen 1121/1 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek.

13.3. Het hoger beroep en het cassatieberoep schorsen de tenuitvoerlegging van de beslissing, maar niet de bekendmaking ervan overeenkomstig artikel 135, § 3, vierde lid, van de wet.

13.4. De stafhouder informeert de CFI over de uitkomst van het hoger beroep of van het cassatieberoep, overeenkomstig artikel 135, § 1, van de Wet.

Invordering

Art. 14

De administratieve boetes die zijn verschuldigd ter uitvoering van beslissingen

waartegen geen rechtsmiddel meer mogelijk is, worden ingevorderd door de FOD Financiën, Administratie van de Thesaurie, overeenkomstig artikel 134 van de wet.

Inwerkingtreding

Art. 15

De procedureregels en rechtsmiddelen bepaald in dit reglement hebben slechts uitwerking na goedkeuring ervan door de Koning.

REGLEMENT CONTROLE

betreffende het toezicht op de toepassing van de wet tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (WG/FT) en tot beperking van het gebruik van contanten*

Gelet op de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (BS 6 oktober 2017) (hierna de “Wet” of “WPWG/FT”).

Overeenkomstig artikel 85, § 1, 11° van de Wet, moet de Stafhouder, toezichtautoriteit ten aanzien van de advocaten in hun hoedanigheid van onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 28° van de Wet, toezicht houden op de naleving van de bepalingen van boek II van de WPWG/FT, van de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, van de uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849, van de Europese verordening betreffende geldovermakingen en van de waakzaamheidsplichten bedoeld in de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's.

Gelet op artikel 86, § 1 van de Wet waarin wordt bepaald dat de toezichtautoriteiten reglementen kunnen uitvaardigen die van toepassing zijn op de onder hun bevoegdheid vallende onderworpen entiteiten met het oog op het vervullen van technisch vlak van de bepalingen van boek II en III en van de uitvoeringsbesluiten ervan, rekening houdend met de nationale risicobeoordeling.

Gelet op artikel 87, § 1 van de Wet dat bepaalt dat de toezichtautoriteiten hun toezicht uitoefenen op basis van een risicobeoordeling en bepalen de frequentie en intensiteit van het toezicht ter plaatse en op afstand op grond van het risicoprofiel van de onderworpen entiteiten;

Overwegende dat het derhalve gepast voorkomt een toepassingsreglement uit te

vaardigen betreffende het toezicht dat zal worden gehouden op de advocaten op basis van de risicobeoordeling;

1. De advocaten belast met de controle

Art. 1

De Stafhouder kan een controle op de toepassing van de Wet uitvoeren of gelasten in hoofde van elke advocaat, indien hij dit nodig acht. Hij stelt het aantal binnen zijn balie uit te voeren controles vast op basis van zijn risicobeoordeling en de risicoprofielen van de advocaten van zijn balie.

Art. 2

De Stafhouder kan de functie van toezichthouder waarmee hij is bekleed krachtens artikel 85 van de Wet toevertrouwen aan advocaten die door hem werden aangesteld omwille van:

- hun inzicht in de WG/FT-risico's op het niveau van de balie in het algemeen, en;
- hun vermogen om de blootstelling aan het WG/FT-risico van een advocaat of een advocatenassociatie te beoordelen op grond van de aard van hun activiteit, van hun cliënteel en van de diensten die deze advocaten aan hun cliënteel verlenen, en;
- hun vermogen om de relevantie te beoordelen van de interne waakzaamheids- en controlemaatregelen die worden genomen door de advocaten om de risico's op blootstelling aan WG/FT te identificeren en te verminderen.

De Stafhouder kan ook een specifieke controle toevertrouwen aan een Centrale Controlecel indien deze zou worden opgericht binnen de Orde van Vlaamse Balies met dergelijke bevoegdheid. Deze

* Dit reglement treedt in werking na 11/07/2019 (na publicatie op het Privaat Luik OVB).

controle zou dan worden uitgevoerd op basis van een intern reglement van deze Centrale Cel. Het verslag van de Centrale Cel zou dan aan de Stafhouder worden overgemaakt voor de opvolging van de controle.

Art. 3

Indien de functie van toezichthouder door de Stafhouder wordt toevertrouwd aan een advocaat (hierna “toezichthouder”), geschiedt dit voor een hernieuwbare termijn van vier jaar.

De functie eindigt na het verstrijken van de termijn, door het ontslag van de toezichthouder of bij beslissing van de Stafhouder.

2. De gecontroleerde advocaten

Art. 4

De controles op de toepassing van de Wet worden prioritair uitgevoerd bij advocaten wier activiteit onder het toepassingsgebied van de Wet valt zoals vastgesteld in artikel 5, 28° van de Wet en rekening houdend met een risicobeoordeling.

Art. 5

In kantoren of samenwerkingsverbanden zullen enkel advocaten die een dossier beheren worden gecontroleerd. Teneinde de werking van de gecontroleerde advocaten vast te stellen, zal de toezichthouder die de controle aankondigt informatie inwinnen bij de anti-witwas-verantwoordelijke of, bij gebreke hieraan, de gedelegeerd bestuurder of, bij gebreke hieraan, een advocaat lid van het samenwerkingsverband, over de wijze waarop het kantoor en/of het samenwerkingsverband wordt beheerd om te bepalen welke advocaten moeten worden gecontroleerd.

Bij gebrek aan een antwoord binnen 8 dagen, zal elke advocaat van het kantoor of het samenwerkingsverband kunnen worden gecontroleerd.

3. De controle ter plaatse

Art. 6

De toezichthouder brengt de advocaat er voorafgaand van op de hoogte dat er een controle zal worden uitgevoerd.

Indien de gecontroleerde advocaat deel uitmaakt van een samenwerkingsverband, informeert de toezichthouder de anti-witwas-verantwoordelijke of, bij gebreke hieraan, de gedelegeerd bestuurder.

Art. 7

De vaststelling van de dag en het tijdstip van de controle geschiedt zoveel als mogelijk in overleg tussen de toezichthouder en de gecontroleerde advocaat, rekening houdend met de agendaverplichtingen van beiden. Behoudens uitzonderlijke omstandigheden, mag de uitvoering van de controle door deze agendaverplichtingen echter niet langer worden uitgesteld dan een maand, te rekenen vanaf de door de toezichthouder overeenkomstig het voorgaande artikel gedane aankondiging.

Art. 8

De gecontroleerde advocaat is ertoe verplicht zich beschikbaar te stellen om de controlehandelingen persoonlijk bij te wonen en op de vragen van de toezichthouder te antwoorden. In samenwerkingsverbanden waar er een lid van het samenwerkingsverband werd aangeduid die voor het kantoor verantwoordelijk is voor de toepassing van de Wet, zal de gecontroleerde advocaat worden bijgestaan door dit lid van het samenwerkingsverband of de anti-witwas-verantwoordelijke van het kantoor.

Art. 9

De toezichthouder stelt aan de gecontroleerde advocaat de vragen die zijn opgenomen in de “controlevragenlijst” waarvan de inhoud wordt vastgesteld in overleg met de Raden van Bestuur van de Orde des Barreaux Francophones et Germanophone en de Orde van Vlaamse Balies,

en de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie.

Daarnaast, kan de toezichthouder aan de gecontroleerde advocaat alle vragen stellen die hij nuttig acht en die rechtstreeks verband houden met de naleving door de gecontroleerde advocaat van zijn verplichtingen op het vlak van de WG/FT-preventie.

Art. 10

De toezichthouder noteert tijdens de uitvoering van de controle de antwoorden van de gecontroleerde advocaat.

De toezichthouder die na de eerste vragen besluit dat de gecontroleerde advocaat dossiers behandelt die hem onderwerpen aan het preventief stelsel van de Wet, en die hem de in het tweede deel van het controleschema voorziene vragen stelt, verzoekt de gecontroleerde advocaat om hem een aantal aan de Wet onderworpen dossiers voor te leggen met het oog op de verificatie van de conformiteit van de antwoorden van de gecontroleerde advocaat met de handelingen die hij in zijn onderworpen dossiers heeft gesteld. De toezichthouder kiest uit de aan hem voorgelegde dossiers twee dossiers die hij mag onderzoeken, dit uitsluitend om de correctheid na te gaan van de door de gecontroleerde advocaat gegeven antwoorden en zonder dat de toezichthouder mag ingaan op de inhoud van het eigenlijke dossier of de namen mag noteren van de cliënten van de gecontroleerde advocaat.

De dossiers waarin de gecontroleerde advocaat en de toezichthouder of enig ander lid van het kantoor van deze laatste raadslieden zijn van de onderscheiden partijen alsook de hiermee samenhangende dossiers, zijn uitgesloten van de in het voorgaande lid bedoelde dossiers.

Indien de gecontroleerde advocaat een belangenconflict opwerpt, wordt de vraag voorgelegd aan de Stafhouder die, in voorkomend geval, een andere toezichthouder kan aanstellen.

Na afloop van de controle ondertekenen de toezichthouder en de gecontroleerde

advocaat het proces-verbaal van controle. Als de gecontroleerde advocaat weigert om het proces-verbaal te ondertekenen, wordt hiervan door de toezichthouder melding gemaakt in het proces-verbaal.

4. De controle op afstand

Art. 11

Indien de toezichthouder een controle zonder verplaatsing gepast acht, kan hij de controlevragenlijst ook verzenden aan een gecontroleerde advocaat.

In dat geval, moet deze laatste de ingevulde en ondertekende vragenlijst terugzenden aan de toezichthouder binnen een termijn van maximum een maand na verzending van de vragenlijst.

5. Evaluatie van de controle

Art. 12

Na afloop van de controle ter plaatse of na ontvangst van een door de gecontroleerde advocaat ingevulde controlevragenlijst, stelt de toezichthouder binnen een termijn van een maand een controleverslag op waarin hij zijn advies opneemt over de wijze waarop de gecontroleerde advocaat de door de Wet opgelegde verplichtingen naleeft, indien de gecontroleerde advocaat hieraan is onderworpen.

In voorkomend geval, verzendt de toezichthouder aan de gecontroleerde advocaat een aantal aanbevelingen, indien er verbeterpunten zijn. In dat geval, stelt de toezichthouder de – redelijke – termijn vast binnen dewelke de gecontroleerde advocaat zich zal moeten schikken naar de aanbevelingen en zijn handelingswijze in de onderworpen dossiers zal moeten aanpassen, en komt hij met de gecontroleerde advocaat een datum overeen voor een opvolgingscontrole. Deze opvolgingscontrole geschiedt ter plaatse.

Art. 13

De toezichthouders maken de evaluatieverslagen van de uitgevoerde controles en, in voorkomend geval, van de opvol-

gingscontroles die zij hebben moeten uitvoeren onverwijld over aan de Stafhouder. Het schema van de verslaggeving aan de Stafhouder wordt vastgesteld in overleg met de Raden van Bestuur van de Orde des Barreaux Francophones et Germanophone en de Orde van Vlaamse Balies, en de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie.

Art. 14

De toezichthouders zijn verantwoordelijk voor de opvolging van de door hen uitgevoerde controles.

Zij informeren de Stafhouder over elke moeilijkheid met betrekking tot de uitvoering van hun opdracht.

Art. 15

De advocaat die zich niet aan de controle onderwerpt of die niet of laattijdig antwoordt op de aan de door de toezichthouder gestelde vragen, kan een schending van zijn plicht tot respect en samenwerking ten aanzien van de balieoverheden verweten worden.

De advocaat die aan de toezichthouder bewust onvolledige antwoorden geeft, kan schuldig worden bevonden aan een schending van zijn waardigheids-, rechtschapenheids- en kiesheidsplicht.

De gecontroleerde advocaat is gehouden tot een confraternele houding ten aanzien van de toezichthouder die een door de Stafhouder toevertrouwde functie uitoefent.

Art. 16

De toezichthouders zijn gehouden tot de geheimhouding van de door hen uitgevoerde controles.

Zij brengen enkel aan de Stafhouder verslag uit van hun controle.

Het is de toezichthouder strikt verboden enig document dat verband houdt met de door hem uitgevoerde controles op een-der welke drager te bewaren na afloop van de controle van een advocaat.

Zodra zijn opdracht tot controle van een advocaat is beëindigd, moet hij het

volledige dossier aan de Stafhouder overmaken.

Elk door een toezichthouder aan de Orde overgemaakt document moet worden geklasseerd in een afzonderlijke anti-witwas-map los van de andere mappen die de advocaat aanbelangen.

6. Vergoeding van de toezichthouder

Art. 17

De Stafhouder kan een forfaitaire vergoeding, waarvan hij de hoogte bepaalt, toekennen aan de toezichthouder.

In de voornoemde bedragen is de eventuele btw inbegrepen. Indien de toezichthouder de vergoeding laat ontvangen door een vennootschap via dewelke hij zijn activiteit uitoefent, verzendt hij een factuur aan de Orde waarin de voornoemde bedragen zullen worden verminderd met de verschuldigde btw zodat het te betalen totaal gelijk is aan de voornoemde bedragen.

Art. 18

De aan de toezichthouders te betalen vergoedingen vallen ten laste van de algemene uitgavenbegroting van de Orde.

7. Evaluatie van onderhavig reglement

Art. 19

De Stafhouder en de Raad van de Orde zullen minstens om de twee jaar de goede werking van het ingevoerde controlesysteem evalueren, onverminderd het recht van de Stafhouder om onderhavig Reglement op elk moment te wijzigen, indien de noodwendigheid van de controles dit vereist.

8. Jaarverslag

Art. 20

De Stafhouder stelt een jaarverslag op over de uitgevoerde controles en doet dit toekomen aan de Orde van Vlaamse Balies.

De jaarverslagen van de Balies kunnen worden gepubliceerd, dit eventueel in

geconsolideerde vorm, door de Orde van Vlaamse Balies.

De in de jaarverslagen opgenomen cijfers zullen als basis dienen voor de

verschillende door de Wet vereiste rapporten.

**CODEX DEONTOLOGIE
VOOR ADVOCATEN**

Orde van Vlaamse Balies

INHOUD*

DEEL I. ESSENTIËLE PLICHTEN VAN DE ADVOCaat	45
HOOFDSTUK I.1 Essentiële plichten	45
HOOFDSTUK I.2 Onafhankelijkheid	45
Afdeling I.2.1 Onafhankelijkheid	45
Afdeling I.2.2 Partijdigheid	45
Afdeling I.2.3 Tegenstrijdige belangen	45
Afdeling I.2.4 Optreden voor kantoorgenoten	46
[Afdeling I.2.5 Onverenigbaarheden]	46
[Afdeling I.2.6 Toepasselijkheid op kantoorgenoten]	48
HOOFDSTUK I.3 Het beroepsgeheim	49
Afdeling I.3.1 Principes	49
Afdeling I.3.2 Het beslag onder derden in handen van een advocaat.	49
DEEL II. TOEGANG TOT HET BEROEP, STAGE EN VORMING	50
[HOOFDSTUK II.1 De stage]	50
Afdeling II.1.1 Algemene organisatie van de stage	50
Afdeling II.1.2 Voorwaarden voor het stagemeesterschap.	53
Afdeling II.1.3 De stageovereenkomst.	55
Afdeling II.1.4 Plichten van de stagemeester	56
Afdeling II.1.5 Stagevergoeding	56
Afdeling II.1.6 Plichten van de stagiair.	57
Afdeling II.1.7 De stagecommissie.	57
[HOOFDSTUK II.2 De beroepsopleiding]	58
Afdeling II.2.1 Algemeen.	58
Afdeling II.2.2 (opgeheven)	58
Afdeling II.2.3 De stageschool	58
Afdeling II.2.4 Beroepsopleiding	58
Afdeling II.2.5 Procedure beroep.	59
Afdeling II.2.6 De pleitoefening	60
HOOFDSTUK II.3 Permanente vorming.	60
HOOFDSTUK II.4 Advocaten die onderdaan zijn van een lidstaat van de EU en leden van buitenlandse balies.	64
HOOFDSTUK II.5 De lijst van de ereadvocaten.	66
DEEL III. UITOEFENING VAN HET BEROEP VAN ADVOCaat	67
HOOFDSTUK III.1 Relaties ten aanzien van cliënten.	67
Afdeling III.1.1 Mandaat dat de advocaat niet rechtstreeks van zijn cliënt ontvangt.	67
[Afdeling III.1.2 Witwaspreventie]	67

* www.advocaat.be, bijgewerkt tot BS 31 augustus 2022.

Afdeling III.1.3	De beperking van de aansprakelijkheid	97
Afdeling III.1.4	Contact tussen advocaat en cliënt-gedetineerden	97
Afdeling III.1.5	Mededeling van dossiers	98
Afdeling III.1.6	Maatschappelijke verslagen	98
Afdeling III.1.7	Publiciteit	98
Afdeling III.1.8	Juridische tweedelijnsbijstand	99
[Afdeling III.1.9	Werkzaamheden van advocaten in het kader van detachering]	99
HOOFDSTUK III.2	Relaties ten aanzien van advocaten	100
Afdeling III.2.1	Confraterniteit	100
Afdeling III.2.2	Honorarium voor introducties	101
Afdeling III.2.3	De vertrouwelijkheid van besprekingen	102
Afdeling III.2.4	Het overleggen van briefwisseling tussen advocaten	102
Afdeling III.2.5	Overleggen van briefwisseling tussen advocaten en gerechtelijke mandatarissen	103
Afdeling III.2.6	De opvolging	103
[Afdeling III.2.7	De modaliteiten bij de opvolging van advocaten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand en Salduz]	103
[Afdeling III.2.7bis	Verhoorbijstand Salduz in het kader van de perma- nentdienst Orde van Vlaamse Balies (OVb)]	104
Afdeling III.2.8	Eensluidend verklaren van kopieën van bij een voorzie- ning in cassatie te voegen stukken	106
[Afdeling III.2.9	Derdengelden].	107
Afdeling III.2.10	Procedures voor bijzondere rechtscolleges	111
Afdeling III.2.11	Statuut van de advocaat	111
HOOFDSTUK III.3	Relaties met de overheid van de Orde	111
Afdeling III.3.1	De briefwisseling met de stafhouder	111
Afdeling III.3.2	De verplichting om bijdragen aan de Orde te betalen	111
HOOFDSTUK III.4	Relaties met hoven, rechtbanken, scheidsrechters, alge- mene vergaderingen e.d.	112
Afdeling III.4.1	Procedure tegen magistraten, notarissen en gerechtsdeur- waarders	112
Afdeling III.4.2	Bijwonen van bijeenkomsten van een raad van bestuur en een algemene vergadering	112
HOOFDSTUK III.5	Relaties ten aanzien van derden	112
[Afdeling III.5.1	Contacten van de advocaat met getuigen]	112
[Afdeling III.5.2	Media]	112
Afdeling III.5.3	Registratie van gesprekken of contacten	113
[HOOFDSTUK III.6	Insolventie]	113
DEEL IV. ADVOCAAT TREEDT OP IN EEN ANDERE HOEDANIGHEID. . . .		116
[HOOFDSTUK IV.1	Gerechtelijke mandataris]	116
[HOOFDSTUK IV.2	Syndicus]	116
[HOOFDSTUK IV.3	Functionaris voor gegevensbescherming]	117
DEEL V. ORGANISATIE VAN HET KANTOOR		119
[HOOFDSTUK V.1	Samenwerkingsverbanden tussen advocaten en eenper- soonsvennootschappen van advocaten]	119
Afdeling V.1.1	Samenwerkingsverbanden tussen advocaten	119
Afdeling V.1.2	Eenpersoonsvennootschappen van advocaten	123

[HOOFDSTUK V.2	Samenwerking tussen advocaten en niet-advocaten].	123
HOOFDSTUK V.3	Het kantoor en de bijkantoren	126
Afdeling V.3.1	Het houden van meerdere kantoren of vestigingen	126
Afdeling V.3.2	De keuze van woonplaats en het kantoor van de advocaat.	127
HOOFDSTUK V.4	Medewerkers.	127
HOOFDSTUK V.5	De identificatie van de ondertekenaars van de briefwisseling.	128
DEEL VI.	INTERNE ORGANISATIE VAN DE BALIE	129
HOOFDSTUK VI.1	Vervanging van de stafhouder.	129
HOOFDSTUK VI.2	Optreden tegen lid van de balie.	129
DEEL VII.	PROCEDURES ZOALS IN TUCHT	130
HOOFDSTUK VII.1	De raad van de Orde zetelend zoals in tucht.	130
HOOFDSTUK VII.2	Eedafliegging door getuigen	132
DEEL VIII.	GESCHILLENREGELING.	133
HOOFDSTUK VIII.1	Bevoegdheid met betrekking tot geschillen tussen advocaten, leden van de balies aangesloten bij de Orde van Vlaamse Balies	133
HOOFDSTUK VIII.2	Lokale reglementen	134
[HOOFDSTUK VIII.3	Ombudsdienst Consumentengeschillen Advocatuur].	134
DEEL IX.	TOEPASSING VAN DE CODEX.	136
HOOFDSTUK IX.1	Toepassing van de Codex	136
DEEL X.	GEDRAGSCODE VOOR EUROPESE ADVOCATEN	137
HOOFDSTUK X.1	Inleiding.	137
Afdeling X.1.1	De taak van de advocaat	137
Afdeling X.1.2	De aard van de gedragsregels.	137
Afdeling X.1.3	De doelstellingen van de gedragscode	137
Afdeling X.1.4	Toepassingsgebied ratione personae.	138
Afdeling X.1.5	Toepassingsgebied ratione materiae.	138
Afdeling X.1.6	Definities	138
HOOFDSTUK X.2	Algemene beginselen.	138
Afdeling X.2.1	Onafhankelijkheid	138
Afdeling X.2.2	Vertrouwen en persoonlijke integriteit	139
Afdeling X.2.3	Het beroepsgeheim	139
Afdeling X.2.4	Het in acht nemen van de gedragsregels van andere balies	139
Afdeling X.2.5	Onverenigbaarheden.	139
Afdeling X.2.6	Persoonlijke publiciteit	140
Afdeling X.2.7	Belang van de cliënt.	140
Afdeling X.2.8	Beperking van de aansprakelijkheid van de advocaat ten aanzien van de cliënt.	140
HOOFDSTUK X.3	Verhouding tot de cliënt	140
Afdeling X.3.1	Begin en einde van de betrekkingen met de cliënt.	140
Afdeling X.3.2	Tegenstrijdige belangen	141

Afdeling X.3.3	Pactum de quota litis	141
Afdeling X.3.4	Vaststelling van het honorarium	141
Afdeling X.3.5	Voorschotten op honorarium en verschotten	141
Afdeling X.3.6	Verdeling van het honorarium met iemand die geen advo- caat is	141
Afdeling X.3.7	Kosten van de procedure en rechtsbijstand	142
Afdeling X.3.8	Gelden van derden	142
Afdeling X.3.9	Verzekering van de beroepsaansprakelijkheid	142
HOOFDSTUK X.4	Verhouding tot de rechters	143
HOOFDSTUK X.5	Betrekkingen tussen advocaten onderling	143
Afdeling X.5.1	Confraterniteit	143
Afdeling X.5.2	Samenwerking tussen advocaten van verschillende lidsta- ten	143
Afdeling X.5.3	Briefwisseling tussen advocaten	143
Afdeling X.5.4	Honorarium voor introducties	143
Afdeling X.5.5	Contact met tegenpartij	144
Afdeling X.5.6	Financiële aansprakelijkheid	144
Afdeling X.5.7	Permanente vorming	144
Afdeling X.5.8	Geschillen tussen advocaten van verschillende lidstaten	144
DEEL XI. [COLLEGE VAN TOEZICHT]		145
HOOFDSTUK XI.1	Oprichting en taken van een College van Toezicht	145
HOOFDSTUK XI.2	Samenstelling	145
HOOFDSTUK XI.3	Begroting en jaarrekening	146
HOOFDSTUK XI.4	Werking	146
HOOFDSTUK XI.5	Publiciteit	147
HOOFDSTUK XI.6	Ondersteuning van de stafhouders en de commissie staf- houders	147
HOOFDSTUK XI.7	Geheimhouding	147
DEEL XII. INWERKINGTREDING		148
HOOFDSTUK XII.1	Inwerkingtreding	148

DEEL I

ESSENTIËLE PLICHTEN VAN DE ADVOCaat

HOOFDSTUK I.1 Essentiële plichten

Art. 1. De advocaat oefent zijn beroep op deskundige wijze uit met eerbiediging van het beroepsgeheim, van de essentiële plichten van onafhankelijkheid en partijdigheid, en met het vermijden van belangenconflicten. Hij eerbiedigt de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep ten grondslag liggen.

HOOFDSTUK I.2 Onafhankelijkheid

Afdeling I.2.1 Onafhankelijkheid

Art. 2. De verplichtingen die op de advocaat rusten, vereisen de absolute onafhankelijkheid van de advocaat, vrij van alle druk, in het bijzonder van de druk van eigen belangen of van beïnvloeding van buitenaf. De advocaat moet elke aantasting van zijn onafhankelijkheid vermijden en mag de beroepsethiek niet veronachtzamen om de cliënt, de rechter of derden welgevallig te zijn.

De onafhankelijkheid is bij alle werkzaamheden noodzakelijk.

Art. 3. De advocaat behandelt geen zaken van of tegen naaste familieleden of treedt niet op voor personen die met hem samenwonen of nauw verbonden zijn met die samenwonenden.

Afdeling I.2.2 Partijdigheid

Art. 4. Met inachtneming van de wettelijke regels en de beroeps- en gedragsregels is de advocaat steeds verplicht de belangen van de cliënt zo goed mogelijk te behartigen en die boven zijn eigen belangen of die van derden te stellen.

Afdeling I.2.3 Tegenstrijdige belangen

Art. 5. § 1. De advocaat kan niet optreden wanneer dat aanleiding geeft tot een belangenconflict tussen de advocaat en een cliënt of tot een wezenlijke dreiging daartoe.

§ 2. De advocaat kan niet optreden voor meer dan één cliënt, indien er een belangenconflict tussen die cliënten bestaat of een wezenlijke dreiging daartoe, tenzij en zolang aan de voorwaarden van art. 6 wordt voldaan.

Art. 6. § 1. Een advocaat mag evenwel optreden voor meerdere cliënten tussen wie er een belangenconflict bestaat of dreigt te ontstaan:

- indien de betrokken cliënten na schriftelijk te zijn ingelicht hun akkoord schriftelijk bevestigen, en
- zolang er geen gevaar bestaat voor schending van zijn beroepsgeheim, noch van zijn onafhankelijkheid, en
- zolang tussen die cliënten geen vordering voor de rechtbank of voor een scheidsgerecht wordt vervolgd betreffende het voorwerp van de door hen gevraagde tussenkomst.

§ 2. Wanneer meerdere cliënten tussen wie een belangenconflict bestaat of dreigt te ontstaan, maar die in eenzelfde aangelegenheid een gemeenschappelijk belang hebben, zich voor de verdediging van dat gemeenschappelijk belang tot de advocaat wenden, kan hij voor die cliënten slechts optreden voor een rechtbank of een scheidsgerecht of rechtscollege, indien:

- de cliënten schriftelijk akkoord gaan, en
- de advocaat oordeelt dat de belangen- tegenstelling of het risico daartoe hem niet belemmert de belangen van alle betrokken cliënten naar beste vermogen te behartigen zonder schending van het beroepsgeheim en onafhankelijkheid.

Art. 7. De advocaat mag geen zaak van een nieuwe cliënt op zich nemen, indien de geheimhouding van de vertrouwelijke informatie die hij van een andere cliënt heeft verkregen, dreigt te worden aangetast.

Art. 8. De advocaat mag wel optreden wanneer het bekend is dat de cliënt systematisch een beroep doet op verschillende advocaten en in die zaak een andere advocaat zal aanstellen. Alleszins zal de advocaat zich dan ook onthouden van verder op te treden indien zijn tussenkomst gepaard zou gaan met een inbreuk op zijn beroepsgeheim of zijn onafhankelijkheid.

Art. 9. [...]¹

Afdeling I.2.4 Optreden voor kantoorogenoten

Art. 10. De advocaat die in een geschil de belangen verdedigt van een andere advocaat, mag geen deel uitmaken van de groepering of associatie waartoe de betrokken advocaat behoort, noch [een medewerker of stagiair van het kantoor]² zijn of hebben meegewerkt in de zaak waarover het geschil loopt.

[Afdeling I.2.5 Onverenigbaarheden]³

Art. 11. De kerntaken van de advocaat zijn het vertegenwoordigen, bijstaan en verdedigen in rechte van de cliënt en het verlenen van juridisch advies.

De advocaat die een andere activiteit uitoefent, moet erop toezien dat die activiteit zijn onafhankelijkheid en beroepsgeheim in de uitoefening van het beroep van advocaat niet schendt en dat hij ieder belangenconflict vermijdt. Deze activi-

teit mag in geen geval het publieke vertrouwen in de advocatuur in het gedrang brengen.

De activiteit van de onderneming die niet het beroep van advocaat uitoefent en waarover een advocaat de bevoegdheden van dagelijks bestuur uitoefent of waarin de advocaat uitvoerend bestuurder is of de effectieve leiding uitoefent, onder welke titel ook, wordt voor de toepassing van deze afdeling gelijkgesteld met een andere activiteit die de advocaat persoonlijk uitoefent.

Art. 11bis. Onverminderd de toepassing van artikel 437 Ger.W. zijn andere activiteiten verenigbaar met het beroep van advocaat, voor zover de volgende voorwaarden vervuld zijn:

- de advocaat heeft zijn stafhouder minstens één maand op voorhand omstandig en gedetailleerd geïnformeerd over deze andere activiteit en hierbij schriftelijk toegelicht dat die activiteit zal uitgeoefend worden in overeenstemming met artikel 11 van de Codex; en
- bij de uitoefening van die activiteit eerbiedigt de advocaat steeds de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid.

Het verstrijken van de periode van één maand doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de raad van de Orde om zich uit te spreken over de verenigbaarheid.

De verplichting om de stafhouder te informeren met toepassing van het eerste lid geldt niet voor de volgende activiteiten:

- i. academische opdrachten aan een rechtsfaculteit en het doceren van rechtsvakken aan andere faculteiten of aan een hogeschool;
- ii. politieke mandaten;
- iii. functies van arbiter, secretaris van een scheidsgerecht of bemiddelaar.

Zullen onder meer als onverenigbaar worden beschouwd met het beroep van advocaat: alle activiteiten die een wezen-

¹ Opgeheven AV 19/02/2020 – BS 6/03/2020 – in werking 6/06/2020.

² Gewijzigd AV 19/02/2020 – BS 6/03/2020 – in werking 6/06/2020.

³ Gewijzigd AV 19/12/2018 – BS 15/01/2019 – in werking 15/04/2019.

lijke dreiging doen ontstaan voor vermogensvermenging tussen de activiteit van advocaat en diens andere activiteiten. Die onverenigbaarheid geldt als de advocaat die activiteiten in eigen naam of als tussenpersoon uitvoert. Deze onverenigbaarheid geldt niet voor gerechtelijke mandaten (inclusief mandaten die het voorwerp uitmaken van een homologatie door een rechter). Zij geldt evenmin in de mate waarin zij door enige uitdrukkelijke bepaling van deze Codex toegestaan wordt.

Zijn onder meer verboden, behalve in het kader van gerechtelijke mandaten (inclusief mandaten die het voorwerp uitmaken van een homologatie door een rechter) of in de mate waarin zij door enige uitdrukkelijke bepaling van deze Codex toegestaan worden:

- i. activiteiten die de verhandeling of het beheren van derdengelden, zoals bedoeld in artikel 129, impliceren, anders dan in de hoedanigheid van advocaat;
- ii. het voeren van bankactiviteiten;
- iii. het exploiteren van een beursvennootschap;
- iv. de gereglementeerde vorm van het verlenen van beleggingsadvies of diensten van vermogensbeheer;
- v. het optreden als commissionair of anderszins in eigen naam maar voor rekening van derden inzake een verboden activiteit; of
- vi. het optreden als bewaarder of beheerder van enige instelling voor collectieve belegging, onder welke naam ook;
- vii. activiteiten die verband houden met de productie of het verhandelen van wapens, explosieven of splijtstoffen;
- viii. activiteiten die verband houden met het organiseren of aanbieden van loterijen of kansspelen.

Onverminderd de toepassing van artikel 473 Ger.W., zal de raad van de Orde optreden overeenkomstig artikel 437, tweede lid Ger.W. als er een reden van onverenigbaarheid bestaat.

Art. 11ter. De raad van de Orde mag het voeren van een andere activiteit onderwerpen aan voorwaarden, onder meer dat die ondergebracht wordt in een afzonderlijke vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

Art. 11quater. Behalve in de gevallen die toegelaten zijn volgens deze Codex of in de gevallen die de stafhouder uitdrukkelijk en schriftelijk toestaat, en in ieder geval onverminderd artikel 11 van deze Codex, mag de advocaat niet als advocaat in rechte optreden in geschillen met betrekking tot zijn andere activiteiten. Deze regel geldt in dezelfde mate voor [de leden van de groepering of associatie, de medewerkers en de stagiairs van het kantoor van de betreffende advocaat].⁴

Art. 11quinquies. De raad van de Orde maakt zijn beslissingen volgens artikel 437, tweede lid Ger.W. over aan de Orde van Vlaamse Balies.

De raad van de Orde kan voor de toepassing van artikel 437, tweede lid Ger.W. een voorafgaand advies vragen aan de voorzitter van de Commissie Deontologie van de Orde van Vlaamse Balies. De voorzitter van de Commissie Deontologie beantwoordt deze vraag binnen twee maanden nadat de vraag aan hem is voorgelegd. De betrokken advocaat wordt schriftelijk geïnformeerd over het voorafgaand advies en krijgt de gelegenheid om, binnen een termijn van veertien dagen, zijn opmerkingen schriftelijk te bezorgen aan de voorzitter van de Commissie Deontologie. De procedure van voorafgaand advies verloopt volledig schriftelijk. Het antwoord van de voorzitter van de Commissie Deontologie is niet bindend voor de raad van de Orde.

Art. 12. Advocaten die lid zijn van de uitvoerende macht (in een federale, gewestelijke, gemeenschaps-, provinciale of gemeentelijke overheid, of andere overhe-

⁴ Gewijzigd AV 19/02/2020 – BS 6/03/2020 – in werking 6/06/2020.

den) mogen tijdens hun mandaat of benoeming niet pleiten of optreden in zaken in het belang van of tegen de overheid waar zij verkozen of benoemd zijn. Het verbod geldt verder gedurende een periode van twee jaar na het einde van hun mandaat of benoeming, behalve na voorafgaande toestemming van de stafhouder.

Na het einde van hun mandaat of benoeming, mogen zij niet pleiten of optreden in dossiers waaraan zij hebben meegewerkt.

Art. 13. Advocaten die een of meerdere departementen van een wetgevende of uitvoerende macht leiden of optreden als medewerker van zo'n leidinggevende persoon, onder welke benaming ook, mogen tijdens hun ambt niet pleiten of optreden in zaken die vallen onder de bevoegdheid van het departement waardoor zij benoemd of aangesteld zijn en die dat departement behandelt of behandeld heeft tijdens hun ambt. Het verbod geldt ook gedurende een periode van twee jaar na het einde van hun ambt, behalve na voorafgaande toestemming van de stafhouder.

Na het einde van hun ambt mogen zij niet pleiten of optreden in dossiers waaraan zij hebben meegewerkt.

Art. 14. In de gevallen bedoeld in artikel 12 en 13:

- meldt de advocaat [onmiddellijk]⁵ en schriftelijk aan de stafhouder dat hij het mandaat of de benoeming heeft aanvaard en verstrekt hij de nodige inlichtingen over de wijze waarop zijn kantoor of zijn zaken in het kantoor waartoe hij behoort, beheerd zal/zullen worden;
- mogen de stukken en de correspondentie van het kantoor waartoe de advocaat behoort, zoals voorheen zijn naam blijven vermelden, behalve voor advocaten die een mandaat van rege-

ringslid aanvaarden. Behalve in zaken waar het de advocaat wel is toegelaten op te treden, ondertekent de betrokken advocaat de briefwisseling niet. De plaatsvervanger ondertekent dan de briefwisseling zonder vermelding van de naam van de betrokken advocaat.

Art. 15. De advocaat brengt de stafhouder onverwijld op de hoogte van wijzigingen als die direct of indirect invloed hebben op de uitoefening van de andere activiteit in overeenstemming met de bepalingen van deze afdeling en van de Codex in het algemeen.

Art. 16. De advocaat mag een rechtspersoon, die niet zijn professionele vennootschap of patrimoniumvennootschap is, waarvoor hij een bestuursmandaat uitoefent, voor de rechtbanken of scheidsgerechten vertegenwoordigen. Dat mag hij niet wanneer hij persoonlijk bij de zaak betrokken is of kan zijn en/of de eerbaarheid of de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur in gevaar dreigt te komen.

Art. 17. De advocaat-assessor van de afdeling wetgeving van de Raad van State en zijn kantoorgenoten die een samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten, mogen pleiten voor de afdeling bestuursrechtspraak.

[Afdeling I.2.6 Toepasselijkheid op kantoorgenoten]⁶

Art. 17bis. De onverenigbaarheden of verboden in dit hoofdstuk betreffen niet alleen de advocaat maar ook de advocaten die in een groepering of associatie met hem werken, de medewerkers en de stagiairs van het kantoor.

⁵ Gewijzigd AV 28/06/2017 – BS 31/07/2017 – in werking 1/11/2017.

⁶ Ingevoegd AV 19/02/2020 – BS 6/03/2020 – in werking 6/06/2020.

HOOFDSTUK I.3 Het beroepsgeheim

Afdeling I.3.1 Principes

Art. 18. De advocaat is gehouden tot het beroepsgeheim. Het beroepsgeheim strekt zich uit tot alle vertrouwelijke informatie die de advocaat in de uitvoering van zijn opdracht verneemt of vaststelt en geldt onbeperkt in de tijd.

Art. 19. De advocaat mag enkel vertrouwelijke informatie aan de rechtbanken, scheidsrechters en derden verstrekken voor zover:

- de vrijgave van die informatie relevant is, en
- de vrijgave van die informatie in het belang van de cliënt is, en
- de cliënt akkoord gaat met de vrijgave van die informatie, en
- de vrijgave van die informatie niet wettelijk verboden is.

Art. 20. De advocaat is in alle omstandigheden gehouden tot kiesheid en handelt te allen tijde met de nodige discretie.

Art. 21. De advocaat zorgt ervoor dat zijn personeel en alle aangestelden en personen die met hem in beroepsverband samenwerken, het beroepsgeheim eerbiedigen. Als advocaten het beroep in samenwerkingsverband uitoefenen, zijn de artikelen 18

tot en met 20 van toepassing, zowel op het samenwerkingsverband in zijn geheel als op zijn individuele leden.

Art. 22. Het beroepsgeheim wordt niet geschonden wanneer de advocaat vertrouwelijke informatie aanwendt die noodzakelijk is voor zijn eigen verdediging.

Afdeling I.3.2 Het beslag onder derden in handen van een advocaat

Art. 23. De advocaat die in het kader van zijn beroepsuitoefening bedragen of zaken die hij aan anderen moet overmaken, in zijn bezit heeft, moet in principe het beroepsgeheim inroepen bij de verklaring van de derde-beslagene die hij moet doen wanneer bij hem derdenbeslag wordt gelegd of hem een dwangbevel wordt betekend.

Bij de ontvangst van de akte van beslag onder derden of het dwangbevel wint de advocaat derde-beslagene het advies van zijn stafhouder in. De advocaat oordeelt of het bezit van de bedragen of zaken al dan niet gedekt is door het beroepsgeheim.

Art. 24. De advocaat derde-beslagene kan geen afstand doen van de bedragen of zaken die het voorwerp uitmaken van het beslag of het dwangbevel, tenzij na handlichting ervan.

DEEL II

TOEGANG TOT HET BEROEP, STAGE EN VORMING

[HOOFDSTUK II.1 De stage]^{7, 8}

Afdeling II.1.1 Algemene organisatie van de stage

Onderafdeling II.1.1.1 De stage

Art. 25. De stage is de opleiding die de advocaat doorloopt vóór zijn opname op het tableau en die tot doel heeft de advocaat te vormen tot een deskundig en onafhankelijk advocaat, die de deontologie kent, het beroepsgeheim en de essentiële plichten van onafhankelijkheid en partijdigheid eerbiedigt, belangenconflicten vermijdt en zich de beginselen van waardigheid, rechtshedenheid en kiesheid die de grondslag zijn van het beroep van advocaat, eigen heeft gemaakt.

Die opleiding omvat diverse delen, zoals de opleiding door een stagemeester op kantoor, het behalen van een getuigschrift beroepsbekwaamheid en het vervullen van verplichtingen, opgelegd door de Orde van Vlaamse Balies of door de Orde van Advocaten waartoe de stagiair behoort.

Onderafdeling II.1.1.2 Verzoek tot inschrijving, aanvang en einde van de stage

Art. 26. Bij zijn verzoek tot inschrijving op de lijst van de advocaten-stagiairs bezorgt de kandidaat advocaat-stagiair aan het secretariaat van de Orde volgende documenten:

- a) zijn diploma met vermelding van de datum van eedaflegging overeenkomstig artikel 429 Ger.W.;
- b) een origineel exemplaar van de stage-overeenkomst en van alle addenda of documenten ter precisering, aanvulling of wijziging, die hij heeft afgesloten overeenkomstig de bepalingen van afdeling II.1.3. van dat hoofdstuk en waarvan de raad van de Orde, daarin geadviseerd door de stagecommissie, vaststelt dat het de minimumwaarborgen van dit reglement respecteert;
- c) een door hem ondertekende verklaring met vermelding van de verzoeken tot inschrijving die hij vroeger heeft gericht aan een andere binnenlandse of buitenlandse balie en het gevolg dat daaraan werd gegeven;
- d) een door hem of haar ondertekende verklaring met vermelding van de professionele en relevante andere activiteiten die hij op dat ogenblik uitoefent en voordien heeft uitgeoefend.

De kandidaat advocaat-stagiair bevestigt bovendien schriftelijk aan de stafhouder dat er tegen hem nooit een gerechtelijke of strafrechtelijke veroordeling (inclusief beslissingen die het voordeel van opschorting verlenen en schikkingen met het pakket), een administratieve sanctie of een tuchtmaatregel werd genomen en verklaart dat hij niet failliet werd verklaard, noch mandataris is geweest van een failliete onderneming, noch dat hij het voordeel geniet van de collectieve schuldenregeling, noch dat er, voor zover bekend, tegen hem op dat ogenblik enig strafrechtelijk, administratief of tuchtrechtelijk onderzoek loopt of een insolventiemaatregel wordt gevorderd. Indien er wel dergelijke veroordelingen, sancties of maatregelen genomen zijn, dan wel dergelijke onderzoeken lopen of maatregelen gevorderd worden, dan

⁷ Gewijzigd AV 3/07/2020 – BS 31/08/2020 – in werking 30/11/2020.

⁸ Art. 27, 28, 31, 31bis, 32 derde lid en 34, ingevoerd bij art. 1 van dit reglement, zijn slechts van toepassing op stages die aanvangen of waarvan de onderbreking eindigt na de inwerkingtreding van dit reglement.

meldt de kandidaat advocaat-stagiair die spontaan en omstandig aan de stafhouder.

In afwijking op het bovenstaande moeten minnelijke schikkingen inzake verkeersovertredingen en GAS-boetes niet gemeld worden.

De raad van de Orde beoordeelt de aanvraag en bepaalt de datum van de inschrijving op de lijst van de advocaten-stagiairs. De stage neemt aanvang op datum van inschrijving op de lijst en duurt 3 jaar, onder voorbehoud van wat is bepaald in artikel 435 Ger.W. en in artikel 29 van de Codex Deontologie. De advocaat-stagiair zorgt ervoor gedurende de hele duur van de stage een stagemeester te hebben.

De stage neemt een einde op de dag van de inschrijving op het tableau, bij weglating of bij schrapping van de lijst van advocaten-stagiairs.

Onderafdeling II.1.1.3 Schorsing en onderbreking

Art. 27. Op initiatief van de advocaat-stagiair kan de stage worden geschorst of onderbroken, tenzij de raad van de Orde dat op gemotiveerde wijze weigert, na advies van de stagecommissie.

Bij negatief advies van de stagecommissie of indien de raad van de Orde prima facie van oordeel zou zijn dat een negatieve beslissing zou kunnen genomen worden, wordt de advocaat-stagiair gehoord en wordt de procedure voor de raad van de Orde gevoerd zoals in tucht.

De schorsing van de stageverplichtingen is de tijdelijke ontheffing van de verplichtingen van de stage. De onderbreking is de tijdelijke weglating van de lijst van de advocaten-stagiairs.

Een schorsing van de stage heeft omwille van haar gevolgen noodzakelijkerwijze een tijdelijk karakter.

De gevolgen van de schorsing zijn:

- gedurende een schorsing blijft de advocaat-stagiair advocaat;
- de advocaat-stagiair blijft onderworpen aan de deontologische verplichtingen die op advocaten rusten, waar-

onder ook de financiële verplichtingen tegenover de Orde;

- de raad van de Orde kan geheel of gedeeltelijk vrijstelling van de baliebijdrage verlenen;
- de schorsing maakt geen einde aan de stageovereenkomst. Enkel de wederzijdse verplichtingen van stagemeester en advocaat-stagiair worden voor de periode van de schorsing geschorst.

De gevolgen van de onderbreking zijn:

- gedurende een onderbreking verliest de advocaat-stagiair de hoedanigheid van advocaat;
- de onderbreking beëindigt de stageovereenkomst.

De onderbreking of schorsing kan worden toegestaan voor een periode van maximum 1 jaar en kan slechts worden verlengd om gegronde redenen, na advies van de stagecommissie.

De advocaat-stagiair meldt het voornemen om de stage te schorsen of te onderbreken, of om de schorsing of onderbreking te verlengen, dan wel voortijdig stop te zetten, voorafgaand en schriftelijk ter kennis van de stafhouder, met kopie aan de stagemeester. De raad van de Orde, daarin geadviseerd door de stagecommissie, laat de advocaat-stagiair zo spoedig mogelijk weten of hij dat weigert, dan wel of er geen bezwaren zijn. Wanneer de advocaat-stagiair de schorsing of onderbreking niet wenst te verlengen brengt hij dat voorafgaand aan de hervatting schriftelijk aan de stafhouder ter kennis.

De schorsing en de onderbreking gaan in op de datum die door de raad van de Orde worden bepaald, die evenwel nooit vroeger kan vallen dan de datum van de aanvraag aan de stafhouder.

Bij gebreke aan een tijdig overgemaakt verzoek tot verlenging van de schorsing roept de stafhouder de advocaat-stagiair op voor de raad van de Orde om te worden gehoord over het al dan niet behouden blijven op de lijst van advocaten-stagiairs. De procedure wordt voor de raad van de Orde gevoerd zoals in tucht.

Bij gebreke aan een tijdig overgemaakt verzoek tot verlenging van de onderbreking roept de stafhouder de advocaat-stagiair op voor de raad van de Orde om te worden gehoord over het definitief weglaten van de lijst van advocaten-stagiairs. De procedure wordt voor de raad van de Orde gevoerd zoals in tucht.

De weglating van de lijst houdt verval van alle verworvenheden van de stage in, behoudens indien de raad van de Orde uitzonderlijke omstandigheden vaststelt.

De advocaat-stagiair die zijn stage wil hervatten na een onderbreking legt zijn verzoek daartoe samen met een nieuwe stageovereenkomst neer op het secretariaat van de Orde.

De stagecommissie geeft daarover advies aan de raad van de Orde en maakt kopie van dat advies over aan de advocaat-stagiair en de stagemeeester. De raad van de Orde gaat al dan niet tot heropname op de lijst over.

Bij negatief advies van de stagecommissie of indien de raad van de Orde prima facie van oordeel zou zijn dat een negatieve beslissing zou kunnen genomen worden, wordt de advocaat-stagiair of de kandidaat advocaat-stagiair gehoord en wordt de procedure voor de raad van de Orde gevoerd zoals in tucht.

Na geldig bevonden hervatting van de stage, na schorsing of onderbreking, wordt die voortgezet:

- met behoud van de verworvenheden van de voordien verrichte stage;
- met behoud van de rang van inschrijving op de lijst van de advocaten-stagiairs;
- zonder dat de periode van schorsing of onderbreking als stage telt (behalve bij gelijkgestelde stage).

Onderafdeling II.1.1.4 Gelijkgestelde stage

Art. 28.

28.1. Nadat de advocaat-stagiair het bekwaamheidsattest voor de beroepsopleiding, zoals bepaald in hoofdstuk II.2., afdeling II.2.4., heeft behaald, kan hij aan

de stafhouder het verzoek richten tijdelijk een gelijkgestelde stage te volbrengen.

Een gelijkgestelde stage kan volbracht worden bij een andere binnenlandse of buitenlandse balie dan die waar de advocaat-stagiair op de lijst is ingeschreven, of bij een ander juridisch beroep waarmee de Orde van Vlaamse Balies, of de balie waartoe de stagiair behoort, een akkoord in dat verband heeft afgesloten.

De gelijkgestelde stage kan maximum één jaar duren.

28.2. Indien de gelijkgestelde stage wordt volbracht aan een andere balie, lid van de Orde van Vlaamse Balies of van de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* of van de CCBE, en niet langer duurt dan drie maanden, is geen voorafgaande toestemming vereist, en volstaat het dat de advocaat-stagiair vooraf de stafhouder schriftelijk volgende inlichtingen en documenten overmaakt: het akkoord van zijn stagemeeester, een document waaruit blijkt dat de balie waar de gelijkgestelde stage zal volbracht worden in kennis werd gesteld van de gelijkgestelde stage en ermee akkoord gaat en een afschrift van de overeenkomst met de stagemeeester waar de stage zal volbracht worden. In dat geval is de stage niet geschorst, noch onderbroken.

De verplichting inzake verslaggeving blijft bestaan. De stagemeeester die de advocaat-stagiair begeleidt in het kader van de gelijkgestelde stage, zal een verslag maken over het verloop van de stage en de gelijkgestelde stage evalueren bij het einde ervan.

28.3. In alle andere gevallen neemt de gelijkgestelde stage de vorm aan van een onderbreking.

De advocaat-stagiair richt een gemotiveerd verzoek aan de stafhouder, met kopie aan de stagemeeester, om de gelijkgestelde stage aan te vatten. De raad van de Orde oordeelt over het verzoek, daarin geadviseerd door de stagecommissie, en houdt daarbij waar nodig rekening met de door de Orde van Vlaamse Balies afgesloten akkoorden.

Op het einde van die gelijkgestelde stage gaat de stagecommissie op basis van

het verslag over die stage van de advocaat-stagiair en van de stagemeeester die die gelijkgestelde stage heeft begeleid, na of de doelstellingen voor de gelijkgestelde stage zoals vooropgesteld in het akkoord gesloten met de beroepsorganisatie van het ander juridisch beroep zijn behaald. De stagecommissie formuleert daarover een advies aan de raad van de Orde waarvan zij kopie overmaakt aan de advocaat-stagiair en de stagemeeester. Bij negatief advies van de stagecommissie of indien de raad van de Orde prima facie van oordeel zou zijn dat een negatieve beslissing zou kunnen genomen worden, wordt de advocaat-stagiair gehoord en wordt de procedure voor de raad van de Orde gevoerd zoals in tucht.

Die beslist over de effectieve gelijkstelling. Indien de gelijkstelling door de raad van de Orde niet wordt aanvaard, verlengt de raad van de Orde de stage met de duur van de gelijkgestelde stage.

Onderafdeling II.1.1.5 Opname op het tableau

Art. 29. Bij het einde van de stage vraagt de advocaat-stagiair aan de stafhouder schriftelijk zijn inschrijving op het tableau. Als de advocaat-stagiair nalaat dat te doen, kan hij of zij daarover gehoord worden door de stagecommissie.

Bij zijn aanvraag voegt de advocaat-stagiair een dossier, bestaande uit:

- de verslagen van de stagemeeesters;
- desgevallend: het verslag over de gelijkgestelde stage.

De stagecommissie vult het dossier aan met haar advies, en maakt het aangevuld dossier over aan de raad van de Orde. Dat advies wordt in kopie overgemaakt aan de advocaat-stagiair en stagemeeester.

Wanneer de stagecommissie een negatief advies overweegt of voorbehoud maakt, deelt zij aan de advocaat-stagiair mee op welke locatie, data en uren het dossier kan ingezien worden, en nodigt zij de advocaat-stagiair en de stagemeeester uit voor een onderhoud voordat zij haar

advies definitief maakt. Indien het negatief advies of het voorbehoud blijven, hebben de advocaat-stagiair en de stagemeeester het recht door de stafhouder gehoord te worden voordat de aanvraag door de raad van de Orde wordt beoordeeld.

Wanneer de raad van de Orde het verloop en het resultaat van de stage positief beoordeelt, gaat hij over tot het beëindigen van de stage door opname op het tableau.

Wanneer de raad van de Orde het verloop en het resultaat van de stage negatief beoordeelt, kan hij de stage verlengen overeenkomstig artikel 435 Ger.W., of de opname op het tableau weigeren en de advocaat-stagiair weglaten van de lijst van advocaten-stagiairs.

In beide gevallen roept de raad van de Orde de stagiair en zijn stagemeeester op om gehoord te worden. De procedure wordt voor de raad van de Orde gevoerd zoals in tucht.

Wanneer de raad van de Orde de stage verlengt, doet hij dat voor de termijn die hij gepast acht.

De raad van de Orde kan daarbij voorwaarden opleggen waaraan moet worden voldaan, al dan niet binnen een bepaalde periode. Naar aanleiding van het einde van de verlengde stage herneemt de stagiair zijn aanvraag en wordt de procedure van lid 1 tot en met 4 van dit artikel hernomen.

Afdeling II.1.2 Voorwaarden voor het stagemeeesterschap

Art. 30. Elke advocaat die ten minste gedurende zeven jaar is ingeschreven op het tableau van de Orde, de EU-lijst of het tableau van de advocaten bij het Hof van Cassatie, kan stagemeeester worden.

De raad van de Orde kan een advocaat die minder dan zeven jaar is ingeschreven op het tableau van de Orde, bij gemotiveerde beslissing toelaten om stagemeeester te worden en dat onder de door de raad van de Orde bepaalde voorwaarden.

Art. 30bis. Naast het beoordelen van het naleven van die voorschriften gaat de raad

van de Orde naar aanleiding van het verzoek tot opname op de lijst van stagemeesters en de jaarlijkse evaluatie na of minstens aan volgende vereisten is voldaan:

- voldoende beschikbaarheid voor en begeleiding van de advocaat-stagiair;
- op adequate wijze invulling geven aan zijn verplichtingen als stagemeester (o.a. inzake kantoorinfrastructuur, enz.);
- afwezigheid van tuchtinbreuken of van bewarende maatregelen genomen door de stafhouder of de raad van de Orde;
- het betalen van de baliebijdrage;
- het voldoen aan de verplichting tot permanente vorming;
- het voldoen aan het reglement betreffende de derdengelden;
- de afwezigheid van aan de stagemeester verwijtbare incidenten met een stagiair;
- alle overige verplichtingen die voortvloeien uit afdeling II.

Art. 30ter. De raad van Orde stelt, na advies van de stagecommissie, een geactualiseerde lijst van stagemeesters op. De kandidaat-stagemeester vraagt aan de raad van de Orde zijn opname op de lijst van stagemeesters. De raad van de Orde kan de opname slechts weigeren na de advocaat te hebben opgeroepen om gehoord te worden door de raad van de Orde zetelend zoals in tucht.

De stagemeester bezorgt uiterlijk op 31 december van elk jaar een schriftelijk en gedocumenteerd verslag aan de raad van de Orde over zijn naleven van de in artikel 30bis bepaalde verplichtingen en voorwaarden.

Indien de stagemeester in gebreke blijft het vereiste schriftelijk en gedocumenteerd verslag aan de raad van de Orde te bezorgen, wordt hij opgeroepen om gehoord te worden door de raad van de Orde zetelend zoals in tucht.

De raad van de Orde evalueert jaarlijks in de maand maart minstens de stagemeester waarover in het voorbije en lopende gerechtelijk jaar een of meerdere opmerkingen werden geformuleerd bij de stagecommissie of in gebreke bleef het ver-

eiste schriftelijk en gedocumenteerd verslag te bezorgen aan de raad van de Orde.

Art. 30quater. Bij zijn aanvraag om opgenomen te worden op de lijst van stagemeesters, voegt de kandidaat-stagemeester een dossier waaruit blijkt dat is voldaan aan de voorwaarden van artikel 30bis.

De stagecommissie brengt advies uit aan de raad van de Orde en brengt de kandidaat-stagemeester op de hoogte zodra het dossier aangevuld is met haar advies. Kopie van dat advies wordt aan de stagemeester overgemaakt.

Wanneer de stagecommissie een negatief advies overweegt, biedt zij de kandidaat-stagemeester de gelegenheid gehoord te worden voor haar advies definitief te maken. De kandidaat-stagemeester kan voorafgaand zijn of haar dossier, indien gewenst, inzien.

Indien het advies van de stagecommissie negatief is of voorbehoud maakt heeft de kandidaat-stagemeester het recht om gehoord te worden door de raad van de Orde vooraleer de raad van de Orde beslist over de opname op de lijst van stagemeesters.

Wanneer de stafhouder prima facie meent dat een negatieve beslissing tot de mogelijkheden zou kunnen behoren, biedt hij de kandidaat-stagemeester de gelegenheid gehoord te worden door de raad van de Orde en wordt de procedure voor de raad van de Orde gevoerd zoals in tucht.

Art. 30quinquies. De stagemeester moet op elk ogenblik voldoen aan alle vereisten die aan het stagemeesterschap worden gesteld. Wanneer de raad van de Orde vaststelt dat de stagemeester niet meer aan de gestelde vereisten voldoet, kan hij de stagemeester van die lijst weglaten na het advies van de stagecommissie te hebben ingewonnen.

De stagemeester wordt door de stafhouder opgeroepen. De procedure wordt voor de raad van de Orde gevoerd zoals in tucht.

De raad van de Orde kan het verder opgenomen blijven op de lijst afhankelijk

maken van voorwaarden. Wanneer niet aan die voorwaarden is voldaan laat de raad van de Orde de stagemeeester weg van de lijst, andermaal na oproeping door de stafhouder en waarbij de procedure wordt voor de raad van de Orde gevoerd zoals in tucht.

Art. 30sexies. Behoudens in geval van afwijking toegestaan door de raad van de Orde, na advies van de stagecommissie, mag een stagemeeester op geen enkel ogenblik meer dan drie advocaten-stagiars hebben. De raad van de Orde kan, op advies van de stagecommissie, in individuele gevallen van die beperking afwijken indien de stagemeeester op grond van objectieve en verifieerbare elementen aan toont dat een kwaliteitsvolle opleiding van elke stagiair wordt gewaarborgd.

Afdeling II.1.3 De stageovereenkomst

Art. 31. De stagemeeester en de kandidaat-advocaat-stagiair sluiten een overeenkomst af waarin de wederzijdse rechten en plichten over de stage worden opgenomen. In voorkomend geval zal het samenwerkingsverband waarvan de stagemeeester deel uitmaakt, in de overeenkomst tussenkomen.

Die overeenkomst, evenals de wijzigingen of aanvullingen, wordt overgemaakt aan het secretariaat van de Orde zoals bepaald in artikel 26.

Art. 31bis. In de stageovereenkomst moeten alleszins de volgende afspraken worden opgenomen:

- het bedrag van de stagevergoeding;
- het bedrag van de kilometervergoeding voor professionele verplaatsingen in opdracht van de stagemeeester of het kantoor (eventueel: waarvan het minimumbedrag door de raad van de Orde kan worden vastgesteld);
- de al of niet terugbetaling van de baliebijdrage en kosten permanente vorming;
- de toepasselijke opzeggingstermijn;

- het recht op afwezigheid met behoud van vergoeding, waarbij de advocaat-stagiair per gerechtelijk jaar recht heeft op minimaal vier weken betaalde afwezigheid, waarvan twee weken opeenvolgend als hij daarom verzoekt;
- het recht op afwezigheid met behoud van vergoeding voor de voorbereiding van de examens tot het behalen van het bekwaamheidsattest (art. 46 Codex Deontologie), met een minimum van 5 werkdagen;
- in voorkomend geval: de afspraken over de deelname van de advocaat-stagiair aan de Salduzpermanentie, waarbij de vergoeding voor die prestaties uitsluitend toekomt aan de advocaat-stagiair. Van dat principe kan enkel worden afgeweken voor deelname aan de permanentiedienst op werkdagen tussen 07.00u 's ochtends en 19.00u 's avonds en voor zover partijen dit voorafgaand schriftelijk zijn overeengekomen in een door de stagecommissie goedgekeurde overeenkomst.

In regel is de stageovereenkomst een duurzame verbintenis tussen stagemeeester en advocaat-stagiair die geldt voor de volle periode van drie jaar. Niettemin kan elke partij de stageovereenkomst voor het einde van de stage schriftelijk beëindigen mits een opzeggingstermijn van drie maanden. De partijen kunnen bij de beëindiging van de overeenkomst in onderling akkoord verzaken aan die opzeggingstermijn.

De stagemeeester mag de advocaat-stagiair tijdens de opzegtermijn vrijstelling verlenen van prestaties mits het betalen van de overeenstemmende vergoeding. De stagemeeester moet er in dat geval voor zorgen dat de advocaat-stagiair in die periode aan alle stageverplichtingen kan voldoen.

Iedere partij kan de stageovereenkomst vóór het einde van de stage schriftelijk beëindigen met inachtneming van een redelijke opzegtermijn, meer bepaald drie maanden, met dien verstande dat indien de advocaat-stagiair opzegt, de stagemees-

ter een tegenopzeg mag geven van één maand die geen aanleiding geeft tot een bijkomende compenserende vergoeding en op het einde waarvan de overeenkomst een einde neemt. Bovendien kan de stagemees-ter eveneens eenzijdig beslissen om gedurende zulke tegen-opzeg de advocaat-stagiair, met behoud van de vergoeding voor die maand, vrij te stellen van prestaties met dien verstande dat zulke tegenopzeg en vrijstelling van prestaties de advocaat-stagiair niet mag beletten zijn stageverplichtingen te kunnen vervullen. De advocaat-stagiair staat ervoor in dat hij onmiddellijk een nieuwe stagemeeester heeft op het ogenblik waarop de beëindiging ingaat. Onverminderd de vorige paragraaf, blijven alle bepalingen van huidige overeenkomst van kracht gedurende de opzegtermijn. Partijen kunnen in onderling akkoord steeds verzaken aan enige opzegtermijn. De advocaat-stagiair beschikt over dezelfde mogelijkheid om een tegenopzeg te geven.

Gedurende de opzeggingstermijn blijven alle bepalingen van de overeenkomst van kracht, onverminderd de mogelijkheden die geboden worden door dit artikel.

Afdeling II.1.4 Plichten van de stagemeeester

Art. 32. De stagemeeester ziet erop toe dat de advocaat-stagiair zijn activiteiten deskundig en met naleving van de deontologische regels uitoefent. Hij waakt er over dat aan de advocaat-stagiair kennis en praktische vaardigheden worden bijgebracht.

De stagemeeester zal, wanneer noodzakelijk, ter beschikking zijn van de stagiair voor bijstand en richtlijnen.

De stage wordt in principe vervuld vanuit het kantoor van de stagemeeester, die daartoe de nodige middelen en ruimte ter beschikking stelt, zonder daarvoor een vergoeding aan te rekenen. Afwijkingen kunnen enkel worden toegestaan na voorafgaand schriftelijk akkoord van de raad van de Orde.

Elke stagemeeester legt bij het einde van de stage die bij hem werd doorlopen een

verslag over die stage neer bij de stagecommissie.

Art. 33. De stagemeeester verleent aan zijn advocaat-stagiair de nodige tijd om zijn stageverplichtingen te vervullen.

Afdeling II.1.5 Stagevergoeding

Art. 34. De stagemeeester en de advocaat-stagiair bepalen in onderling overleg de jaarlijkse vergoeding van de advocaat-stagiair. Die is maandelijks vooruitbetaalbaar en bedraagt, bij voltijdse inzet, ten minste [€ 26.580,00] voor het eerste stagejaar en ten minste [€ 33.180,00] vanaf het tweede stagejaar.

Die minimumvergoedingen kunnen jaarlijks in [december]⁹ worden aangepast door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies, met uitwerking vanaf het daaropvolgende gerechtelijk jaar, behoudens andersluidende beslissing van de algemene vergadering.

Voor een verminderde beschikbaarheid, van de advocaat-stagiair, voorafgaandelijk toegestaan door de raad van de Orde, kan verhoudingsgewijs van voormelde minimumvergoedingen worden afgeweken. Die afspraken worden vastgelegd in de stageovereenkomst of in latere wijzigingen of aanvullingen. De reden van de verminderde beschikbaarheid alsook de datum waarop de raad van de Orde daartoe toestemming verleende, moet steeds uitdrukkelijk in de stageovereenkomst of latere wijzigingen of aanvullingen vermeld worden en meege-deeld worden aan de stagecommissie.

Bij de beoordeling van de verminderde beschikbaarheid mag onder geen enkel beding rekening worden gehouden met de prestaties die door de stafhouder of in het kader van de juridische bijstand worden opgelegd, noch enige andere stageverplichting die door de raad van de Orde bijkomend wordt opgelegd.

⁹ Gewijzigd AV van 21 december 2022 – BS 4 januari 2023.

Buiten voormelde verminderde beschikbaarheid, voorafgaand goedgekeurd door de raad van de Orde, mag de vergoeding nooit onder de voormelde minima liggen, ook niet in onderling akkoord tussen stagemeeester en advocaat-stagiair om welke reden dan ook. De stagevergoeding moet hoe dan ook in verhouding staan tot de verminderde beschikbaarheid.

Afdeling II.1.6 Plichten van de stagiair

Art. 35. De advocaat-stagiair moet steeds alle verplichtingen vervat in deze afdeling respecteren en behartigt de zaken die hem door zijn stagemeeester zijn toevertrouwd met de nodige ijver en zorg. Hij heeft de plicht een zaak te weigeren waarvan hij naar eer en geweten gelooft dat ze niet rechtvaardig is.

Hij volgt de beroepsopleiding voor advocaten-stagiairs georganiseerd door de overheid van de Orde.

Hij voert de taken uit die hem door de stafhouder of in het kader van de juridische bijstand worden opgelegd, onverminderd bijkomende verplichtingen opgelegd door de overheid van de Orde.

Art. 36. De advocaat-stagiair en de stagemeeester verbinden zich ertoe tijdens de stageperiode op regelmatige tijdstippen samen te zitten om een evaluatie te maken van het stageverloop. Op het einde van de stage stellen de advocaat-stagiair en de stagemeeester een eindverslag op over de wijze waarop de stage is vervuld en maken dat onverwijld over aan de stagecommissie.

De stagecommissie gaat na of er periodieke vergaderingen werden gehouden tussen advocaat-stagiair en stagemeeester.

Art. 37. Opgeheven

Afdeling II.1.7 De stagecommissie

Art. 38. Bij elke Orde van Advocaten wordt het toezicht op de stage toevertrouwd

aan een stagecommissie die ten minste is samengesteld uit:

- een voorzitter aangewezen door de stafhouder;
- een lid aangewezen door het bureau voor juridische bijstand;
- een lid aangewezen door de advocaten-stagiairs en die zelf een advocaat-stagiair is;
- een stagemeeester aangewezen door de stafhouder.

Art. 39. De stagecommissie geniet volheid van bevoegdheid om adviezen te verlenen over de stage, inzonderheid maar niet uitsluitend:

- verleent advies aan de raad van de Orde over de opname van een kandidaat-stagemeeester op de lijst van de stagemeeesters;
- verleent advies aan de raad van de Orde over de stageovereenkomst die werd afgesloten tussen stagemeeester en advocaat-stagiair;
- ziet toe op de naleving van de verplichtingen van stagemeeester en advocaat-stagiair;
- neemt kennis van de voortijdige beëindiging van de stageovereenkomst;
- volgt in het geval van die voortijdige beëindiging de overgang naar een nieuwe stagemeeester op;
- verleent advies aan de raad van de Orde over het verzoek van de advocaat-stagiair totschorsing of onderbreking van de stage of de verlenging daarvan;
- verleent advies aan de raad van de Orde over de nieuwe stageovereenkomst die wordt afgesloten na de onderbreking van de stage;
- verleent aan de raad van de Orde advies over het verrichten van een gelijkgestelde stage;
- neemt kennis van de verslaggeving (conform artikel 36) opgesteld door stagemeeester en advocaat-stagiair en ziet die na;
- verleent advies aan de raad van de Orde over de opname van de advocaat-stagiair op het tableau van de Orde;

- bemiddelt in geschillen tussen stage-meester en advocaat-stagiair;
- verleent advies aan de stafhouder en de raad van de Orde in verband met elk probleem over de stage.

[HOOFDSTUK II.2 De beroepsopleiding]¹⁰

Afdeling II.2.1 Algemeen

Art. 40. Om ingeschreven te kunnen worden op het tableau van de Orde van Advocaten moet de stagiair de beroepsopleiding volgen en het bekwaamheidsattest behalen. De beroepsopleiding wordt georganiseerd door de Orde van Vlaamse Balies.

Afdeling II.2.2 (opgeheven)

Art. 41. [...]

Art. 42. [...]

Afdeling II.2.3 De stageschool

Art. 43. De Orde van Vlaamse Balies richt een stageschool in en beslist over het inrichten van een of meer lokale afdelingen.

De stageschool bestaat minstens uit de bestuurder van de Orde van Vlaamse Balies bevoegd voor de stage, de voorzitters van de lokale afdelingen van de stageschool en de voorzitters van de stagecommissie van elke balie.

De stageschool stelt een intern reglement op over haar werking en de werking van de lokale afdelingen.

Art. 44. De stageschool is verantwoordelijk voor de organisatie van de beroepsopleiding. Dit houdt onder meer de bevoegdheid in om:

- de locaties vast te stellen waar de lessen worden gegeven;
- het lessenrooster vast te stellen;

- de cursussen van de vakken samen te stellen;
- te beslissen over de onderwijsvorm (video “on demand”, contacturen, ...);
- de docenten aan te stellen en te evalueren;
- een stagiair vrij te stellen om een vak te volgen en/of een examen af te leggen of te worden geëvalueerd;
- de stagiair die in de tweede zitting niet is geslaagd toelating te verlenen tot een derde zitting;
- de vorm en de inhoud van de examens en evaluaties te bepalen;
- de evaluatie- en deliberatiewijze te bepalen;
- advies te verstrekken aan de algemene vergadering en de raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies over de begroting van de beroepsopleiding en de individuele bijdrage die de stagiair rechtstreeks aan de Orde van Vlaamse Balies betaalt.

Daarnaast verleent de stageschool advies aan de raad van de Orde die beslist over het verzoek van een stagiair om vakken te volgen of verder te zetten na afloop van de 18de maand van zijn stage.

Afdeling II.2.4 Beroepsopleiding

Art. 45. De beroepsopleiding bestaat uit 2 luiken.

Het eerste luik omvat de vakken:

- deontologie
- burgerlijk procesrecht
- strafprocesrecht
- juridische bijstand

Het tweede luik omvat de vakken:

- communicatie
- alternatieve geschillenregeling
- kantoororganisatie
- fiscale en sociale aspecten
- ondernemerschap
- GDPR
- boekhouding
- beroepsaansprakelijkheid
- bijzondere vraagstukken deontologie

¹⁰ Gewijzigd AV 19/02/2020 – BS 22/04/2020 – in werking 22/07/2020.

Art. 46. De stagiair moet het bekwaamheidsattest behalen tijdens de eerste 18 maanden van zijn stage, onverminderd de mogelijkheid van onderbreking of schorsing van de stage.

Behoudens de bijzondere vraagstukken deontologie, die tijdens het tweede stagejaar dienen te worden gevolgd ongeacht of een derde zit tijdens het tweede stagejaar zou dienen te worden afgelegd.

Art. 47. De stageschool kan een stagiair op zijn gemotiveerd verzoek vrijstellen van het volgen van een of meer vakken of van de deelname aan het examen of de evaluatie daarover.

Art. 48. De stagiair wordt geëvalueerd over de vakken die hij in het kader van de beroepsopleiding volgt. Deze evaluatie neemt de vorm aan van (schriftelijke of mondelinge) examens of een permanente evaluatie.

Per gerechtelijk jaar zijn er twee examenzittingen.

De stagiair die na deliberatie voor een of meer vakken niet geslaagd is, kan deelnemen aan een tweede zitting.

De stagiair heeft het recht om per vak aan twee examenzittingen deel te nemen. In uitzonderlijke omstandigheden en mits schriftelijk gemotiveerd verzoek daartoe aan de stageschool, kan de stagiair worden toelaten tot een derde zitting. De stageschool wint hiertoe voorafgaand het advies in van de bevoegde stafhouder en de bevoegde stagecommissie.

Art. 49. De stagiair die geslaagd is voor zijn examens ontvangt een bekwaamheidsattest van de Orde van Vlaamse Balies. Dit bekwaamheidsattest is 5 jaar geldig vanaf datum van uitreiking.

De stagiair die niet geslaagd is voor één of meer examens, wordt hiervan door de stageschool schriftelijk in kennis gesteld met mededeling van de resultaten van zijn examens. Deze kennisgeving geschiedt via elektronische weg aan zijn laatst gekend e-mailadres, vermeld op de website van de Orde van Vlaamse Balies.

De bevoegde stafhouder en de bevoegde stagecommissie worden tegelijk op de hoogte gebracht.

Art. 50. De stagiair die na de deliberatie niet geslaagd is, heeft tot een maand na de kennisgeving zoals bepaald in artikel 49 het recht om zijn examens in te zien na eenvoudig verzoek gericht aan de stageschool.

Afdeling II.2.5 Procedure beroep

Art. 51. De stagiair die niet geslaagd is, kan tegen deze beslissing hoger beroep instellen bij de beroepscommissie. De beroepscommissie bestaat naast de voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies of een bestuurder die hem vertegenwoordigt uit vier effectieve leden en vier plaatsvervangers aangeduid door de algemene vergadering voor een hernieuwbare termijn van twee jaar. De beroepscommissie bepaalt haar eigen procedurereglement dat ter kennis wordt gebracht aan de stageschool die instaat voor de publicatie ervan.

Hoger beroep wordt, op straffe van onontvankelijkheid, ingesteld per aangezekend schrijven gericht aan de Orde van Vlaamse Balies en bevat de middelen van de stagiair.

Het hoger beroep moet ingesteld worden binnen een vervalltermijn van een maand na de kennisgeving van het resultaat. Artikel 53bis Ger. W. is van toepassing.

Het hoger beroep wordt behandeld binnen de maand nadat het is ingediend.

De stagiair wordt uitgenodigd om te worden gehoord en kan zich laten bijstaan door zijn stagemeeester en/of een advocaat van zijn keuze.

De beroepscommissie beslist of de stagiair al dan niet is geslaagd, doch beschikt niet over de bevoegdheid om de toegekende punten aan te passen teneinde te beslissen dat de stagiair geslaagd is.

De beslissing van de beroepscommissie wordt aan de stagiair meegedeeld per aangetekend schrijven op zijn adres

vermeld op de website van de Orde van Vlaamse Balies. De bevoegde stafhouder en de bevoegde stagecommissie ontvangen een kopie van die beslissing.

Afdeling II.2.6 De pleitoefening

Art. 51bis. Naast de beroepsopleiding zal de stagiair voor het einde van zijn stage moeten slagen in een door de stageschool georganiseerde pleitoefening.

De stagiair kan op zijn verzoek van deze verplichting worden vrijgesteld in geval van deelname aan een pleitwedstrijd georganiseerd op het niveau van de conferentie of de jonge balies of op internationaal niveau door een buitenlandse balie. De stageschool zal zich over deze vrijstelling uitspreken na advies van de bevoegde stafhouder en de bevoegde stagecommissie.

De stagiair die niet is geslaagd voor deze pleitoefening, heeft recht op een tweede deelname. In uitzonderlijke omstandigheden en na gemotiveerd verzoek daartoe kan de stageschool na advies van de bevoegde stafhouder en de bevoegde stagecommissie de stagiair toelaten tot een derde deelname.

De stagiair die niet is geslaagd voor de pleitoefening kan overeenkomstig de modaliteiten voorzien in artikel 51 beroep aantekenen bij de beroepscommissie.

HOOFDSTUK II.3 Permanente vorming

Art 52. Permanente vorming is een deontologische plicht voor elke advocaat.

[De verplichting tot permanente vorming is opgenomen in de definitie van beoefenaar van een vrij beroep, zoals opgenomen in het Wetboek van Economisch Recht.]¹¹

Permanente vorming houdt in “zich op regelmatige wijze bekwamen en bijscholen in juridische of beroepsondersteunende materies, door erkende cursussen te volgen en/of te doceren, lezingen in juridische

materies te houden of te publiceren in de zin van dit hoofdstuk”.

Art 53. [Elke advocaat stelt vrij zijn jaarlijks vormingsprogramma samen, dat kan bestaan uit juridische vormingen en beroepsondersteunende vormingen. Permanente vormingsactiviteiten leveren punten op.

Per gerechtelijk jaar moet een advocaat 20 permanente vormingspunten verzamelen.

Per jaar komen maximaal 10 punten in aanmerking voor seminaries, studiedagen of uiteenzettingen die binnen samenwerkingsverbanden, kantoororganisaties of gezamenlijk door advocaten georganiseerd worden en niet toegankelijk zijn voor andere advocaten.

Om de 5 gerechtelijke jaren moeten minstens 2 punten behaald worden voor vormingen in verband met deontologie.

De stafhouder kan een lid van zijn balie om gegronde redenen vrijstellen van de verplichting tot permanente vorming en kan daartoe bijzondere modaliteiten opleggen. De vrijstelling geldt voor 1 gerechtelijk jaar en kan worden hernieuwd. De stafhouder houdt een lijst bij van de verleende vrijstellingen, die beschikbaar is voor de raad van de Orde.

Een teveel aan punten behaald in een gerechtelijk jaar kan ten belope van maximaal 40 punten worden overgedragen, zonder dat de totale overdrachten meer dan 40 punten kunnen bedragen.

Een advocaat die in een gerechtelijk jaar te weinig punten heeft behaald, kan door de stafhouder worden verplicht dat tekort in te halen binnen een opgelegde periode.

Voor de advocaten-stagiairs geldt de verplichte permanente vorming niet voor het jaar van de stage waarin zij de beroepsopleiding volgen.¹² De bepalingen van dit artikel gelden niet tijdens de eerste drie jaar stage.¹³

¹¹ Gewijzigd AV 25/02/2015 – BS 30/09/2015 – in werking 1/01/2016.

¹² Gewijzigd AV 28/06/2017 – BS 31/07/2017 – in werking 1/11/2017.

¹³ Gewijzigd AV van 31 mei 2023, BS 8 augustus 2023

Art. 54. § 1. [De begrippen “activiteit van permanente vorming”, “juridisch opleidingsonderdeel”, “juridische lezing” en “juridische bijdragen” bedoeld in § 2. tot § 6. en § 8. omvatten ook alle permanente vormen die langs elektronische weg worden verstrekt, al dan niet via livestream of on demand.

§ 2. Een vooraf erkende activiteit van permanente vorming volgen, levert 1 punt per uur op.

§ 3. Een activiteit van permanente vorming volgen die vooraf niet werd erkend, kan worden erkend voor 1 punt per uur mits de aanvrager een motivering voorlegt.

§ 4. Een juridisch opleidingsonderdeel aan een universiteit of een niet-universitaire instelling van het hoger onderwijs doceren, kan worden erkend voor 2 punten per gedoceerd uur, met een maximum van 20 punten per gerechtelijk jaar.

Hetzelfde geldt voor het doceren van een vak in de beroepsopleiding van de advocaten-stagiairs.

§ 5. Een juridische lezing op academisch niveau geven, kan worden erkend voor 2 punten per uur met een maximum van 20 punten per gerechtelijk jaar.

§ 6. Een juridische bijdrage schrijven van minstens 2.500 woorden, die wordt gepubliceerd in de rechtsliteratuur of een daaraan gelijkwaardige publicatie, kan worden erkend voor 4 punten per 2.500 woorden met een maximum van 40 punten.

§ 7. Een bijkomend diploma van een erkend curriculum aan een rechtsfaculteit behalen, kan worden erkend voor 40 punten.

Hetzelfde geldt voor het behalen van een doctorale titel aan een rechtsfaculteit. De publicatie van de eraan verbonden doctorale scriptie kan andermaal aanleiding geven tot erkenning van maximaal 40 punten.]

§ 8. Een activiteit van permanente vorming, erkend door een andere Orde of organisatie van advocaten, kan erkend worden door de Orde van Vlaamse Balies. De advocaat, die aan dergelijke activiteit heeft deelgenomen, of wenst deel te nemen, kan daarvoor een aanvraag indienen zoals bepaald in artikel 56, § 5.

Na advies van de erkenningscommissie kan de Orde van Vlaamse Balies met andere balies of organisaties akkoorden sluiten tot wederkerige erkenning van permanente vormingsactiviteiten, met toekenning van punten van permanente vorming.

Art. 55. § 1. De Orde van Vlaamse Balies richt een erkenningscommissie op, gevestigd op de zetel van de Orde van Vlaamse Balies.

§ 2. Die erkenningscommissie bestaat uit 7 leden:

- de bestuurder van het departement permanente vorming van de Orde van Vlaamse Balies (of zijn vertegenwoordiger) die de commissie ambtshalve voorziet;
- 3 advocaten en 3 academici, verkozen door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies.

§ 3. Hun mandaat duurt 3 jaar en is hernieuwbaar.

§ 4. De erkenningscommissie beslist bij gewone meerderheid van stemmen. Zij zetelt slechts geldig wanneer minstens vier leden aanwezig zijn. [Bij staking van stemmen heeft de voorzitter stemrecht en is zijn stem doorslaggevend.]¹⁴

Art. 56. § 1. De erkenningscommissie van de Orde van Vlaamse Balies oordeelt welke activiteiten, bedoeld in artikel 52, worden erkend en bepaalt de aard ervan en het aantal punten dat eraan wordt toegekend. [Zij hanteert dezelfde criteria voor alle erkenningen, ongeacht of ze over het verzoek tot erkenning oordeelt voor de vorming plaats heeft, dan wel erna.]¹⁵

§ 2. [Bij haar beslissing tot erkenning en toekenning van punten aan een activiteit van permanente vorming houdt de erkenningscommissie rekening met de volgende criteria:

- (i) de activiteit heeft als hoofddoelgroep advocaten, academisch geschoolde

¹⁴ Gewijzigd AV 25/02/2015 – BS 30/09/2015 – in werking 1/01/2016.

¹⁵ Gewijzigd AV 25/02/2015 – BS 30/9/2015 – in werking 1/01/2016.

- juristen of personen die een beroep uitoefenen dat aantoonbaar direct relevant is voor de uitoefening van het beroep van advocaat, alsook
- (ii) een voldoende en aantoonbare juridische – of andere direct relevante – toegevoegde waarde die bijdraagt tot de uitoefening van het beroep van advocaat.

De organisatie van of de deelname aan activiteiten die in hoofdzaak een netwerkactiviteit zijn, komt niet in aanmerking.

De erkenningscommissie kan bij het al dan niet erkennen van een vormingsactiviteit ook rekening houden met de uitkomst van de evaluaties verzameld in toepassing van § 8.¹⁶

De erkenningscommissie of haar afgevaardigde kan – in het kader van haar visitatierecht – de activiteit te allen tijde controleren.

§ 3. De erkenningscommissie neemt een beslissing binnen de maand na de aanvraag. De erkenningscommissie motiveert elke afwijzing van een aanvraag tot erkenning.

Binnen de maand na de datum van verzending per e-mail van voornoemde beslissing van afwijzing kan de afgewezen aanvrager hiertegen uitsluitend per e-mail bezwaar aantekenen. Zijn aanvraag tot herziening van de eerste beslissing wordt door de erkenningscommissie opnieuw behandeld.

§ 4. De organisator van een permanente vormingsactiviteit, die daarvoor erkenning en toekenning van punten heeft aangevraagd mag enkel die aanvraag vermelden. Pas na de beslissing mag hij de erkenning en de toegekende punten vermelden.

§ 5. Zowel de organisator van de permanente vormingsactiviteit als de individuele advocaat [richt zijn]¹⁷ aanvraag tot erkenning en toekenning van punten tot de erkenningscommissie van de Orde

van Vlaamse Balies, uitsluitend via het elektronisch aanvraagformulier op de website van de Orde van Vlaamse Balies. [De organisator dient zijn aanvraag in 1 maand voor de datum van de permanente vormingsactiviteit.]¹⁸

§ 5bis. [De aanvraag van de organisator is slechts ontvankelijk nadat aan de Orde van Vlaamse Balies een vergoeding werd vereffend gelijk aan eenmaal het volledige inschrijvingsrecht of de deelnameprijs per potentiële deelnemer, met een minimum van € 25 en met een maximum van € 695.]¹⁹

§ 6. De bedragen, bepaald in § 5bis, kunnen worden aangepast bij elke stijging van 3 punten van de consumptie-index, ten aanzien van die vigerend op 10 december 2010 (datum van de inwerkingtreding van het OVB-reglement inzake permanente vorming).

§ 7. [De organisator van een permanente vormingsactiviteit die erkenning aanvraagt, dient een dossier in met de verbintenis tot afgifte van de aanwezigheidsattesten (na controle van de effectieve aanwezigheid van de deelnemers bij begin en einde van de activiteit). Hij vermeldt daarbij minstens:

1. datum en plaats van de permanente vormingsactiviteit
2. aard en onderwerp van de activiteit, eventueel met de titels van de diverse lezingen
3. aantal uren waarvoor de erkenning wordt gevraagd
4. identiteit van de spreker(s)
5. doelgroep
6. inschrijvingsrecht of deelnameprijs
7. of er een syllabus voor de deelnemers is, en voegt die in voorkomend geval toe als bijlage bij de aanvraag
8. de wijze van publiciteit voor de permanente vormingsactiviteit]²⁰

¹⁶ Gewijzigd AV 28/06/2017 – BS 31/07/2017 – in werking 1/11/2017.

¹⁷ Gewijzigd AV 25/02/2015 – BS 30/09/2015 – in werking 1/01/2016.

¹⁸ Gewijzigd AV 25/02/2015 – BS 30/09/2015 – in werking 1/01/2016.

¹⁹ Gewijzigd AV 25/02/2015 – BS 30/09/2015 – in werking 1/01/2016.

²⁰ Goedgekeurd AV 28/06/2017 – BS 31/07/2017 – in werking 1/11/2017.

[§ 8. Wanneer de Orde van Vlaamse Balies een elektronisch systeem voor registratie van aanwezigheid ter beschikking stelt, is de organisator ertoe gehouden dat systeem te gebruiken. Hetzelfde geldt voor een ter beschikking gesteld elektronisch systeem dat de aanwezigheidsattesten elektronisch aflevert, dan wel rechtstreeks toevoegt aan de elektronische puntenkaart van de advocaat.

Elke vooraf erkende vorming zal het voorwerp uitmaken van een evaluatie via elektronische weg. De organisatoren zijn ertoe gehouden hun volle medewerking te verlenen aan dit evaluatie.]²¹

[Art. 56bis. § 1. Een organisator kan op eigen verzoek door de erkenningscommissie erkend worden als erkende opleidingsinstelling.

Een erkende opleidingsinstelling is gedurende de geldigheid van haar erkenning vrijgesteld van het indienen van een aanvraag tot erkenning aan de erkenningscommissie voor de vormingen die ze aanbiedt en beslist zelf welke vormingsactiviteit in aanmerking komt voor permanente vorming en voor hoeveel punten elke opleiding in aanmerking komt.

§ 2. Om erkenning te verkrijgen, richt de kandidaat-erkende opleidingsinstelling haar verzoek in een aangetekend schrijven aan de Orde van Vlaamse Balies, waarbij het ter beschikking gesteld invulformulier wordt gevoegd en een toelichtende nota waarin het volgende is beschreven:

1. de visie en strategie achter de opleidingen;
2. op welke wijze een vormingsactiviteit bijdraagt aan het onderhouden of ontwikkelen van de professionele kennis en vaardigheden van advocaten, en hoe een vormingsactiviteit wordt gepland;
3. of er wordt getoetst dat kennisoverdracht heeft plaatsgevonden, en zo ja op welke manier;
4. op welke wijze het academische niveau van een cursus wordt gewaarborgd;

5. op welke wijze de instelling gebruikmaakt van de inbreng van advocaten bij de totstandkoming en verbetering van een cursus;
6. op welke wijze de sprekers worden geselecteerd en begeleid;
7. hoe de kwaliteit van opleidingen wordt gewaarborgd;

De kandidaat erkende opleidingsinstelling is een dossierrecht van 750,00 EUR verschuldigd voor haar aanvraag, zo ook voor een verlenging.

De erkenningscommissie neemt een beslissing binnen 2 maanden na de aanvraag.

§ 3. De erkenning geldt voor 3 jaar vanaf het ogenblik waarop de beslissing door de erkenningscommissie wordt genomen.

De erkenningscommissie kan de aanvraag weigeren, onder meer wanneer uit de nota bedoeld in § 2. niet afdoende blijkt dat de beoogde doelstellingen zullen worden behaald. Wanneer zij daar aanleiding toe ziet, kan de erkenningscommissie de aanvrager verzoeken bijkomende waarborgen te bieden alvorens te beslissen of de erkenning wordt verleend of niet.

§ 4. De erkenningscommissie controleert op voortdurende wijze of de erkende opleidingsinstelling voldoet aan de vereisten in dit hoofdstuk. Zij kan daarbij gebruikmaken van de informatie die haar dient overgemaakt te worden conform § 5, 10°, de resultaten van de evaluaties, de resultaten van het visitatierecht en alle andere informatie die kan bijdragen tot haar oordeel.

Wanneer de erkenningscommissie van oordeel is dat er aanleiding bestaat om de erkenning van een opleidingsinstelling voortijdig in te trekken, dan licht zij de erkende opleidingsinstelling hier over in door middel van een aangetekende zending waarin zij haar vaststellingen uiteenzet en de opleidingsinstelling uitnodigt om haar standpunt kenbaar te maken binnen de door haar vooropgestelde termijn en nodigt zij de erkende opleidingsinstelling uit om gehoord te worden.

²¹ Ingevoegd AV 28/06/2017 – BS 31/07/2017 – in werking 1/11/2017.

De erkenningscommissie kan navolgend de erkenning intrekken met onmiddellijke ingang dan wel bijkomende waarborgen eisen van de erkende opleidingsinstelling die binnen een bepaalde opgelegde termijn dienen te worden vervuld.

De voortijdige intrekking van een erkenning heeft geen gevolgen voor de opleidingen die advocaten reeds volgden vóór het ogenblik van de beslissing tot intrekking.

§ 5. De erkende opleidingsinstelling heeft de volgende verplichtingen:

1. De erkende opleidingsinstelling draagt zorg voor continuïteit in de opleiding en wijst een vaste contactpersoon aan;
2. De erkende opleidingsinstelling laat jaarlijks ten minste vijf cursussen plaatsvinden die van academisch niveau zijn.
3. De erkende opleidingsinstelling verleent volledige medewerking aan het systeem dat de Orde van Vlaamse Balies gebruikt om de kwaliteit van elke aangeboden vorming te meten;
4. De erkende opleidingsinstelling evalueert de resultaten van de kwaliteitsmeting.
5. De erkende opleidingsinstelling waarborgt en verbetert waar mogelijk het niveau van de opleiding.
6. De erkende opleidingsinstelling heeft een schriftelijke klachtenregeling.
7. De erkende opleidingsinstelling maakt toepassing van artikel 56, § 8. en kan desgevallend de erkenningscommissie om advies vragen.
8. De erkende opleidingsinstelling kent uitsluitend opleidingspunten toe aan de opleidingen die voldoen aan de vereisten van dit hoofdstuk en in het bijzonder deze omschreven in artikel 56, § 2.
9. De erkende opleidingsinstelling werkt mee aan onderzoek door de erkenningscommissie naar het naleven van de in dit artikel genoemde verplichtingen.
10. De erkende opleidingsinstelling maakt spontaan melding aan de erkenningscommissie van elke vorming die zij plant en maakt daarbij melding van de gegevens opgesomd in artikel 56, § 7.

§ 6. De erkende opleidingsinstelling is een vergoeding verschuldigd aan de Orde van Vlaamse Balies conform artikel 56 § 5bis, die maandelijks betaald moet worden. Daartoe maakt de erkende opleidingsinstelling aan het einde van elke maand een lijst over van de door haar georganiseerde vormen en de kostprijs ervan per deelnemer.²²

Art. 57. § 1. Ieder advocaat brengt jaarlijks, uiterlijk op 30 september, [via het privaat luik]²³ verslag uit aan de stafhouder van zijn balie over het programma van permanente vorming dat hij in het vorige gerechtelijk jaar volgde, met toevoeging van de overtuigingsstukken.

§ 2. De stafhouder deelt de verwerkte gegevens van zijn balie mee aan de Orde van Vlaamse Balies uiterlijk op 31 maart van het jaar volgend op de in artikel 57 § 1. vermelde datum.

HOOFDSTUK II.4 Advocaten die onderdaan zijn van een lidstaat van de EU en leden van buitenlandse balies

Art. 58. Iedere balie houdt een EU-lijst bij met de advocaten die onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie waar ze gerechtigd zijn het beroep uit te oefenen onder een titel die overeenstemt met die van advocaat en die het beroep in België permanent willen uitoefenen onder hun oorspronkelijke beroepstitel.

De raad van de Orde bepaalt de vorm en de inhoud van de vraag tot inschrijving en de voorwaarden tot handhaving van de inschrijving.

Art. 59. Bij die aanvraag tot inschrijving wordt een attest gevoegd van de autoriteit van de lidstaat van herkomst met een bevestiging van zijn inschrijving.

De raad van de Orde bepaalt de minimuminhoud van dat attest alsook de perio-

²² Ingevoegd AV 28/06/2017 – BS 31/07/2017 – in werking 1/11/2017.

²³ Gewijzigd AV 25/02/2015 – BS 30/09/2015 – in werking 1/01/2016.

diciteit van de vernieuwing ervan. Het attest mag niet meer dan drie maanden voor de overlegging ervan zijn opgesteld en vermeldt de tuchtprocedures ingesteld in de lidstaat van herkomst.

Indien de aanvrager lid is van meerdere balies, zal hij van elk van de bevoegde autoriteiten een attest voorleggen. De bevoegde autoriteit wordt op de hoogte gebracht van de inschrijving op de EU-lijst.

Art. 60. De raad van de Orde kan zich verzetten tegen de uitoefening van het beroep in België door advocaten die lid zijn van een groep waarvan personen deel uitmaken die buiten het beroep staan.

Een groep bedoeld in het eerste lid bestaat uit buiten het beroep staande personen indien ten minste aan volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° het geheel of een deel van het kapitaal van de groep is in handen van personen die niet de hoedanigheid van advocaat bezitten in de zin van het Gerechtelijk Wetboek, of
- 2° de benaming waaronder de groep werkzaam is, wordt gebruikt door de personen bedoeld in 1°, of
- 3° de zeggenschap binnen de groep wordt feitelijk of rechtens uitgeoefend door de personen bedoeld in 1°.

Art. 61. Advocaten ingeschreven op de EU-lijst moeten hun beroepsaansprakelijkheid in België dekken door een verzekering onder de voorwaarden bepaald door de raad van de Orde. Als ze in hun lidstaat van herkomst reeds een verzekering of waarborg afsloten, zal daarmee rekening gehouden worden in de mate dat die gelijkwaardig is wat betreft de modaliteiten en uitgebreidheid van dekking. Indien die dekking slechts gedeeltelijk gelijkwaardig is, kan de raad van de Orde een aanvullende verzekering of garantie eisen voor de elementen die nog niet gedekt zijn door de garantie of dekking die werd verkregen volgens de regels van de lidstaat van herkomst.

Art. 62. Advocaten ingeschreven op de EU-lijst vermelden in alle documenten en stukken, ook die op elektronische dragers, die zij in het kader van hun beroepswerkzaamheden aanwenden, hun oorspronkelijke beroepstitel alsook de vermeldingen bij wet vereist, in de officiële taal of in één van de officiële talen van hun lidstaat van herkomst en ten minste in de taal of in de talen van het gerechtelijk arrondissement waar de balie gevestigd is waarbij de advocaat ingeschreven is.

Art. 63. Iedere balie houdt een B-lijst bij, van de leden van buitenlandse (niet-EU-) balies die in België gevestigd zijn en die niet voldoen aan de voorwaarden voor de inschrijving op het tableau, de lijst bepaald in artikel 58 of de lijst van de stagiairs. Die B-lijst wordt gepubliceerd en bijgehouden door de stafhouder. De raad van de Orde beslist over de inschrijving op de lijst en gaat na:

- of de betrokkene regelmatig is ingeschreven bij de balie van herkomst,
- of hij heeft voldaan aan zijn eventuele stageverplichting bij die balie,
- of er wettelijke of deontologische onverenigbaarheden bestaan,
- of hij zich ertoe verbonden heeft zich te onderwerpen aan de tucht, de reglementen en de beslissingen van raad van de Orde,
- of zijn status strookt met de wetten en de verordeningen op het verblijf en de activiteiten van vreemdelingen in België,
- of zijn beroepsaansprakelijkheid is gedekt door een verzekering of waarborg aangegaan volgens de regels van het land van herkomst en die minstens gelijkwaardig is wat de modaliteiten en de uitgebreidheid van de dekking betreft, aan die van de advocaten ingeschreven op het tableau.

Art. 64. Onverminderd het tuchtrecht kan de raad van de Orde de weglating van de lijst bevelen van de leden van buitenlandse balies die de voormelde verplichtingen niet naleven of niet langer voldoen aan de voorwaarden van hun opname.

HOOFDSTUK II.5 De lijst van de ereadvocaten

Art. 65. De advocaat die gemachtigd werd de titel van ereadvocaat te dragen, verbindt zich ertoe:

- elke verwarring te voorkomen tussen de titel van ereadvocaat en die van tableauadvocaat, bijvoorbeeld door de titel van advocaat enkel te gebruiken in samenstelling van “ereadvocaat” en hem dan ook aan zijn woning niet te vermelden;
- de titel “ereadvocaat” bij de uitoefening van enige winstgevende activiteit steeds met veel omzichtigheid en discretie te gebruiken,
- de door de raad vastgestelde bijdrage regelmatig te betalen.

Ter gelegenheid van de plechtigheden waaraan de balie deelneemt, mag de ereadvocaat de toga dragen.

De raad van de Orde kan de machtiging steeds intrekken indien de regels van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid niet worden nageleefd of indien niet langer wordt voldaan aan de toekenningsvoorwaarden van de titel. In dat geval worden de voorschriften van hoofdstuk VII.1 (De raad van de Orde zetelend zoals in tucht) van toepassing. Tegen die beslissing is geen verzet mogelijk.

De stafhouder kan naar omstandigheden de ereadvocaat vrijstellen van bijdrage.

DEEL III

UITOEFENING VAN HET BEROEP VAN ADVOCaat

HOOFDSTUK III.1 Relaties ten aanzien van cliënten

Afdeling III.1.1 Mandaat dat de advocaat niet rechtstreeks van zijn cliënt ontvangt

Art. 66. De advocaat die zijn opdracht niet rechtstreeks van zijn cliënt ontvangt:

- controleert zowel de identiteit van de opdrachtgever als van de cliënt;
- controleert de goede trouw van de opdrachtgever en gaat na of diens activiteit geen ongeoorloofd karakter heeft;
- gaat na of de vrije keuze van advocaat van de cliënt gewaarborgd is;
- voert zijn opdracht slechts uit indien hij een mandaat van de cliënt krijgt, dan wel indien de opdrachtgever door de cliënt behoorlijk werd gemandateerd om een advocaat aan te wijzen;
- gaat na of er geen strijdig belang bestaat tussen de opdrachtgever en de cliënt in de zaak waarvoor hij wordt aangesteld;
- eerbiedigt het beroepsgeheim in zijn contacten met de opdrachtgever.

[Afdeling III.1.2 Witwaspreventie]²⁴

[Art. 67. Toepassingsgebied

§ 1. Deze afdeling is van toepassing op de advocaten die aan een balie van de Orde van Vlaamse Balies ingeschreven zijn en wanneer zij in het kader van hun gereglementeerde beroepsactiviteit:

1. een cliënt bijstaan bij het voorbereiden of uitvoeren van verrichtingen in verband met:
  - de aan- of verkoop van onroerend goed of bedrijven;
  - het beheer van diens geld, waardepapieren of andere activa;
  - de opening of het beheer van bank-, spaar- of effectenrekeningen;

- het organiseren van inbreng die nodig is voor de oprichting, de exploitatie of het beheer van vennootschappen;
- de oprichting, exploitatie of het beheer van fiducieën of trusts, vennootschappen, stichtingen of soortgelijke structuren.

2. optreden in naam en voor rekening van hun cliënt in enigerlei financiële verrichtingen of verrichtingen in onroerend goed.

§ 2. De advocaat dient in het kader van voormelde activiteiten alle toepasselijke verplichtingen na te leven van deze afdeling en van bijlage 1 (Witwaspreventieverplichtingen) bij deze Codex.

Art. 68. Plicht tot identificatie en waakzaamheid

§ 1. De advocaat die in het kader van een activiteit zoals bedoeld in artikel 67 voor een cliënt tussenkomt – ook al gaat het om een occasionele tussenkomst – moet permanent waakzaam zijn en zich interne procedures eigen maken om toe te zien op de naleving van de wettelijke bepalingen.

§ 2. Dit doet hij overeenkomstig de regels opgenomen in bijlage 1 (Witwaspreventieverplichtingen) bij deze Codex.

Art. 69. Maatregelen van interne organisatie

De advocaat stelt interne procedures op overeenkomstig de regels opgenomen in bijlage 1 (Witwaspreventieverplichtingen) bij deze Codex.

Art. 70. Beroepsgeheim – verklaring van vermoeden

§ 1. De advocaat houdt zich in alle omstandigheden aan de naleving van het beroepsgeheim.

§ 2. Nochtans brengt de advocaat die, bij de uitoefening van de in artikel 67 opge-

²⁴ Gewijzigd AV 16/12/2020 – BS 12/01/2021 – in werking 12/04/2021.

somde activiteiten, feiten vaststelt waarvan hij weet of vermoedt dat ze verband houden met het witwassen van geld of met de financiering van terrorisme, de stafhouder van de Orde waartoe hij behoort daarvan onmiddellijk op de hoogte.

§ 3. Voor de invulling van voormelde verplichting tot melding aan de Stafhouder, houdt de advocaat rekening met de regels opgenomen in bijlage 1 (Witwaspreventieverplichtingen) bij deze Codex.

[§ 4. Zodra de stafhouder de verklaring van het vermoeden van het witwassen van geld of de financiering van terrorisme aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking overmaakt, licht hij de betrokken advocaat hierover in. De advocaat stopt onmiddellijk zijn tussenkomst zonder mededeling van die reden, tenzij hij toelating heeft van de stafhouder om verder op te treden.]²⁵

Art. 71. Informeren van het cliënteel

§ 1. Vóór het aanvatten van de samenwerking informeert de advocaat zijn potentiële cliënt over het bestaande wettelijk kader, de ingestelde interne procedure en de aard van de omtrent zijn persoon verzamelde inlichtingen en de bewaring daarvan. Hij meldt ook dat die procedure deels de medewerking van de cliënt vraagt en dat vennootschappen overeenkomstig de wet van 18 september 2017 verplicht worden de gegevens van de uiteindelijke begunstigde en de eventuele actualisering ervan aan de advocaten mee te delen.

§ 2. Bij het begin van de samenwerking informeert de advocaat zijn potentiële cliënt over het feit dat, indien de cliënt de verwachte gegevens niet meedeelt, de advocaat de zakelijke relatie niet kan aangaan en, indien hij reeds voorlopig had opgetreden, zijn verdere tussenkomst moet beëindigen.

Art. 72. Preventie- en controlemaatregelen

§ 1. De raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies en de lokale balies werken

regelmatig samen om preventie- en sensibiliseringsmaatregelen in verband met de strijd tegen witwas en de financiering van terrorisme uit te werken. Zo kunnen ze opleidingsprogramma's, aanbevelingen en andere mededelingen opstellen of vragenlijsten verzenden.

Die vragenlijsten beogen de (potentieel) onderworpen advocaten te sensibiliseren en een effectieve toepassing van de wettelijke bepalingen en van onderhavige afdeling te verzekeren; zij worden door de stafhouders en/of de Orde van Vlaamse Balies op algemene wijze aan de leden van de balie gericht of aan de potentieel onderworpen advocaten, alsook aan de associaties en groeperingen die potentieel onderworpen advocaten omvatten. De antwoorden op de vragenlijsten die door de stafhouders verzonden zijn, worden ook overgemaakt aan de Orde van Vlaamse Balies. Vooraleer de preventiemaatregelen in werking treden, worden ze goedgekeurd door de raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies.

§ 2. De lokale balies kunnen eveneens op initiatief van de stafhouder controles uitvoeren in de advocatenkantoren. Ze doen dat in elk geval zodra er aanwijzingen zijn dat een advocaat, een associatie of een groepering de voornoemde wet van 18 september 2017 of huidige afdeling overtreedt of dreigt te overtreden. De Cel voor Financiële Informatieverwerking kan de stafhouder verzoeken een controle te laten uitvoeren.

§ 3. In overleg met de Orde van Vlaamse Balies werken de lokalen balies een toezichtsregime uit in overeenstemming met de bepalingen van artikel 48, leden 1 en 2, van Richtlijn 2015/849. Dit toezichtsregime zal worden uitgeoefend op basis van de risicobeoordeling zoals beoogd in artikel 87 van de Wet van 18 september 2017.

§ 4. Indien de raad van de Orde het raadzaam acht, worden preventieve controles georganiseerd op basis van lottrekking of volgens een systematiek of criteria die de lokale raad bepaalt. Onverminderd het recht van elke balie om te bepalen op welke criteria dit gebeurt, voert de stafhou-

²⁵ Ingevoegd AV 19/02/2020 – BS 6/03/2020 – in werking 6/06/2020.

der jaarlijks controle uit bij minstens 2,5% van de leden van zijn balie.

§ 5. Binnen de Orde van Vlaamse Balies wordt een controlecel antiwitwas opgericht.

Elke raad van de Orde draagt minstens één en hoogstens vijf advocaten voor als lid van die cel. De algemene vergadering neemt kennis van de voordrachten en bevestigt de samenstelling van de controlecel. De leden van de controlecel worden voor drie jaar benoemd. Hun mandaat is onbeperkt verlengbaar.

De algemene vergadering kiest uit de leden van de controlecel een voorzitter en twee bijzitters die per dossier de werkende leden van de controlecel aanwijzen.

De controlecel stelt haar eigen reglement van werking op dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de algemene vergadering.

§ 6. Enkel de stafhouder is bevoegd een beroep te doen op de controlecel. Hij kan aan de cel de controle toevertrouwen maar kan haar te allen tijde ontheffen van haar taak.

De stafhouder of de controlecel kan zich laten bijstaan door een externe adviseur, na goedkeuring van de stafhouder.

De controlecel heeft louter een controlebevoegdheid, waarbij zij uitsluitend rapporteert aan de stafhouder.

De kosten van de controlecel vallen in principe ten laste van de balie waarvan de stafhouder de controle heeft gevraagd.

Indien de stafhouder of de controlecel onregelmatigheden vaststelt bij de gecontroleerde advocaat, kunnen de kosten op hem verhaald worden.

§ 7. Elke controle in een kantoor wordt uitgevoerd door een controlecel waarvan minstens één van de leden ook lid is van de betrokken balie. De controlecel bezorgt de resultaten van de controle aan de stafhouder van de betrokken advocaat en aan de Orde van Vlaamse Balies. De Stafhouders bezorgen jaarlijks het verslag bedoeld in artikel 120/1 van de Wet van 18 september 2017 aan de Orde van Vlaamse Balies.

§ 8. De raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies brengt jaarlijks aan

de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies verslag uit over die controleactiviteiten. Dat verslag wordt uitgebracht zonder aanduiding van de namen van de gecontroleerde advocaten of van de gecontroleerde associaties of groeperingen van advocaten.

Art. 73 – beperking op het gebruik van contanten

§ 1. Dit artikel is van toepassing op advocaten ongeacht welke activiteit zij uitoefenen in het kader van hun beroepsactiviteit (en dus niet beperkt tot die activiteiten vermeld in artikel 67).

§ 2. Er kan geen enkele betaling in contanten worden verricht of ontvangen door een advocaat in het kader van zijn beroepsactiviteit voor meer dan 3.000 euro of de tegenwaarde ervan in een andere munteenheid, in het kader van een verrichting of een geheel van verrichtingen waartussen een verband lijkt te bestaan.

De bepaling voorzien in het eerste lid is niet van toepassing op de verkoop van onroerende goederen bedoeld in artikel 66 van de Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten waarbij een totaal verbod op contanten geldt.

BIJLAGE 1. – WITWASPREVENTIE-VERPLICHTINGEN

Boek I. – Algemene bepalingen

Titel 1. – Definities

Art. 1. Voor de toepassing van de Codex, wordt beschouwd als “witwassen van geld”: 1° de omzetting of overdracht van geld of andere goederen, wetende dat deze zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit, met het oogmerk de illegale herkomst ervan te verhelen of te verhullen of een persoon die bij een dergelijke activiteit is betrokken, te helpen aan de juridische

gevolgen van de daden van die persoon te ontkomen;

2° het verhelen of verhullen van de werkelijke aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing, rechten op of de eigendom van geld of goederen, wetende dat deze verworven zijn uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit;

3° de verwerving, het bezit of het gebruik van geld of goederen, wetende, op het tijdstip van ontvangst, dat deze verworven zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit;

4° deelneming aan, medeplichtigheid aan, poging tot, hulp aan, aanzetten tot, vergemakkelijken van, of het geven van raad met het oog op het begaan van één van de in de punten 1°, 2° en 3° bedoelde daden.

Art. 2. Voor de toepassing van de Codex, wordt beschouwd als “financiering van terrorisme”: de verstrekking of verzameling van geldmiddelen en andere vermogensbestanddelen, op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, met het oogmerk dat deze worden gebruikt of in de wetenschap dat zij, geheel of gedeeltelijk, zullen worden gebruikt door een terroristische organisatie, of door een terrorist die alleen handelt, zelfs zonder enige band met een bijzondere terroristische daad.

Art. 3. Voor de toepassing van de Codex, wordt verstaan onder:

1° “WG/FT”: het witwassen van geld en de financiering van terrorisme;

2° “WG/FTP”: het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens;

3° “Richtlijn 2015/849”: Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot

intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie;

4° “uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849”: de uitvoeringsmaatregelen bedoeld in de artikelen 10 tot en met 15 van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010, (EU) nr. 1094/2010 en (EU) nr. 1095/20;

5° “Europese verordening betreffende geldovermakingen”:

a) tot en met 25 juni 2017, Verordening (EG) nr. 1781/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler;

b) vanaf 26 juni 2017, Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006;

5°/I “Verordening 2016/679”: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming);

6° “Bindende bepalingen betreffende financiële embargo’s”: de verplichtingen inzake financiële embargo’s, bevrozingen van tegoeden en andere beperkende maatregelen en de waakzaamheidsplichten in het kader van de strijd tegen terrorisme, financiering van terrorisme of financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens opgelegd in Europese verordeningen, in de besluitwet van 6 oktober 1944 ter inrichting van de controle op alle mogelijke overdrachten van goederen en waarden tussen België en het buitenland, in de wet van 11 mei 1995 inzake de tenuitvoerlegging van de besluiten van de Veiligheidsraad van de Organisatie van de Verenigde Naties, in de wet van 13 mei 2003 inzake de tenuitvoerlegging van de beperkende maatregelen die genomen worden door de Raad van de Europese Unie ten aanzien van Staten, sommige personen en

entiteiten, in de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering van deze wetten, in het koninklijk besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme, of in de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering van dit koninklijk besluit;

6°/1 “Wet van 30 juli 2018”: Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens;

7° “lidstaat”: een staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER);

8° “derde land”: een staat die geen partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;

9° “derde land met een hoog risico”: een derde land waarvan de WG/FT-regelgeving door de Europese Commissie is aangemerkt, overeenkomstig artikel 9 van Richtlijn 2015/849, als een regelgeving die strategische tekortkomingen vertoont die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financiële stelsel van de Europese Unie, of dat door de Financiële Actiegroep, het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, de Nationale Veiligheidsraad of de onderworpen entiteiten is aangemerkt als een land met een hoog geografisch risico;

10° “Financiële Actiegroep” of “FAG”: de intergouvernementele instelling voor de uitwerking van internationale normen ter bestrijding van WG/FTP;

11° “Europese toezichthoudende autoriteiten”: de autoriteit opgericht bij Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie, de autoriteit opgericht bij Verordening (EU) nr. 1094/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfs-

pensioenen), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/79/EG van de Commissie, en de autoriteit opgericht bij Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese autoriteit voor effecten en markten), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/77/EG van de Commissie, hierna te noemen de “ETAs”;

12° “Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst”: het ministerieel comité opgericht bij het koninklijk besluit van 23 juli 2013 houdende oprichting van het Ministerieel Comité en van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, dat verantwoordelijk is voor de vaststelling en de coördinatie van de algemene politiek inzake de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en voor de bepaling van de prioriteiten van de diensten die op dat vlak werkzaam zijn;

13° “Nationale Veiligheidsraad”: de nationale Raad opgericht bij het koninklijk besluit van 25 januari 2015 tot oprichting van de Nationale Veiligheidsraad verantwoordelijk voor de coördinatie van de strijd tegen de financiering van terrorisme en de proliferatie van massavernietigingswapens;

14° “coördinatieorganen”: het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en de Nationale Veiligheidsraad;

15° “financiële inlichtingeneenheid”: een financiële inlichtingeneenheid opgericht door een lidstaat overeenkomstig artikel 32 van Richtlijn 2015/849 of een gelijkwaardige financiële inlichtingeneenheid opgericht door een derde land, hierna “FIE” genoemd;

16° “CFI”: de Cel voor financiële informatieverwerking bedoeld in artikel 76;

17° “toezichtautoriteiten”: de Stafhouder van de Orde waartoe de advocaat behoort;

18° “de Stafhouder van de Orde waartoe de advocaat behoort”: wordt bepaald op basis van de advocaat die dominus litis is op het betrokken dossier (voor de toepassing van deze bijlage wordt deze verder aangeduid als “de Stafhouder”);

19° “onderworpen entiteit”: een onderworpen entiteit als bedoeld in artikel 5, §§ 1. en 4 van de Wet;

20° “in een andere lidstaat of in een derde land gevestigde onderworpen entiteit”: een onderworpen entiteit die in een andere lidstaat of in een derde land een dochteronderneming, een bijkantoor of een andere vestigingsvorm heeft via agenten of distributeurs die haar daar op permanente wijze vertegenwoordigen;

21° “onderworpen entiteit die onder het recht van een andere lidstaat ressorteert”: een onderworpen entiteit als bedoeld in artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2015/849, die onderworpen is aan de wettelijke en reglementaire bepalingen van een andere lidstaat waarmee deze richtlijn wordt omgezet;

22° “onderworpen entiteit die onder het recht van een derde land ressorteert”: een natuurlijke of rechtspersoon die een activiteit uitoefent als bedoeld in artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2015/849, die gevestigd is in een derde land en die onderworpen is aan de wettelijke en reglementaire bepalingen ter bestrijding van WG/FT;

23° “groep”: een groep van ondernemingen die bestaat uit ondernemingen die met elkaar verbonden zijn door een betrekking in de zin van artikel 22 van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, evenals de bijkantoren van die verbonden ondernemingen die gevestigd zijn in een andere lidstaat dan deze laatste of in een derde land;

24° “criminele activiteit”: iedere vorm van betrokkenheid bij het plegen van een misdrijf dat in verband staat met:

a) terrorisme of de financiering van terrorisme;

b) georganiseerde misdaad;

c) illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen;

d) illegale handel in wapens, goederen en koopwaren met inbegrip van antipersoonsmijnen en/of submunitie;

e) mensensmokkel;

f) mensenhandel;

g) exploitatie van de prostitutie;

h) illegaal gebruik bij dieren van stoffen met hormonale werking of illegale handel in dergelijke stoffen;

i) illegale handel in menselijke organen of weefsels;

j) fraude ten nadele van de financiële belangen van de Europese Unie;

k) ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd;

l) sociale fraude;

m) verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen en corruptie;

n) ernstige milieucriminaliteit;

o) namaak van muntstukken of bankbiljetten;

p) namaak van goederen;

q) zeeroverij;

r) een beursmisdrijf;

s) het onwettig openbaar aantrekken van spaargeld;

t) het verlenen van bankdiensten, financiële diensten, verzekeringsdiensten of geldovermakingsdiensten, of valutahandel, of enige andere gereguleerde activiteit, zonder over de voor die activiteiten vereiste vergunning te beschikken of aan de toegangsvoorwaarden te voldoen;

u) oplichting;

v) misbruik van vertrouwen;

w) misbruik van vennootschapsgoederen;

x) een gijzeling;

y) een diefstal;

z) afpersing;

aa) de staat van faillissement;

bb) informaticacriminaliteit;

25° “goederen”: activa van welke aard ook, hetzij roerend hetzij onroerend, hetzij lichamelijk hetzij onlichamelijk, en rechtsbescheiden of -instrumenten in gelijk welke vorm, ook elektronisch en digitaal, waaruit de eigendom of andere rechten ten aanzien van deze activa blijken;

26° “levensverzekeringsovereenkomst”: een levensverzekeringsovereenkomst in de zin van deze die vallen onder tak 21 als bedoeld in bijlage II van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen, of een verzekeringsovereenkomst waarbij het beleggingsrisico door de verzekeringnemer wordt gedragen;

27° “trust”: een rechtsverhouding die door een rechtshandeling van de oprichter in het leven wordt geroepen (“express trust”), als bedoeld in artikel 122 van de wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht;

28° “uiteindelijke begunstigde”: de natuurlijke perso(o)n(en) die de uiteindelijke eigenaar is (zijn) van of zeggenschap heeft (hebben) over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten en/of de natuurlijke perso(o)n(en) voor wiens/wier rekening een verrichting wordt uitgevoerd of een zakelijke relatie wordt aangegaan.

Worden beschouwd als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten:

a) in het geval van vennootschappen:

i) de natuurlijke perso(o)n(en) die rechtstreeks of onrechtstreeks een toereikend percentage van de stemrechten of van het eigendomsbelang in deze vennootschap houden, met inbegrip van het houden van aandelen aan toonder.

Een door een natuurlijke persoon gehouden belang van meer dan vijftwintig procent van de stemrechten of van meer dan vijftwintig procent van de aandelen of het kapitaal van de vennootschap, geldt als een indicatie van een toereikend percentage van de stemrechten of van het direct belang in de zin van het eerste lid.

Een belang gehouden door een vennootschap die onder zeggenschap staat van één of meerdere natuurlijke perso(o)n(en), of van meerdere vennootschappen die onder zeggenschap staan van dezelfde natuurlijke persoon of natuurlijke personen, van meer dan vijftwintig procent van de aandelen of van meer dan vijftwintig procent van het kapitaal van de vennootschap, geldt als indicatie van een toereikend onrechtstreeks belang in de zin van het eerste lid;

ii) de natuurlijke perso(o)n(en) die zeggenschap heeft/hebben over deze vennootschap via andere middelen.

De uitoefening van zeggenschap via andere middelen kan met name worden vastgesteld volgens de criteria bedoeld in artikel 22, leden 1 tot en met 5, van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad;

iii) de natuurlijke persoon of personen die beho(o)rt(en) tot het hoger leidinggevend personeel, indien na uitputting van alle mogelijke middelen en op voorwaarde dat er geen gronden voor verdenking bestaan, geen van de personen als bedoeld onder i) of ii) is geïdentificeerd, of indien er enige twijfel bestaat of de geïdentificeerde persoon of personen de uiteindelijke begunstigde(n) is, respectievelijk zijn;

b) in het geval van fiducieën of trusts, alle volgende personen:

i) oprichter(s);

ii) de fiduciebeheerder(s) of trustee(s);

iii) de eventuele protector(s);

iv) de begunstigten, of wanneer de personen die de begunstigten van de fiducie of van de trust zijn, nog niet werden aangeduid, de categorie van personen in wier hoofdzakelijk belang de fiducie of de trust werd opgericht of werkzaam is;

v) elke andere natuurlijke persoon die wegens het feit dat hij directe of indirecte eigenaar is of via andere middelen, uiteindelijke zeggenschap over de fiducie of de trust uitoefent;

c) In het geval van (internationale) verenigingen zonder winstoogmerk en van stichtingen:

i) de personen, respectievelijk bedoeld in artikel 9:5, eerste lid, artikel 10:9 en artikel 11:7 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, die lid zijn van de raad van bestuur;

ii) de personen die gemachtigd zijn de vereniging te vertegenwoordigen overeenkomstig artikel 9:7, § 2, van hetzelfde Wetboek;

iii) de personen belast met het dagelijks bestuur van de (internationale) vereniging of stichting, bedoeld respectievelijk in artikel 9:10, artikel 11:14, en artikel 10:10, van hetzelfde Wetboek;

iv) de stichters van een stichting, bedoeld in artikel 1:3, van hetzelfde Wetboek;

v) de natuurlijke personen of, wanneer deze personen nog niet werden aangeduid, de categorie van natuurlijke personen in wier hoofdzakelijk belang de (internationale) vereniging zonder winstoogmerk of stichting werd opgericht of werkzaam is;

vi) elke andere natuurlijke persoon die via andere middelen uiteindelijke zeggenschap over de (internationale) vereniging of stichting uitoefent;

d) In het geval van juridische constructies die vergelijkbaar zijn met fiducieën of trusts, de natuurlijke persoon of personen die gelijkwaardige of soortgelijke functies als onder b) bekleedt of bekleden;

Worden beschouwd als natuurlijke perso(en)en voor wiens/wier rekening een verrichting wordt uitgevoerd of een zakelijke relatie wordt aangegaan, de natuurlijke personen die voordeel behalen of zullen behalen uit deze verrichting of zakelijke relatie en in rechte of in feite, rechtstreeks of onrechtstreeks, beschikken over de bevoegdheid om te beslissen over de uitvoering van die verrichting of het aangaan van

die zakelijke relatie en/of de modaliteiten ervan te bepalen of ermee in te stemmen;

29° “politiek prominente persoon”: een natuurlijk persoon die een prominente publieke functie bekleedt of bekleed heeft, en met name:

a) staatshoofden, regeringsleiders, ministers en staatssecretarissen;

b) parlementsleden of leden van soortgelijke wetgevende organen;

c) leden van bestuurslichamen van politieke partijen;

d) leden van hooggerechtshoven, grondwettelijke hoven of van andere hoge rechterlijke instanties, met inbegrip van administratieve rechterlijke instanties, die arresten wijzen waartegen geen beroep openstaat, behalve in uitzonderlijke omstandigheden;

e) leden van rekenkamers of van raden van bestuur van centrale banken;

f) ambassadeurs, consuls, zaakgelastigden en hoge officieren van de strijdkrachten;

g) leden van het leidinggevend, toezichthoudend of bestuurslichaam van overheidsbedrijven;

h) bestuurders, plaatsvervangend bestuurders en leden van de raad van bestuur of bekleders van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie;

i) de natuurlijke personen die functies uitoefenen die worden aangemerkt als prominente publieke functies opgenomen in de door de Europese Commissie in toepassing van artikel 20bis, lid 3, van richtlijn 2015/849 gepubliceerde lijst;

Middelbare of lagere functies vallen niet onder de in de punten a) tot en met i) bedoelde publieke functies;

30° “familielid”:

a) de echtgenoot of een persoon die als gelijkwaardig met de echtgenoot wordt aangemerkt;

b) de kinderen en de echtgenoten van die kinderen of de personen die als gelijkwaardig met de echtgenoot worden aangemerkt;

c) de ouders;

31° “personen bekend als naaste geassocieerden”:

a) natuurlijke personen die samen met een politiek prominente persoon de uiteindelijke begunstigten zijn van een entiteit bedoeld in 28°, a), b), c), of d), of waarvan bekend is dat zij met een politiek prominente persoon andere nauwe zakelijke relaties hebben;

b) natuurlijke personen die als enige de uiteindelijke begunstigten zijn van een entiteit bedoeld in 27°, a), b), c) of d), waarvan bekend is dat deze in feite werd opgericht ten behoeve van een politiek prominente persoon;

32° “leidinggevende advocaten”: advocaten met voldoende kennis van de blootstelling van hun instelling aan het WG/FT-risico en die een voldoende hoge hiërarchische positie bekleden om beslissingen te nemen die van invloed zijn op die blootstelling, zonder dat het noodzakelijk gaat om een lid van het wettelijk bestuursorgaan;

33° “internationale organisatie”: een midden- of belangenassociatie opgericht bij een internationale overeenkomst tussen Staten, voorzien in voorkomend geval van gemeenschappelijke organen, die rechtspersoonlijkheid bezit en onderworpen is aan een rechtsstelsel onderscheiden van dat van de leden;

34° “zakelijke relatie”: een professionele of commerciële relatie die wordt aangegaan met een cliënt en waarvan wordt aangenomen dat zij enige tijd zal duren:

a) indien deze zakelijke relatie voortvloeit uit het sluiten van een overeenkomst ter uitvoering waarvan de partijen gedurende een bepaalde of onbepaalde termijn verschillende opeenvolgende verrichtingen zullen uitvoeren of waardoor een aantal doorlopende verbintenissen ontstaan; of

b) indien deze zakelijke relatie voortvloeit uit het feit dat een cliënt regelmatig een beroep doet, zonder een overeenkomst te sluiten als bedoeld onder a), op eenzelfde advocaat voor de uitvoering van verschillende opeenvolgende verrichtingen;

35° “managementverantwoordelijkheden”: de verantwoordelijkheden toegekend

aan personen die directiefuncties uitoefenen in een onderworpen entiteit door of krachtens een wettelijke bepaling, de statuten, of een toekenning van bevoegdheden door de betrokken entiteit;

36° “managementfuncties”: de functies van lid van een wettelijk bestuurs- of beheersorgaan van de betrokken onderworpen entiteit, met name, de functies van bestuurder, zaakvoerder, afgevaardigde bij de dagelijkse werking, lid van het directiecomité, de directieraad of van de raad van toezicht, en alle functies die de bevoegdheid inhouden om deze onderworpen entiteit te kunnen verbinden en haar te vertegenwoordigen ten aanzien van derden, met name de overheidsinstanties, inbegrepen de CFI en de toezichthoudende autoriteit bevoegd ten aanzien van de onderworpen entiteit;

37° “de Wet”: de Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van constanten;

38° “samenwerkingsverband”: duurzame samenwerking zoals omschreven in artikel 170 van de Codex;

39° “kantoor”: de leden van een samenwerkingsverband en al hun medewerkers en stagiairs die vast of ten minste regelmatig samenwerken met de advocaat en of het samenwerkingsverband;

40° “advocaat”: zowel de individuele advocaat als het kantoor waarvan de individuele advocaat deel uitmaakt;

41° “authenticatiedienst”: dienst aangeboden door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning, overeenkomstig artikel 9 van de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie, die elektronische aanmeldingsdiensten voor overheidstoepassingen omvat;

42° “Gegevensbeschermingsautoriteit”: de autoriteit opgericht door de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit;

43° “dominus litis”: de advocaat die, voor een bepaald dossier of voor alle dossiers van een bepaalde cliënt, ongeacht of het gaat om procedures, dan wel om

adviesverlening, verantwoordelijk is voor de relatie tussen de advocaat, zijn kantoor en de cliënt.

Titel 2. – Risicogebaseerde benadering

Art. 4. § 1. Behoudens andersluidende bepalingen gaat de advocaat, overeenkomstig de bepalingen van de Wet, over tot de tenuitvoerlegging op gedifferentieerde wijze van de preventieve maatregelen bedoeld in boek II, in functie van hun evaluatie van de WG/FT-risico's.

§ 2. In een kantoor dat in totaal meer dan 25 advocaten, medewerkers en stagiairs telt, worden deze maatregelen uitgeoefend en georganiseerd op kantoonniveau. Elke raad van de Orde kan gemotiveerd afwijken van voormeld aantal door bepaalde kantoren met minder dan of gelijk aan 25 advocaten, medewerkers en stagiairs ook onder toepassing van dit lid te brengen.

BOEK II. – VERPLICHTINGEN VAN DE ADVOCaat INZAKE DE VOORKOMING VAN HET WITWASSEN VAN GELD EN DE FINANCIERING VAN TERRORISME

Titel 1. – Organisatie en interne controle

Hoofdstuk 1. – Organisatie en interne controle van de advocaat

Art. 5. § 1. De advocaat ontwikkelt en past doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen toe die evenredig zijn met zijn aard en omvang:

1° om te voldoen aan de bepalingen van de Wet, van de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan en van de uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849, en om de op het niveau van de Europese Unie, België en de advocaat zelf geïdentificeerde desbetreffende risico's te beperken en effectief te beheren;

2° om in voorkomend geval te voldoen aan de bepalingen van de Europese verordening betreffende geldovermakingen;

3° om te voldoen aan de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's.

§ 2. De gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen bedoeld in paragraaf 1 omvatten:

1° de ontwikkeling van gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen betreffende, met name, de risicobeheermodellen, de cliëntacceptatie, cliëntenonderzoek, de waakzaamheid ten aanzien van de cliënten en de verrichtingen, de melding van vermoedens, bewaring van bewijsstukken, de interne controle, alsook het beheer van de naleving van de verplichtingen bepaald in de Wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, de Europese verordening betreffende geldovermakingen en de beperkende maatregelen bedoeld in paragraaf 1, 3°;

2° voor zover passend gezien de aard en de omvang van de advocaat en onverminderd de verplichtingen die door of krachtens andere wettelijke bepalingen zijn vastgelegd:

a) een onafhankelijke auditfunctie om de in 1° bedoelde gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen te testen;

b) procedures om bij de aanwerving en de aanstelling van personeelsleden of medewerkers en stagiairs van de advocaat na te gaan of deze personen blijf geven van passende betrouwbaarheid, rekening houdend met de risico's die verbonden zijn aan de uit te voeren opdrachten en functies;

3° het sensibiliseren van de personeelsleden en medewerkers en stagiairs van de advocaat en voor de WG/FT-risico's en de opleiding van deze personen inzake de maatregelen voor de beperking van dergelijke risico's.

§ 3. De advocaat legt de gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen die ze instellen op grond van paragraaf 1, ter goedkeuring voor aan de leidinggevende advocaten.

§ 4. De advocaat vergewist zich van de geschiktheid en de doeltreffendheid van de maatregelen genomen om te voldoen aan

dit artikel en verbetert deze maatregelen in voorkomend geval.

Art. 6. § 1. De advocaat die rechtspersoon is, wijst, onder de leden van zijn wettelijk bestuursorgaan of, in voorkomend geval, van zijn effectieve leiding, de verantwoordelijke persoon aan, op het hoogste niveau, om te waken over de toepassing en de naleving van de bepalingen van de Wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan en, in voorkomend geval, van de bestuursrechtelijke beslissingen genomen op grond van deze bepalingen, van de Europese verordening betreffende geldovermakingen en van de beperkende maatregelen bedoeld in artikel 5, § 1, 3°.

Wanneer de advocaat een natuurlijke persoon is, worden de in het eerste lid bedoelde functies door die persoon uitgeoefend.

§ 2. Onverminderd paragraaf 3, wijst de advocaat daarnaast één of meerdere personen aan die belast zijn met het toezicht op de tenuitvoerlegging van de gedragslijnen, procedures en internecontrolemaatregelen bedoeld in artikel 5, met de analyse van de atypische verrichtingen en met de opstelling van de desbetreffende schriftelijke verslagen overeenkomstig de artikelen 34 en 35 teneinde er zo nodig een passend gevolg aan te geven krachtens artikel 36. Deze personen zorgen bovendien voor de sensibilisering en de opleiding van het personeel en de medewerkers en stagiairs overeenkomstig artikel 8.

Wanneer de advocaat een rechtspersoon is, wordt of worden de in het eerste lid bedoelde persoon of personen aangewezen door zijn wettelijk bestuursorgaan of zijn effectieve leiding.

De advocaat gaat voorafgaandelijk na of de in het eerste lid bedoelde persoon of personen beschikken over:

1° de nodige professionele betrouwbaarheid om hun functies integer uit te oefenen;

2° de passende deskundigheid, kennis van het Belgisch wettelijk en reglementair kader inzake de voorkoming van WG/

FTP, de beschikbaarheid, het hiërarchisch niveau en de bevoegdheden binnen de entiteit, die nodig zijn voor de effectieve, onafhankelijke en autonome uitoefening van deze functies;

3° de bevoegdheid om op eigen initiatief aan het wettelijk bestuursorgaan of de effectieve leiding van de advocaat die een rechtspersoon is of aan de natuurlijke persoon die de hoedanigheid heeft van advocaat, alle noodzakelijke of nuttige maatregelen voor te stellen, met inbegrip van de inzet van de vereiste middelen om de conformiteit en doeltreffendheid van de interne maatregelen ter bestrijding van WG/FTP te waarborgen.

§ 3. Als dit verantwoord is om rekening te houden met de aard en de omvang van de advocaat, met name wat de rechtsvorm, de beleidsstructuur of het personeelsbestand betreft, kunnen de functies bedoeld in paragraaf 2 worden uitgeoefend door de persoon bedoeld in paragraaf 1.

Art. 7. De advocaat ontwikkelt en legt passende procedures ten uitvoer die evenredig zijn met zijn aard en omvang, om zijn personeelsleden of zijn medewerkers en stagiairs in staat te stellen om aan de personen die aangewezen zijn op grond van artikel 6, via een specifiek, onafhankelijk en anoniem kanaal, de inbreuken bij het vervullen van de verplichtingen bepaald in dit boek, te melden.

Art. 8. § 1. De advocaat neemt maatregelen die evenredig zijn met zijn risico's, aard en omvang, om zijn personeelsleden waarvan de functie dat vereist, en zijn medewerkers en stagiairs bekend te maken met de bepalingen van de Wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, met inbegrip van de toepasselijke voorschriften inzake gegevensbescherming, en, in voorkomend geval, de verplichtingen bedoeld in artikel 5, § 1, 2° en 3°.

Hij zorgt ervoor dat de in het eerste lid bedoelde personen de gedragslijnen, procedures en internecontrolemaatregelen die overeenkomstig artikel 5, § 1, door de advocaat wordt toegepast, kennen en begrijpen

en dat ze beschikken over de vereiste kennis aangaande de toepasselijke methodes en criteria om de verrichtingen te identificeren die verband kunnen houden met WG/FT, aangaande de wijze waarop moet worden gehandeld in een dergelijk geval, en aangaande de wijze waarop moet worden voldaan aan de verplichtingen bedoeld in artikel 5, § 1, 2° en 3°.

Hij vergewist er zich bovendien van dat de personen bedoeld in het eerste lid op de hoogte zijn van de interne meldingsprocedures bedoeld in artikel 7 en de procedures voor de melding aan de Stafhouder.

§ 2. De maatregelen bedoeld in paragraaf 1 houden onder meer in dat de in het eerste lid van die paragraaf bedoelde personen deelnemen aan speciale permanente opleidingsprogramma's. Ze kunnen worden bepaald rekening houdend met de door deze personen uitgeoefende functies bij de advocaat en met de WG/FT-risico's inzake waarmee ze geconfronteerd kunnen worden bij de uitoefening van deze functies.

Hoofdstuk 2. – Organisatie en interne controle binnen de groepen

Art. 9. § 1. De advocaat die deel uitmaakt van een groep moet de op groepsniveau geldende gedragslijnen en procedures ter voorkoming van WG/FT toepassen, daaronder met name inbegrepen de gedragslijnen inzake gegevensbescherming en de gedragslijnen en procedures voor het delen van informatie binnen de groep ten behoeve van de strijd tegen WG/FT.

De in het eerste lid bedoelde gedragslijnen en procedures voor het delen van informatie schrijven voor dat de advocaten die deel uitmaken van de groep, wanneer dat nodig is ter voorkoming van WG/FT, alle relevante informatie met betrekking tot, met name, de identiteit en de kenmerken van zijn betrokken cliënten, de identiteit van de lasthebbers en de uiteindelijke begunstigden van deze cliënten, het doel en de aard van de zakelijke relaties met deze cliënten, hun verrichtingen, alsook,

in voorkomend geval, de analyse van hun atypische verrichtingen en, behoudens andersluidende instructie van de Stafhouder, de meldingen van vermoedens waarbij deze cliënten betrokken zijn, delen overeenkomstig modaliteiten en onder voorwaarden die afdoende garanties bieden met betrekking tot vertrouwelijkheid, de bescherming van persoonsgegevens en het gebruik van de uitgewisselde informatie, met inbegrip van garanties om de onthulling ervan te voorkomen.

De in een andere lidstaat of in een derde land gevestigde advocaat zorgt ervoor dat deze gedragslijnen en procedures doeltreffend worden toegepast in zijn vestigingen in die andere lidstaat en dat derde land.

§ 2. De in een andere lidstaat gevestigde advocaat moet erop toezien dat zijn vestigingen de nationale bepalingen van die andere lidstaat ter omzetting van Richtlijn 2015/849 eerbiedigen.

§ 3. De in een derde land gevestigde advocaat moet erop toezien dat zijn vestigingen in dat derde land de nationale bepalingen van dat land eerbiedigen die voorzien in minimumvoorschriften inzake de strijd tegen WG/FT die minstens even streng zijn als die waarin de Wet voorziet.

De samenwerkingsverbanden die in één van de derde landen zijn gevestigd waar de minimumvoorschriften inzake de strijd tegen WG/FT minder streng zijn dan die waarin de Wet voorziet, moeten erop toezien dat hun vestigingen de in de Wet bepaalde voorschriften, met inbegrip van de voorschriften inzake gegevensbescherming, toepassen voor zover het recht van het betrokken derde land dit toestaat.

Indien het volgens het recht van een derde land niet is toegestaan dat de krachtens paragraaf 1 voorgeschreven gedragslijnen en procedures worden toegepast, ziet de advocaat erop toe dat de vestiging van het samenwerkingsverband waar hij deel van uitmaakt in dat derde land naast de lokale maatregelen verdere maatregelen neemt om het WG/FT-risico doeltreffend te beheersen en informeert hij de Stafhouder.

Art. 10. Advocaten, associaties of groepen mogen geen bijkantoor of vertegenwoordigingskantoor openen in een land of gebied dat door de Koning is aangewezen met toepassing van artikel 54 van de Wet.

Zij mogen noch rechtstreeks noch onrechtstreeks een dochtervennootschap verwerven of oprichten die werkzaam is als onderworpen entiteit die gedomicilieerd, geregistreerd of gevestigd is in het bovenbedoelde land of gebied.

Titel 2. – Algemene risicobeoordeling

Art. 11. De advocaat neemt passende maatregelen die evenredig zijn met zijn aard en omvang voor het identificeren en beoordelen van de WG/FT-risico's waaraan hij is blootgesteld, met name rekening houdend met de kenmerken van zijn cliënten, producten, diensten of verrichtingen die hij aanbiedt, de betrokken landen of geografische gebieden, en de leveringskanalen waarop een beroep wordt gedaan.

Bij zijn algemene risicobeoordeling bedoeld in het eerste lid, houdt hij ten minste rekening met de variabelen vermeld in lijst I. Hij kan bovendien rekening houden met de in lijst II vermelde factoren die wijzen op een potentieel lager risico, en houdt ten minste rekening met de in lijst III vermelde factoren die wijzen op een potentieel hoger risico.

Hij houdt eveneens rekening met de relevante bevindingen van het door de Europese Commissie overeenkomstig artikel 6 van Richtlijn 2015/849 opgemaakte verslag, met het verslag opgemaakt door de coördinatieorganen krachtens artikel 68 van de Wet, elk voor wat hen aanbelangt, evenals met alle relevante informatie waarover ze beschikken.

Art. 12. De algemene risicobeoordeling bedoeld in artikel 11 wordt gedocumenteerd, bijgewerkt en ter beschikking gehouden van de Stafhouder.

De advocaat moet tegenover de Stafhouder kunnen aantonen dat de gedragslijnen, de procedures en de interne

controlemaatregelen die hij vaststelt overeenkomstig artikel 5, in voorkomend geval met inbegrip van het cliëntacceptatiebeleid, in verhouding staan tot het geïdentificeerde WG/FT-risico.

De bijwerking van de algemene risicobeoordeling houdt in voorkomend ook in dat de individuele risicobeoordelingen bedoeld in artikel 14, § 2, eerste lid, worden bijgewerkt.

Art. 13. De Stafhouder kan beslissen dat bepaalde gedocumenteerde risicobeoordelingen niet vereist zijn, indien de aan de betrokken activiteiten inherente specifieke risico's duidelijk en inzichtelijk zijn.

Titel 3. – Waakzaamheidsonderzoek ten aanzien van de cliënten en de verrichtingen

Hoofdstuk 1. – Algemene waakzaamheidsverplichtingen

Afdeling 1. – Algemene bepalingen

Art. 14. § 1. De advocaat neemt ten aanzien van zijn cliënten waakzaamheidsmaatregelen die bestaan in het volgende:

- 1° het identificeren en verifiëren van de identiteit van de personen bedoeld in afdeling 2, overeenkomstig de bepalingen van voornoemde afdeling;
- 2° beoordelen van de kenmerken van de cliënt en het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie of de occasionele verrichting en daartoe in voorkomend geval bijkomende informatie inwinnen, overeenkomstig de bepalingen van afdeling 3; en
- 3° een waakzaamheid aan de dag leggen ten aanzien van de occasionele verrichtingen, alsook een doorlopende waakzaamheid ten aanzien van de verrichtingen die gedurende de zakelijke relatie worden uitgevoerd, overeenkomstig de bepalingen van afdeling 4.

§ 2. De in paragraaf 1 bedoelde waakzaamheidsmaatregelen zijn gebaseerd op een individuele beoordeling van de WG/FT-

risico's, rekening houdend met de bijzondere kenmerken van de cliënt en de zakelijke relatie of de betrokken verrichting.

Deze individuele risicobeoordeling houdt bovendien rekening met de algemene risicobeoordeling bedoeld in artikel 11, eerste lid, evenals met de variabelen en factoren bedoeld in het tweede lid van hetzelfde artikel waarmee deze laatste met name rekening houdt.

Wanneer ze in het kader van hun individuele risicobeoordeling bedoeld in het eerste lid, gevallen van hoog risico identificeren, neemt de advocaat maatregelen van verhoogde waakzaamheid. Hij kan vereenvoudigde waakzaamheidsmaatregelen toepassen indien hij gevallen van laag risico identificeert.

De advocaat zorgt er in elk geval voor dat hij tegenover de Stafhouder kan aantonen dat de waakzaamheidsmaatregelen die hij toepast, in verhouding staan tot het geïdentificeerde WG/FT-risico.

Afdeling 2. – Verplichtingen tot identificatie en identiteitsverificatie

Onderafdeling 1. – Te identificeren personen

Art. 15. § 1. De advocaat identificeert en verifieert de identiteit van de cliënten:

- 1° met wie hij zakelijke relaties aangaat;
- 2° die occasioneel, buiten een zakelijke relatie bedoeld in 1°:
  - a) één of meerdere verrichtingen uitvoeren waartussen een verband lijkt te bestaan, voor een bedrag van 10.000 euro of meer; of
  - b) onverminderd de verplichtingen uit hoofde van de Europese verordening betreffende geldovermakingen, één of meerdere overschrijvingen of geldovermakingen verrichten, in de zin van die verordening, waartussen een verband lijkt te bestaan, en voor een bedrag van meer dan 1.000 euro, of ongeacht het bedrag, wanneer de betrokken geldmiddelen door

de advocaat contant of in anoniem elektronisch geld zijn ontvangen.

Voor de toepassing van het eerste lid wordt een in België uitgevoerde overmaking van geld op de betaalrekening van een begunstigde niet beschouwd als een overschrijving of geldovermaking in de zin van de Europese verordening betreffende geldovermakingen, indien aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan:

- i) de betrokken rekening uitsluitend de betaling van de prijs voor de levering van goederen of diensten maakt;
  - ii) de betalingsdienstaanbieder van de begunstigde een onderworpen entiteit is;
  - iii) de betalingsdienstaanbieder van de begunstigde de persoon die met de begunstigde een overeenkomst heeft gesloten voor de levering van goederen of diensten, via de begunstigde terug kan traceren aan de hand van een unieke transactiecode; en
  - iv) het bedrag van de geldovermaking niet hoger is dan 1.000 euro;
- 3° die niet onder 1° tot en met 2° vallen en ten aanzien van wie er een vermoeden van witwassen van geld of van financiering van terrorisme bestaat;
- 4° voor dewelke er wordt betwijfeld of de eerder verkregen cliëntidentificatiegegevens waarheidsgetrouw of juist zijn;
- 5° voor wie er redenen zijn om te betwijfelen dat de persoon die in het kader van een zakelijke relatie een verrichting wenst uit te voeren wel degelijk de cliënt is met wie de zakelijke relatie is aangegaan of zijn gemachtigde en geïdentificeerde lasthebber.

§ 2. Voor de toepassing van paragraaf 1, 2°, moet onder "verrichtingen waartussen een verband bestaat" worden verstaan verrichtingen die door een en dezelfde persoon worden uitgevoerd, die betrekking hebben op een en dezelfde verrichting van dezelfde

aard die hetzelfde of een gelijkaardig doel hebben en die op dezelfde plaats worden uitgevoerd, ongeacht of die verrichtingen tegelijkertijd dan wel met korte tussenpozen worden uitgevoerd.

Art. 16. In voorkomend geval identificeert de advocaat de lasthebber(s) van de cliënten bedoeld in artikel 15 en verifieert hij hun identiteit en hun bevoegdheid om op te treden in naam van die cliënten.

Art. 17. § 1. In voorkomend geval identificeert de advocaat de uiteindelijke begunstigde(n) van de cliënten bedoeld in artikel 15, en de uiteindelijke begunstigde(n) van de lasthebbers bedoeld in artikel 16, en neemt hij passende maatregelen om hun identiteit te verifiëren.

De identificatie van de uiteindelijke begunstigten overeenkomstig het eerste lid omvat het nemen van redelijke maatregelen om inzicht te verwerven in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van de cliënt of lasthebber die een vennootschap, rechtspersoon, stichting, fiducie, trust of soortgelijke juridische constructie is.

De in het eerste lid bedoelde verplichting om de redelijke maatregelen te nemen die nodig zijn om de identiteit van de uiteindelijk begunstigde te verifiëren, is met name van toepassing wanneer de geïdentificeerde uiteindelijke begunstigde een in artikel 3, 28°, tweede lid, a), iii), bedoeld lid van het hoger leidinggevend personeel is.

§ 2. Paragraaf 1 is niet van toepassing indien de cliënt, de lasthebber van de cliënt, of een vennootschap die zeggenschap heeft over de cliënt of de lasthebber, een vennootschap is die genoteerd is op een gereguleerde markt, in de zin van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende markten voor financiële instrumenten en tot wijziging van Richtlijn 2002/92/EG en Richtlijn 2011/61/EU, in een lidstaat of op een gereguleerde markt in een derde land waar de genoteerde vennootschap onderworpen is aan wettelijke bepalingen die gelijkwaardig zijn aan de bepalingen van de genoemde richtlijn en die met

name vereisten tot openbaarmaking van de deelnemingen in de betrokken vennootschap opleggen die gelijkwaardig zijn aan die waarin het recht van de Europese Unie voorziet.

Onderafdeling 2. – Voorwerp van de identificatie en de identiteitsverificatie

Art. 18. § 1. Teneinde te voldoen aan zijn verplichting tot identificatie van de personen bedoeld in de artikelen 15 tot en met 17, verzamelt de advocaat relevante informatie over deze personen om ze met voldoende zekerheid te kunnen onderscheiden van elke andere persoon, rekening houdend met het overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, geïdentificeerde risiconiveau.

§ 2. Onverminderd de in paragraaf 3 bedoelde omstandigheden die een laag risico vertegenwoordigen of de in paragraaf 4 bedoelde omstandigheden die een hoog risico vertegenwoordigen, is de relevante informatie bedoeld in paragraaf 1:

- 1° wanneer de identificatieverplichting betrekking heeft op een natuurlijke persoon, zijn naam, voornaam, geboortedatum en -plaats en, in de mate van het mogelijke, zijn adres;
- 2° wanneer de identificatieverplichting betrekking heeft op een rechtspersoon, zijn maatschappelijke naam, zijn maatschappelijke zetel, de lijst van de bestuurders en de bepalingen inzake de bevoegdheid om de rechtspersoon te verbinden;
- 3° wanneer de identificatieverplichting betrekking heeft op een trust, een fiducie of een soortgelijke juridische constructie, zijn benaming, de informatie bedoeld in 1° of 2° betreffende zijn trustee(s) of fiduciebeheerder(s), zijn oprichter(s), in voorkomend geval zijn protector(s), evenals de bepalingen inzake de bevoegdheid om de trust, de fiducie of de vergelijkbare juridische constructie te verbinden.

In afwijking van het eerste lid, 1°:

- 1° wanneer de identificatieverplichting betrekking heeft op een natuurlijke persoon in zijn hoedanigheid van uiteindelijk begunstigde, gebeurt de identificatie van zijn geboortedatum en -plaats in de mate van het mogelijke;
- 2° wanneer de identificatieverplichting betrekking heeft op natuurlijke personen in hun hoedanigheid van uiteindelijk begunstigten van een stichting, een (internationale) vereniging zonder winstoogmerk, een fiducie of een trust, of een vergelijkbare juridische constructie, die haar/zijn begunstigten aanwijst op basis van hun specifieke kenmerken of de specifieke categorie waartoe ze behoren, wint de advocaat voldoende informatie in betreffende de betrokken kenmerken of categorie om op het tijdstip van uitbetaling of op het tijdstip waarop de begunstigten hun definitieve rechten uitoefenen, in staat te zijn de identiteit vast te stellen van de natuurlijke personen die de uiteindelijk begunstigten zijn.

§ 3. Wanneer uit de individuele risicobeoordeling uitgevoerd overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, blijkt dat het risico verbonden aan de cliënt en de zakelijke relatie of aan de verrichting laag is, kan de advocaat de informatie die hij inwint, beperken ten opzichte van deze opgesomd in paragraaf 2. De ingewonnen informatie moet evenwel voldoende blijven om de betrokken persoon met voldoende zekerheid te kunnen onderscheiden van elke andere persoon.

§ 4. Wanneer uit de individuele risicobeoordeling uitgevoerd overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, blijkt dat het risico verbonden aan de cliënt en de zakelijke relatie of aan de verrichting hoog is, moet de advocaat zich er met verhoogde aandacht van vergewissen dat de op grond van paragraaf 2 ingewonnen informatie hem in staat stelt om de betrokken persoon op onbetwistbare wijze te onderscheiden van elke andere persoon. Indien nodig wint hij daartoe bijkomende informatie in.

Art. 19. § 1. Om te voldoen aan zijn verplichting tot verificatie van de identiteit van de personen bedoeld in de artikelen 15 tot en met 17, toetst de advocaat, om voldoende zekerheid te verkrijgen dat hij de betrokken personen kent, alle of een deel van de identificatiegegevens die verzameld zijn op grond van artikel 18 aan:

- 1° één of meerdere bewijsstukken of betrouwbare en onafhankelijke informatiebronnen die deze gegevens kunnen bevestigen;
- 2° indien beschikbaar, informatie verkregen door middel van elektronische identificatiemiddelen zoals deze aangeboden of erkend binnen de authenticatiedienst zoals bedoeld in de artikelen 9 en 10 van de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie, die de identiteit van personen online bevestigen;
- 3° indien beschikbaar, informatie verkregen door middel van relevante vertrouwensdiensten zoals bedoeld in Verordening 910/2014.

Daarbij moet de advocaat rekening houden met het overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, geïdentificeerde risiconiveau.

§ 2. Onverminderd de toepassing van de paragrafen 3 en 4, verifieert de advocaat alle op grond van artikel 18, § 2, verzamelde identificatiegegevens.

§ 3. Wanneer uit de individuele risicobeoordeling uitgevoerd overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, blijkt dat het risico verbonden aan de cliënt en de zakelijke relatie of aan de verrichting laag is, kan de advocaat de op grond van artikel 18 ingewonnen informatie die hij verifieert, beperken. De geverifieerde informatie moet evenwel voldoende blijven om de advocaat voldoende zekerheid te verschaffen over zijn kennis van de betrokken persoon.

§ 4. Wanneer uit de individuele risicobeoordeling uitgevoerd overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, blijkt dat het aan de cliënt en de zakelijke relatie of aan de verrichting verbonden risico hoog is, verifieert de advocaat alle informatie die hij heeft ingewonnen op grond van artikel 18,

en vergewist hij zich er met verhoogde aandacht van dat de documenten en informatiebronnen waarop hij een beroep doet om deze informatie te verifiëren, hem een hoge mate van zekerheid verschaffen over zijn kennis van de betrokken persoon.

Art. 20. Bij het aangaan van een nieuwe zakelijke relatie met juridische entiteiten bedoeld in artikel 74, § 1 van de Wet, verzamelt de advocaat een bewijs van die registratie van de in artikel 74, § 1 van de Wet bedoelde informatie of een uittreksel uit dat register.

De advocaat die toegang heeft tot het in artikel 73 van de Wet bedoeld centraal register van de uiteindelijke begunstigten, tot de gelijkwaardige registers die worden bijgehouden in andere lidstaten op grond van artikel 30, lid 3, van Richtlijn 2015/849 of in derde landen, of tot registers van de uiteindelijke begunstigten van trusts, fiducieën of gelijksoortige juridische constructies die worden bijgehouden in andere lidstaten op grond van artikel 31, lid 4, van Richtlijn 2015/849, of in derde landen baseert zich echter niet uitsluitend op de raadpleging van deze registers om te voldoen aan zijn verplichtingen inzake identificatie en verificatie van de identiteit van de uiteindelijke begunstigten van zijn cliënten, van de lasthebbers van zijn cliënten of de begunstigten van levensverzekeringsovereenkomsten. Hij neemt daartoe bijkomende maatregelen die evenredig zijn met overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, geïdentificeerde risiconiveau.

Onderafdeling 3. – Tijdstip van de identificatie en de identiteitsverificatie

Art. 21. De advocaat voldoet aan zijn verplichting tot identificatie en verificatie van de identiteit van de cliënten bedoeld in artikel 15, § 1, en van de uiteindelijke begunstigten bedoeld in artikel 17, § 1, alvorens een zakelijke relatie aan te gaan met zijn cliënten of occasionele verrichtingen uit te voeren waarvoor hij is aangezocht.

De advocaat voldoet aan zijn verplichting tot identificatie en verificatie van

de identiteit van de lasthebbers van de cliënten bedoeld in artikel 16 vooraleer deze lasthebbers gebruik maken van hun bevoegdheid om de cliënten die zij vertegenwoordigen te verbinden.

Art. 22. In afwijking van artikel 21, eerste en tweede lid, mag de advocaat, onverminderd artikel 27, in bijzondere omstandigheden die limitatief zijn opgesomd in zijn interne procedures en voor zover het noodzakelijk is dat de uitoefening van de activiteiten niet wordt onderbroken, de identiteit van de personen bedoeld in de artikelen 15 tot en met 17 tijdens de zakelijke relatie verifiëren, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° uit de overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, uitgevoerde individuele risicobeoordeling blijkt dat de zakelijke relatie een laag WG/FT-risico vertegenwoordigt;
- 2° de verificatie van de identiteit van de betrokken personen wordt overeenkomstig artikel 19 zo spoedig mogelijk na het eerste contact met de cliënt verricht.

Onderafdeling 4. – Niet-nakoming van de verplichting tot identificatie en identiteitsverificatie

Art. 23. § 1. Wanneer de advocaat niet kan voldoen aan zijn verplichting tot identificatie en verificatie van een cliënt, zijn lasthebbers of zijn uiteindelijke begunstigten, binnen de termijnen omschreven in de artikelen 21 en 22, mag hij met deze cliënt geen zakelijke relatie aangaan of verrichtingen voor hem uitvoeren. Hij beëindigt bovendien de zakelijke relatie die reeds werd aangegaan.

In de gevallen bedoeld in het eerste lid, onderzoekt de advocaat, overeenkomstig artikel 35, of de redenen waarom niet kan worden voldaan aan de in het eerste lid bedoelde verplichtingen, een vermoeden van WG/FT doen rijzen en of er reden is tot melding aan de Stafhouder.

§ 2. Paragraaf 1 is niet van toepassing op de advocaat, onder de strikte voorwaarde dat hij de rechtspositie van zijn

cliënt bepaalt of deze cliënt verdedigt of vertegenwoordigt in of in verband met een rechtsgeding, met inbegrip van advies over het instellen of vermijden van een dergelijk rechtsgeding.

Afdeling 3. – Verplichting tot identificatie van de kenmerken van de cliënt en van het doel en de aard van de zakelijke relatie of van de occasionele verrichting

Art. 24. § 1. De advocaat neemt passende maatregelen om de kenmerken van de overeenkomstig artikel 15, § 1 geïdentificeerde cliënten en het doel en de aard van de zakelijke relatie of de voorgenomen occasionele verrichting te beoordelen.

Hij vergewist zich er met name van dat hij beschikt over de informatie die nodig is voor de tenuitvoerlegging van het clientacceptatiebeleid bedoeld in artikel 5, voor de uitvoering van de verplichting tot doorlopende waakzaamheid ten aanzien van de zakelijke relaties en de occasionele verrichtingen, overeenkomstig afdeling 4, en voor de specifieke verplichting tot verhoogde waakzaamheid, overeenkomstig hoofdstuk 2.

Hij neemt met name redelijke maatregelen om te bepalen of de geïdentificeerde personen, met toepassing van afdeling 2, met inbegrip van de uiteindelijke begunstigde van de begunstigde van een levensverzekeringsovereenkomst, politiek prominente personen, familieleden van politiek prominente personen of personen bekend als naaste geassocieerden van politiek prominente personen zijn.

Deze informatie moet ten laatste worden verkregen op het tijdstip waarop de zakelijke relatie wordt aangegaan of de occasionele verrichting wordt uitgevoerd. De daartoe genomen maatregelen zijn evenredig met het overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, geïdentificeerd risiconiveau.

§ 2. Indien de advocaat niet kan voldoen aan zijn verplichting bedoeld in paragraaf 1, mag hij geen zakelijke relatie aangaan, noch een verrichting, in het bij-

zonder een verrichting via een bankrekening, voor de cliënt uitvoeren.

In de gevallen bedoeld in het eerste lid onderzoekt de advocaat overeenkomstig artikel 35 of de redenen waarom niet kan worden voldaan aan de in paragraaf 1 bedoelde verplichting een vermoeden van WG/FT doen rijzen en of er reden is tot melding aan de Stafhouder.

§ 3. Paragraaf 2 is niet van toepassing op de advocaat, onder de strikte voorwaarde dat hij de rechtspositie van zijn cliënt bepaalt of deze cliënt verdedigt of vertegenwoordigt in of in verband met een rechtsgeding, met inbegrip van advies over het instellen of vermijden van een dergelijk rechtsgeding.

Afdeling 4. – Verplichting tot waakzaamheid ten aanzien van de zakelijke relaties en de occasionele verrichtingen

Art. 25. § 1. De advocaat legt ten aanzien van elke verrichting die occasioneel of gedurende de zakelijke relatie wordt uitgevoerd door zijn overeenkomstig artikel 15, § 1 geïdentificeerde cliënten een waakzaamheid aan de dag die evenredig is met het overeenkomstig artikel 14, § 2, eerste lid, geïdentificeerd risiconiveau, wat met name het volgende inhoudt:

- 1° een aandachtig onderzoek van de occasionele verrichtingen en een doorlopend onderzoek van de verrichtingen uitgevoerd gedurende de zakelijke relatie alsook, indien nodig, van de oorsprong van de geldmiddelen, om te verifiëren of deze verrichtingen stroken met de kenmerken van de cliënt, met zijn risicoprofiel en, in voorkomend geval, met het doel en de aard van de zakelijke relatie of de voorgenomen verrichting en met het risicoprofiel van de cliënt, en om atypische verrichtingen op te sporen die moeten worden onderworpen aan een grondige analyse overeenkomstig artikel 35;
- 2° het actueel houden van de gegevens die worden bijgehouden in het geval van een zakelijke relatie, overeenkomstig de afdelingen 2 en 3, met name

wanneer elementen die relevant zijn voor de individuele risicobeoordeling bedoeld in artikel 14 worden gewijzigd.

De bijwerking van de gegevens bedoeld in het eerste lid, 2°, en van de verificatie van deze gegevens wordt verricht overeenkomstig de artikelen 18 tot en met 20.

In het kader van de bijwerking van de informatie die hij over zijn cliënten bijhoudt, neemt de advocaat maatregelen als bedoeld in artikel 30, § 1, 1°, die hem in staat stellen om onder zijn cliënten, de personen te identificeren die politiek prominente personen zijn geworden, familieleden van politiek prominente personen of personen bekend als naaste geassocieerden van politiek prominente personen; in voorkomend geval beslist de leidinggevende advocaat om de zakelijke relatie al dan niet voort te zetten en zijn de andere maatregelen van verhoogde waakzaamheid bedoeld in artikel 30, § 1, van toepassing.

Onverminderd artikel 12, derde lid, impliceert de bijwerking van de informatie overeenkomstig het derde lid, indien dit noodzakelijk is, dat de individuele risicobeoordeling bedoeld in artikel 14, § 2, eerste lid, eveneens wordt bijgewerkt ten aanzien van de betrokken cliënten en in voorkomend geval, dat de draagwijdte van de getroffen maatregelen van doorlopende waakzaamheid wordt aangepast.

§ 2. Indien de advocaat redenen heeft om aan te nemen dat hij niet zal kunnen voldoen aan zijn verplichting bedoeld in paragraaf 1, mag hij geen zakelijke relatie aangaan, noch een verrichting voor de cliënt uitvoeren. Wanneer hij, ten aanzien van bestaande klanten niet kan voldoen aan die verplichting, beëindigt hij de zakelijke relatie die reeds werd aangegaan of past hij in voorkomend geval de alternatieve beperkende maatregelen toe bedoeld in artikel 23, § 1, derde lid.

In de gevallen bedoeld in het eerste lid onderzoekt de advocaat, overeenkomstig artikel 35, of de redenen waarom niet kan worden voldaan aan de in het eerste lid bedoelde verplichting, een vermoeden

van WG/FT doen rijzen en of er reden is tot melding aan de Stafhouder.

§ 3. Paragraaf 2 is niet van toepassing op de advocaat, onder de strikte voorwaarde dat hij de rechtspositie van zijn cliënt bepaalt of deze cliënt verdedigt of vertegenwoordigt in of in verband met een rechtsgeding, met inbegrip van advies over het instellen of vermijden van een dergelijk rechtsgeding.

Art. 26. Elke advocaat zorgt ervoor dat zijn personeelsleden, alsook zijn medewerkers of stagiairs die een verrichting die ze als atypisch beschouwen in de zin van artikel 25, § 1, 1°, of het feit dat ze niet kunnen voldoen aan de waakzaamheidsverplichtingen bedoeld in de artikelen 23, § 1, 24, § 3, en 25, § 2, intern melden, worden beschermd tegen elke bedreiging, elke vergeldingsmaatregel of daad van agressie, en in het bijzonder tegen nadelig of discriminerend optreden van de werkgever.

Hoofdstuk 2. – Bijzondere gevallen van verhoogde waakzaamheid

Art. 27. In de gevallen bedoeld in artikel 22 maken de maatregelen genomen voor de verificatie van de identiteit van de personen bedoeld in de artikelen 15 tot en met 17, en de in het kader van de zakelijke relatie uitgevoerde verrichtingen het voorwerp uit van een verhoogde waakzaamheid tot dat de identiteit van alle betrokken personen werd geverifieerd. Voor elke anomalie, met inbegrip van de onmogelijkheid om de identiteit van genoemde personen zo spoedig mogelijk te verifiëren, wordt een analyse verricht en wordt een schriftelijk verslag opgesteld als bedoeld in artikel 34.

Art. 28. De advocaat past, in het kader van zijn zakelijke relaties of occasionele verrichtingen met natuurlijke of rechtspersonen of met juridische constructies, zoals trusts of fiducieën, die met een derde land met een hoog risico verband houden, de volgende maatregelen van verhoogde

waakzaamheid toe ten aanzien van zijn cliënten:

- 1° aanvullende informatie inwinnen over de cliënt en de uiteindelijk begunstigde(n);
- 2° aanvullende informatie inwinnen over de beoogde aard van de zakelijke relatie;
- 3° informatie inwinnen over de bron van de geldmiddelen en de bron van het vermogen van de cliënt en de uiteindelijk begunstigde(n);
- 4° informatie inwinnen over de redenen voor de beoogde of verrichte verrichtingen;
- 5° goedkeuring van de hoger leidinggevend advocaten verkrijgen voor het aangaan of voortzetten van de zakelijke relatie;
- 6° verscherpte monitoring verrichten van de zakelijke relatie door het aantal en de frequentie van de controles te verhogen en door transactiepatronen te selecteren die nader onderzocht moeten worden;
- 7° er, in voorkomend geval, voor zorgen dat de eerste betaling wordt verricht via een rekening op naam van de cliënt bij een kredietinstelling waarvoor waakzaamheidsnormen ten aanzien van de cliënten gelden die niet minder streng zijn dan de in de Wet vastgestelde normen.

Art. 29. De advocaat past maatregelen van verhoogde waakzaamheid toe, inzonderheid rekening houdend met het risico op het witwassen van geld afkomstig uit al dan niet georganiseerde ernstige fiscale fraude als bedoeld in artikel 3, 23°, k):

- 1° ten aanzien van de verrichtingen, met inbegrip van het in ontvangst nemen van geldmiddelen, die verband houden met een Staat zonder of met een lage belasting die opgenomen is in de lijst die bij koninklijk besluit is vastgesteld overeenkomstig artikel 307, § 1/2, derde lid, van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992; en

- 2° ten aanzien van de zakelijke relaties in het kader waarvan er verrichtingen worden uitgevoerd, daaronder begrepen het in ontvangst nemen van geldmiddelen, die verband houden met een Staat bedoeld in punt 1°, of waarbij natuurlijke of rechtspersonen of juridische constructies, zoals trusts of fiducieën, die gevestigd zijn in een dergelijke Staat of die onder het recht van een dergelijke Staat ressorteren, betrokken zijn.

Art. 30. § 1. Onverminderd artikel 5 legt de advocaat passende risicobeheersystemen, inclusief passende, op het risico afgestemde procedures, ten uitvoer om te bepalen of de cliënt waarmee hij een zakelijke relatie aangaat of heeft of waarvoor hij een occasionele verrichting uitvoert, een lasthebber van de cliënt of een uiteindelijk begunstigde van de cliënt een politiek prominente persoon, een familielid van een politiek prominente persoon of een persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon is of is geworden.

Wanneer hij vaststelt dat een cliënt, een lasthebber of een uiteindelijk begunstigde van een cliënt een politiek prominente persoon, een familielid van een politiek prominente persoon of een persoon bekend als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon is of is geworden, neemt de advocaat naast de waakzaamheidsmaatregelen ten aanzien van de cliënten, als bedoeld in hoofdstuk 1, de volgende maatregelen van verhoogde waakzaamheid:

- 1° toestemming verkrijgen van de leidinggevende advocaten om zakelijke relaties met dergelijke personen aan te gaan of voort te zetten of om een occasionele verrichting voor dergelijke personen uit te voeren;
- 2° passende maatregelen nemen om de oorsprong vast te stellen van het vermogen en van de geldmiddelen die bij zakelijke relaties of verrichtingen met dergelijke personen worden gebruikt;

3° een verscherpt toezicht uitoefenen op de zakelijke relatie.

§ 2. Indien aan een politiek prominente persoon door een lidstaat of een derde land, of door een internationale organisatie, niet langer een prominente publieke functie is toevertrouwd, houdt de advocaat rekening, gedurende ten minste twaalf maanden, met het door die persoon gevormde aanhoudende risico en past hij op de beoordeling van dat risico gebaseerde passende maatregelen toe totdat die persoon niet langer een aan politiek prominente personen eigen risico vormt.

§ 3. De lijst van exacte functies die overeenkomstig artikel 3, 29°, als prominente publieke functie worden aangemerkt zijn de functies bepaald in lijst IV, alsook deze opgenomen in de lijst gepubliceerd door de Europese Commissie in toepassing van artikel 20bis, lid 3, van Richtlijn 2015/849.

Hoofdstuk 3. – Nakoming van de waakzaamheidsverplichtingen door derde zaakaanbrengers

Art. 31. Onverminderd de gevallen waarin een beroep wordt gedaan op lasthebbers of onderaannemers die volgens hun instructies, alsook onder hun toezicht en verantwoordelijkheid handelen, mag de advocaat de waakzaamheidsverplichtingen bedoeld in de artikelen 18 tot en met 22, 24 en 25, § 1, 2°, laten vervullen door derde zaakaanbrengers. In dat geval blijft de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de naleving van deze verplichtingen bij de betrokken advocaat berusten.

Art. 32. § 1. In dit hoofdstuk wordt verstaan onder “derde zaakaanbrenger”:

- 1° een onderworpen entiteit als bedoeld in artikel 5 van de Wet;
- 2° een onderworpen entiteit als bedoeld in artikel 2 van Richtlijn 2015/849, die ressorteert onder een andere lidstaat;

3° een onderworpen entiteit als bedoeld in artikel 2 van Richtlijn 2015/849, die ressorteert onder een derde land en:

- a) die onderworpen is aan de wettelijke of reglementaire verplichtingen op het stuk van waakzaamheid ten aanzien van de cliënten en de bewaring van documenten die verenigbaar zijn met de verplichtingen waarin Richtlijn 2015/849 voorziet; en
- b) die onderworpen is aan een toezicht op de naleving van deze wettelijke of reglementaire verplichtingen dat voldoet aan de vereisten bepaald in hoofdstuk VI, afdeling 2, van Richtlijn 2015/849.

§ 2. De advocaat mag geen beroep doen op derde zaakaanbrengers die gevestigd zijn in derde landen met een hoog risico.

In afwijking van het eerste lid, mag de advocaat een beroep doen op zijn bijkantoren of meerderheidsdochters of op andere entiteiten van zijn groep die hij heeft opgericht in derde landen met een hoog risico, indien aan de volgende voorwaarden voldaan is:

- 1° de advocaat baseert zich op informatie die uitsluitend verstrekt is door een derde zaakaanbrenger die deel uitmaakt van dezelfde groep;
- 2° die groep past gedragslijnen en procedures ter voorkoming van WG/FT toe, evenals waakzaamheidsmaatregelen en regels betreffende de bewaring van documenten, overeenkomstig de Wet of Richtlijn 2015/849, of gelijkwaardige regels van het recht van een derde land, en controleert doelmatig of de derde zaakaanbrenger deze gedragslijnen en procedures, maatregelen en regels effectief in acht neemt;
- 3° op de effectieve uitvoering van de verplichtingen bedoeld in 2° wordt op groepsniveau toezicht uitgeoefend door de Stafhouder, of de toezichtautoriteit van de lidstaat of het derde land waar de moederonderneming van de groep is gevestigd.

Art. 33. § 1. De advocaat die een beroep doet op een derde zaakaanbrenger, eist van hem dat hij onmiddellijk de informatie doorgeeft betreffende de identiteit van de cliënt en, in voorkomend geval, van diens lasthebbers en uiteindelijke begunstigten, en betreffende de kenmerken van de cliënt en het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie, die nodig is voor de uitvoering van de waakzaamheidsverplichtingen die aan de derde zaakaanbrenger zijn toevertrouwd overeenkomstig artikel 31.

Hij neemt eveneens gepaste maatregelen opdat de zaakaanbrenger hem, zodra hij daarom verzoekt, onmiddellijk een afschrift bezorgt van de bewijsstukken of betrouwbare informatiebronnen aan de hand waarvan hij de identiteit van de cliënt en in voorkomend geval van diens lasthebbers en uiteindelijke begunstigten heeft geverifieerd.

Onder de voorwaarden bepaald in de artikelen 31 en 32, kan de advocaat de resultaten aanvaarden van de waakzaamheidsverplichtingen die zijn uitgevoerd door een derde zaakaanbrenger die zich bevindt in een lidstaat of derde land en dit, zelfs indien de gegevens of de bewijsstukken waarop de identificatie of de identiteitsverificatie betrekking heeft, verschillen van deze die vereist zijn door de Wet of door de maatregelen genomen ter uitvoering van de Wet.

§ 2. De onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5 van de Wet die optreden in de hoedanigheid van derde zaakaanbrengers, delen aan de instellingen of personen waarbij de cliënt is aangebracht, onmiddellijk de informatie mee betreffende de identiteit van de cliënt en, in voorkomend geval, van zijn lasthebbers en zijn uiteindelijke begunstigten, en betreffende de kenmerken van de cliënt en het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie, die noodzakelijk is voor de uitvoering van de waakzaamheidsverplichtingen die hen werden toevertrouwd overeenkomstig artikel 31.

Ze bezorgen eveneens onverwijld, op eerste verzoek, een afschrift van de bewijs-

stukken of betrouwbare informatiebronnen aan de hand waarvan ze de identiteit van de cliënt en in voorkomend geval van zijn lasthebbers en uiteindelijke begunstigten hebben geverifieerd, met inbegrip van:

1° indien beschikbaar, informatie verkregen door middel van elektronische identificatiemiddelen zoals deze aangeboden of erkend binnen de authenticatiedienst zoals bedoeld in de artikelen 9 en 10 van de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie, die de identiteit van personen online bevestigen;

2° indien beschikbaar, informatie verkregen door middel van relevante vertrouwensdiensten zoals bedoeld in Verordening 910/2014.

Titel 4. – Analyse van atypische verrichtingen en melding van vermoedens

Hoofdstuk 1. – Analyse van atypische verrichtingen

Art. 34. § 1. De advocaat voert onder de verantwoordelijkheid van de persoon aangeduid overeenkomstig artikel 6, § 2, een specifieke analyse uit van de atypische verrichtingen geïdentificeerd met toepassing van artikel 25, § 1, 1°, teneinde vast te stellen of van deze verrichtingen vermoed kan worden dat ze verband houden met het witwassen van geld of financiering van terrorisme. Hij onderzoekt met name, voor zover redelijkerwijs mogelijk, de achtergrond en het doel van alle verrichtingen die voldoen aan ten minste een van de volgende voorwaarden:

- 1° zij zijn complex;
- 2° zij zijn ongebruikelijk groot;
- 3° zij vertonen een ongebruikelijk patroon; en/of
- 4° zij hebben geen duidelijk economisch of rechtmatig doel.

Hierbij neemt hij alle nodige maatregelen ter aanvulling van de in de artikelen 14 tot en met 30 bedoelde maatregelen en verhoogt hij in het bijzonder de intensi-

teit en de aard van de waakzaamheid ten aanzien van de zakelijke relatie, teneinde te bepalen of die verrichtingen verdacht blijken.

§ 2. De advocaat stelt een schriftelijk verslag op over de analyse die met toepassing van paragraaf 1 werd uitgevoerd.

Dit verslag wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de in artikel 6, § 2, bedoelde personen, die er op toezien dat er een passend gevolg aan wordt gegeven met toepassing van de in deze titel omschreven verplichtingen.

Art. 35. In de gevallen bedoeld in de artikelen 23, § 1, 24, § 3, en 25, § 2, voert de advocaat een specifieke analyse uit, onder de verantwoordelijkheid van de overeenkomstig artikel 6, § 2, aangewezen persoon, om vast te stellen of de redenen waarom niet kan worden voldaan aan de waakzaamheidsverplichtingen, een vermoeden van WG/FT doen rijzen en of er reden is tot melding aan de Stafhouder, overeenkomstig de artikelen 36 tot en met 43.

De advocaat stelt een schriftelijk verslag op over de analyse die met toepassing van het eerste lid werd uitgevoerd. Dit verslag wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de in artikel 6, § 2, bedoelde personen die er op toezien dat er een passend gevolg aan wordt gegeven met toepassing van de in deze titel omschreven verplichtingen.

Hoofdstuk 2. – Melding van vermoedens

Afdeling 1. – Verplichting tot melding van vermoedens aan de Stafhouder en tot mededeling van bijkomende inlichtingen aan de Cel voor financiële informatieverwerking

Art. 36. § 1. Enkel bij de uitoefening van de activiteiten opgesomd in artikel 67 van de Codex, meldt de advocaat aan de Stafhouder, wanneer hij weet, vermoedt of redelijke gronden heeft om te vermoeden:

- 1° dat geldmiddelen, ongeacht het bedrag, verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme;
- 2° dat verrichtingen of pogingen tot verrichtingen verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme;
- 3° buiten de gevallen bedoeld in 1° en 2°, dat een feit waarvan hij kennis heeft, verband houdt met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.

De verplichting tot melding aan de Stafhouder met toepassing van 1° tot en met 3°, houdt niet in dat de advocaat de onderliggende criminele activiteit van het witwassen van geld dient te identificeren.

§ 2. De advocaat meldt eveneens aan de Stafhouder de verdachte geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten, als bedoeld in paragraaf 1, waarvan hij kennis krijgt in het kader van de activiteiten die hij uitoefent in een andere lidstaat zonder daar te beschikken over een dochteronderneming, een bijkantoor of een andere vestigingsvorm die hem daar vertegenwoordigen.

§ 3. De advocaat meldt aan de Stafhouder alle geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen op advies van de CFI.

§ 4. De advocaat meldt aan de Stafhouder, met toepassing van de paragrafen 1 tot en met 3, binnen de termijnen bedoeld in artikel 40.

§ 5. Tezelfdertijd maakt de advocaat alle inlichtingen en nuttige documenten aan de Stafhouder over.

§ 6. Bij twijfel raadpleegt de advocaat de Stafhouder.

§ 7. In afwijking van de § 1. tot en met § 6, deelt de advocaat, de informatie en inlichtingen in genoemde paragrafen niet mee, in het geval hij deze van één van zijn cliënten ontvangt of over één van zijn cliënten verkrijgt wanneer hij de rechtspositie van deze cliënt bepaalt, dan wel die cliënt in of in verband met een rechtsgeeding verdedigt of vertegenwoordigt, met

inbegrip van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding, ongeacht of dergelijke informatie vóór, gedurende of na een dergelijk geding wordt ontvangen of verkregen. De rechtspositie van de cliënt bepalen, omvat juridische adviesverlening in de ruime betekenis.

Het eerste lid is niet van toepassing wanneer de advocaat zelf heeft deelgenomen aan de witwasactiviteiten of de activiteiten voor financiering van terrorisme, hij juridisch advies voor witwasdoeleinden of voor financiering van terrorisme heeft verstrekt, of hij weet dat zijn cliënt juridisch advies wenst voor witwasdoeleinden of voor financiering van terrorisme.

§ 8. De Stafhouder controleert of de voorwaarden bepaald in § 7. zijn nageleefd. In voorkomend geval geeft hij de informatie in overeenstemming met de artikelen 39 en 40, onmiddellijk door aan de CFI.

Art. 37. De advocaat geeft gevolg aan de verzoeken tot bijkomende inlichtingen die aan hem worden gericht door de CFI, op grond van artikel 81 van de Wet, binnen de door haar bepaalde termijnen. De advocaat kan daaraan slechts gevolg geven op voorwaarde van tussenkomst van zijn Stafhouder.

Art. 38. Elke informatie of elke inlichting bedoeld in de artikelen 36 en 37 kan enkel gemeld worden aan de Stafhouder door de dominus litis.

Art. 39. De informatie en de inlichtingen bedoeld in de artikelen 36 en 37, worden schriftelijk of op elektronische wijze door de Stafhouder gemeld aan de CFI, overeenkomstig de door haar bepaalde modaliteiten.

De Koning kan op advies van de CFI, de lijst van de onderworpen entiteiten opstellen waarvoor de in het eerste lid bedoelde kennisgevingen en inlichtingen, uitsluitend online worden gemeld.

Art. 40. § 1. De informatie betreffende een verrichting, als bedoeld in artikel 36, § 1, 2°, en §§ 2 en 3, wordt onmiddellijk aan de Stafhouder gemeld vóór de uitvoering ervan. In voorkomend geval vermeldt de advocaat de termijn waarbinnen de desbetreffende verrichting moet worden uitgevoerd en geeft hij gevolg aan de instructies van de Stafhouder.

Wanneer de advocaat de Stafhouder niet kan inlichten over de verrichting alvorens deze uit te voeren, hetzij omdat het niet mogelijk is de uitvoering van de verrichting, gezien haar aard, uit te stellen, hetzij omdat uitstel van aard zou kunnen zijn de vervolging van de begunstigden van de betreffende verrichting te beletten, meldt hij deze verrichting onmiddellijk na de uitvoering ervan aan de Stafhouder.

In dit geval wordt eveneens de reden meegedeeld waarom de Stafhouder niet kon worden ingelicht vooraleer de verrichting uit te voeren.

§ 2. Wanneer de advocaat weet, vermoedt of redelijke gronden heeft om te vermoeden dat geldmiddelen of een feit, als bedoeld in artikel 36, § 1, 1° en 3°, en § 2, verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme, of wanneer hij kennisneemt van geldmiddelen of feiten als bedoeld in artikel 36, § 3, meldt hij dit onmiddellijk aan de Stafhouder.

Afdeling 2. – Mededelingsverbod

Art. 41. § 1. De advocaat, zijn medewerkers of stagiairs, evenals de Stafhouder, delen niet aan een betrokken cliënt noch aan derden mee dat informatie of inlichtingen, zijn, zullen worden of werden verstrekt aan de Stafhouder in overeenstemming met de artikelen 36 of 37, of dat een analyse naar het witwassen van geld of de financiering van terrorisme aan de gang is of zou kunnen worden geopend.

Het verbod bedoeld in het eerste lid is ook van toepassing op de daarin bedoelde mededelingen van informatie of inlichtingen aan de bijkantoren van de advocaat gevestigd in derde landen.

§ 2. Wanneer een advocaat, een cliënt tracht te ontraden deel te nemen aan een illegale activiteit is er geen mededeling in de zin van paragraaf 1.

Art. 42. § 1. Het verbod waarvan sprake is in artikel 41 is niet van toepassing op de mededeling aan de Stafhouder, noch op de mededeling voor repressieve doeleinden.

§ 2. Het verbod waarvan sprake in artikel 41 is niet van toepassing op de mededeling van informatie:

tussen auditors, externe accountants en belastingadviseurs, erkende boekhouders en boekhouders-fiscalisten, notarissen, gerechtsdeurwaarders en advocaten:

- a) die hun beroepsactiviteiten uitoefenen, al dan niet als werknemers, binnen dezelfde rechtspersoon of een grotere structuur waartoe de persoon behoort en die onder dezelfde eigendom, hetzelfde bestuur of hetzelfde toezicht op de naleving van de verplichtingen vallen; of
- b) wanneer zij tussenkomen in verband met eenzelfde cliënt en in het kader van eenzelfde verrichting, op voorwaarde dat de uitgewisselde informatie betrekking heeft op die cliënt of die verrichting, dat ze uitsluitend wordt gebruikt ter voorkoming van witwassen van geld of van financiering van terrorisme, en dat de bestemming van de informatie onderworpen is aan gelijkwaardige verplichtingen dan degene bepaald in Richtlijn 2015/849 inzake het mededelingsverbod en de bescherming van de persoonsgegevens.

Afdeling 3. – Bescherming van de melders

Art. 43. De verstrekking te goeder trouw van informatie aan de Stafhouder door een dominus litis, of door de Stafhouder aan de CFI in toepassing van artikel 36, § 8, vormt geen inbreuk op ongeacht welke op grond van een contract of van een wettelijke, reglementaire of bestuursrechtelijke bepaling opgelegde beperking inzake de

openbaarmaking van informatie en leidt voor de betrokken dominus litis, evenals voor de Stafhouder, tot geen enkele vorm van aansprakelijkheid op burgerrechtelijk, strafrechtelijk en tuchtrechtelijk vlak, noch tot nadelig of discriminatoir optreden van de werkgever, zelfs indien deze niet precies op de hoogte waren van de onderliggende criminele activiteit, en ongeacht of enige illegale activiteit daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

Afdeling 4. – Bewaring van gegevens en documenten

Art. 44. De advocaat bewaart, op welke informatiedrager ook, met het oog op het voorkomen, opsporen of onderzoeken door de CFI of andere bevoegde autoriteiten van mogelijke gevallen van het witwassen van geld of de financiering van terrorisme, de volgende documenten en informatie:

1° de identificatiegegevens bedoeld in afdelingen 2 en 3 van titel 3, hoofdstuk 1, in voorkomend geval bijgewerkt in overeenstemming met artikel 25, en een afschrift van de bewijsstukken of van het resultaat van de raadpleging van een informatiebron, bedoeld in artikel 19, met inbegrip van;

- a) indien beschikbaar, informatie verkregen door middel van elektronische identificatiemiddelen zoals deze aangeboden of erkend binnen de authenticatiedienst zoals bedoeld in de artikelen 9 en 10 van de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie, die de identiteit van personen online bevestigen;
- b) indien beschikbaar, informatie verkregen door middel van relevante vertrouwensdiensten zoals bedoeld in Verordening 910/2014.

De voornoemde bewijsstukken en informatie worden bewaard gedurende tien jaar vanaf het einde van de zakelijke relatie met hun cliënt of vanaf de datum van een occasionele verrichting;

- 1°/1 de documenten waarin de maatregelen zijn vastgelegd die zijn genomen om te voldoen aan de verplichting tot verificatie in het in artikel 17, § 1, derde lid bedoelde geval, met inbegrip van de informatie over de eventuele moeilijkheden die zich tijdens het verificatieproces hebben voorgedaan. Deze documenten en informatie worden bewaard gedurende tien jaar vanaf het einde van de zakelijke relatie met zijn cliënt of vanaf de datum van een occasionele verrichting;
- 2° onder voorbehoud van andere toepasselijke wetgevingen, de bewijsstukken en registratiegegevens van verrichtingen, die nodig zijn voor het identificeren en nauwkeurig reconstrueren van de uitgevoerde verrichtingen, gedurende tien jaar vanaf de uitvoering van de verrichting;
- 3° het geschreven verslag, opgemaakt op grond van de artikelen 34 en 35, overeenkomstig met de in 2° beschreven modaliteiten.

In afwijking van het eerste lid, worden de in dit lid bedoelde bewaartermijnen van tien jaar teruggebracht tot zeven jaar in 2017, en respectievelijk acht en negen jaar in 2018 en 2019.

Art. 45. In afwijking van artikel 44, 1°, kan de advocaat de bewaring van een afschrift van de daar bedoelde bewijsstukken vervangen door de bewaring van de verwijzingen van deze stukken, op voorwaarde dat de verwijzingen, wegens hun aard en de bewaringsmodaliteiten ervan, met zekerheid mogelijk maken voor de onderworpen entiteit om de betreffende stukken onmiddellijk te overleggen op verzoek van de CFI of andere bevoegde autoriteiten, na tussenkomst van zijn Stafhouder, gedurende de bewaringsperiode bepaald in hetzelfde artikel, en zonder dat deze stukken ondertussen zouden kunnen gewijzigd of veranderd zijn.

De advocaat die voornemens is om gebruik te maken van de afwijking bedoeld

in het eerste lid preciseert voorafgaand, in het kader van zijn interne procedures, de categorieën van bewijsstukken waarvan hij de verwijzingen bewaart in plaats van een afschrift, evenals de opvragingsmodaliteiten van de betreffende stukken die mogelijk maken om ze, overeenkomstig het eerste lid, op verzoek te overleggen.

Art. 46. § 1. Onder voorbehoud van andere toepasselijke wetgevingen, heeft de advocaat de verplichting de persoonsgegevens te wissen bij het verstrijken van de bewaartermijn bedoeld in artikel 44.

§ 2. Met betrekking tot de bewaring van documenten en informatie, bedoeld in artikel 44, eerste lid, betreffende de zakelijke relaties of de verrichtingen die zijn beëindigd of afgesloten tot en met 5 jaar vóór de inwerkingtreding van de Wet, zijn de bewaartermijnen zeven jaar voor de bedoelde documenten en informatie.

Art. 47. De advocaat beschikt over systemen die hem in staat stelt ten volle te reageren, binnen de termijn bepaald in artikel 37 en via beveiligde kanalen, zodat de volledige vertrouwelijkheid gewaarborgd blijft, op verzoeken om informatie van de CFI in toepassing van artikel 81 van de Wet, van de gerechtelijke overheden of van de Stafhouder, in het kader van hun respectievelijke bevoegdheden, om te antwoorden op de vraag of de advocaat een zakelijke relatie onderhoudt, of gedurende een periode van tien jaar voorafgaand aan het verzoek een zakelijke relatie onderhouden heeft, met een gegeven persoon en, in voorkomend geval, op vragen over de aard van die relatie.

Art. 48. § 1. De verwerking van de persoonsgegevens krachtens de Wet door de advocaat, alsook door de Stafhouder, is onderworpen aan de bepalingen van Verordening 2016/679.

De verwerking van deze gegevens is noodzakelijk voor het vervullen van een taak van algemeen belang in de zin van artikelen 6, 1. e) en 23, e) en wat betreft

de Stafhouder 23, h), van Verordening 2016/679, en is gegrond en noodzakelijk om de wettelijke verplichtingen na te leven die de advocaat en de Stafhouder krachtens de Wet in acht moeten nemen.

Deze verwerking is een noodzakelijke maatregel voor de voorkoming, de opsporing van het misdrijf witwassen van geld, de onderliggende misdrijven die hiermee verband houden en de financiering van terrorisme in de zin van artikel 23, d) van Verordening 2016/679.

§ 2. In toepassing van artikel 4, § 1, eerste lid, van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit is de Gegevensbeschermingsautoriteit verantwoordelijk voor het toezicht op de verwerking van persoonsgegevens en van de naleving van de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens in het kader van de Wet.

§ 3. Persoonsgegevens worden alleen verwerkt met het oog op het voorkomen van WG/FT en worden niet verder verwerkt op een manier die niet verenigbaar is met deze doelstellingen.

De verwerking van persoonsgegevens op basis van de Wet voor andere doeleinden dan deze voorzien door de Wet, met name commerciële doeleinden, is verboden.

§ 4. De advocaat verstrekt aan zijn nieuwe cliënten, alvorens een zakelijke relatie aan te gaan of een occasionele verrichting uit te voeren, een algemene kennisgeving over de krachtens de Wet en Verordening 2016/679 geldende wettelijke verplichtingen bij de verwerking van persoonsgegevens met het oog op het voorkomen van WG/FT.

Art. 49. § 1. Elke advocaat is de verwerkingsverantwoordelijke van de persoonsgegevens die hij krachtens de Wet verzamelt voor de in de artikelen 1 en 48 bedoelde doeleinden.

De in het eerste lid bedoelde persoonsgegevens worden verzameld door de advocaat voor de vervulling van:

- 1° zijn verplichtingen inzake identificatie en verificatie, als bedoeld in de artikelen 15 tot en met 20;
- 2° zijn verplichting tot identificatie van de kenmerken van de cliënt en van het doel en de aard van de zakelijke relatie of van de occasionele verrichting, als bedoeld in artikel 24; alsook
- 3° zijn verplichting tot doorlopende waakzaamheid, als bedoeld in artikel 25;
- 4° zijn verplichtingen inzake verhoogde waakzaamheid, als bedoeld in de artikelen 27 tot en met 30; en
- 5° zijn verplichting tot analyse van atypische verrichtingen, als bedoeld in de artikelen 34 en 35.

Op grond van het in artikel 41 vastgestelde mededelingsverbod en naast de uitzonderingen als bedoeld in de artikelen 14, lid 5, onder c) en d), 17, lid 3, onder b), 18, lid 2, en 20, lid 3, van Verordening 2016/679 wordt, teneinde de doelstellingen te waarborgen van artikel 23, lid 1, onder d) en e), van de voornoemde verordening, de uitoefening van de rechten als bedoeld in de artikelen 12 (transparante informatie, communicatie en nadere regels voor de uitoefening van de rechten van de betrokkene), 13 (te verstrekken informatie wanneer persoonsgegevens bij de betrokkene worden verzameld), 15 (recht van inzage), 16 (recht op rectificatie), 19 (kennisgevingsplicht inzake rectificatie of wissing van persoonsgegevens of verwerkingsbeperking), 21 (recht van bezwaar), 22 (recht inzake profilering) en 34 (mededeling van een inbreuk in verband met persoonsgegevens aan de betrokkene) van deze verordening geheel beperkt voor verwerkingen van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, van dezelfde verordening en zoals vastgelegd in het eerste lid van deze paragraaf, die worden uitgevoerd door de advocaat als verwerkingsverantwoordelijke die belast is met een taak van algemeen belang op grond van de artikelen 1 en 48, teneinde:

- 1° de advocaat, de Stafhouder en de CFI in staat te stellen de verplichtingen na te komen waaraan zij op grond van de Wet zijn onderworpen; of
- 2° ervoor te zorgen dat het voorkomen, opsporen en onderzoeken van witwassen en financiering van terrorisme niet in gevaar worden gebracht, en het belemmeren van officiële of gerechtelijke informatieverzoeken, analyses, onderzoeken of procedures in het kader van de Wet te voorkomen.

Artikel 5 van de voornoemde Verordening 2016/679 is niet van toepassing op de in het eerste lid bedoelde verwerkingen van persoonsgegevens, voor zover de bepalingen van dit artikel overeenstemmen met de rechten en verplichtingen als bedoeld in de artikelen 12 tot en met 22 van deze verordening.

Wanneer bij de Gegevensbeschermingsautoriteit een klacht wordt ingediend krachtens artikel 77 van Verordening 2016/679 met betrekking tot een in het eerste lid bedoelde verwerking van persoonsgegevens, deelt zij de betrokkene uitsluitend mee dat de nodige verificaties werden verricht.

§ 2. De Stafhouder is de verwerkingsverantwoordelijke van de persoonsgegevens die hij krachtens de Wet verzamelt voor de in de artikelen 1 en 48 bedoelde doeleinden.

De in het eerste lid bedoelde persoonsgegevens worden verzameld door de Stafhouder voor de uitvoering van:

- 1° zijn toezichtsbevoegdheden, als omschreven in Boek IV, Titel 4 van de Wet;
- 2° zijn verplichtingen inzake nationale en internationale samenwerking, als omschreven in Boek IV, Titels 5 en 6 van de Wet; en
- 3° zijn bevoegdheden inzake administratieve sancties, als omschreven in Boek V, Titel 1 van de Wet.

Op grond van het in artikel 41 vastgestelde mededelingsverbod en van het beroepsge-

heim als omschreven in artikel 89 van de Wet en in andere wettelijke bepalingen die van toepassing zijn op de betrokken Stafhouder, en naast de uitzonderingen als bedoeld in de artikelen 14, lid 5, onder c) en d), 17, lid 3, onder b), 18, lid 2, en 20, lid 3, van Verordening 2016/679 wordt, teneinde de doelstellingen te waarborgen van artikel 23, lid 1, onder d), e) en h), van de voornoemde verordening, de uitoefening van de rechten als bedoeld in de artikelen 12 (transparante informatie, communicatie en nadere regels voor de uitoefening van de rechten van de betrokkene), 13 (te verstrekken informatie wanneer persoonsgegevens bij de betrokkene worden verzameld), 15 (recht van inzage), 16 (recht op rectificatie), 19 (kennisgevingsplicht inzake rectificatie of wissing van persoonsgegevens of verwerkingsbeperking), 21 (recht van bezwaar) en 34 (mededeling van een inbreuk in verband met persoonsgegevens aan de betrokkene) van deze verordening geheel beperkt voor verwerkingen van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 4, lid 1, van dezelfde verordening en zoals vastgelegd in het tweede lid van deze paragraaf, die worden uitgevoerd door de Stafhouder als verwerkingsverantwoordelijke die belast is met een taak van algemeen belang op grond van de artikelen 1 en 48, teneinde:

- 1° de Stafhouder en de CFI in staat te stellen de verplichtingen na te komen waaraan zij op grond van de Wet zijn onderworpen; of
- 2° ervoor te zorgen dat het voorkomen, opsporen en onderzoeken van witwassen en financiering van terrorisme niet in gevaar worden gebracht, en het belemmeren van officiële of gerechtelijke informatieverzoeken, analyses, onderzoeken of procedures in het kader van de Wet te voorkomen.

Artikel 5 van de voornoemde Verordening 2016/679 is niet van toepassing op de in het eerste lid bedoelde verwerkingen van persoonsgegevens, voor zover de bepalingen van dit artikel overeenstemmen met de rech-

ten en verplichtingen als bedoeld in de artikelen 12 tot en met 22 van deze verordening.

De Stafhouder bewaart de persoonsgegevens niet langer dan nodig voor de doeleinden waarvoor ze worden opgeslagen.

Deze paragraaf is van toepassing onverminderd andere wettelijke bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de Stafhouder krachtens de Wet.

Wanneer bij de Gegevensbeschermingsautoriteit een klacht wordt ingediend krachtens artikel 77 van Verordening 2016/679 met betrekking tot een in het eerste lid bedoelde verwerking van persoonsgegevens, deelt zij de betrokkene uitsluitend mee dat de nodige verificaties werden verricht.

LIJSTEN

De lijsten bij deze bijlage maken integraal deel uit van de bijlage. Ze bestaan uit artikelen. Wanneer ernaar verwezen wordt, wordt uitdrukkelijk vermeld dat het om artikelen van de betrokken lijst gaat.

Lijst I.

Artikel 1. De variabelen die de advocaat ten minste in overweging neemt in zijn integrale risicobeoordeling bedoeld in artikel 11, tweede lid, zijn de volgende:

1° het doel van een rekening of een relatie;

2° de omvang van de activa die door een cliënt worden gedeponneerd of de omvang van de gesloten verrichtingen;

3° de regelmaat of de duur van de zakelijke relatie.

Lijst II.

Artikel 1. De indicatieve factoren van een potentieel lager risico bedoeld in de artikelen 11, tweede lid, en 14, § 2, zijn de volgende:

1° cliëntgebonden risicofactoren:

a) beursgenoteerde vennootschappen die onderworpen zijn aan informatievereisten (op grond van het beursreglement of krachtens wettelijke of afdwingbare middelen) welke voorschriften omvatten om

toereikende transparantie betreffende de uiteindelijke begunstigden te garanderen;

b) overheden of overheidsbedrijven;

c) cliënten die inwoner zijn van geografische gebieden met een lager risico als vermeld in punt 3°;

2° risicofactoren verbonden aan producten, diensten, verrichtingen of leveringskanalen:

a) levensverzekeringsovereenkomsten met een lage premie;

b) pensioenverzekeringsovereenkomsten die geen afkoopclausule bevatten en niet als zekerheidstelling kunnen dienen;

c) een aanvullend pensioenstelsel, een pensioenfonds of een soortgelijk stelsel dat pensioenen uitkeert aan werknemers, waarbij de bijdragen worden ingehouden op het loon en de regels van het stelsel de deelnemers niet toestaan hun rechten uit hoofde van het stelsel over te dragen;

d) financiële producten of diensten die op passende wijze bepaalde en beperkte diensten voor bepaalde soorten cliënten omvatten, om voor financiële inclusiedoelinden de toegang te vergroten;

e) producten waarbij het WG/FT-risico wordt beheerd door andere factoren zoals bestedingslimieten of transparantie van eigendom (bv. bepaalde soorten elektronisch geld);

3° geografische risicofactoren – registratie, vestiging of woonst in:

a) lidstaten;

b) derde landen met doeltreffende systemen ter bestrijding van WG/FT;

c) derde landen die volgens geloofwaardige bronnen een laag niveau van corruptie of andere criminele activiteit hebben;

d) derde landen die volgens geloofwaardige bronnen zoals wederzijdse beoordelingen, gedetailleerde evaluatierapporten, of gepubliceerde follow-uprapporten, voorschriften inzake de bestrijding van WG/FT hebben die beantwoorden aan de herziene FAG-aanbevelingen en die voorschriften effectief ten uitvoer leggen.

Lijst III.

Artikel 1. De indicatieve factoren van een potentieel hoger risico bedoeld in de artikelen 11, tweede lid, en 14, § 2, zijn de volgende:

1° cliëntgebonden risicofactoren:

a) de zakelijke relatie vindt plaats in ongebruikelijke omstandigheden;

b) de cliënten die inwoner zijn van geografische gebieden met een hoog risico bedoeld onder 3°;

c) rechtspersonen of juridische constructies die vehikels zijn voor het aanhouden van persoonlijk activa;

d) vennootschappen met gevestigde aandeelhouders ("shareholders") of met aandelen aan toonder;

e) bedrijven waar veel geldverkeer in contanten plaatsvindt;

f) de eigendomsstructuur van de vennootschap lijkt ongebruikelijk of buitensporig complex gezien de aard van de vennootschapsactiviteit;

g) de cliënt is een onderdaan van een derde land die in een lidstaat verblijfsrechten of het staatsburgerschap aanvraagt in ruil voor kapitaalsoverdrachten, de aankoop van onroerend goed of overheidsobligaties of investeringen in vennootschappen in een lidstaat;

2° risicofactoren verbonden aan producten, diensten, verrichtingen of leveringskanalen:

a) private banking;

b) producten of verrichtingen die anonimiteit bevorderen;

c) zakelijke relaties op afstand of verrichtingen op afstand, zonder bepaalde garanties, zoals elektronische identificatiemiddelen of relevante vertrouwensdiensten zoals gedefinieerd in Verordening (EU) nr. 910/2014 of ieder ander identificatieproces dat veilig is, op afstand of langs elektronische weg plaatsvindt en door de relevante nationale autoriteiten is gereguleerd, erkend, goedgekeurd of aanvaard;

d) betalingen die worden ontvangen van onbekende of niet-verbonden derden;

e) nieuwe producten en nieuwe zakelijke praktijken, daaronder begrepen

nieuwe leveringsmechanismen, en het gebruik van nieuwe of in ontwikkeling zijnde technologieën voor zowel nieuwe als reeds bestaande producten.

f) verrichtingen in verband met aardolie, wapens, edele metalen, tabaksproducten, culturele kunstvoorwerpen en andere artikelen van archeologisch, historisch, cultureel en religieus belang of met grote wetenschappelijke waarde, alsook ivoor en beschermde soorten;

3° geografische risicofactoren:

a) onverminderd artikel 38, landen die op basis van geloofwaardige bronnen zoals wederzijdse beoordelingen, gedetailleerde evaluatierapporten, of gepubliceerde follow-uprapporten, worden aangemerkt als een land zonder effectieve WG/FT-systemen;

b) landen die volgens geloofwaardige bronnen significante niveaus van corruptie of andere criminele activiteit hebben;

c) landen waarvoor sancties, embargo's of soortgelijke maatregelen gelden die bijvoorbeeld door de Europese Unie of de Verenigde Naties zijn uitgevaardigd;

d) landen die financiering of ondersteuning verschaffen voor terroristische activiteiten, of op het grondgebied waarvan als terroristisch aangemerkte organisaties actief zijn.

Lijst IV.

Artikel. 1. De volgende functies zijn prominent publieke functies als bedoeld in artikel 3, 29°:

1° staatshoofden, regeringsleiders, ministers en staatssecretarissen:

a) de Koning;

b) de Eerste minister, Minister-president, Vice-Eersteministers, Viceministers-President, ministers en staatssecretarissen;

2° parlementsleden of leden van soortgelijke wetgevende organen:

a) de Kamervoorzitter, Senaatsvoorzitter, Parlementsvoorzitter, parlementsleden, senatoren, gecoöpteerde senatoren, commissievoorzitters en commissieleden;

3° leden van bestuurslichamen van politieke partijen:

a) de leden van het partijbestuur, de politieke raad, de partijraad, het directiecomité, het dagelijks bestuur en het partijsecretariaat;

4° leden van hooggerechtshoven, grondwettelijke hoven of van andere hoge rechterlijke instanties, met inbegrip van administratieve rechterlijke instanties, die arresten wijzen waartegen geen beroep openstaat, behalve in uitzonderlijke omstandigheden:

a) raadsheer in het Hof van Cassatie (met inbegrip van de eerste voorzitter, de voorzitter en de sectie voorzitters);

b) raadsheer in het hof van beroep (met inbegrip van de eerste voorzitter en de kamervoorzitters);

c) raadsheer in het arbeidshof (met inbegrip van de eerste voorzitter en de kamervoorzitters);

d) plaatsvervangende raadsheren bij deze drie hoven;

e) de eerste Voorzitter, voorzitters, kamervoorzitters, staatsraden, assessoren, en auditeurs bij de Raad van State;

5° leden van rekenkamers of van raden van bestuur van centrale banken:

a) de Gouverneur en de leden van het Directiecomité en van de Regentenraad van de Nationale Bank van België;

b) de eerste voorzitter, de voorzitters en raadsheren bij het Rekenhof;

6° ambassadeurs, consuls, zaakgelastigden en hoge officieren van de strijdkrachten:

a) de ambassadeurs, consuls en zaakgelastigden;

b) de officieren bekleed met de graad van generaal of van admiraal die door de Koning voor een specifieke functie aangewezen zijn;

c) de officieren bekleed met de graad van luitenant-generaal of vice-admiraal die, naargelang het geval, door de Koning of de minister van Defensie, voor hun ambt aangewezen zijn;

d) de officieren bekleed met de graad van generaal-majoor of divisieadmiraal die, naargelang het geval, door de Koning of de minister van Defensie, voor hun ambt aangewezen zijn;

e) de officieren bekleed met de graad van brigadegeneraal of flottielje-admiraal

die door de Koning voor een specifieke functie aangewezen zijn;

7° leden van het leidinggevend, toezichhoudend of bestuurslichaam van overheidsbedrijven:

a) de Chief Executive Officer, de Afgevaardigd of Gedelegeerd Bestuurder, de voorzitter, bestuurders en leden van de raad van bestuur, de voorzitter en de leden van het directiecomité en het uitvoerend comité, de regeringscommissarissen;

8° bestuurders, plaatsvervangend bestuurders en leden van de raad van bestuur of bekleeders van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie gevestigd op het Belgisch grondgebied.]

Afdeling III.1.3 De beperking van de aansprakelijkheid

Art. 74. De advocaten en samenwerkingsverbanden mogen hun beroepsaansprakelijkheid tegenover cliënten beperken, maar die beperking mag niet lager zijn dan het bedrag van de basisdekking van hun beroepsaansprakelijkheidsverzekering van de Orde [...].²⁶

De beroepsaansprakelijkheid kan worden beperkt door afspraken met cliënten of door de uitoefening van het beroep in het kader van een burgerlijke vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. De advocaat kan de vrijstelling nooit ten laste leggen van de cliënt.

Afdeling III.1.4 Contact tussen advocaat en cliënt-gedetineerden

Art. 75. Behalve bij een aanstelling door het bureau voor juridische bijstand of door de stafhouder mag de advocaat slechts een bezoek brengen aan een gedetineerde cliënt indien hij door die cliënt werd aangesteld tijdens zijn verhoor door de onderzoeksrechter of indien hij door die cliënt werd geraadpleegd per brief, e-mail of tele-

²⁶ Gewijzigd AV 24/10/2018 – BS 28/11/2018 – in werking 28/02/2019.

foon met naleving van de administratieve reglementering ter zake.

Art. 76. De advocaat mag eveneens een bezoek brengen aan een gedetineerde wanneer hij geraadpleegd werd door een familielid of een partner van die gedetineerde. De advocaat gaat dan de identiteit van de persoon die hem raadpleegt na, evenals de bestaande familieband of relatie met de gedetineerde.

Art. 77. In de door de artikel 76 bepaalde gevallen en vanaf het eerste onderhoud in de gevangenis, zorgt de advocaat ervoor dat de gedetineerde zijn keuze van advocaat bevestigt. De advocaat treedt onmiddellijk terug indien de gedetineerde reeds een andere raadsman gekozen heeft, tenzij hij de wens heeft geuit door een bijkomende raadsman te worden bijgestaan.

Art. 78. De advocaat weigert onder meer op te treden voor een gedetineerde die hem aanspreekt in de gevangenis, evenals wanneer het verzoek uitgaat van een andere gedetineerde en van elke persoon die behoort tot het penitentiair (administratief personeel, aalmoezeniers en andere) of het gerechtelijk milieu (politie, tolken en andere), behoudens de toepassing van de wet van 13 augustus 2011.

Afdeling III.1.5 Mededeling van dossiers

Art. 79. Een advocaat mag aan zijn cliënt een kopie van het strafdossier waarin de cliënt persoonlijk betrokken is meedelen, mits hij de regels van omzichtigheid en kiesheid eerbiedigt, onverminderd de toepassing van de Jeugdbeschermingswet van 8 april 1965.

Art. 80. De advocaat van de ouders van de minderjarige mag hen op de hoogte brengen van de inhoud van het persoonlijkheidsdossier van die minderjarige en van de stukken over zijn leefomgeving, maar hij mag hen hiervan geen afschrift bezorgen.

De advocaat van de minderjarige mag hem op de hoogte brengen van de inhoud

van zijn persoonlijkheidsdossier en van de stukken over zijn leefomgeving, maar hij mag hem hiervan geen afschrift bezorgen. Hij mag de inhoud van dat dossier niet medelen aan de ouders van die minderjarige.

Afdeling III.1.6 Maatschappelijke verslagen

Art. 81. Bij de bespreking van de maatschappelijke verslagen, die bij de behandeling van een zaak voor de jeugdrechtbank of voor de Commissie tot Bescherming van de Maatschappij bij het dossier worden gevoegd, zal de advocaat, in het bijzonder wat de vertrouwelijke en zeer delicate gegevens betreft, uiterste kiesheid aan de dag leggen.

Afdeling III.1.7 Publiciteit

Art. 82. De advocaat mag publiciteit voeren of laten voeren, voor zover die niet in strijd is met enige rechtsnorm, in het bijzonder met deze afdeling.

Art. 83. De advocaat mag geen misleidende publiciteit voeren.

Art. 84. § 1. De advocaat mag in een lopende zaak niet bewust en onuitgenodigd de cliënten van een andere advocaat via publiciteit proberen af te werven.

§ 2. De advocaat mag geen publiciteit voeren door een gepersonaliseerd diensten-aanbod voor een bepaalde zaak of een dossier, zonder dat hij daartoe is uitgenodigd.

Art. 85. De advocaat mag via publiciteit niet bekendmaken dat hij over een bijzondere deskundigheid in een of meerdere rechtsmateries beschikt, tenzij die deskundigheid op grond van de door hem verworven kennis en/of ervaring aannemelijk kan worden gemaakt.

Art. 86. [Tenzij zijn beroepsgeheim of de regelgeving die verband houdt met de gegevensbescherming zich ertegen verzet, mag de advocaat in zijn publiciteit gewag maken van de aard, de omvang en het

resultaat van de dossiers die hij behandelde of die hij behandelt, dit zonder vermelding van de naam van de cliënt, tenzij die laatste zich hiermee specifiek akkoord verklaart.²⁷

Art. 87. § 1. De advocaat die tarieven en voorwaarden vermeldt in zijn publiciteit doet dat ondubbelzinnig en duidelijk. Het moet in elk geval duidelijk zijn op welke diensten de tarieven betrekking hebben en hoe kosten in rekening worden gebracht, opdat de cliënt zich een volledig beeld kan vormen van kosten en erelonen.

§ 2. Het is niet toegestaan in publiciteit enkel te verwijzen naar basis- of minimumprijzen.

§ 3. De advocaat is gebonden door tarieven en voorwaarden die hij publiceert.

Art. 88. Behalve in personalia en in curriculum vitae mag de advocaat in publiciteit geen melding maken van de ambten in de rechterlijke macht die hij bekleedt of bekleedde en de politieke mandaten die hij uitoefent of uitoefende.

Afdeling III.1.8 Juridische tweedelijsbijstand

Art. 89. De advocaat die geconsulteerd wordt door een cliënt en vermoedt of weet dat de cliënt in aanmerking komt voor juridische tweedelijsbijstand, is verplicht de cliënt hierover te informeren.

[Afdeling III.1.9 Werkzaamheden van advocaten in het kader van detachering]²⁸

Art. 90. Definities

Voor de toepassing van Afdeling III.1.9 wordt verstaan onder:

- 1° “detachering”: de beperkte terbeschikkingstelling van een tableauadvocaat aan een cliënt om, vanuit de structuur van de cliënt, voor hem de diensten

van een advocaat in zijn hoedanigheid van advocaat te leveren;

- 2° “gedetacheerd advocaat”: de tableauadvocaat die ter beschikking gesteld wordt aan een cliënt door een andere advocaat of een samenwerkingsverband, of die zichzelf ter beschikking stelt;

- 3° “cliënt”: de dienstenafnemer van een tableauadvocaat of een samenwerkingsverband om van die tableauadvocaat of dat samenwerkingsverband een tableauadvocaat ter beschikking te krijgen.

Art. 91. Onafhankelijkheid

De gedetacheerde advocaat blijft gedurende de detachering onderworpen aan de deontologie.

Art. 92. Geen verwarring

De advocaat ziet erop toe dat zijn detachering geen aanleiding geeft tot verwarring. Hij maakt zich kenbaar als advocaat. Hij ondertekent geen documenten gebruikmakend van het briefhoofd of logo van de opdrachtgever, en maakt evenmin gebruik van een e-mailadres van de opdrachtgever.

Art. 93. Vertrouwelijkheid

Werkzaamheden van een gedetacheerde advocaat in het kader van zijn detachering doen geen afbreuk aan het verplicht vertrouwelijk karakter van zijn contacten met andere advocaten, met de opdrachtgever en met de advocaat die of het samenwerkingsverband dat hem detacheert, behoudens de uitzonderingen bij wet of reglementen toegestaan.

Art. 94. Schriftelijke overeenkomst

De detachering wordt vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst. Aan deze overeenkomst wordt de tekst van Afdeling detachering toegevoegd om er deel van uit te maken. Een kopie van de overeenkomst moet voor de aanvang van de activiteit meegedeeld worden aan de stafhouder.

Art. 95. De detachering die niet beantwoordt aan de artikelen III.1.9.1 en III.1.9.2

²⁷ Gewijzigd AV 23/05/2018 – BS 31/05/2018 – in werking 31/08/2018.

²⁸ Ingevoegd AV 27/01/2016 – BS 4/02/2016 – in werking 4/02/2016.

van deze Afdeling is onverenigbaar met het beroep van advocaat.

Art 96. Overgangsbepaling

Afdeling III.1.9 is onmiddellijk van toepassing.

Een advocaat die bij de inwerkingtreding van Afdeling III.1.9 gedetacheerd is, zal zijn detachering onverwijld aan de stafhouder moeten melden met mededeling van de schriftelijke overeenkomst die daarvoor werd opgesteld.

Indien er op dat ogenblik nog geen schriftelijke overeenkomst m.b.t. de detachering van de advocaat bestaat, zal de advocaat zijn overeenkomst met de opdrachtgever schriftelijk moeten vastleggen en onverwijld meedelen aan de stafhouder.

HOOFDSTUK III.2 Relaties ten aanzien van advocaten

Afdeling III.2.1 Confraterniteit

Art. 97. Met inachtneming van de wet en de deontologische regels is de advocaat steeds verplicht de belangen van zijn cliënt zo goed mogelijk te behartigen en moet hij die zelfs boven zijn eigen belangen of die van andere advocaten stellen.

De advocaat behartigt de belangen van zijn cliënt met respect voor de rechten van verdediging. Hij eerbiedigt het tegensprekelijk karakter van procedures en misleidt niet.

Om een eerlijke en behoorlijke rechtspleging te bevorderen, heeft de advocaat een plicht van loyaliteit en confraterniteit. De regels van confraterniteit bevorderen de vertrouwensrelatie tussen advocaten in het belang van de cliënt en strekken er tevens toe onnodige processen en elk gedrag dat de reputatie van het beroep kan schaden, te voorkomen.

Art. 98. Indien een procedure op tegenspraak volgt op voorafgaande contacten tussen advocaten, moet de advocaat zijn confrater inlichten dat een procedure wordt ingesteld, tenzij die kennisgeving

de rechtmatige belangen van de cliënt schendt.

Art. 99. De advocaat mag alle eenzijdige gerechtelijke en buitengerechtelijke bewaerende maatregelen nemen en alle procedures op eenzijdig verzoekschrift instellen zonder voorafgaand bericht aan de advocaat van de tegenpartij.

Art. 100. In procedures op tegenspraak neemt de advocaat nooit eenzijdig contact op met de rechter, de arbiter of de deskundige. De brieven, documenten, stukken of conclusies die hij hen bezorgt, maakt hij gelijktijdig over aan de tegenstrever of aan de tegenpartij die geen advocaat heeft.

Art. 101. Tussen advocaten gebeurt de overlegging van de stukken in der minne en zonder formaliteiten. Enkel wanneer de aard van de stukken dat noodzakelijk maakt, kan de overlegging gebeuren door neerlegging van de stukken ter griffie. Ook in dat geval bezorgt de advocaat zijn tegenstrever de inventaris van zijn stukken en minstens kopie van de stukken die kunnen worden gekopieerd.

Art. 102. De advocaat heeft met betrekking tot een bepaalde zaak geen rechtstreeks contact met een partij, van wie hij weet dat ze in die zaak wordt bijgestaan door een advocaat. Dat kan wel als de advocaat van die partij daartoe uitdrukkelijk zijn toestemming heeft gegeven en op voorwaarde dat hij daarvan op de hoogte wordt gehouden. De advocaat mag overeenkomstig de wet rechtstreeks bij de overheid de inlichtingen inwinnen waarop de cliënt recht heeft, zelfs al is die overheid tevens partij in de zaak.

Art. 103. De advocaat organiseert zijn werkzaamheden zo dat elk nutteloos uitsel van een te behandelen zaak en elke onnodige verplaatsing of tijdverlies voor zijn confrater worden vermeden. De advocaat die voor zijn tegenstrever een tijdverlies of onnodige verplaatsing veroorzaakt,

zonder ernstige of onvoorzienbare reden, gedraagt zich niet confraterneel.

Art. 104. De advocaat die op de inleiding een verzending van de zaak naar de rol of een uitstel vraagt, brengt zijn tegenstrever daarvan tijdig en op de meest efficiënte wijze op de hoogte.

De advocaat die een uitstel wenst te vragen van een ter behandeling vastgestelde zaak brengt de rechtbank en, al naargelang het geval, het openbaar ministerie, zijn tegenstrever en de tegenpartij die in persoon verschijnt, daarvan tijdig en op de meest efficiënte wijze op de hoogte.

Art. 105. De advocaat die vaststelt dat een in de zaak betrokken confrater afwezig is op een vastgestelde zitting doet al het mogelijke om hem te bereiken en met hem af te spreken alvorens de zaak, indien nodig, in zijn afwezigheid te laten behandelen.

Een advocaat mag de zaak enkel in afwezigheid van een in de zaak betrokken confrater behandelen, indien hij die confrater schriftelijk op de hoogte had gebracht van de pleitdatum en van zijn intentie om de zaak in elk geval te behandelen.

Art. 106. Vooraleer tot betekening en ten uitvoerlegging van een gerechtelijke beslissing te laten overgaan, nodigt de advocaat zijn tegenstrever uit tot vrijwillige uitvoering en/of berusting en verleent hij hem hiertoe een redelijke termijn.

De onmiddellijke betekening en/of ten uitvoerlegging kan ook in geval van hoogdringendheid of noodzakelijkheid voortvloeiende uit de wet of uit de beslissing zelf.

De advocaat brengt steeds de betrokken advocaten op de hoogte dat hij opdracht geeft om een gerechtelijke beslissing te laten betekenen. Hij doet dat ten laatste op het ogenblik dat hij die opdracht geeft.

Art. 107. De advocaat die een rechtsmiddel aanwendt, brengt de in de zaak betrokken advocaten daarvan zo snel mogelijk op de hoogte. Hij doet dat ten laatste op het ogenblik dat hij dat middel aanwendt.

Art. 108. De advocaat die een beroep doet op een confrater, staat in voor de betaling van de aan deze advocaat verschuldigde kosten en erelonen voor de opdrachten waarmee hij hem gelast, tenzij hij hem vooraf en schriftelijk op de hoogte brengt dat die kosten en erelonen rechtstreeks aan de cliënt moeten worden aangerekend. Indien hij de betaling van de toekomstige prestaties niet langer op zich wil nemen, meldt hij dat schriftelijk aan zijn confrater.

Art. 109. De advocaat mag in zijn hoedanigheid van advocaat geen rechtsvordering inleiden, geen strafklacht indienen en geen gerechtelijke bewarende maatregelen nemen tegen een confrater zonder voorafgaande melding aan zijn stafhouder. De advocaat voegt daarbij het ontwerp van de inleidende akte of de klacht.

De advocaat die de belangen wil behartigen van een partij die zonder advocaat reeds een klacht heeft ingediend of een rechtsvordering heeft ingeleid tegen een advocaat, meldt dat aan zijn stafhouder vooraleer hij de procedure verderzet.

De advocaat mag de bovenstaande procedures niet inleiden of voortzetten voor het verstrijken van één maand na de melding, tenzij in geval van gemotiveerde hoogdringendheid.

Die meldingsplicht geldt niet voor vorderingen tegen een advocaat in diens hoedanigheid van gerechtelijk mandataris, tenzij zijn aansprakelijkheid in het gedrang wordt gebracht.

Art. 110. De advocaat die namens een cliënt een vordering tegen een confrater heeft ingesteld en die confrater zelf brengen hun respectieve stafhouders op de hoogte van de uitspraak en van de gedwongen uitvoering.

Afdeling III.2.2 Honorarium voor introducties

Art. 111. § 1. De advocaat mag geen honorarium, voorschot of enigerlei andere vergoeding vragen of aanvaarden voor het aanbevelen van een advocaat aan een cliënt

of het doorsturen van een cliënt naar een advocaat. Dat mag hij noch van een andere advocaat, behalve in het kader van een samenwerkingsverband tussen advocaten, noch van enige derde.

§ 2. De advocaat mag, behalve bij een samenwerkingsverband tussen advocaten, aan niemand een honorarium, voorschot of enigerlei andere vergoeding betalen als tegenprestatie voor de introductie van een cliënt.

Afdeling III.2.3 De vertrouwelijkheid van besprekingen

Art. 112. Onverminderd de toepassing van de artikelen i.v.m. de briefwisseling tussen advocaten is de inhoud van besprekingen tussen advocaten in afwezigheid van cliënten en derden vertrouwelijk. Wegens de loyaliteit mag het bestaan van de besprekingen en contacten niet ontkend worden.

Indien advocaten het bestaan van de besprekingen absoluut vertrouwelijk willen houden, moeten zij dat van bij het begin van de besprekingen uitdrukkelijk en schriftelijk overeenkomen.

In voorkomend geval zorgt de stafhouder voor de loyale toepassing van dit artikel.

Afdeling III.2.4 Het overleggen van briefwisseling tussen advocaten

Art. 113. De briefwisseling tussen advocaten is vertrouwelijk. Zelfs indien de advocaten het eens zijn, mag zij enkel overgelegd worden met de toestemming van de stafhouder. Dat geldt zowel voor het gebruik in rechte als er buiten.

Art. 114. Deze verliezen hun vertrouwelijk karakter, zodat ze zonder toelating van de stafhouder overgelegd mogen worden:

§ 1. elke mededeling die een akte van rechtspleging uitmaakt of vervangt;

§ 2. (oud reglement van 6 maart 1980): elke mededeling die uitdrukkelijk als niet vertrouwelijk bestempeld wordt en een eenzijdige verbintenis zonder voorbehoud inhoudt;

§ 3. elke mededeling, zonder voorbehoud en niet vertrouwelijk gedaan, ten verzoeken van een partij, om er kennis van te geven aan een andere partij, op voorwaarde dat de geadresseerde ze uitdrukkelijk aanvaardt als niet vertrouwelijk;

§ 3bis (oud reglement van 22 april 1986): elke schriftelijke mededeling met vermelding “niet vertrouwelijk” die uitsluitend de nauwkeurige omschrijving van precieze feiten bevat, alsmede het antwoord daarop, en die hetzij een deurwaardersexploot, hetzij een mededeling van partij tot partij vervangt;

§ 4. elke mededeling, zelfs vertrouwelijk gedaan uit naam van een partij, wanneer ze bepaalde voorstellen behelst die onvoorwaardelijk uit naam van de andere partij worden aangenomen.

De beschikkingen van dit artikel gelden enkel voor die mededelingen die niets anders behelzen dan wat onder § 1, 2, 3, 3bis en 4 vermeld is.

Het is aangewezen:

- a) in verband met die mededelingen schriftelijke goedkeuring te hebben van de cliënt;
- b) mededelingen met een officieel karakter kort en bondig te doen en, dat karakter in de brief zelf te vermelden
- c) elke mededeling met een vertrouwelijk karakter in een afzonderlijk schrijven te doen.

Art. 115. De stafhouder zorgt voor de loyale toepassing van artikel 114.

Art. 116. In geval van betwisting tussen advocaten van verschillende balies, mag de briefwisseling enkel gebruikt worden met voorafgaande toelating van hun respectieve stafhouders, met dien verstande:

- a) (gewijzigd bij reglement van 8 mei 1980) dat in geval van onenigheid, de beslissing van de stafhouder van de balie van het arrondissement waar de briefwisseling overgelegd wordt de doorslag geeft, indien één van de betrokken advocaten deel uitmaakt van zijn balie; in het andere geval en voor internationale en

- buitenlandse rechtsmachten geldt de meest beperkende opvatting;
- b) dat die regel van bevoegdheid ook geldt wanneer de briefwisseling voor het eerst in hoger beroep gebruikt wordt;
  - c) dat elke betwisting in verband met het gebruik van brieven die ter terechtzitting ontstaat, beslecht wordt door de stafhouder van de balie van de rechtsmacht waar de zaak voorkomt;
  - d) dat bij verandering van raadsman in de loop van een geding, de stafhouder van de balie waarvan de nieuwe advocaat deel uitmaakt, niet kan terugkomen op de beslissing die de stafhouder van de balie waartoe de vorige advocaat behoort nam.

Art. 117. Het recht de briefwisseling over te leggen wijzigt niets aan het bestaan en de draagwijdte van de ingeroepen overeenkomsten.

Afdeling III.2.5 Overleggen van briefwisseling tussen advocaten en gerechtelijke mandatarissen

Art. 118. De briefwisseling tussen advocaten en advocaten-gerechtelijke mandatarissen is officieel.

Art. 119. De afzender kan zijn brief vertrouwelijk maken met uitdrukkelijke vermelding hiervan in de brief. De bestemming moet die brief als vertrouwelijk aanzien en behandelen.

Afdeling III.2.6 De opvolging

Art. 120. De advocaat die een andere advocaat opvolgt in dezelfde zaak brengt hem daarvan onmiddellijk op de hoogte.

De opvolgende advocaat verzekert dadelijk de vertegenwoordiging en de bijstand van de cliënt.

De opgevolgde advocaat maakt het dossier zo spoedig mogelijk over aan de opvolgende advocaat samen met alle gegevens die voor de voortzetting ervan noodzakelijk zijn. Hij bezorgt zijn staat van

kosten en ereloon zo spoedig mogelijk aan de cliënt en brengt de opvolgende advocaat daarvan op de hoogte. De opvolgende advocaat verzoekt de cliënt zorg te dragen voor de betaling van de staat van kosten en ereloon voor zover die niet wordt betwist.

De opvolgende advocaat kan alle nodige handelingen in het belang van zijn cliënt stellen, ook in geval van betwisting van de staat van kosten en ereloon. Hij mag van die cliënt provisies, erelonen en vergoeding voor kosten ontvangen.

Indien nodig, kan de stafhouder de opvolgende advocaat verbieden om verdere handelingen voor de cliënt te stellen of enige andere maatregel bevelen.

Art. 121. De opvolgende advocaat mag optreden in een geschil omtrent het ereloon en de kosten van de opgevolgde advocaat, ongeacht of hij lid is van dezelfde balie als de opgevolgde advocaat of niet. Hij heeft daartoe geen toelating van zijn stafhouder nodig. De opvolgende advocaat moet een minnelijke schikking nastreven. In bijzondere gevallen en vooral wanneer redenen van loyaliteit en kiesheid dat vereisen, kan de stafhouder van de opvolgende advocaat hem verbieden in dergelijk geschil op te treden.

De opvolgende advocaat mag niet in rechte optreden in een geschil over de beroepsaansprakelijkheid van de opgevolgde advocaat. De stafhouder kan dat in bijzondere gevallen wel toelaten wanneer het belang van de cliënt dat vereist. De opvolgende advocaat kan de opgevolgde advocaat in gebreke stellen in verband met diens beroepsaansprakelijkheid.

[Afdeling III.2.7 De modaliteiten bij de opvolging van advocaten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand en Salduz]²⁹

Onverminderd de bepalingen opgenomen in de Afdeling III.2.6 – “De Opvolging” gelden de volgende modaliteiten:

²⁹ Ingevoegd AV 27/05/2015 en 24/06/2015 – BS 30/09/2015 – in werking 1/01/2016.

Art. 122. Ontheffing

Een advocaat die optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand mag opgevolgd worden door een advocaat die eveneens wil optreden in dat kader, mits voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

Indien er een vertrouwensbreuk of andere ernstige reden is in hoofde van de cliënt t.a.v. de advocaat die werd aangesteld door het Bureau voor Juridische Bijstand (BJB) of de stafhouder, dan meldt de cliënt, de kandidaat-opvolgende advocaat of de stafhouder dat schriftelijk of op elektronische wijze en gemotiveerd aan de aangestelde advocaat.

Hij bezorgt dat schrijven tegelijk aan het BJB dat de aanstelling van de advocaat heeft gedaan, met een verzoek tot aanstelling in opvolging. In dat schrijven verzoekt hij de aangestelde advocaat ook om binnen de twee werkdagen (zaterdagen, zondagen en feestdagen uitgesloten), of per kerende in geval van hoogdringendheid, aan het BJB te melden of er bezwaar bestaat tegen de opvolging, met kopie aan de advocaat die om opvolging verzoekt.

- Als er geen bezwaar wordt geformuleerd, kan de opvolging in principe worden toegestaan. De opgevolgde advocaat wordt ontheven en het BJB brengt de opvolgende advocaat en de rechtzoekende daarvan op de hoogte.
- Als er wel bezwaar wordt geformuleerd, wordt de partij die de opvolging vraagt meegedeeld dat de opvolging voorlopig niet kan worden toegestaan. Na eventuele toelichting kan de BJB-voorzitter, nadat hij de op te volgen advocaat heeft gehoord, alsnog tot ontheffing overgaan, indien een vertrouwensbreuk of een andere ernstige reden tot opvolging wordt aangetoond.

Als een opvolging wordt geweigerd, wordt de rechtzoekende daarvan schriftelijk of op elektronische wijze op de hoogte gebracht.

Art. 123. Nieuwe aanstelling

Pas nadat het BJB dat initieel ook de aanstelling heeft gedaan, de ontheffing van

de oorspronkelijk aangestelde advocaat heeft goedgekeurd, kan hetzelfde of een ander BJB (naargelang de balie waartoe de opvolgende advocaat behoort) de opvolgende advocaat aanstellen als raadsman in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand. Zolang de eerst aangestelde advocaat geen ontheffing kreeg, blijft die aangesteld.

Art. 124. Vergoeding

Indien de opgevolgde advocaat wordt opgevolgd door een advocaat die optreedt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand, worden de punten verdeeld tussen de opgevolgde advocaat en de opvolger, naargelang de effectief door hen verleende prestaties. Het totaal van de punten voor beide advocaten samen mag het maximum van de in de nomenclatuur vastgelegde punten niet overschrijden.

Wanneer de opvolging gebeurt in een dossier waarin de advocaat aangesteld werd onder gedeeltelijke kosteloosheid, moet ook de provisie zo verdeeld worden dat het bedrag van de provisie de waarde van de aan de opgevolgde advocaat toegekende punten niet overschrijdt. Komen de opgevolgde en de opvolgende advocaat daarin niet overeen, dan beslist de voorzitter van het BJB van de opgevolgde advocaat.

[Afdeling III.2.7bis Verhoorbijstand
Salduz in het kader van de
permanentiedienst Orde van Vlaamse
Balies (OVb)]³⁰

Art. 124bis. Opleiding

124bis.1. De Orde van Vlaamse Balies voorziet in een bijzondere opleiding voor bijstand van verdachten tijdens het verhoor.

124bis.2. Onder opleiding wordt verstaan: bijzondere opleiding verhoorbijstand bij de Orde van Vlaamse Balies, een door de Orde van Vlaamse Balies erkende

³⁰ Ingevoegd AV 19/12/2018 – BS 9/01/2019 – in werking 9/04/2019.

door de Ordes van Advocaten of externe instellingen georganiseerde bijzondere opleiding verhoorbijstand.

124bis.3. Deelname aan de permanentiedienst voor verhoorbijstand, georganiseerd door de Orde van Vlaamse Balies, is enkel toegelaten indien de betrokken advocaat de opleiding voornoemd heeft gevolgd, onverminderd de hierna bepaalde overgangsmaatregelen.

124bis.4. Huidige regeling vindt op geen enkele wijze toepassing voor de verhoorbijstand Salduz die de advocaat verleent buiten de permanentiedienst van de Orde van Vlaamse Balies.

Art. 124ter. Voorwaarden om deel te nemen aan de permanentiedienst

124ter.1. Onder permanentiedienst in dit reglement wordt verstaan de door de Orde van Vlaamse Balies georganiseerde permanentiedienst voor verdachten die geen keuze van eigen advocaat hebben gemaakt of waarvan de door hen gekozen advocaat niet beschikbaar is.

124ter.2. Enkel advocaten, die de hiervoor bedoelde bijzondere opleiding verhoorbijstand bij de Orde van Vlaamse Balies of een door de Orde van Vlaamse Balies erkende door de Ordes van Advocaten of externe instellingen georganiseerde bijzondere opleiding verhoorbijstand hebben gevolgd, mogen zich inschrijven op de permanentiedienst voor meerderjarige verdachten die geen keuze van advocaat hebben gemaakt.

Bij voorrang mogen enkel de advocaten, houders van het certificaat bijzondere opleiding jeugdrecht en toegelaten tot de sectie jeugdrecht of een door de balie opgestelde lijst van jeugdadvocaten, die de hiervoor bijzondere opleiding verhoorbijstand bij de Orde van Vlaamse Balies of een door de Orde van Vlaamse Balies erkende door de Ordes van Advocaten of externe instellingen georganiseerde bijzondere opleiding verhoorbijstand hebben gevolgd, zich inschrijven op de permanentiedienst voor minderjarige verdachten.

Subsidiar mogen ook advocaten inschrijven op de permanentiedienst voor minderjarige verdachten die de hiervoor bedoelde bijzondere opleiding verhoorbijstand bij de Orde van Vlaamse Balies of een door de Orde van Vlaamse Balies erkende door de Ordes van Advocaten of externe instellingen georganiseerde bijzondere opleiding verhoorbijstand hebben gevolgd.

De hierboven vermelde erkende advocaten, houders van het certificaat bijzondere opleiding jeugdrecht, zullen bij voorrang worden aangesteld inzake verhoorbijstand voor minderjarigen.

124ter.3. De advocaat die zich inschrijft voor de permanentiedienst blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de toegewezen opdrachten. Hij voert de opdrachten in principe zelf uit, doch mag zich omwille van praktische noodwendigheden laten vervangen door een eveneens opgeleide advocaat. Het algemeen verbod van naamlening (lastgevende advocaat die verborgen blijft) is ook hier van toepassing.

Art. 124quater. Verplichtingen in het kader van de permanentiedienst

124quater.1. De advocaat die zich inschrijft op de permanentiedienst is van wacht en dient zelf beschikbaar te zijn binnen het opgegeven tijdsblok en binnen de opgegeven politiezone.

Indien hij of zijn vervanger niet binnen de 2 uur ter plaatse kan zijn, dient hij de opdracht te weigeren.

124quater.2. De advocaat kan zich enkel laten vervangen door een advocaat die beantwoordt aan de onder artikel 2 opgenomen voorwaarden.

124quater.3. Wie zich laat vervangen zal het Salduz-nummer zo spoedig mogelijk aan de vervanger meedelen.

124quater.4. De advocaat die de opdracht heeft aanvaard, mag nadien zijn bijstand bij het verhoor niet weigeren om de enkele reden dat de verdachte volgens zijn verklaring onvermogen lijkt te zijn of niet onmiddellijk kan betalen voor de door de advocaat te verlenen prestaties en te maken kosten. De advocaat mag enkel de

bijstand weigeren indien de verdachte, die volgens zijn verklaringen vermogend blijkt te zijn, te kennen geeft voor de bijstand niet te willen betalen.

124quater.5. De advocaat die een oproep heeft aanvaard blijft verantwoordelijk voor de bijstand bij alle navolgende verhoren, voor zover hij in de permanentiewebapplicatie heeft aangegeven dat hij bijstand zal verlenen voor alle navolgende verhoren of hij de bijstand voor een navolgend verhoor heeft aanvaard, totdat het dossier in de webapplicatie is overgenomen door een opvolger, of zijn mandaat om een andere geldige reden wordt beëindigd. De advocaat die wordt opgevolgd, zal het Salduz-nummer en het dossier onverwijld aan de opvolgende advocaat meedelen.

124quater.6. De advocaat die een verdachte bijstaat die eerder een eigen advocaat had gekozen, zal de initiële keuze van raadsman respecteren en zal nadien enkel verder optreden, indien de verdachte dit uitdrukkelijk verkiest. Hij zal de voorkeuradvocaat zo spoedig mogelijk verwittigen van het feit dat hij de verdachte heeft bijgestaan.

124quater.7. De advocaat die reeds optreedt of heeft opgetreden voor een verdachte of die bijstand heeft verleend of zal verlenen voorafgaand aan of tijdens het verhoor van een verdachte in een strafrechtelijk onderzoek, zal bijzondere aandacht moeten geven aan het verbod op tegenstrijdige belangen, zoals voorzien onder Hoofdstuk I.2, afdeling I.2.3 van de Codex Deontologie voor Advocaten.

Hij mag in het kader van de permanentiedienst Salduz geen opdracht aanvaarden voor bijstand van een andere verdachte die betrokken is in hetzelfde strafrechtelijk onderzoek, en moet deze opdracht weigeren of zich terugtrekken zodra hij dit vaststelt. Deze bepaling is van toepassing op de advocaat, zijn medewerkers en zijn stagiairs. Als advocaten het beroep in associatie of groepering uitoefenen, is deze bepaling van toepassing zowel op de groep in zijn geheel als op haar individuele leden en op de stagiairs en medewerkers van de advocaten.

Art. 124quinquies. Overgangsmaatregelen

124quinquies.1. Tot de hierna vermelde overgangsperiode van 2 jaar mogen de advocaten en advocaten-stagiairs die nog geen bijzondere opleiding verhoorbijstand, zoals voorzien onder artikel 1 van huidig reglement, hebben gevolgd de opname vragen op de permanentiedienst. Zij verbinden zich ertoe uiterlijk binnen de 2 jaar de bijzondere opleiding verhoorbijstand te volgen. Bij gebreke aan een tijdige bijzondere opleiding verhoorbijstand wordt de advocaat en advocaat-stagiair van rechtswege weggelaten van de permanentiedienst.

124quinquies.2. De advocaten en advocaten-stagiairs die voorafgaand aan huidig reglement reeds een bijzondere opleiding verhoorbijstand hebben gevolgd, hetzij door de Orde van Vlaamse Balies erkend, hetzij door de Orde van Advocaten erkend, zijn vrijgesteld van het volgen van een (nieuwe) bijzondere opleiding verhoorbijstand. De Ordes van advocaten zullen nagaan welke van hun leden reeds voldoende door hen georganiseerde opleiding(en) hebben gevolgd en om die reden zijn vrijgesteld.

124quinquies.3. De onder artikel 124quinquies.1 vermelde overgangsperiode van 2 jaar wordt, ingevolge de COVID-19-pandemie, verlengd tot en met 31 december 2021, waarbij de algemene vergadering de uitdrukkelijke bevoegdheid geeft aan de raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies om opnieuw te beslissen tot een verlenging van de overgangsmaatregelen voormeld, indien zij hiertoe noodzaak ziet.

Afdeling III.2.8 Eensluidend verklaren van kopieën van bij een voorziening in cassatie te voegen stukken

Art. 125. Wanneer een partij, toekomstige eiser in cassatie, tot staving van een voorziening in cassatie een middel wil invoeren gesteund op de schending van de bewijskracht van een stuk dat op regelmatige wijze werd neergelegd voor de rechter ten gronde, kan de advocaat van elke partij in zake voor de rechter ten gronde vragen dat hij een kopie van dat stuk eensluidend verklaart

aan, al naargelang van het geval, het origineel of de kopie neergelegd voor die rechter.

Indien de raadsman van de toekomstige eiser in cassatie noch in het bezit is van het origineel van het stuk, noch van een kopie daarvan, kan hij aan de advocaat van een partij in zake voor de rechter ten gronde die in het bezit is van het originele stuk of van een kopie daarvan, vragen dat hij er een kopie van maakt en die eensluidend verklaart aan het aan de rechter ten gronde voorgelegde stuk.

Art. 126. De in artikel 125 bedoelde eensluidendverklaring bestaat in het aanbrenge, onderaan de kopie van het stuk, van de volgende vermelding, gevolgd door de handtekening:

Kopie die eensluidend wordt verklaard aan het stuk nr. ... van het dossier dat de [eiser of verweerder] ten gronde voorlegde aan [rechtsmacht] in de zaak ingeschreven op de algemene rol onder het nummer ...

Mr. ... advocaat die (naam van de partij) vertegenwoordigde voor die rechtsmacht.

Mr. ... advocaat die (naam van de partij) vertegenwoordigde voor die rechtsmacht.

(Als de omstandigheden dat vereisen, bijvoorbeeld omdat er geen inventaris van de stukken is of omdat de partijen verschillende versies voorlegden van een akte, moet de bovenstaande formulering worden aangepast).

Art. 127. De betwistingen worden beslecht door de stafhouder van de advocaat die de stukken eensluidend moet verklaren.

[Afdeling III.2.9 Derdengelden]³¹

Onderafdeling III.2.9.1 Toepassingsgebied en definities

Art. 128. Deze afdeling regelt de verhandeling door de advocaat van derdengelden, de rapporteringsplicht en de controle op de verhandeling van derdengelden.

Deze afdeling is niet van toepassing op rekeningen die door een advocaat worden gebruikt in uitvoering van een gerechtelijk mandaat, onverminderd het recht van de stafhouder inzage in die rekeningen te vragen.

Art. 129. In deze afdeling wordt verstaan onder:

- derdengelden: gelden toevertrouwd door cliënten of derden aan een advocaat om die een bepaalde bestemming te geven.
- derdenrekening: een rekening, zoals bedoeld in art. 446*quater* Ger.W., geopend bij een erkende financiële instelling met een of meerdere advocaten als houder, waarop gelden die aan cliënten of derden toekomen, worden ontvangen of beheerd.
- rubriekrekening: een derdenrekening geopend in een specifiek dossier of voor een bepaalde cliënt, zoals bedoeld in art. 446*quater* § 2 Ger.W.
- een erkende financiële instelling: een financiële instelling waarmee de Orde van Vlaamse Balies of de of de Ordre des barreaux francophones et germanophone een overeenkomst heeft gesloten voor de verhandeling van derdengelden, die beantwoordt aan de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek en van deze afdeling.

Onderafdeling III.2.9.2 Derdenrekening

Art. 130. [Elke advocaat beschikt, hetzij zelf, hetzij via de associatie of groepering waartoe hij behoort, over minstens één derdenrekening. Het nummer van de derdenrekening wordt bij de contactgegevens van de advocaat op de publieke website van de Orde van Vlaamse Balies of de Ordre des barreaux francophones et germanophone vermeld.]

Art. 131. [De omschrijvingen en verplichtingen verbonden aan de derdenrekening zijn, evenals die vermeld in art. 446*quater*, § 3 Ger.W.:

³¹ Gewijzigd AV 3/07/2020 – BS 22/07/2020 – in werking 22/10/2020.

- de derdenrekening is een zichtrekening, behalve indien de gelden bestemd zijn om gedurende een welbepaalde termijn te worden bewaard. In dat geval mogen ze op een termijnrekening worden geplaatst;
- de derdenrekening mag nooit een debetsaldo vertonen;
- elke vorm van krediet op de derdenrekening is uitgesloten;
- de uitgifte van debet- of kredietkaarten op de derdenrekening is niet toegelaten;
- domiciliëringen op de derdenrekening zijn niet toegestaan;
- de uitgifte van cheques en cashafhalingen van de derdenrekening zijn verboden, behalve bij voorafgaande schriftelijke toestemming van de stafhouder na melding van de identiteit van de begunstigde. Toestemming wordt slechts gegeven in uitzonderlijke gevallen indien een overschrijving naar een rekening niet mogelijk blijkt;
- de advocaat kan, mits voorafgaande toelating van de stafhouder, bestendige opdrachten geven, maar uitsluitend ten gunste van cliënten of derden;
- de derdenrekening kan op geen enkele wijze tot zekerheid dienen;
- elke schuldvergelijking, fusie of bepaling van eenheid van rekening tussen de derdenrekening en andere bankrekeningen is uitgesloten;
- met uitzondering van de rubriekrekening, levert de derdenrekening geen rente of enige andere opbrengst op, onverminderd de mogelijkheid voor de Orde van Vlaamse Balies en/of de Ordre des barreaux francophones et germanophone om met de financiële instelling een vergoeding voor de Orde te bedingen.]

Art. 132. [Door het enkele feit van de opening van een derdenrekening geeft de advocaat een onherroepelijke volmacht aan de bevoegde stafhouder om, op eenvoudige vraag en op kosten van de betrokken advocaat, van de financiële instelling

volledige inzage en afschrift te bekomen van alle verrichtingen, zonder uitzondering, die zijn uitgevoerd op die rekening.

Indien de advocaat niet ingaat op het verzoek van de stafhouder hem een kopie van de rekeninguittreksels te bezorgen, kan de stafhouder die opvragen op kosten van de advocaat.

De advocaat verleent de financiële instelling eveneens onherroepelijk toelating om alle gegevens in verband met de transacties die op zijn derdenrekeningen plaatsvinden één keer per jaar over te maken aan de stafhouder van de Orde van Advocaten waarbij hij ingeschreven is of aan een door die laatste aangewezen controle-instantie in een door de stafhouder gewenste vorm met het oog op een automatische geïnformatiseerde controle.]

Art. 133. De derdenrekening wordt uitsluitend gebruikt voor de verhandeling van derdengelden.

De advocaat verhandelt derdengelden uitsluitend via een derdenrekening, en vermeldt die rekening uitdrukkelijk telkens als hij gelden opvraagt.

Indien de advocaat een betaling ontvangt van derdengelden, anders dan door de rechtstreekse overschrijving op zijn derdenrekening, transfereert hij die gelden zo spoedig mogelijk naar zijn derdenrekening.

De advocaat maakt gelden die hij ontvangt met het oog op doorbetaling aan een andere advocaat, uitsluitend over door ze over te schrijven op de derdenrekening die de andere advocaat hem meedeelt.

Art. 134. De advocaat maakt de derdengelden zo spoedig mogelijk over aan hun bestemming. Hij vermeldt daarbij gegevens die de identificatie van het dossier mogelijk maakt.

Hij kan de gelden die bestemd zijn voor zijn cliënt, via overschrijving op zijn zichtrekening geheel of gedeeltelijk behouden als voorschot, ereloon of terugbetaling van kosten, na zijn cliënt daarvan schriftelijk op de hoogte te hebben gebracht. Die gelden mogen dan niet op de derdenrekening blijven.

Als de advocaat om redenen onafhankelijk van zijn wil, derdengelden niet spoedig aan de bestemming kan of mag overmaken, schrijft hij die gelden over op een rubriekrekening, waarvan de netto-rente aan de bestemming toekomt.

Art. 135. De stafhouder oefent toezicht uit op het correct gebruik van de derdenrekening.

Hij kan alle bewarende maatregelen nemen, inclusief een tijdelijk verbod opleggen om derdengelden te verhandelen.

Als een derde wordt aangesteld over de persoon of het vermogen van de advocaat of als de advocaat zijn beroep niet kan uitoefenen, kan de stafhouder hem het beheer van zijn derdenrekeningen voor de duur ervan ontnemen.

Indien de advocaat weggelaten wordt om een andere reden dan overgang naar een andere balie of indien hij geschrapt wordt, moet hij bewijs leveren dat zijn derdenrekeningen afgesloten zijn, of een advocaat aanwijzen die het beheer ervan overneemt. Als hij dat niet doet, kan de stafhouder een advocaat aanwijzen die dat beheer overneemt.

Onderafdeling III.2.9.3 Rapportering

Art. 136. [De advocaat, of de associatie of groepering die de derdenrekeningen beheert, rapporteert jaarlijks, uiterlijk op 28 februari, minstens het volgende aan de stafhouder:

- een overzicht van alle derdenrekeningen, rubriekrekeningen inbegrepen;
- een overzicht van alle derdenrekeningen, rubriekrekeningen inbegrepen, die het voorbije jaar geopend en/of afgesloten zijn;
- het saldo van elke derdenrekening op 31 december;
- een opsplitsing van de voormelde saldi per dossier;
- de gedurende het jaar verrichte contante opnames of uitgeschreven cheques, met vermelding van datum, bedrag en dossier;
- de bedragen die gedurende meer dan twee maanden op de derdenrekening zijn gebleven, voor zover het, per dos-

sier of per cliënt, gaat om een bedrag van méér dan € 2.500,00.

Gelden die worden aangehouden ten titel van zekerheid in het kader van een concreet dossier op een rubriekrekening geopend op naam van twee of meer advocaten die geen deel uitmaken van dezelfde associatie of groepering, moeten niet worden vervat in de rapportering.

Indien de rapportering gebeurt door een associatie of groepering, zal de verantwoordelijke die door de associatie of groepering wordt aangeduid voor de rapportering, samen met de rapportering ook een lijst overmaken van de advocaten waarvoor die rapportering geldt. Een gebruikelijke niet-rapportering of verkeerde rapportering door de verantwoordelijke van de associatie of de groepering wordt toegerekend aan alle leden van de associatie of groepering die hem hebben aangesteld.

De rapportering door de associatie of groepering ontslaat de individuele advocaten niet van de verplichting om zelf een rapportering te doen voor de derdenrekeningen die zij individueel aanhouden buiten het kader van de associatie of groepering.]

Onderafdeling III.2.9.4 Controle

[Onderafdeling III.2.9.4.1 Controle – algemene bepalingen]

Art. 137. De stafhouder voert de controle uit op de derdenrekeningen van de advocaat of de associatie of groepering.

Indien de advocaat de bepalingen van de artikelen 131 en/of 136 van deze afdeling niet naleeft, voert de stafhouder sowieso controle uit.

Onverminderd het recht van elke balie te bepalen of de controle al dan niet bij lottrekking gebeurt, voert de stafhouder jaarlijks controle uit bij [een aantal van de leden van zijn balie dat representatief is in verhouding tot de omvang van de balie en minstens 2,5% van de derdenrekeningen].³²

³² Gewijzigd AV 3/07/2020 – BS 22/07/2020 – in werking 22/10/2020.

Art. 138. [Binnen de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone wordt een controlecel opgericht. De samenstelling, werking en bevoegdheden van die controlecel worden door de raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies en Ordre des barreaux francophones et germanophone vastgesteld.]

De beide Ordes kunnen ook een gezamenlijke controle-entiteit oprichten die belast wordt met een automatische geïnformatiseerde controle van alle verrichtingen op de derdenrekeningen op basis van de jaarlijkse door de erkende financiële instellingen toe te leveren gegevens. Die gezamenlijke controle-entiteit geeft eventuele indicaties van onregelmatigheden door aan de stafhouder of stafhouders die bevoegd zijn voor de advocaten die de betrokken rekening als derdenrekening aanwenden. De bevoegde stafhouders kunnen op basis van die informatie beslissen om een verdere controle uit te voeren.]

[Onderafdeling III.2.9.4.2 Controle – Controlecel (OVB)]

[**Art. 138bis.** Elke raad van de Orde draagt minstens één en hoogstens vijf advocaten voor als lid van die cel. De algemene vergadering neemt kennis van de voordrachten en bevestigt de samenstelling van de controlecel. De leden van de controlecel worden voor drie jaar benoemd. Hun mandaat is onbeperkt verlengbaar.]

De algemene vergadering kiest uit de leden van de controlecel een voorzitter en twee bijzitters die per dossier de werkende leden van de controlecel aanwijzen. Hun mandaat is eenmaal verlengbaar.

De controlecel stelt haar eigen reglement van werking op dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de algemene vergadering.]

Art. 139. Enkel de stafhouder is bevoegd een beroep te doen op de controlecel. Hij kan aan de cel de controle toevertrouwen

maar kan haar te allen tijde ontheffen van haar taak.

De stafhouder of de controlecel kan zich laten bijstaan door een externe adviseur.

De controlecel heeft louter een controlebevoegdheid, waarbij zij uitsluitend rapporteert aan de stafhouder.

De kosten van de controlecel vallen in principe ten laste van de balie waarvan de stafhouder de controle heeft gevraagd.

Indien de stafhouder of de controlecel onregelmatigheden vaststelt bij de gecontroleerde advocaat, kunnen de kosten op hem verhaald worden.

Art. 140. De stafhouder kan de bevoegdheid die hem wordt verleend op grond van deze afdeling, delegeren aan een lid of gewezen lid van de raad van de Orde.

Bij toepassing van artikel 458, § 2, en 3 Ger.W. heeft de voorzitter van de tuchtraad dezelfde bevoegdheden als die die deze afdeling aan de stafhouder toekent.

[Onderafdeling III.2.9.5 Leden van buitenlandse balies gevestigd in België en leden van Belgische balies gevestigd in het buitenland]

Art. 140bis. Leden van buitenlandse balies gevestigd in België die in hun land van herkomst beschikken over een derdenrekening, die onder de controle valt van de tuchtoverheid in het land van herkomst, kunnen, op verzoek, door de stafhouder worden vrijgesteld van de verplichting om ook in België een derdenrekening aan te houden. Zij verbinden zich ertoe om de rapportering in hun land van herkomst, zo die is voorzien, op eerste verzoek aan de stafhouder over te maken. De stafhouder kan verder alle inlichtingen aangaande die derdenrekening opvragen bij de tuchtoverheid van het land van herkomst. De betrokken advocaat verleent daartoe een onherroepelijke toelating.

Art. 140ter. Leden van Belgische balies gevestigd in het buitenland die in hun land van vestiging beschikken over een derden-

rekening, die onder de controle valt van de tuchtoverheid in het land van vestiging, kunnen, op verzoek, door de stafhouder worden vrijgesteld van de verplichting om ook in België een derdenrekening aan te houden. Zij verbinden zich ertoe om de rapportering in hun land van vestiging, zo die is voorzien, op eerste verzoek aan de stafhouder over te maken. De stafhouder kan verder alle inlichtingen aangaande die derdenrekening opvragen bij de tuchtoverheid van het land van vestiging. De betrokken advocaat verleent daartoe een onherroepelijke toelating.]

Afdeling III.2.10 Procedures voor bijzondere rechtscolleges

Art. 141. In alle administratieve, sociale en fiscale procedures en procedures voor administratieve en constitutionele rechtscolleges worden overtuigingsstukken en procedurestukken op eerste verzoek overgemaakt, hetzij materieel, hetzij elektronisch.

Indien er een werkelijk en aantoonbaar probleem is om bepaalde stukken over te maken, wordt de advocaat hiervan onmiddellijk ingelicht en wordt hem meegedeeld hoe hij daarvan op korte termijn dan wel kennis kan nemen.

Afdeling III.2.11 Statuut van de advocaat

Art. 142. De advocaat oefent zijn beroep als zelfstandige uit, met uitsluiting van iedere band van ondergeschiktheid.

HOOFDSTUK III.3 Relaties met de overheid van de Orde

Afdeling III.3.1 De briefwisseling met de stafhouder

Art. 143. De briefwisseling en de gesprekken tussen de advocaat en de stafhouder en tussen de advocaat en de voorzitter van de tuchtraad zijn vertrouwelijk. Behoudens andersluidende beslissing van de stafhouder

en/of de voorzitter van de tuchtraad mag er voor de rechtsmachten noch tegenover derden gewag of gebruik van worden gemaakt.

Afdeling III.3.2 De verplichting om bijdragen aan de Orde te betalen

Art. 144. Elke advocaat is een bijdrage aan de plaatselijke Orde verschuldigd. Die bijdrage wordt door elke raad van de Orde bepaald. De Orde bepaalt eveneens hoe die bijdrage betaald moet worden.

Art. 145. De advocaat-stagiair moet de baliebijdrage betalen aan de Orde van Advocaten waar hij ingeschreven is op de lijst van stagiairs.

Wanneer de advocaat-stagiair in de loop van het kalenderjaar overstapt naar een andere balie, blijft de baliebijdrage die hij voor dat kalenderjaar verschuldigd is integraal verworven voor de Orde van Advocaten die hij verlaat, en betaalt hij datzelfde kalenderjaar geen bijdrage aan de Orde van Advocaten waar hij wordt ingeschreven.

Art. 146. De advocaat moet de baliebijdrage betalen aan de Orde van Advocaten waar hij ingeschreven is op het tableau.

Wanneer de advocaat, ingeschreven op het tableau, in de loop van het kalenderjaar overstapt naar een andere balie, blijft de baliebijdrage die hij voor dat kalenderjaar verschuldigd is integraal verworven voor de Orde van Advocaten die hij verlaat, en betaalt hij datzelfde kalenderjaar geen bijdrage aan de Orde van Advocaten waar hij wordt ingeschreven.

Wanneer een advocaat die ingeschreven is op het tableau van meerdere Ordes van Advocaten, in de loop van het kalenderjaar overstapt van een balie waar hij de helft van de jaarlijkse bijdrage betaalt (ingevolge artikel V.3.1.8, Afdeling V.3.1 Het houden van meerdere kantoren of vestigingen), naar een andere balie, dan geldt bovenstaande regeling evenzeer.

Art. 147. De advocaat of de advocaat-stagiair die van de ene balie naar de andere

balie overstapt, voegt bij zijn verzoek tot inschrijving aan de balie waar hij toekomt, een bewijs dat hij alle baliebijdragen verevend heeft die hij verschuldigd was aan de balie die hij verlaat.

Art. 148. (Opgeheven).

Art. 149. De ereadvocaat die zijn titel verliest of ontslag neemt, heeft geen recht op gehele of gedeeltelijke terugbetaling van de bijdrage.

Art. 150. De advocaat die geschorst is, heeft geen recht op vermindering van het bedrag van de baliebijdrage.

Art. 151. De stafhouder kan een advocaat naar omstandigheden geheel of gedeeltelijk van zijn baliebijdrage vrijstellen.

Hij kan tevens toestaan het bedrag van de baliebijdrage in schijven te betalen.

HOOFDSTUK III.4 Relaties met hoven, rechtbanken, scheidsgerechten, algemene vergaderingen e.d.

Afdeling III.4.1 Procedure tegen magistraten, notarissen en gerechtsdeurwaarders

Art. 152. § 1. Een advocaat die in zijn hoedanigheid van advocaat een rechtsvordering wil inleiden, een strafklacht wil indienen of gerechtelijke bewarende maatregelen wil nemen tegen een magistraat, een notaris of een gerechtsdeurwaarder meldt dat op voorhand aan zijn stafhouder, behoudens hoogdringendheid. De advocaat voegt daarbij het ontwerp van de inleidende akte of de klacht.

De advocaat mag de bovenstaande procedures niet inleiden voor het verstrijken van één maand na de melding aan de stafhouder.

§ 2. Bij een gemotiveerde hoogdringendheid gebeurt die melding gelijktijdig met het inleiden van de bovenstaande procedure.

§ 3. Zodra de advocaat de belangen wenst te behartigen van een partij die zonder advocaat reeds een klacht heeft ingediend of een rechtsvordering heeft ingeleid

tegen een magistraat, notaris of gerechtsdeurwaarder, meldt hij dat onmiddellijk aan zijn stafhouder.

Afdeling III.4.2 Bijwonen van bijeenkomsten van een raad van bestuur en een algemene vergadering

Art. 153. De advocaat mag zijn cliënt bijstaan of vertegenwoordigen op de algemene vergaderingen van een vennootschap of vereniging. Hij mag een cliënt bijstaan op een vergadering van de raad van bestuur. Hij licht de voorzitter van de raad van bestuur, respectievelijk de voorzitter van de algemene vergadering indien mogelijk op voorhand in over zijn aanwezigheid en eventueel ook de bestuurders, de aandeelhouders, de obligatiehouders of de vennoten met wie de cliënt in betwisting zou zijn, zodat ook hun advocaat of de advocaat van de vennootschap of vereniging de bijeenkomst of de algemene vergadering kan bijwonen.

HOOFDSTUK III.5 Relaties ten aanzien van derden

[Afdeling III.5.1 Contacten van de advocaat met getuigen]³³

Art. 154. [...]

Art. 155. [...]

[Afdeling III.5.2 Media]³⁴

Art. 156. Algemeen

156.1. Met inachtneming van [Afdeling III.1.7] mag de advocaat in alle omstandigheden, ook in openbare vergaderingen en in de media, publiek gebruikmaken van zijn titel en van zijn recht op [vrijheid van meningsuiting].

³³ Opgeheven AV 28/03/2018 – BS 30/04/2018 – in werking 30/07/2018.

³⁴ Gewijzigd AV 3/07/2020 – BS 22/07/2020 – in werking 22/10/2020.

156.2. Hij eerbiedigt daarbij [het beroepsgeheim,] de principes van waarheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan zijn beroep ten grondslag liggen.

156.3. Hij is zich bewust van zijn bijzondere hoedanigheid van advocaat, waardoor hij een centrale positie inneemt in de rechtsbedeling.

156.4. [De advocaat mag niet de indruk wekken een partij of getuige te zijn, of te spreken of te schrijven voor derden, in het bijzonder de Orde van Advocaten of een van haar instanties, tenzij hij door hen daartoe gemachtigd is.]

156.5. Hij ziet erop toe dat zijn optreden geen afbreuk doet aan de regels van de confraterniteit en de loyaliteit.

156.6. De advocaat verschaft steeds correcte informatie en licht die op een serene wijze toe.

156.7. De advocaat neemt het vermoeden van onschuld, de rechten van verdediging, het recht op bescherming van het privéleven, de waardigheid en de regels van het beroep in acht.

156.8. [De advocaat keurt vooraf zijn informatie die door een derde wordt gepubliceerd goed, tenzij dat gezien de omstandigheden van de communicatie niet mogelijk is.]

156.9. Hij staat buiten het gerechtsgedebouw geen interviews toe in toga.

156.10. De advocaat is verantwoordelijk voor zijn mededelingen in de media.

Hij houdt er rekening mee dat hij in die context niet beschikt over de immuniteit van het pleidooi.

156.11. [De verplichtingen die aan de advocaat worden opgelegd, gelden ook voor zijn kantoorgenoten.]

156.12. [Het einde van de dienstverlening voor de cliënt doet geen afbreuk aan de bepalingen van deze afdeling.]

Art. 157. Optreden als commentator

Met toepassing van de regels beschreven onder artikel 156 kan de advocaat over zaken waarin hijzelf niet betrokken was of is en over maatschappelijke evenementen en vraagstukken in het openbaar en aan de

media inlichtingen, toelichtingen en uiteenzettingen verschaffen.

Art. 158. Optreden als raadsman

[Onverminderd de toepassing van de regels beschreven onder artikel 156 kan de advocaat over zaken waarin hijzelf betrokken is als raadsman, in het openbaar en aan de media inlichtingen, toelichtingen en uiteenzettingen geven, met naleving van volgende bijzondere regels:]

158.1. [De advocaat voert het proces niet in de media.]

158.2. De advocaat verzekert zich op voorhand van de toestemming van zijn cliënt om publieke mededelingen te doen.

158.3. [Hij heeft steeds de belangen van de cliënt voor ogen.]

158.4. [...]

158.5. [...]

158.6. [...]

Art. 159. Optreden na opvolging

Nadat de advocaat is opgevolgd, onthoudt hij zich van elke commentaar in de media.

Afdeling III.5.3 Registratie van gesprekken of contacten

Art. 160. Een advocaat mag rechtstreeks noch onrechtstreeks gesprekken, vergaderingen of zittingen (laten) registreren op geluids- of beeld dragers, zonder voorafgaande kennisgeving.

[HOOFDSTUK III.6 Insolventie]³⁵

Toelichting:

De reglementering van het beroep van advocaat moet gerechtvaardigd zijn uit hoofde van doelstellingen van algemeen belang. De bepalingen moeten met name objectief gerechtvaardigd zijn op grond van de openbare orde, openbare veiligheid of volksgezondheid, dan wel op grond van

³⁵ Gewijzigd AV 10/02/2021 – BS 17/02/2021 – in werking 17/02/2021.

dwingende redenen van algemeen belang zoals de bescherming van consumenten, afnemers van diensten of het waarborgen van een goede rechtsbedeling.

Artikel 473 Ger. W. laat de stafhouder toe bewarende maatregelen te nemen. Die maatregelen neemt de stafhouder wanneer de voorzichtigheid dat eist om nadeel aan derden en aan de eer van de Orde te voorkomen. In zijn arrest van 28 juni 2013 (AR D.12.0020.N) heeft het Hof van Cassatie geoordeeld dat uit de wetsgeschiedenis van die bepaling blijkt dat die maatregel los van de opening van een tuchtonderzoek kan worden genomen en zonder dat een voorafgaande veroordeling vereist is. Wanneer een advocaat geconfronteerd wordt met moeilijkheden zoals vermeld in artikel 160*bis*, verhoogt dat het risico op inbreuken op de deontologie in het algemeen en op problemen bij de behoorlijke uitoefening van het beroep, die cliënten en derden kunnen benadelen, in het bijzonder. Om die problemen zoveel mogelijk te voorkomen, kunnen bewarende maatregelen van de stafhouder noodzakelijk zijn. Dit injunctierecht van de stafhouder blijft echter dode letter wanneer de stafhouder niet op de hoogte is van feiten die aanleiding zouden kunnen geven tot het nemen van bewarende maatregelen. Naast de bescherming van cliënten en derden kan de Orde van Advocaten de advocaat die (financiële) problemen heeft ook ondersteunen om de continuïteit van zijn onderneming te waarborgen. Dat kan ook hier slechts wanneer de Orde die problemen kent. Om die redenen wordt in artikel 160*bis* een meldplicht ingevoerd.

Het Hof van Cassatie heeft bij arrest van 18 september 2020 geoordeeld dat het faillissement van een vrij beroep enkel kan leiden tot de stopzetting van de op datum van de faillietverklaring uitgeoefende activiteit, maar niet tot verlies van rechtswege van het recht op toegang tot de bewuste beroepsactiviteit. Deontologisch regels mogen niet leiden tot het verhinderen of bemoeilijken van een nieuwe, zelfs identieke activiteit.

In geval van faillissement moet de advocaat zijn stafhouder informeren over zijn professionele intenties, zijnde de hervatting van zijn activiteiten als advocaat, dan wel zijn verzoek tot weglating van het tableau of de lijsten bedoeld in artikel 432 Ger. W. Indien de advocaat nalaat zijn intentie mee te delen, kan een situatie ontstaan waarbij een gefailleerde advocaat de facto niet langer het beroep van advocaat uitoefent, maar wel nog als advocaat op het tableau of op de lijsten bedoeld in artikel 432 Ger. W. is ingeschreven. Gezien de publiciteit verbonden aan die inschrijving, is het van openbaar belang dat dergelijke situaties niet voorkomen. Daarom geeft het reglement de raad van de Orde de mogelijkheid om de advocaat in dat geval weg te laten van het tableau of de lijsten bedoeld in artikel 432 Ger. W. Om de rechten van de betrokken advocaat te vrijwaren moet dat gebeuren met de procedure zoals in tucht, zoals bedoeld in de artikelen 196 tot 206 van de Codex Deontologie van de Orde van Vlaamse Balies. Aan artikel 196 van de Codex, dat de gevallen opsomt waarin de raad van de Orde de procedure zoals in tucht moet volgen, wordt daarom paragraaf 2 uitgebreid. Uit het arrest van 18 september 2020 van het Hof van Cassatie blijkt dat de Orde van Vlaamse Balies andere gronden van weglating van het tableau, van de lijst van stagiairs of de lijst van EU-advocaten, kan invoeren dan degene die zijn bepaald in het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 160*bis*. Zodra de advocaat, de eenpersoonsvennootschap van de advocaat, de associatie of de groepering waarvan de advocaat deel uitmaakt, een oproeping ontvangt om te verschijnen voor de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden, kennis krijgt van een verzoek tot aanstelling van een bewindvoerder, gerechtsmandataris of ondernemingsbemiddelaar, een verzoekschrift tot gerechtelijke reorganisatie wil indienen of het voorwerp uitmaakt van een bewarende of uitvoerende maatregel, brengt de advocaat de stafhouder daar-

van op de hoogte. Hij doet dat ook bij een toepassing in het kader van de bepalingen van Boek XX van het Wetboek van Economisch Recht of als hij geconfronteerd wordt met financiële problemen die de continuïteit van zijn onderneming in het gedrang kunnen brengen.

Art. 160ter. Zodra de advocaat, de een-persoonsvennootschap van de advocaat, de associatie of de groepering waarvan de advocaat deel uitmaakt failliet verklaard is, meldt de advocaat aan de stafhouder of hij zijn activiteit als advocaat wil hervatten dan wel de weglating vraagt.

De gefailleerde advocaat die binnen twee maanden niet ter kennis brengt dat hij de activiteit als advocaat wil hervatten, maar evenmin de weglating vraagt, kan worden opgeroepen voor de raad van de Orde om die te laten beslissen over de eventuele weglating van het tableau of van de lijsten bedoeld in artikel 432 Ger. W. Die beslissing moet met redenen worden omkleed.

Art. 160quater. De stafhouder van iedere balie stelt jaarlijks een lijst op van insolventiefunctionarissen in de zin van artikel XX.20 § 1 laatste lid van het Wetboek van Economisch Recht, met opgave van minstens de volgende informatie:

- 1) naam en professionele contactgegevens van de kandidaat;

- 2) de insolventieprocedures waarvoor de kandidatuur geldt;
- 3) de rechtsgebieden waarvoor de kandidatuur geldt.

De stafhouder maakt die lijst jaarlijks tegen uiterlijk 30 november over aan de Orde van Vlaamse Balies, zodat de Orde van Vlaamse Balies tijdig en uiterlijk tegen 31 december kan voldoen aan haar wettelijke verplichting tot neerlegging van de lijst in het Centraal Register Solvabiliteit.

Art. 160quinquies. Onverminderd de toepassing van art. 109, moet ook de advocaat die aangesteld wordt als mede-insolventiefunctionaris, de stafhouder op de hoogte brengen van zijn aanstelling en van het bestaan van de procedure in het kader van de bepalingen van Boek XX van het Wetboek van Economisch Recht lastens de advocaat, het samenwerkingsverband of de vennootschap waarbinnen die zijn beroep van advocaat uitoefent.

Art. 160sexies. Dit hoofdstuk treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Art. 160septies.
[...]

Art. 160octies.
[...]

DEEL IV

ADVOCAAT TREEDT OP IN EEN ANDERE HOEDANIGHEID

[HOOFDSTUK IV.1 Gerechtelijke mandataris]³⁶

Art. 161. De advocaat mag geen gerechtelijk mandaat aanvaarden, wanneer hij bij de uitoefening van dat mandaat zal worden geconfronteerd met strijdige belangen of schending van het beroepsgeheim.

Art. 161bis. [...].³⁷

[**Art. 161ter.** Zodra de advocaat wordt opgenomen op een lijst van gerechtelijke mandatarissen, meldt hij dat aan de stafhouder. Betreft het een mandaat waarvoor geen lijst van mandatarissen bestaat, dan doet hij die melding bij de eerste opname van dergelijk mandaat en per soort mandaat.]³⁸

Art. 162. De advocaat belast met een gerechtelijk mandaat blijft onderworpen aan de deontologie van de advocaat, tenzij de deontologische regel onverenigbaar is met dat mandaat.

[HOOFDSTUK IV.2 Syndicus]³⁹

Art. 163. Advocaten kunnen als syndicus optreden voor de vereniging van mede-eigenaars in het kader van artikel 577, 2-577, 14 BW, overeenkomstig de regels van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan hun beroep ten grondslag liggen.

Art. 164. De advocaat die als syndicus wil optreden, meldt dat aan zijn stafhouder

en legt een passende, bijzondere aansprakelijkheidsverzekering voor. De advocaat blijft voor zijn professionele handelingen als syndicus onderworpen aan het tuchtgezag van zijn stafhouder en Orde.

Art. 165. De advocaat moet in zijn verhouding tot de algemene vergadering van mede-eigenaars, de raad van beheer en derden en bij de opdrachten die hij als syndicus uitvoert, steeds vasthouden aan de onafhankelijkheid die kenmerkend is voor zijn beroep. Hij moet die onafhankelijkheid verzoenen met de wettelijke bevoegdheden die aan de bestuurs- en controleorganen van de vereniging van mede-eigenaars verleend zijn. Hij ziet af van zijn mandaat als syndicus indien die onafhankelijkheid onvoldoende gewaarborgd is.

Art. 166. De syndicus mag voor de uitoefening van zijn taken een beperking van zijn aansprakelijkheid bedingen tot het bedrag van de bijzondere verzekering die hij voor zijn mandaten afsluit.

Art. 167. De syndicus kan in principe optreden voor de rechtbanken als vertegenwoordiger van de vereniging overeenkomstig artikel 577, 8, § 4. BW. Hij doet dat dan niet als advocaat, maar als een gemandateerde van gemeen recht en moet eventueel zijn mandaat bewijzen, ook t.a.v. zijn confraters.

Hij treedt niet op in toga en vermijdt elk gevaar voor verwarring tussen zijn bijzonder mandaat en het mandaat ad litem.

Bij voorkeur laat hij zich vertegenwoordigen in rechte door een confrater.

Hij treedt in elk geval niet op voor de gemeenschap en pleit niet wanneer hij persoonlijk in de zaak is betrokken of kan zijn. Dat is met name het geval:

- wanneer zijn persoonlijke aansprakelijkheid als syndicus ter sprake komt;

³⁶ Titel gewijzigd AV 19/12/2018 – BS 15/01/2019 – in werking 15/04/2019.

³⁷ Opgeheven AV 19/12/2018 – BS 15/01/2019 – in werking 15/04/2019.

³⁸ Gewijzigd AV 28/06/2017 – BS 31/07/2017 – in werking 1/11/2017

³⁹ Gewijzigd AV 19/12/2018 – BS 15/01/2019 – in werking 15/04/2019.

- wanneer hij aanwezig was bij de onderhandelingen, besprekingen, akkoorden in verband met de gemeenschap of die zelf heeft opgesteld, wanneer hij verslagen van vergaderingen of beslissingen heeft genotuleerd, of deelgenomen heeft aan het beraad over stemmingen of beslissingen en indien de rol die hij daar gespeeld heeft het voorwerp uitmaakt van een betwisting of in opspraak wordt gebracht tijdens het proces;
- wanneer hij als getuige kan worden opgeroepen of de mede-eigenaars geadviseerd heeft in de betwiste materie.

In voorkomend geval zal de advocaat terugtreden en de procedure verder laten behandelen door een confrater.

Art. 168. De syndicus kan niet optreden voor een partij die tegenpartij is of wordt van de gemeenschap van eigenaars waarvan hij syndicus is.

Als zijn mandaat van syndicus beëindigd is, kan hij ook niet optreden voor of tegen de gemeenschap of één of meerdere van haar leden als hij geconfronteerd kan worden met strijdige belangen in verband met zijn vroegere mandaat, of met een mogelijke verdenking van inbreuk op zijn beroepsgeheim.

Die verbodsbepalingen gelden ook voor de advocaten die met de syndicus op enige wijze een vaste en veruiterlijkte vorm van samenwerkingsverband hebben, of die van de syndicus enige bezoldiging ontvangen. Indien de cliënten ingelicht werden over de aard en de draagwijdte van de samenwerking of binding tussen de advocaten, en toch willen dat hun belangen door hen worden verdedigd, kan dat wel.

Art. 169. De syndicus doet elke verhandeling van gelden voor de gemeenschappen van eigenaars, die hij als syndicus vertegenwoordigt, via speciaal daarvoor geopende rekeningen. Die zijn afgescheiden van zijn persoonlijke rekeningen en

van de rekeningen van zijn kantoor, inbegrepen de derdenrekeningen. Die bijzondere derdenrekeningen voor de mandaten als syndicus vallen onder de bevoegdheid en de controle van de Orde, overeenkomstig afdeling III.2.8 (Derdengelden).

[HOOFDSTUK IV.3 Functionaris voor gegevensbescherming]⁴⁰

Art. 169bis. De advocaat die de functie van functionaris voor gegevensbescherming uitoefent in de betekenis van de verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 over de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en over het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), blijft onderworpen aan de deontologie en het tuchtrecht van de advocaat.

Art. 169ter. De advocaat die de functie van functionaris voor gegevensbescherming wenst uit te oefenen, brengt vooraf zijn stafhouder op de hoogte.

Art. 169quater. Wanneer de onafhankelijkheid van de functionaris voor gegevensbescherming in het gedrang komt, moet hij een einde maken aan zijn opdracht na eerst de verantwoordelijke voor de gegevensverwerking op de hoogte te hebben gebracht en de noodzakelijke formaliteiten bij die verantwoordelijke te hebben vervuld.

Art. 169quinquies. De functionaris voor gegevensbescherming mag een persoon voor wie of waarin hij de functie van functionaris voor gegevensbescherming uitoefent, voor de rechtbanken of scheids-gerechten vertegenwoordigen. Dat mag hij niet wanneer hij persoonlijk of uit hoofde van zijn opdracht als functionaris voor gegevensbescherming in het geschil betrokken is of kan zijn, en/of de onafhan-

⁴⁰ Ingevoegd AV 19/12/2018 – BS 15/01/2019 – in werking 15/04/2019.

kelijkheid als functionaris voor gegevensbescherming in gevaar dreigt te komen.

Deze bepaling is van toepassing op de advocaat, zijn medewerkers en zijn stagiairs. Als de advocaat-functionaris voor gegevensbescherming het beroep in associatie of groepering uitoefent, is de bepaling van toepassing zowel op de groep in zijn geheel als op haar individuele leden

en op de stagiairs en medewerkers van de advocaten.

Art. 169sexies. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn niet toepasselijk wanneer de advocaat de functie van functionaris voor gegevensbescherming uitoefent voor zijn eigen kantoor, organisatie of vereniging, met uitzondering van de artikelen 169bis en 169ter.

DEEL V

ORGANISATIE VAN HET KANTOOR

[HOOFDSTUK V.1 Samenwerkingsverbanden tussen advocaten en eenpersoonsvennootschappen van advocaten]⁴¹

Afdeling V.1.1 Samenwerkingsverbanden tussen advocaten

Art. 170. Definities

170.1. Een samenwerkingsverband is een duurzame samenwerking tussen advocaten die de uitoefening van het beroep van advocaat of de ondersteuning van die uitoefening beoogt en die een gemeenschappelijke onderneming tussen haar leden vergt.

170.2. Een associatie is een samenwerkingsverband waarin de leden de uitoefening van het beroep van advocaat volledig of gedeeltelijk hebben ingebracht en contractueel hebben vastgelegd hoe tussen hen de baten of verliezen van het samenwerkingsverband worden verdeeld.

Bij een volledige inbreng in een associatie bepalen de leden van het samenwerkingsverband contractueel dat zij de uitoefening van het beroep van advocaat uitsluitend in het samenwerkingsverband uitoefenen.

Bij een gedeeltelijke inbreng in een associatie bepalen de leden van het samenwerkingsverband contractueel welk gedeelte van de uitoefening van het beroep van advocaat zij in het samenwerkingsverband uitoefenen.

170.3. Een groepering is een samenwerkingsverband waarvan de leden enkel contractueel hebben vastgelegd hoe zij gemeenschappelijke diensten ter ondersteuning van de beroepsuitoefening van haar leden organiseren en hoe ze de kosten daarvan delen.

170.4. Een netwerk is een samenwerkingsverband waarvan de leden onafhankelijk van elkaar het beroep van advocaat uitoefenen, maar de andere leden van het netwerk bij hun cliënteel aanbevelen.

170.5. Vlaamse advocaten zijn voor de toepassing van dat hoofdstuk advocaten zoals bedoeld in artikel 498 van het Gerechtelijk Wetboek.

170.6. Het Vlaams rechtsgebied is voor de toepassing van dat hoofdstuk het deel van het Belgische grondgebied dat wordt gevormd door de gerechtelijke arrondissementen waarover de balies die deel uitmaken van de Orde van Vlaamse Balies zich uitstrekken.

170.7. Documenten zijn voor de toepassing van dat hoofdstuk alle mogelijke stukken waarmee een samenwerkingsverband naar buiten treedt, ongeacht de draager van de stukken en de middelen waarmee de stukken worden verspreid.

Art. 171. Algemene regels

171.1. Een samenwerkingsverband dat kenmerken van meer dan één van de navolgende soorten samenwerkingsverbanden vertoont, is onderworpen aan de meest restrictieve bepalingen die volgens die afdeling toepasselijk zijn, ongeacht de kwalificatie van dat samenwerkingsverband door zijn leden of de wijze waarop het samenwerkingsverband of zijn leden naar buiten treedt.

171.2. [...]

171.3. Vlaamse advocaten kunnen een samenwerkingsverband aangaan door overeenkomsten naar Belgisch of buitenlands recht te sluiten, dan wel door een rechtspersoon naar Belgisch of buitenlands recht op te richten of er tot toe te treden.

171.4. Vlaamse advocaten kunnen een samenwerkingsverband aangaan met andere Vlaamse advocaten, met advocaten bij het Hof van Cassatie, met één of meer

⁴¹ Gewijzigd AV 25/04/2019 – BS 13/06/2019 – in werking 13/09/2019.

binnen- of buitenlandse advocaten of met hun respectieve samenwerkingsverbanden. Ze kunnen ook tot een dergelijk reeds bestaand samenwerkingsverband toetreden, zonder dat die bepaling afbreuk doet aan andere bepalingen van de Codex.

171.5. Voor zover andere beroepsregels dit niet in de weg staan, kan een Vlaamse advocaat of zijn eenpersoonsvennootschap toetreden tot samenwerkingsverbanden die buiten het Vlaams rechtsgebied werden opgericht en waarvan de aandelen mede door niet-advocaten worden aangehouden. Dat samenwerkingsverband en haar leden moeten steeds artikel 171.6 naleven.

171.6. Wanneer Vlaamse advocaten met andere advocaten aan een samenwerkingsverband deelnemen, letten de Vlaamse advocaten erop dat dat samenwerkingsverband en de andere leden ervan in het Vlaams rechtsgebied enkel met het beroep van advocaat verenigbare activiteiten uitoefenen en leven zij binnen het Vlaams rechtsgebied de beroepsregels na waaraan Vlaamse advocaten zijn onderworpen.

171.7. Al de aandelen van een samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid moeten steeds op naam van de vennoten in het aandelenregister worden ingeschreven.

171.8. Een samenwerkingsverband kan met een ander samenwerkingsverband verbonden zijn zoals wettelijk omschreven. In dat geval strekken de belangenconflicten binnen een samenwerkingsverband of in hoofde van de leden van dat samenwerkingsverband zich uit tot de andere verbonden samenwerkingsverbanden of de leden ervan.

171.9. Beslissingen en maatregelen die volgens die afdeling door onderscheiden raden van de Orde, stafhouders, buitenlandse balie overheden worden genomen, zijn slechts definitief indien zij door elk van die balieorganen of balieoverheden werden genomen.

Als die balieorganen of balieoverheden zoals in het vorige lid bedoeld onderscheiden voorwaarden hebben opgelegd,

worden alle voorwaarden cumulatief toegepast.

Als die balieorganen of balieoverheden zoals in het eerste lid bedoeld onderling strijdige voorwaarden hebben opgelegd, wordt de meest restrictieve voorwaarde toegepast.

171.10. De oprichting, de wijziging, de ontbinding of beëindiging van een samenwerkingsverband gebeurt schriftelijk, evenals de toetreding tot of uittreding van een samenwerkingsverband.

171.11. De overeenkomst, het reglement van inwendige orde, de oprichtingsakte of de statuten van een samenwerkingsverband bepalen dat zij ondergeschikt zijn aan de regels van die afdeling en de deontologische regels van het beroep en daarmee overeenstemmend moeten worden geïnterpreteerd.

[171.12. Binnen een associatie of groepering behartigen de leden, de medewerkers en de stagiairs geen belangen die strijden met de belangen die door andere leden van dezelfde associatie of groepering, medewerkers en stagiairs worden behartigd.

171.13. Indien wettelijke en deontologische regels of regels van onverenigbaarheid er binnen een associatie of groepering toe leiden dat in een welbepaalde aangelegenheid een lid van die associatie of groepering, een medewerker of een stagiair niet kan optreden, kan een ander lid van die associatie of groepering, een medewerker of een stagiair in diezelfde aangelegenheid evenmin optreden.]⁴²

171.14. Advocaten mogen niet de indruk wekken dat ze tot een associatie of groepering behoren zonder dat daar schriftelijke contractuele afspraken voor zijn.

Advocaten die de indruk wekken dat ze tot een associatie of groepering behoren zonder dat daar schriftelijke contractuele afspraken voor zijn, worden voor de toepassing van de deontologie naar gelang

⁴² Gewijzigd AV 19/02/2020 – BS 6/03/2020 – in werking 6/06/2020.

het geval als leden van een associatie of een groepering beschouwd.

171.15. Indien een samenwerkingsverband in zijn naam of logo de naam van een lid van dat samenwerkingsverband voert, zullen het samenwerkingsverband en zijn leden er onverwijld voor zorgen dat de naam van dat lid uit de naam en het logo van dat samenwerkingsverband wordt geschrapt en dat de documenten van het samenwerkingsverband in die zin worden aangepast indien:

- a. de betrokken advocaat uittreedt om buiten dat samenwerkingsverband het beroep uit te oefenen;
- b. de betrokken advocaat bij definitieve tuchtbeslissing werd geschrapt of wegens faillissement werd weggelaten;
- c. de betrokken advocaat van het samenwerkingsverband wordt uitgesloten;
- d. de betrokken advocaat het beroep niet meer uitoefent en het samenwerkingsverband geen akkoord met hem of met zijn rechtsopvolgers sloot over het verdere gebruik van zijn naam;
- e. de betrokken advocaat wordt weggelaten om een beroep uit te oefenen dat onverenigbaar is met dat van advocaat zoals bedoeld in artikel 437 van het Gerechtelijk Wetboek.

171.16. De documenten uitgaande van het samenwerkingsverband vermelden getrouw de aard en vorm en tonen aan dat ze uitgaan van advocaten. Ze maken het mogelijk de leden ervan te identificeren.

171.17. [...]

171.18. Ongeacht of in een statutaire geschillenregeling is voorzien, respecteren de leden van het samenwerkingsverband bij de beslechting van hun onderlinge geschillen het beroepsgeheim.

Met het oog op de bescherming van het beroepsgeheim kunnen enkel advocaten vereffenaars van een samenwerkingsverband zijn.

Onverminderd de toepassing van wettelijke bepalingen wordt het samenwerkingsverband niet van rechtswege ontbonden door het overlijden of uittreden om welke reden ook van één van zijn leden.

De ontbinding of uittreding van samenwerkingsverbanden die op hun

beurt een verder samenwerkingsverband hebben gesloten leidt niet tot ontbinding van dat laatste samenwerkingsverband.

Bij ontbinding van het samenwerkingsverband of bij uittreding van een lid worden de dossiers verdeeld volgens de ter zake gemaakte afspraken, waarbij geen afbreuk mag worden gedaan aan de vrije keuze van de cliënt.

Art. 171.19. Een samenwerkingsverband mag een benaming aannemen.

Art. 172. Bijzondere regels voor de associatie

172.1. Overeenkomsten of schriftelijke afspraken over de oprichting van een nieuwe of de wijziging van een bestaande associatie dienen vooraf te worden meegedeeld aan de stafhouder, die wijzigingen kan opleggen.

172.2. De advocaat die toetreedt tot een bestaande associatie en waarvan de statuten door zijn toetreding niet wijzigen en waarvan de statuten door zijn toetreding niet wijzigen, meldt enkel zijn toetreding aan de stafhouder(s).

172.3. De advocaat die toetreedt tot een bestaande associatie die niet eerder aan zijn stafhouder(s) werd meegedeeld, deelt zowel de toetredingsovereenkomst als de reeds bestaande overeenkomsten vooraf aan de stafhouder(s) mee.

172.4. De advocaat kan lid zijn van meer dan één associatie, op voorwaarde dat hij dat vooraf aan de stafhouder meedeelt en de kernwaarden van het beroep van advocaat naleeft.

Voor de toepassing van de regels inzake belangenconflicten en onverenigbaarheden zullen de associaties die gemeenschappelijke leden hebben, als één geheel worden aangemerkt. Zij zullen de controle op belangenconflicten en onverenigbaarheden op elkaar afstemmen.

Het is een advocaat toegelaten lid te zijn van meer dan één associatie of groepering, indien beide betrokken samenwerkingsverbanden daarmee uitdrukkelijk instemmen volgens de daarvoor voorziene beslissingsprocedure.

Indien de associatieovereenkomst of de statuten ter zake niets anders bepalen,

is het de leden van de associatie verboden om lid te worden van een ander samenwerkingsverband behoudens unanieme instemming van alle andere leden.

172.5. Advocaten die een associatie oprichten stellen statuten op waarin de verplichting wordt opgelegd om de huidige Codex, de reglementen van de betreffende Ordes, evenals de bedingen te respecteren die het volgende bepalen:

- a. in de bestuursorganen van een associatie kunnen, behoudens toegelaten uitzondering en met eerbied voor het beroepsgeheim van de advocaat, enkel advocaten zetelen die werkzaam zijn binnen die associatie of binnen verbonden advocatenvennootschappen zoals wettelijk omschreven;
- b. het verlies van de hoedanigheid van advocaat brengt van rechtswege de verplichting met zich mee om als bestuurder terug te treden en om zijn aandelen of rechten over te dragen, hetzij aan de andere vennoten, hetzij aan de vennootschap, hetzij aan een andere advocaat, binnen de voorwaarden door de statuten bepaald;
- c. het overlijden, het definitief verbod tot beroepsuitoefening, de weglating, de schorsing, de wettelijke onbekwaamheid, het faillissement, de uitsluiting of de uittreding van een vennoot hebben niet de ontbinding van de vennootschap tot gevolg, behalve wanneer de wet of de statuten dat voorschrijven;
- d. de statuten bepalen de rechten en verplichtingen van de gewezen vennoot of van zijn rechtverkrijgenden bij verlies, om welke reden ook, van de hoedanigheid van vennoot;
- e. de vennoten verbinden zich ertoe om de regels die van kracht zijn inzake belangenconflicten en onverenigbaarheden te respecteren;
- f. de geschillenregeling binnen die associatie.

172.6. De advocaat die in of voor een associatie werkzaam is, kan niet in rechte optreden als advocaat van de leden van de

associatie, haar medewerkers en stagiairs, noch van de associatie.

Art. 173. Bijzondere regels met betrekking tot de groeperingen

173.1. Overeenkomsten of schriftelijke afspraken over de oprichting van een nieuwe groepering die onder een gemeenschappelijke naam naar buiten treedt of de wijziging van een dergelijke bestaande groepering [dienen vooraf te worden meegedeeld aan de stafhouder(s), die wijzigingen kan opleggen].⁴³

173.2. Overeenkomsten of schriftelijke afspraken over de oprichting van een groepering die niet onder een gemeenschappelijke naam naar buiten treedt of de wijziging van een dergelijke groepering worden aan de stafhouder(s) gemeld, ongeacht hun vorm. De stafhouder kan wijzigingen opleggen.

173.3. De advocaat die toetreedt tot een bestaande groepering [...] ⁴⁴ en waarvan de statuten door zijn toetreding niet wijzigen, meldt zijn toetreding aan de stafhouder(s).

173.4. De advocaat die toetreedt tot een bestaande groepering die niet eerder aan zijn stafhouder(s) werd meegedeeld, deelt zowel de toetredingsovereenkomst als de reeds bestaande overeenkomsten vooraf aan de stafhouder(s) mee.

173.5. [...]

173.6. De advocaat kan lid zijn van meer dan één groepering, op voorwaarde dat hij dat vooraf aan de stafhouder meedeelt en de kernwaarden van het beroep van advocaat naleeft.

Voor de toepassing van de regels inzake belangenconflicten en onverenigbaarheden zullen de groeperingen die gemeenschappelijke leden hebben, als één geheel worden aangemerkt. Zij zullen de controle op belangenconflicten en onverenigbaarheden op elkaar afstemmen.

⁴³ Gewijzigd AV 19/02/2020 - BS 6/03/2020 - in werking 6/06/2020.

⁴⁴ Gewijzigd AV 19/02/2020 - BS 6/03/2020 - in werking 6/06/2020.

Het is een advocaat toegelaten lid te zijn van meer dan één associatie of groepering, indien beide betrokken samenwerkingsverbanden daarmee uitdrukkelijk vooraf instemmen volgens de daarvoor voorziene beslissingsprocedure.

Indien de groeperingsovereenkomst of de statuten ter zake niets anders bepalen, is het de leden van de groepering verboden om lid te worden van een ander samenwerkingsverband behoudens unanieme voorafgaande instemming van alle andere leden.

173.7. De advocaat die in of voor een groepering werkzaam is, kan niet in rechte optreden als advocaat van de leden van de groepering, haar medewerkers en stagiairs, noch als advocaat van de groepering.

Art. 174. Bijzondere regels met betrekking tot de netwerken

174.1. Overeenkomsten of schriftelijke afspraken over de oprichting van, de toetreding tot, dan wel de wijziging van een netwerk worden vooraf door de betrokken advocaten aan hun stafhouder meegedeeld. De stafhouder kan wijzigingen opleggen.

174.2. De advocaat die toetreedt tot een bestaand netwerk dat niet eerder aan zijn stafhouder(s) werd meegedeeld, deelt zowel de toetredingsovereenkomst als de reeds bestaande overeenkomst vooraf aan zijn stafhouder(s) mee.

174.3. Leden van een netwerk kunnen slechts occasioneel elkaars infrastructuur gebruiken.

174.4. Indien de leden van het netwerk hun deelname aan dat netwerk vermelden, doen ze dat op zo'n wijze dat bij het publiek niet de indruk wordt gewekt dat het netwerk een associatie of een groepering is.

Afdeling V.1.2 Eenpersoonsvennootschappen van advocaten

Art. 175. De eenpersoonsvennootschap

175.1. De advocaat kan vennoot van een of meerdere eenpersoonsvennootschappen zijn.

175.2. De betrokken advocaat moet de oprichtingsakte of de wijzigingsakte van een eenpersoonsvennootschap onmiddellijk

aan zijn stafhouder(s) meedelen. De stafhouder kan wijzigingen opleggen.

175.3. Een eenpersoonsvennootschap kan lid zijn van een samenwerkingsverband.

175.4. [...] ⁴⁵

175.5. De advocaat die een eenpersoonsvennootschap opricht, stelt statuten op waarin de verplichting wordt opgelegd de Codex Deontologie voor Advocaten, de reglementen van de Ordes waarvan hij lid is te eerbiedigen en bepalen dat:

- a. het doel van de eenpersoonsvennootschap mag enkel bestaan in het uitoefenen van het beroep van de vennoot / zaakvoerder, hetzij alleen, hetzij met anderen, en alle activiteiten die verenigbaar zijn met het beroep van advocaat, onverminderd de toepassing van artikel 11bis;
- b. de zaakvoerder van de eenpersoonsvennootschap moet de enige vennoot zijn;
- c. de statuten bepalen de rechten en de verplichtingen van de gewezen vennoot of van zijn rechtverkrijgende bij verlies, om welke reden ook, van de hoedanigheid van vennoot;
- d. de documenten die de eenpersoonsvennootschap voor de uitoefening van het beroep van advocaat gebruikt, vermelden steeds de naam, de voornaam en de hoedanigheid van advocaat van de vennoot.

[HOOFDSTUK V.2 Samenwerking tussen advocaten en niet-advocaten] ⁴⁶

Art. 176. Definities

176.1. Multidisciplinaire samenwerking: de professionele samenwerking als advocaat met een niet-advocaat.

176.2. Multidisciplinair samenwerkingsverband: iedere vorm van multidisciplinaire samenwerking van duurzame aard. Hierbij onderscheidt men:

⁴⁵ Opgeheven AV 23/10/2019 – BS 06/11/2019 – in werking 6/02/2020.

⁴⁶ Gewijzigd AV 25/04/2019 – BS 13/06/2019 – in werking 13/09/2019.

- de 'multidisciplinaire associatie': het multidisciplinair samenwerkingsverband waarin de leden de uitoefening van hun onderscheiden beroepen volledig of gedeeltelijk hebben ingebracht en contractueel hebben vastgelegd hoe tussen hen de baten of verliezen van het samenwerkingsverband worden verdeeld, of de zeggenschap, dan wel de eindverantwoordelijkheid met elkaar delen;
- de 'multidisciplinaire groepering': het multidisciplinair samenwerkingsverband waarvan de leden contractueel enkel hebben vastgelegd hoe zij gemeenschappelijke diensten ter ondersteuning van de beroepsuitoefening van haar leden organiseren en hoe ze de kosten daarvan delen;
- het 'multidisciplinair netwerk': het multidisciplinair samenwerkingsverband waarvan de leden onafhankelijk van elkaar hun beroep uitoefenen, maar de andere leden van het netwerk bij hun cliënteel aanbevelen.

176.3. Documenten zijn voor de toepassing van dat hoofdstuk alle mogelijke stukken waarmee een multidisciplinair samenwerkingsverband naar buiten treedt, ongeacht de drager van de stukken en de middelen waarmee de stukken worden verspreid.

Art. 177. Algemene regels

177.1. De advocaat verzekert in zijn multidisciplinaire samenwerking het respect voor de kernwaarden van de advocatuur en de naleving van de deontologische regels die op hem van toepassing zijn.

177.2. Een advocaat mag niet gedogen dat gesuggereerd of beweerd wordt dat hij deel uitmaakt van een niet-toegelaten multidisciplinair samenwerkingsverband. Hij moet daarop adequaat reageren.

177.3. Een advocaat mag met een niet-advocaat uitsluitend samenwerken in de vorm en volgens de regels vermeld in dat hoofdstuk, voor zover de wet en de beroepsregels het toelaten.

177.4. De bepalingen van dat hoofdstuk die betrekking hebben op de advocaat gelden ook voor een samenwerkingsverband van advocaten en de eenpersoonsvennootschappen.

De algemene regels uit Afdeling V.1.1 zijn van toepassing op de multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, tenzij ze uit hun aard niet toepasselijk kunnen zijn op multidisciplinaire samenwerkingsverbanden.

177.5. Indien de niet-advocaat de advocaat verhindert om zijn deontologische regels na te leven, beëindigt de advocaat het samenwerkingsverband met de niet-advocaat. In voorkomend geval kan de stafhouder hem dat opleggen.

177.6. De oprichting, de wijziging, de ontbinding of beëindiging van een multidisciplinair samenwerkingsverband gebeurt schriftelijk, evenals de toetreding tot of uitreding uit een multidisciplinair samenwerkingsverband.

177.7. Een multidisciplinair samenwerkingsverband mag een benaming aannemen.

Artikel 178. Verbod van multidisciplinaire associaties

178.1. Een advocaat mag in het Vlaams rechtsgebied geen multidisciplinaire associatie vormen.

178.2. Het verbod van artikel 178.1 wordt periodiek en minstens om de twee jaar geëvalueerd."

Artikel 178bis. Multidisciplinaire groeperingen

178bis.1. De advocaat mag een multidisciplinaire groepering oprichten of toetreden tot een bestaande multidisciplinaire groepering.

178bis.2. De schriftelijke overeenkomst vermeldt de criteria ter bepaling van het aandeel in de kosten van de advocaat, respectievelijk de niet-advocaat, die zullen worden gedeeld, zonder dat het aanleiding geeft tot een verborgen inkomstenverschuiving.

178bis.3. De overeenkomst tot oprichting van een multidisciplinaire groepering, alsmede elke wijziging daarvan, wordt voorafgaand schriftelijk goedgekeurd door de stafhouder van de Orde waartoe de deelnemende advocaat behoort. De stafhouder gaat na of aan de voorwaarden van dat hoofdstuk en de essentiële beginselen die het beroep van advocaat beheersen, is voldaan.

178bis.4. De advocaat die toetreedt tot een bestaande multidisciplinaire groepering die eerder door zijn stafhouder(s) werd goedgekeurd en waarvan de statuten door zijn toetreding niet wijzigen, meldt zijn toetreding aan de stafhouder(s).

178bis.5. De advocaat die toetreedt tot een bestaande multidisciplinaire groepering die niet eerder aan zijn stafhouder(s) werd meegedeeld, deelt zowel de toetredingsovereenkomst als de reeds bestaande overeenkomsten vooraf ter schriftelijke goedkeuring aan de stafhouder(s) mee.

178bis.6. De overeenkomst tot oprichting van een multidisciplinaire groepering bepaalt uitdrukkelijk dat de overheden van de betrokken Orde(n), in het kader van hun toezicht op de naleving van dat hoofdstuk, toegang hebben tot alle documenten over de oprichting, de werking, de financiering en het bestuur van de multidisciplinaire groepering, om hen een volledig inzicht te verschaffen in de juridische, economische en financiële aspecten van de groepering.

178bis.7. De advocaat vermijdt elk belangenconflict met een cliënt van de niet-advocaat met wie hij een multidisciplinaire groepering vormt. Artikel 171.12 is van overeenkomstige toepassing.

De overeenkomst tot oprichting van een multidisciplinaire groepering bepaalt uitdrukkelijk dat het nazicht van belangenconflicten zal gebeuren door een advocaat, lid van de groepering, die daarvoor volledige toegang zal krijgen tot de lijst van cliënten van alle leden van de groepering en die het onderzoek naar het bestaan van belangenconflicten zal uitvoeren met respect voor het beroepsgeheim. Dat sluit niet uit dat overleg tussen die advocaat en de andere leden van de groepering mogelijk

is om de gepaste conclusies te trekken uit een eventueel vastgesteld belangenconflict.

178bis.8. De advocaat die deel uitmaakt van een groepering met een niet-advocaat houdt een gescheiden dossieradministratie en een gescheiden archief van dat van de niet-advocaat, waartoe de niet-advocaat geen toegang heeft.

178bis.9. De advocaat die deelneemt aan een multidisciplinaire groepering is verplicht een lijst van de leden van de groepering, hun beroep, hun beroepsorde en hun plaats van vestiging beschikbaar te stellen voor de stafhouder.

178bis.10. De documenten van de multidisciplinaire groepering vermelden de naam, de hoedanigheid en de plaats van vestiging van de verzender. De communicatie van de groepering moet duidelijk aangeven wie communiceert. De uitgaande communicatie mag niet uitsluitend met de kantoor naam worden ondertekend.

De advocaat die lid is van een multidisciplinaire groepering, gebruikt bij de uitoefening van zijn advocatenactiviteiten zoals bedoeld in artikel 11, eerste lid, briefpapier waarop uitsluitend namen van de leden-advocaten vermeld staan.

Art. 178ter. Multidisciplinaire netwerken

178ter.1. De advocaat mag een multidisciplinair netwerk oprichten en toetreden tot een bestaand multidisciplinair netwerk.

178ter.2. De advocaat en de niet-advocaat delen geen infrastructuur. Zij delen evenmin computernetwerken en data waardoor de niet-advocaat toegang zou kunnen krijgen tot dossiers van de advocaat.

178ter.3. Overeenkomsten of schriftelijke afspraken over de oprichting van, de toetreding tot, dan wel de wijziging van een multidisciplinair netwerk worden vooraf door de betrokken advocaten aan hun stafhouder meegedeeld. De stafhouder kan wijzigingen opleggen.

178ter.4. De advocaat die toetreedt tot een bestaand multidisciplinair netwerk dat niet eerder aan zijn stafhouder(s) werd meegedeeld, deelt zowel de toetredingsovereenkomst als de reeds bestaande over-

eenkomst vooraf aan zijn stafhouder(s) mee.

178ter.5. De overeenkomst tot oprichting van een multidisciplinair netwerk bepaalt uitdrukkelijk dat de overheden van de betrokken Orde(n), in het kader van hun toezicht op de naleving van dit hoofdstuk, toegang hebben tot alle documenten over op de oprichting, de werking, de financiering en het bestuur van het multidisciplinaire netwerk, om hen een volledig inzicht te verschaffen in de juridische, economische en financiële aspecten van het netwerk.

178ter.6. De advocaten die deel uitmaken van een multidisciplinair netwerk vermelden dat steeds en duidelijk in hun contacten met derden.

Art. 179. Projectgebonden multidisciplinaire samenwerking

179.1. Een advocaat kan in een tijdelijke vennootschap voor een welbepaalde opdracht met een niet-advocaat diensten verlenen. De advocaat meldt dat aan zijn stafhouder.

179.2. Een tijdelijke vennootschap mag een gemeenschappelijke naam of logo gebruiken.

HOOFDSTUK V.3 Het kantoor en de bijkantoren

Afdeling V.3.1 Het houden van meerdere kantoren of vestigingen

Art. 180. Een advocaat ingeschreven op het tableau, kan meerdere kantoren houden in één of meerdere gerechtelijke arrondissementen, in binnen- of buitenland.

Een advocaat die meerdere kantoren houdt, heeft zijn hoofdkantoor in het kantoor waar hij hoofdzakelijk zijn beroep uitoefent. Een stagiair kan, naast het kantoor dat hij [gewoonlijk]⁴⁷ houdt bij zijn stage-meester, slechts één kantoor houden en uitsluitend in hetzelfde arrondissement, onverminderd artikel 430, 2° Ger.W.

Art. 181. Samenwerkingsverbanden van advocaten kunnen meerdere vestigingen hebben in één of meerdere gerechtelijke arrondissementen, in binnen- of buitenland.

In elke vestiging van het samenwerkingsverband houdt minstens één lid van het samenwerkingsverband kantoor.

Art. 182. Een advocaat die lid is van een associatie met gedeeltelijke inbreng of van een groepering die onder gemeenschappelijke naam naar buiten treedt, mag buiten die associatie of groepering uitsluitend een individueel kantoor houden om activiteiten uit te oefenen die niet in de associatie ingebracht zijn of die niet onder de gemeenschappelijke naam van de groepering worden uitgeoefend. Op het briefpapier dat hij daarvoor gebruikt, vermeldt hij van welke associatie of groepering hij tevens lid is.

Indien een advocaat die lid is van een volledige associatie of groepering een eigen kantoor heeft, kan hij dat kantoor enkel vermelden op het briefpapier van het samenwerkingsverband. Hij kan geen eigen briefpapier hebben.

De medewerker, die geen lid is van een samenwerkingsverband, maar die kantoor houdt op het adres van de advocaat of het samenwerkingsverband waar hij bij werkt, kan daarnaast een eigen kantoor houden en eigen briefpapier hebben. Hij vermeldt op dat briefpapier bij welke advocaat of bij welk advocatenkantoor hij tevens medewerker is.

Art. 183. Een advocaat moet zich inschrijven op het tableau van elke Orde van Advocaten waar hij kantoor houdt.

Een advocaat is volwaardig lid van elke Orde van Advocaten waar hij is ingeschreven, is er stemgerechtigd en verkiesbaar.

Zonder afbreuk te doen aan de tuchtrechtelijke bevoegdheden van alle betrokken stafhouders gelden deze regels om een probleem of conflict tussen advocaten te beslechten:

- alleen bevoegd is de gemeenschappelijke stafhouder, zijnde die van de Orde

⁴⁷ Gewijzigd AV 23/09/2015 – BS 30/09/2015 – in werking 1/01/2016.

- waar alle advocaten betrokken bij een conflict of probleem zijn ingeschreven.
- indien de betrokken advocaten geen gemeenschappelijke stafhouder hebben, is voor elke advocaat uitsluitend de stafhouder van het arrondissement waar de advocaat zijn hoofdkantoor houdt, bevoegd over die advocaat, onverminderd bestaande conflicteregels tussen stafhouders.

Art. 184. De advocaat deelt aan de stafhouders van de betrokken balies mee waar hij zijn hoofdkantoor houdt. Doet hij dat niet, dan wordt hij verondersteld zijn hoofdkantoor te houden op het adres van de oudste inschrijving op het tableau van een Orde van Advocaten behorende tot de Orde van Vlaamse Balies.

De advocaat die een bijkomend kantoor opent of een kantooradres wijzigt, meldt de gegevens daarvan aan de stafhouder van elke Orde waar hij is ingeschreven.

Art. 185. In zijn schriftelijke communicatie vermeldt de advocaat transparant en waarheidsgetrouw de gegevens over hoofdkantoor en bijkantoren. De vermeldingen in elektronische briefwisseling mogen beperkt zijn tot de gegevens van zijn hoofdkantoor, voor zover de andere voorgeschreven gegevens op een daarin vermelde website staan.

Het briefpapier van een samenwerkingsverband vermeldt duidelijk welke advocaat bij welke balie(s) is ingeschreven.

Art. 186. De advocaat moet in elk kantoor beschikken over een infrastructuur die een behoorlijke uitoefening van het beroep mogelijk maakt. [Voor zijn contacten met de ordinale overheden is de advocaat bereikbaar via zijn individueel e-mailadres.]⁴⁸

Art. 187. De advocaat die aan meerdere Ordes van Advocaten bij de Orde van Vlaamse Balies is ingeschreven, betaalt bij de Orde van Advocaten van zijn hoofdkantoor de volledige jaarlijkse bijdrage.

Bij de andere Ordes waar hij ingeschreven is, betaalt hij de helft van de jaarlijkse bijdrage die hij daar zou moeten betalen als hij er zijn hoofdkantoor had.

Voor de toepassing van het eerste en het tweede lid wordt rekening gehouden met de situatie op 1 december voorafgaand aan het kalenderjaar waarvoor de jaarlijkse bijdrage wordt geïnd.

Voor de bijdrage van de balies aan de Orde van Vlaamse Balies en voor de berekening van het aantal leden dat die balie in de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies mag laten verkiezen, wordt uitsluitend rekening gehouden met de advocaten die hun hoofdkantoor hebben in een bepaalde Orde van Advocaten.

Afdeling V.3.2 De keuze van woonplaats en het kantoor van de advocaat

Art. 188. § 1. De advocaat kan overeenkomen met zijn cliënt dat die laatste woonplaats kiest in het kantoor van de advocaat wanneer de omstandigheden dat vereisen of wanneer de wet of de gebruiken dat toelaten of vereisen. Zowel de cliënt als de advocaat heeft het recht die keuze van woonst eenzijdig en onmiddellijk te beëindigen. De advocaat deelt die beëindiging onmiddellijk en schriftelijk mee aan de cliënt en aan betrokken derden.

§ 2. De advocaat mag zijn kantooradres niet als referentieadres laten gebruiken door de cliënt.

Art. 189. Met betrekking tot de communicatie van en met de raad van de Orde, de Orde en de stafhouder wordt elk advocaat geacht keuze van woonst te doen op zijn meest recent aan de Orde meegedeelde kantooradres.

HOOFDSTUK V.4 Medewerkers

Art. 190. Een medewerker in de zin van deze Codex is een advocaat die vast of ten minste regelmatig samenwerkt met een andere advocaat die niet zijn stagemester

⁴⁸ Gewijzigd AV 31/05/2023, BS 16/08/2023.

is en met wie hij geen samenwerkingsverband heeft, terwijl hij in diens naam en voor diens rekening zaken behandelt.

Art. 191. Wanneer hun kantoor op hetzelfde adres gevestigd is, zijn de advocaat en [de medewerkers van het kantoor gehouden door de onverenigbaarheden en verboden van Hoofdstuk I.2 Onafhankelijkheid].⁴⁹

HOOFDSTUK V.5 De identificatie van de ondertekenaars van de briefwisseling

Art. 192. Brieven en andere documenten vermelden duidelijk wie de verzender is en,

indien die niet optreedt als advocaat, zijn bijzondere hoedanigheid.

Ook de advocaat die bij verhindering namens een andere advocaat tekent, vermeldt bij zijn handtekening zijn naam en hoedanigheid.

Art. 193. De ondertekenaar van de briefwisseling en elektronische berichtgeving van een advocaat moet kunnen worden geïdentificeerd door de vermelding van zijn naam.

[**Art. 193bis.**⁵⁰ De advocaat moet voor zijn identificatie en voor de authenticatie beschikken over de elektronische CCBE-advocatenkaart.]

⁴⁹ Gewijzigd AV 19/02/2020 – BS 6/03/2020 – in werking 6/06/2020.

⁵⁰ Ingevoegd AV 22/02/2017 – BS 1/03/2017 – in werking 1/06/2017.

DEEL VI

INTERNE ORGANISATIE VAN DE BALIE

HOOFDSTUK VI.1 Vervanging van de stafhouder

Art. 194. Elke raad van de Orde kan de wijze regelen waarop de stafhouder bij wettelijke verhindering of tijdelijke onbeschikbaarheid wordt vervangen en aan wie zijn taken tijdelijk worden overgedragen.

HOOFDSTUK VI.2 Optreden tegen lid van de balie

Art. 195. De advocaat mag optreden tegen een advocaat die verbonden is aan dezelfde balie.

DEEL VII

PROCEDURES ZOALS IN TUCHT

HOOFDSTUK VII.1 De raad van de Orde zetelend zoals in tucht

Art. 196. In de volgende gevallen volgt de raad van de Orde de in dit hoofdstuk vastgelegde procedure:

§ 1. Wanneer de stafhouder of de raad van de Orde vaststelt dat er redenen kunnen zijn om een persoon de inschrijving of herinschrijving op het tableau, op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie of op de lijst van stagiairs, met toepassing van de artikelen 432 of 472, § 1. Ger.W. te weigeren;

§ 2. Wanneer de stafhouder of de raad van de Orde vaststelt dat er redenen kunnen zijn om een advocaat, die daarom niet zelf heeft verzocht, met toepassing van de artikelen 432, 435, laatste lid [en 437 Ger.W. of artikel 160ter van deze Codex]⁵¹ weg te laten van het tableau, van de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de lijst van stagiairs;

§ 3. Wanneer de stafhouder of de raad van de Orde vaststelt dat er redenen kunnen zijn om een advocaat, die daarom heeft verzocht, niet op te nemen op de lijst met advocaten die prestaties wensen te verrichten in het kader van de juridische eerstelijnsbijstand bedoeld in artikel 508/5, § 1. Ger.W.;

§ 4. Wanneer de stafhouder of de raad van de Orde vaststelt dat er redenen kunnen zijn om een advocaat overeenkomstig artikel 508/5, § 4. Ger.W. te schrappen van de lijst met advocaten die prestaties wensen te verrichten in het kader van de juridische eerstelijnsbijstand;

§ 5. Wanneer de stafhouder of de raad van de Orde vaststelt dat er redenen kunnen zijn om een advocaat, die daarom heeft ver-

zocht, niet op te nemen op de lijst met advocaten die prestaties wensen te verrichten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand bedoeld in artikel 508/7, § 1. Ger.W.;

§ 6. Wanneer de stafhouder of de raad van de Orde vaststelt dat er redenen kunnen zijn om een advocaat overeenkomstig artikel 508/8 Ger.W. te schrappen van de lijst met advocaten die prestaties wensen te verrichten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand.

Art. 197. De stafhouder roept de betrokken persoon op voor de raad van de Orde op de zitting die hij bepaalt. Hij houdt daarbij rekening met een oproepingstermijn van minstens 15 dagen. De oproepingsbrief [wordt verstuurd met een ter post aangezekende brief met ontvangstbewijs en] vermeldt het voorwerp van de oproeping en eventueel ook de redenen die aanleiding geven tot het instellen van de procedure.⁵²

Art. 198. Op de zitting van de raad van de Orde wordt de betrokken persoon gehoord. Hij kan zich laten bijstaan en vertegenwoordigen door een advocaat. De raad van de Orde kan steeds de persoonlijke verschijning bevelen.

Art. 199. Indien de betrokken persoon geldig is opgeroepen overeenkomstig artikel 197 en niet verschijnt noch zich laat vertegenwoordigen door een advocaat, kan de zaak in zijn afwezigheid worden behandeld.

Art. 200. De raad van de Orde behandelt de zaak in openbare zitting, behoudens de uitzonderingen vermeld in artikel 459 Ger.W.

Art. 201. De raad van de Orde beslist in een met redenen omklede beslissing.

⁵¹ Gewijzigd AV 10/02/2021 – BS 17/02/2021 – in werking 17/02/2021.

⁵² Gewijzigd AV 08/02/2023 – BS 09/03/2023 – in werking 01/07/2023

Art. 202. [De secretaris van de raad van de Orde brengt de betrokken persoon binnen acht dagen na de uitspraak op de hoogte van de beslissing bij ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs. Hij vermeldt daarin de rechtsmiddelen.]⁵³

Art. 203. De betrokken persoon kan verzet aantekenen tegen de bij verstek genomen beslissing. Hij doet dat bij ter post aangetekende brief aan de secretaris van de raad van de Orde en binnen een termijn van 15 dagen na de kennisgeving van de beslissing.

Laattijdig verzet wordt niet ontvankelijk verklaard, tenzij de raad van de Orde de verzetdoende van het verval ontheft. De raad van de Orde oordeelt daar soeverein over en er staat geen rechtsmiddel tegen open.

De secretaris van de raad van de Orde roept de betrokken persoon op om voor de raad van de Orde te verschijnen op de wijze vermeld in artikel 197. Indien hij opnieuw niet verschijnt, doet de raad van de Orde uitspraak zoals op tegenspraak.

[Het verzet wordt als ongedaan beschouwd indien de betrokken persoon:

- nogmaals verstek laat gaan bij zijn verzet en het vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de oproeping in de procedure op verzet, of
- wanneer hij op verzet verschijnt, vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de oproeping in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan en geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden rechtspleging. De raad van de Orde oordeelt soeverein of hij de aangevoerde overmacht of reden erkent.]⁵⁴

Art. 204. Tegen de beslissingen bedoeld in artikel 196, §§ 1, 2, 3, 5 en 6⁵⁵ kan hoger beroep worden ingesteld overeenkomstig artikel 432bis Ger.W.

Tegen de beslissingen bedoeld in artikel 196, [§ 4]⁵⁶ kan hoger beroep worden ingesteld overeenkomstig artikel 463 Ger.W.

De secretaris van de tuchtraad van beroep brengt onmiddellijk na ontvangst van het hoger beroep de secretaris van de betrokken raad van de Orde daarvan op de hoogte. Die laatste maakt onverwijld het geïnventariseerd dossier over aan de secretaris van de tuchtraad van beroep.

[Hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt, houdt in dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen de bij verstek gewezen beslissing.]⁵⁷

Art. 205. Ontvankelijk verzet en hoger beroep hebben schorsende kracht en de weglating van het tableau, van de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lidstaat van de Europese Unie of van de lijst van stagiairs, of de schrapping van de lijst met advocaten die prestaties wensen te verrichten in het kader van de juridische eerstelijnsbijstand of de juridische tweedelijnsbijstand heeft uitwerking vanaf de dag die volgt op het verstrijken van de termijnen van verzet of hoger beroep, tenzij de raad van de Orde anders beslist.

Art. 206. Dit hoofdstuk is van toepassing op elk verzoek tot inschrijving, herinschrijving of opname bedoeld in artikel 196, §§ 1, 3 en 5 gedaan na 4 maart 2008 (datum van de inwerkingtreding van hoofdstuk VII.1 De raad van de Orde zetelend zoals in tucht, oud OVB-reglement van 21.11.2007).

Dit hoofdstuk is van toepassing op elke procedure van weglating of schrapping bedoeld in artikel 196, §§ 2, 4 en 6 ingeleid na 4 maart 2008 (datum van de inwerkingtreding van hoofdstuk VII.1 De raad van de Orde zetelend zoals in tucht, oud OVB-reglement van 21.11.2007).

⁵³ Gewijzigd AV 08/02/2023 – BS 09/03/2023 – in werking 01/07/2023

⁵⁴ Gewijzigd AV 8/02/2023, BS 9/09/2023 - in werking 01/07/2023.

⁵⁵ Gewijzigd AV 08/02/2023 – BS 09/03/2023 – in werking 01/07/2023

⁵⁶ Gewijzigd AV 08/02/2023 – BS 09/03/2023 – in werking 01/07/2023

⁵⁷ Gewijzigd AV 08/02/2023 – BS 09/03/2023 – in werking 01/07/2023

HOOFDSTUK VII.2 Eedafliegging door getuigen

Art. 207. De raad van de Orde mag de getuige verzoeken, zonder hem evenwel hiertoe te kunnen verplichten, de wettelijke eed, d.i. de waarheid te zeggen, af te leggen.

Art. 208. De secretaris van de Orde vermeldt de eedafliegging, die op verzoek van

de raad werd gedaan, in de notulen. Indien de getuige weigert de eed af te leggen, neemt de secretaris akte van de weigering en eventueel van de motivering.

Vervolgens tekent de secretaris de verklaringen op. Die worden in elk geval, na voorlezing, steeds ter ondertekening aan de getuige voorgelegd. Indien de getuige weigert te tekenen, neemt de secretaris akte van de weigering en eventueel van de motivering.

DEEL VIII

GESCHILLENREGELING

HOOFDSTUK VIII.1 Bevoegdheid met betrekking tot geschillen tussen advocaten, leden van de balies aangesloten bij de Orde van Vlaamse Balies

Art. 209. De deontologische bevoegdheid over de advocaten ingeschreven op het tableau, op de lijst van stagiairs of op de EU-lijst van een balie die deel uitmaakt van de Orde van Vlaamse Balies, behoort tot de stafhouder van die balie, onverminderd de bepalingen van artikelen 455, 456, 458 en 477bis e.v. Ger.W.

Art. 210. Bij een conflict tussen advocaten die één gemeenschappelijke stafhouder van een balie aangesloten bij de Orde van Vlaamse Balies hebben, is die gemeenschappelijke stafhouder bevoegd.

Art. 211. § 1. Indien er meerdere gemeenschappelijke stafhouders van balies aangesloten bij de Orde van Vlaamse Balies zijn, is de beslissing doorslaggevend van de stafhouder van de balie van de plaats van het rechtsgeding, de arbitrage, bemiddeling, onderhandeling of professionele activiteit waarop de betwisting betrekking heeft, indien die plaats binnen het bevoegdheidsgebied van een van die stafhouders ligt.

§ 2. Indien er meerdere gemeenschappelijke stafhouders van balies aangesloten bij de Orde van Vlaamse Balies zijn, maar de plaats van het rechtsgeding, de arbitrage, bemiddeling, onderhandeling of professionele activiteit waarop de betwisting betrekking heeft, is gesitueerd buiten het bevoegdheidsgebied van de respectieve stafhouders van de advocaten, dan blijven de gemeenschappelijke stafhouders samen bevoegd.

Wanneer de stafhouders het niet eens zouden geraken, duiden ze samen een derde stafhouder of gewezen stafhouder aan die een beslissing neemt. Bij onenigheid over

welke derde (gewezen) stafhouder aangeduid wordt, adiëren de stafhouders de voorzitter of een bestuurder van de Orde van Vlaamse Balies die binnen de vijf kalenderdagen een derde (gewezen) stafhouder aanduidt die een beslissing zal nemen.

Art. 212. Indien de betrokken advocaten geen gemeenschappelijke stafhouder hebben, dan is voor elke advocaat de stafhouder bevoegd van de balie waar hij is ingeschreven.

Art. 213. § 1. Bij onenigheid tussen stafhouders van balies aangesloten bij de Orde van Vlaamse Balies, is de beslissing doorslaggevend van de stafhouder van de balie van de plaats van het rechtsgeding, de arbitrage, bemiddeling, onderhandeling of professionele activiteit waarop de betwisting betrekking heeft, indien die plaats binnen het bevoegdheidsgebied van een van die stafhouders ligt.

§ 2. Indien het conflict betrekking heeft op een procedure, arbitrage, bemiddeling, onderhandeling of een professionele activiteit, gesitueerd buiten het bevoegdheidsgebied van de respectieve stafhouders van de betrokken advocaten, blijven de respectieve stafhouders samen bevoegd, behoudens voor zittingsincidenten.

Wanneer de stafhouders het niet eens zouden geraken, duiden ze samen een derde stafhouder of gewezen stafhouder aan die een beslissing neemt. Bij onenigheid over welke derde (gewezen) stafhouder aangeduid wordt, adiëren de stafhouders de voorzitter of een bestuurder van de Orde van Vlaamse Balies die binnen de vijf kalenderdagen een derde (gewezen) stafhouder aanduidt die een beslissing zal nemen.

Art. 214. Bij een zittingsincident is de stafhouder van de plaats bevoegd waar de zit-

ting plaats heeft, ongeacht tot welke balie de betrokken advocaten behoren.

Voor een zittingsincident in het gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde is uitsluitend de stafhouder van de Nederlandse Orde van Advocaten te Brussel bevoegd voor de advocaten die tot een balie aangesloten bij de Orde van Vlaamse Balies behoren, ongeacht de taal waarin de procedure wordt gevoerd.

Art. 215. Bij betwistingen over het overleggen van briefwisseling tussen advocaten geldt enkel artikel 116 van deze Codex.

Art. 216. Indien bij een betwisting die nog niet is beslecht, één van de betrokken advocaten van balie verandert, is voor hem de stafhouder van zijn nieuwe balie bevoegd.

Heeft de stafhouder van zijn oude balie reeds een beslissing genomen, dan is de stafhouder van zijn nieuwe balie hierdoor gebonden.

HOOFDSTUK VIII.2 Lokale reglementen

Art. 217. Lokale reglementen van de Ordes van Advocaten zijn slechts toepasselijk voor betwistingen waarbij uitsluitend advocaten van die balie betrokken zijn.

Indien advocaten van meerdere balies in de betwisting betrokken zijn, gelden uitsluitend de reglementen van de Orde van Vlaamse Balies.

[HOOFDSTUK VIII.3 Ombudsdienst Consumentengeschillen Advocatuur]⁵⁸

Art. 218. Binnen de Orde van Vlaamse Balies wordt een "Ombudsdienst Consumenten Advocaten" (afgekort OCA) opgericht die als gekwalificeerde entiteit voor buitengerechtelijke regeling van consumentengeschillen zoals bedoeld in boek XVI WER bevoegd is

om kennis te nemen van geschillen tussen consumenten en hun advocaat.

Art. 219. De werking van de OCA wordt vastgelegd in een procedurereglement en een reglement van interne orde die ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering.

Art. 220. Elke raad van de Orde draagt driejaarlijks een lijst voor van advocaten die in aanmerking komen om consumentengeschillen te behandelen. Deze lijst bevat minstens drie namen. De lijst wordt voor het eerst overgemaakt tegen de inwerkingtreding van het reglement, nadien telkens om de drie jaar tegen de eerste juni. De Raad van de Orde beslist zelf over de eventuele vergoeding van deze mandaten, zonder dat die in functie mag staan van de uitkomst van de buitengerechtelijke geschillenregeling.

De advocaten opgenomen op voornoemde lijst zullen bij de uitoefening van hun mandaat gehouden zijn de op de consumentengeschillen toepasselijke procedures en termijnen na te leven.

Art. 221. De advocaat is niet verplicht een beroep te doen op de OCA in het kader van een consumentengeschil met een cliënt. Het deelnemen aan de procedure belet het instellen van een rechtsvordering niet.

De advocaat kan zich steeds terugtrekken uit de procedure.

Art. 222. De advocaat die binnen zijn kantoor een dienst zoals bepaald in titel 2 van boek XVI WER organiseert, zal minstens de volgende bepalingen opnemen in zijn algemene voorwaarden en op zijn website:

1. De consument kan bij de advocaat rechtstreeks een klacht indienen of informatie vragen in verband met de reeds afgesloten overeenkomst van dienstverlening tussen advocaat en consument.⁵⁹

⁵⁸ Ingevoegd AV 24/06/2015 – BS 30/09/2015 – in werking 1/01/2016.

⁵⁹ Deze tekst is overgenomen uit artikel XVI.2 WER.

2. De advocaat reageert zo snel mogelijk op gebeurlijke klachten en stelt alles in het werk om een bevredigende oplossing te vinden.⁶⁰
3. De advocaat zal alle nuttige informatie in verband met de bevoegde dienst opnemen, waaronder opgave van diens telefoon- en faxnummer en elektronisch adres, onverminderd de vermelding van de overige wettelijk vereiste informatie. Deze dienst mag in zijn benaming geen verwijzing maken naar de termen “ombudsman”, “bemiddeling”, “verzoening”, “arbitrage”, “gekwalificeerde entiteit” of “buitengerechtelijke geschillenregeling”.⁶¹
4. De advocaat vermeldt of hij bij gebreke aan vergelijk binnen een redelijke termijn met de consument een beroep doet op de OCA. In voorkomend geval bezorgt hij de consument de wettelijk opgelegde informatie.

Art. 223. De advocaat die betrokken is in een consumentengeschil is gehouden zijn Stafhouder, en gebeurlijk ook zijn verzekeraar, onverwijld in te lichten.

Art. 224. Dit reglement treedt in werking op de dag dat de OCA erkend wordt als gekwalificeerde entiteit.⁶²

⁶⁰ Deze tekst is overgenomen uit artikel XVI.3. WER.

⁶¹ Deze tekst is overgenomen uit artikel XVI.2. WER.

⁶² 1/01/2016.

DEEL IX

TOEPASSING VAN DE CODEX

HOOFDSTUK IX.1 Toepassing van de Codex

Art. 225. In geval van twijfel of betwisting over de toepassing van een bepaling in deze Codex, raadpleegt de advocaat zijn stafhouder.

DEEL X

GEDRAGSCODE VOOR EUROPESE ADVOCATEN

HOOFDSTUK X.1 Inleiding

Afdeling X.1.1 De taak van de advocaat

Art. 226. In een maatschappij, die gegrondvest is op de eerbied voor het recht, heeft de advocaat een voorname rol. De taak van de advocaat is niet beperkt tot het getrouwelijk uitvoeren van een opdracht binnen het kader van de wet. De advocaat moet waken voor het respect voor de rechtsstaat en voor de belangen van degenen van wie hij de rechten en vrijheden verdedigt. Het is de plicht van de advocaat niet enkel om de zaak van de cliënt te verdedigen, maar ook om zijn raadsman te zijn. Het respect voor de taak van de advocaat is een essentiële voorwaarde tot de rechtsstaat en een democratische samenleving.

Zijn taak legt hem bijgevolg velerlei plichten en verplichtingen op, die soms met elkaar in tegenspraak schijnen te zijn, en wel jegens:

- de cliënt;
- de rechterlijke en andere instanties, waarvoor de advocaat de cliënt bijstaat of vertegenwoordigt;
- zijn beroepsgroep in het algemeen en iedere beroepsgeenoot in het bijzonder;
- het publiek, voor wie een vrij en onafhankelijk beroep, gebonden door het eerbiedigen van de regels,

die de beroepsgroep zichzelf heeft opgelegd, een wezenlijk middel is voor het waarborgen van de rechten van de mens tegen de macht van de Staat en andere gezagsdragers in de samenleving.

Afdeling X.1.2 De aard van de gedragsregels

Art. 227. Door hun vrijwillige aanvaarding beogen de gedragsregels een goede uitoefening van de taak van de advocaat te waarborgen, een taak die erkend wordt onont-

beerlijk te zijn voor het goed functioneren van iedere samenleving. Het verzuim van de advocaat om deze regels na te leven kan leiden tot disciplinaire maatregelen.

Art. 228. Iedere balie heeft haar eigen specifieke regels, die geworteld zijn in haar eigen tradities. Zij zijn aangepast zowel aan de organisatie en het werkterrein van de advocaat in de betrokken lidstaat als aan de gerechtelijke en administratieve procedures en de nationale wetgeving. Het is noch mogelijk noch wenselijk ze daarvan te vervreemden en evenmin te pogen regels, die zich daartoe niet lenen, te veralgemenen. De bijzondere regels van elke balie hebben niettemin betrekking op dezelfde waarden en geven veelal blijk van een gemeenschappelijke grondslag.

Afdeling X.1.3 De doelstellingen van de gedragscode

Art. 229. De voortschrijdende integratie van de Europese Unie en de Europese Economische Ruimte, en de intensivering van de grensoverschrijdende activiteiten van de advocaat binnen de Europese Economische Ruimte hebben het in het algemeen belang noodzakelijk gemaakt uniforme regels vast te stellen, die voor iedere advocaat in de Europese Economische Ruimte gelden voor zijn grensoverschrijdende activiteiten, ongeacht tot welke balie hij behoort. De vaststelling van zulke regels heeft voornamelijk ten doel de moeilijkheden te verminderen die voortvloeien uit de toepassing van twee stelsels van gedragsregels, zoals met name bepaald in de artikelen 4 en 7.2 van de Richtlijn 77/249/EEG en de artikelen 6 en 7 van de Richtlijn 98/5/EG.

Art. 230. De beroepsorganisaties van advocaten, verenigd in de CCBE, spreken

de wens uit, dat de navolgende vastgestelde regels:

- van nu af aan erkend zullen worden als de uiting van de consensus tussen alle balies van de Europese Unie en de Europese Economische Ruimte;
- ten spoedigste volgens nationale procedures en/of procedures van de Europese Economische Ruimte toepasselijk zullen worden verklaard op de grensoverschrijdende activiteiten van de advocaat in de Europese Unie en de Europese Economische Ruimte;
- in acht zullen worden genomen bij iedere herziening van interne gedragsregels met het oog op een geleidelijke harmonisatie daarvan.

Zij spreken voorts de wens uit dat hun interne gedragsregels zoveel mogelijk zullen worden geïnterpreteerd en toegepast overeenkomstig de onderhavige gedragscode.

Wanneer de regels van de onderhavige gedragscode toepasselijk zijn verklaard op de grensoverschrijdende activiteiten van de advocaat, blijft de advocaat onderworpen aan de gedragsregels van de balie waartoe hij behoort, voor zover deze in overeenstemming zijn met die van de onderhavige gedragscode.

Afdeling X.1.4 Toepassingsgebied ratione personae

Art. 231. Deze Code geldt voor advocaten in de zin van Richtlijn 77/249/EEG en Richtlijn 98/5/EG en voor advocaten van de waarnemende leden van de CCBE.

Afdeling X.1.5 Toepassingsgebied ratione materiae

Art. 232. Onverminderd het streven naar een geleidelijke harmonisatie van de gedragsregels, die slechts nationaal toepasselijk zijn, zullen de navolgende regels van toepassing zijn op de grensoverschrijdende activiteiten van de advocaat binnen de Europese Unie en de Europese Economische Ruimte.

Onder grensoverschrijdende activiteiten wordt verstaan:

- a. Alle professionele contacten met advocaten uit andere lidstaten;
- b. De professionele activiteiten van de advocaat in een andere lidstaat, ook al begeeft hij zich niet daarheen.

Afdeling X.1.6 Definities

Art. 233. In deze Code:

- betekent “lidstaat” een lidstaat van de EU of elke andere Staat waar het beroep van advocaat overeenkomstig artikel 231 wordt uitgeoefend;
- betekent “lidstaat van herkomst” de lidstaat waar de advocaat het recht verworven heeft om zijn beroepstitel te dragen;
- betekent “lidstaat van ontvangst” elke andere lidstaat waarin de advocaat grensoverschrijdende activiteiten verricht;
- betekent “bevoegde autoriteit” de beroepsorganisatie(s) of autoriteit van de betrokken lidstaat, bevoegd om de beroeps- en/of gedragsregels te bepalen en het disciplinaire toezicht over de advocaten uit te oefenen;
- betekent “Richtlijn 77/249/EEG” Richtlijn 77/249/EEG van de Raad van 22 maart 1977 tot vergemakkelijking van de daadwerkelijke uitoefening door advocaten van het vrij verrichten van diensten;
- betekent “Richtlijn 98/5/EG” Richtlijn 98/5/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 ter vergemakkelijking van de permanente uitoefening van het beroep van advocaat in een andere lidstaat dan die waar de beroepskwalificatie is verworven.

HOOFDSTUK X.2 Algemene beginselen

Afdeling X.2.1 Onafhankelijkheid

Art. 234. Het veelvoud van verplichtingen, dat op de advocaat rust, vereist de

absolute onafhankelijkheid van de advocaat, vrij van alle druk, in het bijzonder van de druk van eigen belangen of van beïnvloedingen van buitenaf. Deze onafhankelijkheid is even noodzakelijk voor het vertrouwen in de rechtsbedeling als de onpartijdigheid van de rechter. De advocaat moet derhalve elke aantasting van zijn onafhankelijkheid vermijden en er voor waken de beroepsethiek niet te veronachtzamen om de cliënt, de rechter of derden welgevallig te zijn.

Art. 235. Deze onafhankelijkheid is zowel bij adviserende als bij gerechtelijke werkzaamheden noodzakelijk. Het door de advocaat aan de cliënt gegeven advies heeft geen waarde als de advocaat het slechts geeft om zich bemind te maken, uit eigen belang of onder druk van buitenaf.

Afdeling X.2.2 Vertrouwen en persoonlijke integriteit

Art. 236. Een vertrouwensrelatie kan niet bestaan als er twijfel heerst over de eer, de rechtschapenheid of de integriteit van de advocaat. Voor de advocaat zijn deze traditionele deugden beroepsverplichtingen.

Afdeling X.2.3 Het beroepsgeheim

Art. 237. Het ligt in het wezen van de taak van de advocaat, dat hem van de zijde van zijn cliënt geheimen worden toevertrouwd en dat hem vertrouwelijke mededelingen worden gedaan. Zonder de waarborg van het beroepsgeheim kan er geen vertrouwen bestaan. Het beroepsgeheim wordt derhalve erkend als essentieel en fundamenteel recht en plicht van de advocaat.

De verplichting van de advocaat met betrekking tot het beroepsgeheim dient zowel de belangen van de rechtsbedeling als de belangen van de cliënt. Zij dient derhalve een bijzondere bescherming van de Staat te genieten.

Art. 238. De advocaat moet de geheimhouding eerbiedigen van elke vertrouwelijke mededeling die hem wordt gedaan in het kader van zijn beroepsactiviteiten.

Art. 239. De verplichting tot het beroepsgeheim is naar tijdsduur onbeperkt.

Art. 240. De advocaat zorgt ervoor dat zijn personeel en alle personen die met hem in beroepsverband samenwerken zijn beroepsgeheim eerbiedigen.

Afdeling X.2.4 Het in acht nemen van de gedragsregels van andere balies

Art. 241. Bij het verrichten van grensoverschrijdende activiteiten kan een advocaat van een andere lidstaat ertoe gehouden zijn de beroeps- en gedragsregels van de lidstaat van ontvangst te respecteren. De advocaat is verplicht zich ervan te vergewissen welke gedragsregels op een bepaalde activiteit van toepassing zijn. Organisaties, die lid zijn van de CCBE, zijn verplicht hun gedragsregels bij het secretariaat van de CCBE te deponeren, zodat iedere advocaat hiervan bij genoemd secretariaat een kopie kan verkrijgen.

Afdeling X.2.5 Onverenigbaarheden

Art. 242. Teneinde de advocaat in staat te stellen zijn beroep uit te oefenen met de vereiste onafhankelijkheid en op een wijze die strookt met zijn plicht mee te werken aan de rechtsbedeling, kan de uitoefening van bepaalde beroepen of ambten hem worden verboden.

Art. 243. De advocaat, die een cliënt vertegenwoordigt of verdedigt voor een rechtscollege of tegenover de overheid van een lidstaat van ontvangst, zal daar de regels van onverenigbaarheid naleven, die gelden voor de advocaten van die lidstaat van ontvangst.

Art. 244. De in een lidstaat van ontvangst gevestigde advocaat die zich daar rechtstreeks met commerciële zaken of met enige andere activiteit, niet behorend tot het beroep van advocaat, wil bezighouden, is gehouden de regels van onverenigbaarheid na te leven, zoals die gelden voor de advocaten van die lidstaat.

Afdeling X.2.6 Persoonlijke publiciteit

Art. 245. De advocaat mag het publiek inlichten over zijn dienstverlening op voorwaarde dat de informatie accuraat is en niet misleidend, en met respect voor het beroepsgeheim en de overige kernwaarden van het beroep.

Art. 246. Persoonlijke publiciteit door de advocaat in welke media ook, zoals pers, radio, televisie, elektronische commerciële communicatie of anderszins is toegestaan, zolang wordt voldaan aan de vereisten van artikel 245.

Afdeling X.2.7 Belang van de cliënt

Art. 247. Met inachtneming van de wettelijke regels en de beroeps- en gedragsregels is de advocaat steeds verplicht de belangen van de cliënt zo goed mogelijk te behartigen en dient hij deze zelfs te stellen boven zijn eigen belangen of die van andere advocaten.

Afdeling X.2.8 Beperking van de aansprakelijkheid van de advocaat ten aanzien van de cliënt

Art. 248. Voor zover het recht van de Lidstaat van herkomst en het recht van de lidstaat van ontvangst dit toelaten, kan de advocaat zijn aansprakelijkheid jegens de cliënt beperken met inachtneming van de beroeps- en gedragsregels waaraan hij onderworpen is.

HOOFDSTUK X.3 Verhouding tot de cliënt

Afdeling X.3.1 Begin en einde van de betrekkingen met de cliënt

Art. 249. De advocaat treedt slechts op wanneer hij daartoe opdracht van zijn cliënt heeft gekregen. De advocaat mag evenwel optreden in een zaak wanneer hij opdracht ontvangt van een andere advocaat, die de cliënt vertegenwoordigt, of van een bevoegde instantie.

De advocaat dient redelijkerwijs moeite te doen om de identiteit, de competentie en de bevoegdheden van de persoon of organisatie van wie hij de opdracht heeft ontvangen te achterhalen, indien specifieke omstandigheden aan het licht mochten brengen dat genoemde identiteit, competentie en bevoegdheden niet duidelijk vaststaan.

Art. 250. De advocaat zal met spoed, gewetensvol en met ijver, de cliënt adviseren en verdedigen. Hij aanvaardt persoonlijk de verantwoordelijkheid voor de taak die hem is toevertrouwd en hij houdt de cliënt op de hoogte van het verloop van de zaak waarmee hij belast is.

Art. 251. De advocaat neemt geen zaak op zich als hij weet of behoort te weten, dat hij niet de nodige bekwaamheid bezit om deze te behandelen, tenzij hij dat doet in samenwerking met een advocaat die die bekwaamheid wél bezit.

De advocaat kan geen zaak aanvaarden als hij niet in de gelegenheid is deze met spoed te behandelen, rekening houdend met zijn overige verplichtingen.

Art. 252. De advocaat mag van zijn recht om zich aan een zaak te onttrekken geen gebruik maken op een wijze of in omstandigheden dat de cliënt niet in de mogelijkheid zou zijn tijdig juridische bijstand te verkrijgen om te voorkomen dat de cliënt schade zou lijden.

Afdeling X.3.2 Tegenstrijdige belangen

Art. 253. De advocaat behoort in eenzelfde zaak niet de raadsman, de vertegenwoordiger of de verdediger te zijn van meer dan één cliënt, indien er een belangentegenstelling tussen deze cliënten bestaat of er een wezenlijke dreiging bestaat dat een zodanige tegenstelling zal ontstaan.

Art. 254. De advocaat dient zich ervan te onthouden de zaken van twee of van alle betrokken cliënten te behandelen, indien zich tussen deze cliënten een tegenstrijdigheid van belangen voordoet, het beroepsgeheim dreigt geschonden te worden of zijn onafhankelijkheid in gevaar dreigt te komen.

Art. 255. De advocaat mag geen zaak van een nieuwe cliënt op zich nemen, indien de geheimhouding van de inlichtingen die hij van een vroegere cliënt heeft verkregen, dreigt te worden aangetast of indien de kennis, die hij van de zijde van de vroegere cliënt verkregen had, de nieuwe cliënt ongerechtvaardigd zou bevoordelen.

Art. 256. Als advocaten het beroep in groepsverband uitoefenen, zijn de artikelen 253. tot 255 van toepassing zowel op de groep in zijn geheel als op haar individuele leden.

Afdeling X.3.3 Pactum de quota litis

Art. 257. De advocaat mag zijn honorarium niet vaststellen op basis van een “pactum de quota litis”.

Art. 258. Met “pactum de quota litis” is bedoeld een overeenkomst aangegaan tussen de advocaat en de cliënt vóór de beëindiging van de zaak, waarbij de cliënt zich verbindt aan de advocaat een bepaald deel van de opbrengst van de zaak te zullen uitkeren hetzij in geld hetzij in enig ander goed of waarde.

Art. 259. Als een dergelijk pactum wordt niet beschouwd de overeenkomst, waarbij het honorarium wordt bepaald in samenhang met het belang van het geschil met de behandeling waarvan de advocaat is belast, indien dat honorarium in overeenstemming is met een officieel tarief of is toegelaten door de bevoegde autoriteit waaronder de advocaat ressorteert.

Afdeling X.3.4 Vaststelling van het honorarium

Art. 260. De advocaat moet de cliënt de nodige inlichtingen geven met betrekking tot het gevraagde honorarium en het bedrag ervan dient billijk en gerechtvaardigd te zijn en in overeenstemming te zijn met de wet en de beroeps- en gedragsregels waaraan de advocaat onderworpen is.

Afdeling X.3.5 Voorschotten op honorarium en verschotten

Art. 261. Wanneer de advocaat een voorschot voor verschotten en honorarium verlangt, mag dat voorschot een redelijke raming van het honorarium en de kosten en verschotten, die de zaak waarschijnlijk zal gaan kosten, niet overschrijden. Bij gebrek aan betaling van een voorschot mag de advocaat ervan afzien de zaak te behandelen of er zich aan onttrekken, behoudens het bepaalde in artikel 252.

Afdeling X.3.6 Verdeling van het honorarium met iemand die geen advocaat is

Art. 262. Het is de advocaat verboden zijn honorarium te delen met iemand die geen advocaat is, tenzij een associatie tussen de advocaat en deze andere persoon toegelaten is door de wet en de beroeps- en gedragsregels waaraan de advocaat is onderworpen.

Art. 263. De bepaling van artikel 262 is niet van toepassing op bedragen of vergoedingen die door een advocaat worden uitge-

keerd aan de erfgenamen van een overleden advocaat of aan een advocaat, die zijn beroep neerlegt, ter zake van de introductie bij de cliënten als opvolger van die advocaat.

Afdeling X.3.7 Kosten van de procedure en rechtsbijstand

Art. 264. De advocaat dient te allen tijde te trachten om in het geschil van de cliënt een oplossing te vinden, die is aangepast aan het belang van de zaak, en hij zal de cliënt op het juiste moment nadrukkelijk adviseren over de wenselijkheid om tot een schikking te komen of een beroep te doen op alternatieve oplossingen om het geschil te beëindigen.

Art. 265. Indien de cliënt in aanmerking komt voor kosteloze rechtsbijstand of rechtsbijstand tegen verminderd tarief, is de advocaat verplicht hem daarvan in kennis te stellen.

Afdeling X.3.8 Gelden van derden

Art. 266. Advocaten die gelden voor rekening van hun cliënten of van derden (hierna te noemen “gelden van derden”) ontvangen zijn verplicht deze gelden te deponeren op een rekening bij een bank of soortgelijke instelling, onderworpen aan toezicht door de overheid (hierna te noemen “derdenrekening”). De derdenrekening moet gescheiden blijven van elke andere rekening van de advocaat. Alle gelden van derden, die een advocaat ontvangt, moeten op een dergelijke rekening worden gestort, tenzij de eigenaar van deze gelden akkoord gaat om de gelden een andere bestemming te geven.

Art. 267. De advocaat houdt volledige en nauwkeurige overzichten bij van alle verrichtingen die met de gelden van derden zijn verricht, waarbij hij onderscheid maakt tussen de gelden van derden en andere bedragen, die hij onder zich houdt. Deze overzichten moeten bewaard blijven

gedurende een bepaalde termijn overeenkomstig de nationale regels.

Art. 268. Een derdenrekening kan niet debet staan, behalve in uitzonderlijke omstandigheden die uitdrukkelijk zijn toegelaten in de nationale regels of wegens bankkosten waarop de advocaat geen invloed heeft. Deze rekening kan niet als waarborg worden gegeven of dienen als zekerheidstelling ten welken titel ook. Geen enkele compensatie of samengaan van een derdenrekening met een andere bankrekening is toegestaan. Evenmin kunnen gelden van derden worden gebruikt om de bedragen te vergoeden die de advocaat verschuldigd is aan zijn bank.

Art. 269. De gelden van derden moeten onverwijld worden overgemaakt aan de rechthebbenden of anderszins door hen goedgekeurde voorwaarden.

Art. 270. Het is de advocaat verboden om gelden die zijn gestort op een derdenrekening over te maken op een eigen rekening als betaling van honorarium of kosten zonder de cliënt daarvan schriftelijk op de hoogte te brengen.

Art. 271. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten hebben het recht om elk document te controleren en te onderzoeken dat betrekking heeft op de gelden van derden, met eerbiediging voor het beroepsgeheim waaraan dit onderworpen kan zijn.

Afdeling X.3.9 Verzekering van de beroepsaansprakelijkheid

Art. 272. De advocaat moet binnen redelijke grenzen verzekerd zijn voor zijn beroepsaansprakelijkheid, daarbij rekening houdende met de aard en de omvang van de risico's, die hij uit hoofde van zijn praktijk loopt.

Art. 273. Indien dit onmogelijk is, moet de advocaat de cliënt over deze situatie en de gevolgen daarvan informeren.

HOOFDSTUK X.4 Verhouding tot de rechters

Art. 274. De advocaat, die voor een rechter verschijnt of die optreedt in een procedure, moet de gedragsregels naleven die aldaar gelden.

Art. 275. De advocaat dient onder alle omstandigheden het contradictoire karakter van de procedures in acht te nemen.

Art. 276. Zonder afbreuk te doen aan de eerbied en de loyaliteit, die hij aan de rechter verschuldigd is, zal de advocaat de belangen van de cliënt naar eer en geweten en zonder vrees verdedigen, ongeacht zijn eigen belangen en ongeacht eventuele gevolgen voor hemzelf of voor welke andere persoon dan ook.

Art. 277. De advocaat mag nimmer de rechter bewust onjuiste of misleidende inlichtingen verstrekken.

Art. 278. De regels, die gelden voor de verhouding van de advocaat tot de rechter, zijn evenzeer toepasselijk op zijn betrekkingen met arbiters en elke andere persoon die, zelfs occasioneel, een gerechtelijke of quasi-gerechtelijke functie uitoefent.

HOOFDSTUK X.5 Betrekkingen tussen advocaten onderling

Afdeling X.5.1 Confraterniteit

Art. 279. De confraterniteit vereist een vertrouwensrelatie tussen advocaten in het belang van de cliënt en om onnodige processen te voorkomen, alsmede om iedere andere vorm van gedrag die de reputatie van het beroep van advocaat zou kunnen schaden te vermijden. De confraterniteit mag echter nooit de belangen van de advocaten tegenover de belangen van de cliënt stellen.

Art. 280. De advocaat erkent iedere advocaat van een andere lidstaat als beroepsge-

noot en gedraagt zich tegenover hem confraterneel en loyaal.

Afdeling X.5.2 Samenwerking tussen advocaten van verschillende lidstaten

Art. 281. Iedere advocaat, tot wie zich een advocaat uit een andere lidstaat wendt, is verplicht zich te onthouden van het aannemen van een zaak waarvoor hij de bekwaamheid mist om deze te behandelen. De advocaat dient in dergelijk geval die advocaat te helpen alle informatie te verkrijgen om het deze mogelijk te maken zich tot een andere advocaat te wenden die in staat is de verwachte diensten te verlenen.

Art. 282. Wanneer advocaten van twee verschillende lidstaten samenwerken, zijn beiden verplicht rekening te houden met de verschillen, die mogelijk bestaan tussen hun rechtsstelsels, en beroepsorganisaties, bevoegdheden en beroepsplichten in de betrokken lidstaten.

Afdeling X.5.3 Briefwisseling tussen advocaten

Art. 283. De advocaat, die aan een advocaat van een andere lidstaat mededelingen wenst te doen, die hij als “vertrouwelijk” of als “without prejudice” beschouwd wil zien, dient dit voornemen duidelijk kenbaar te maken vóór het verzenden van de eerste van deze mededelingen.

Art. 284. Indien de toekomstige geadresseerde aan deze mededelingen geen “vertrouwelijk” of “without prejudice” karakter kan verlenen, dient hij de afzender daarover onverwijld te informeren.

Afdeling X.5.4 Honorarium voor introducties

Art. 285. De advocaat mag van een andere advocaat of van enige derde geen honorarium, voorschot of enigerlei andere vergoeding vragen, noch aanvaarden, voor het aanbevelen van een advocaat aan een cliënt

of het doorsturen van een cliënt naar een advocaat.

Art. 286. De advocaat mag aan niemand een honorarium, voorschot of enigerlei andere vergoeding betalen als tegenprestatie voor de introductie van een cliënt.

Afdeling X.5.5 Contact met tegenpartij

Art. 287. De advocaat mag met betrekking tot een bepaalde zaak geen rechtstreeks contact opnemen met iemand, van wie hij weet dat deze wordt vertegenwoordigd of bijgestaan door een andere advocaat, tenzij die andere advocaat daarvoor toestemming heeft gegeven (en op voorwaarde deze laatste op de hoogte te houden).

Afdeling X.5.6 Financiële aansprakelijkheid

Art. 288. In de beroepsmatige betrekkingen tussen advocaten van balies van verschillende lidstaten is de advocaat die een zaak aan een correspondent toevertrouwt of deze raadpleegt tenzij hij zich ertoe beperkt een andere advocaat aan te bevelen of deze bij een cliënt te introduceren persoonlijk verplicht tot betaling van het honorarium, de kosten en verschotten, die verschuldigd zijn aan de buitenlandse correspondent, zelfs indien de cliënt insolvent is. De betrokken advocaten mogen echter bij het begin van hun samenwerking een bijzondere afspraak hierover maken. Bovendien mag de opdrachtgevende advocaat te allen tijde zijn persoonlijke aan-

sprakelijkheid beperken tot het bedrag aan honorarium, kosten en verschotten, verschuldigd vóór zijn kennisgeving aan de buitenlandse advocaat dat hij verdere aansprakelijkheid voor de toekomst afwijst.

Afdeling X.5.7 Permanente vorming

Art. 289. De advocaten dienen hun kennis en professionele vaardigheden te onderhouden en te ontwikkelen rekening houdend met de Europese dimensie van hun beroep.

Afdeling X.5.8 Geschillen tussen advocaten van verschillende lidstaten

Art. 290. Indien een advocaat van mening is dat een advocaat van een andere Lidstaat een gedragsregel heeft geschonden, dient hij deze beroepsgeenoot daarop te wijzen.

Art. 291. Wanneer zich enig persoonlijk geschil van professionele aard voordoet tussen advocaten van verschillende lidstaten, moeten zij eerst trachten dat geschil in der minne op te lossen.

Art. 292. Alvorens een procedure tegen een advocaat van een andere lidstaat aan te spannen betreffende een geschil bedoeld in artikel 290 en 291, dient de advocaat de balies, waartoe de beide advocaten behoren, op de hoogte te stellen, teneinde de desbetreffende balies in staat te stellen een minnelijke schikking tot stand te brengen.

DEEL XI

[COLLEGE VAN TOEZICHT]⁵⁴

HOOFDSTUK XI.1 Oprichting en taken van een College van Toezicht

Art. 293. § 1 Het College van Toezicht wordt opgericht in de schoot van de Orde van Vlaamse Balies en heeft als taak op onafhankelijke wijze toe te zien op de tuchtuitoefening door de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden, daarover te rapporteren in overeenstemming met de bepalingen van dit Reglement, en adviezen of andere informatie te verstrekken aan de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden over zaken die verband houden met de tuchtuitoefening en de tuchthandhaving.

§ 2 Het College van Toezicht draagt bij tot de harmonisering, de bewaking en de bevordering van de tuchtuitoefening, de kwaliteit en integriteit van de advocatuur en de beroepsuitoefening van advocaten, in het belang van de advocatuur, de rechtzoekenden en de maatschappij.

§ 3 Het College van Toezicht staat in voor een gecentraliseerde en geanonimiseerde registratie van de tuchtklachten en tuchtonderzoeken tegen advocaten.

Elke stafhouder en voorzitter van de tuchtraad stuurt aan het College van Toezicht eens per semester een lijst met volgende gegevens:

- de ontvangen tuchtklachten;
- de aangiftes vanwege het openbaar ministerie; en
- de door de stafhouder ambtshalve geopende tuchtonderzoeken.

Die lijst bevat ook voor elke klacht en, voor zover toepasselijk, voor elk ambtshalve geopend tuchtonderzoek, de volgende gegevens:

- a) een beknopte samenvatting van de aard van de feiten;

- b) of de stafhouder een klacht beoordeeld heeft als onontvankelijk;
- c) of een klacht het voorwerp heeft uitmaakt van een sepot;
- d) ingeval een klacht beoordeeld is als onontvankelijk, geseponeerd is of niet tijdig geleid heeft tot het openen van een tuchtonderzoek: of de voorzitter van de tuchtraad gevat is;
- e) of de stafhouder het tuchtonderzoek zelf voert dan wel een onderzoeker heeft aangewezen, en in dat laatste geval, wie de onderzoeker is;
- f) of het tuchtonderzoek lopend is dan wel afgesloten is;
- g) of na afsluiting van het tuchtonderzoek de zaak geseponeerd wordt, en in bevestigend geval, of het sepot gegrond is op verjaring van de feiten, op gebrek aan bewijs, op afwezigheid van voldoende zwaarwichtigheid van de vermeende inbreuk of op enige andere reden voor sepot;
- h) of de zaak verwezen is naar de tuchtraad, en in bevestigend geval, of de zaak voor behandeling is vastgesteld;
- i) de uitspraak in eerste aanleg, al dan niet na verzet;
- j) of er een rechtsmiddel is ingesteld, en door welke partij;
- k) of de zaak voor behandeling voor de tuchtraad van beroep is vastgesteld;
- l) de uitspraak in hoger beroep, al dan niet na verzet.

HOOFDSTUK XI.2 Samenstelling

Art. 294. § 1 Het College van Toezicht bestaat uit vijf leden.

§ 2 De voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies is van rechtswege voorzitter van het College van Toezicht.

§ 3 Behoudens de voorzitter zijn twee leden advocaat en twee leden niet-advocaat. Die worden benoemd na voordracht

⁶³ Ingevoegd AV 26/06/2019 – BS 4/07/2019 – in werking 4/10/2019.

door de raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies, na een tijdige publieke openverklaring van en oproep tot kandidaatstelling door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies.

De twee leden die geen advocaat zijn mogen bovendien:

- a) geen lid of medewerker zijn van een ander orgaan van de OVB;
- b) geen medewerker zijn van een Orde van Advocaten;
- c) geen magistraat zijn.

§ 4 Kunnen geen lid zijn van het College:

- a) de leden van de raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies, de voorzitter uitgezonderd;
- b) de stafhouders en leden van de raad van de Orde van een van de Ordes die deel uitmaakt van de Orde van Vlaamse Balies;
- c) de voorzitters, kamervoorzitters en assessoren, inclusief de plaatsvervangende assessoren, en de secretarissen van een tuchtraad of de tuchtraad van beroep.

§ 5 De leden van het College van Toezicht zien te allen tijde toe op hun onafhankelijkheid en zorgen voor voldoende beschikbaarheid voor het vervullen van de taken van het College.

§ 6 Met uitzondering van de voorzitter worden de leden benoemd voor 3 jaar. Zij kunnen tweemaal opnieuw worden benoemd.

§ 7 Een lid van het College van Toezicht dat niet of niet langer beantwoordt aan de voorwaarden voor lidmaatschap of de vereisten van beschikbaarheid of onafhankelijkheid kan door de raad van bestuur, op initiatief van de voorzitter, ontslagen worden, nadat het betreffende lid door de raad van bestuur de gelegenheid is geboden om gehoord te worden. Na ontslag wordt het ontslagnemende lid vervangen door een nieuw lid dat wordt verkozen via de procedure vermeld in artikel 2, § 3. Op analoge wijze wordt gehandeld bij vrijwillig ontslag vanwege het lid, overlijden

van een lid of bij onmogelijkheid voor een lid om zijn taken te vervullen ten gevolge van ziekte, onverenigbaarheid of om enige andere reden.

Art. 295. Het College van Toezicht beschikt over een secretaris die geen lid is van het College en is bevoegd voor het benoemen en ontslaan van de secretaris. De Orde van Vlaamse Balies stelt, binnen de grenzen van het in artikel 4 bedoelde budget, personeel, secretariaat, lokalen, documentatie en materiaal ter beschikking.

HOOFDSTUK XI.3 Begroting en jaarrekening

Art. 296. Het College van Toezicht stelt jaarlijks een budget voor, dat moet goedgekeurd worden door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies.

HOOFDSTUK XI.4 Werking

Art. 297. § 1 Het College van Toezicht stelt een reglement van inwendige orde op, dat de frequentie van de vergaderingen bepaalt, alsook de verwerkingsswijze van de verkregen informatie en de modaliteiten voor de redactie van het jaarlijks verslag van het College.

§ 2 Het College van Toezicht ontvangt een kopie van alle tuchtbeslissingen die uitgesproken worden, zowel in eerste aanleg als in hoger beroep. De Orde van Vlaamse Balies ziet er ook op toe dat alle arresten van het Hof van Cassatie in tuchtzaken betreffende advocaten ter beschikking gesteld worden van het College. De stafhouders bezorgen het College een kopie van al de door hen opgelegde sancties in het kader van de wetgeving ter bestrijding van het witwassen van geld.

§ 3 De in § 2 bedoelde informatie wordt op geanonimiseerde wijze ter beschikking gesteld van het College.

§ 4 Naast de lijsten die bedoeld worden in artikel 1 § 3, kan het College de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraad

verzoeken om bijkomende inlichtingen te verstrekken, indien het College die beoordeelt als redelijkerwijze noodzakelijk voor de correcte uitvoering van zijn opdracht.

Art. 298. Het College van Toezicht pleegt met regelmaat, en minstens eenmaal per jaar, overleg met de Commissie Stafhouders van de Orde van Vlaamse Balies.

Art. 299. Het College van Toezicht heeft geen taak of bevoegdheid om klachten over de handelswijze van stafhouders in individuele gevallen te behandelen en is geen beroepsinstantie voor klagers. Mocht het College van Toezicht klachten of vragen van rechtzoekenden ontvangen, dan zal het die overmaken aan de bevoegde stafhouder(s) of aan de bevoegde voorzitter(s) van de tuchtraden.

Art. 300. § 1 Het College van Toezicht stelt jaarlijks een verslag op over de uitvoering van zijn taken en zijn bevindingen.

§ 2 Een jaarlijks verslag is enkel dan goedgekeurd door het College, wanneer een meerderheid van de leden-advocaten het goedkeuren, alsook minstens één niet-advocaat.

§ 3 Het jaarlijks verslag bevat de statistische gegevens die het College nuttig acht om ter kennis te brengen van de advocaten, de overheden en het publiek.

§ 4 Naast het jaarlijks verslag kan het College ook andere verslagen, omzendingen of andere documenten opstellen die bedoeld zijn voor de stafhouders en/of de voorzitters van de tuchtraden, en die niet publiek gemaakt worden.

HOOFDSTUK XI.5 Publiciteit

Art. 301. De jaarlijkse verslagen van het College van Toezicht zijn toegankelijk voor het publiek en kunnen worden gepubliceerd op de website van de Orde van Vlaamse Balies of op enige andere wijze die het College gepast acht, binnen de grenzen van zijn begroting.

HOOFDSTUK XI.6 Ondersteuning van de stafhouders en de commissie stafhouders

Art. 302. § 1 De informatie die het College van Toezicht verzamelt in het kader van zijn opdracht, wordt ter beschikking gesteld van de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden en de raad van bestuur van de Orde van Vlaamse Balies.

§ 2 De Orde van Vlaamse Balies en het College van Toezicht stellen hun expertise ter beschikking van de stafhouders en de voorzitters van de tuchtraden.

HOOFDSTUK XI.7 Geheimhouding

Art. 303. Alle informatie waarvan de leden van het College van Toezicht kennis krijgen in het kader van hun opdracht, is vertrouwelijk. Enkel de informatie die het College van Toezicht opneemt in het jaarlijks verslag verliest dat vertrouwelijke karakter, op het ogenblik waarop dat verslag bekendgemaakt wordt in overeenstemming met dit Reglement. Alle overige informatie blijft geheim.

DEEL XII

INWERKINGTREDING

HOOFDSTUK XII.1 Inwerkingtreding

Art. 304. Deze Codex treedt in werking vanaf 1 januari 2015.⁶⁴

Art. 305.

- Reglement van de Belgische Nationale Orde van Advocaten van 10 januari 1992, inzake beslag onder derden in handen van een advocaat, werd in deze Codex opgenomen in Deel I Essentiële plichten van de advocaat, Hoofdstuk I.3 Beroepsgeheim, Afdeling I.3.2 Het beslag onder derden in handen van een advocaat.
- Reglement betreffende de stage, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 7 mei 2008, werd in deze Codex opgenomen in Deel II Toegang tot het beroep, stage en vorming, Hoofdstuk II.1 Stage.
- Reglement betreffende de beroepsopleiding, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 25 maart 2009, werd in deze Codex opgenomen in Deel II Toegang tot het beroep, stage en vorming, Hoofdstuk II.2 De beroepsopleiding.
- Reglement inzake permanente vorming, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 16 juni 2010, werd in deze Codex opgenomen in Deel II Toegang tot het beroep, stage en vorming, Hoofdstuk II.3 Permanente vorming.
- Reglement betreffende het mandaat dat de advocaat niet rechtstreeks van zijn cliënt ontvangt, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 14 maart 2007, werd

in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.1 Relaties ten aanzien van cliënten, Afdeling III.1.1 Mandaat dat de advocaat niet rechtstreeks van zijn cliënt ontvangt.

- Reglement witwas, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 30 december 2011, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.1 Relaties ten aanzien van cliënten, Afdeling III.1.2 Witwaspreventie.
- Reglement inzake publiciteit, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 18 september 2002, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.1 Relaties ten aanzien van cliënten, Afdeling III.1.7 Publiciteit.
- Reglement betreffende de aan procedures verbonden regels van confraterniteit, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 31 januari 2007, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.2 Relaties ten aanzien van advocaten, Afdeling III.2.1 Confraterniteit.
- Reglementen van de Belgische Nationale Orde van Advocaten van 6 juni 1970, 6 maart 1980, 8 mei 1980 en 22 april 1986, inzake het overleggen van briefwisseling tussen advocaten, werden in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.2 Relaties ten aanzien van advocaten, Afdeling III.2.4 Het overleggen van briefwisseling tussen advocaten.
- Reglement van de Belgische Nationale Orde van Advocaten van 10 maart 1977, inzake het overleggen van brief-

⁶⁴ De inhoud van de Codex in de oorspronkelijke nummering. De – ongewijzigde – inhoud met de aangepaste nummering is in werking getreden op 1/09/2016.

- wisseling tussen advocaten en gerechtelijke mandatarissen-advocaten, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.2 Relaties ten aanzien van advocaten, Afdeling III.2.5 Overleggen van briefwisseling tussen advocaten en gerechtelijke mandatarissen.
- Reglement inzake opvolging, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 3 november 2004, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.2 Relaties ten aanzien van advocaten, Afdeling III.2.6 Opvolging.
  - Reglement betreffende het eensluidend verklaren van kopieën van bij een voorziening in cassatie te voegen stukken; goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 30 januari 2008, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.2 Relaties ten aanzien van advocaten, Afdeling III.2.7 Eensluidend verklaren van kopieën van bij een voorziening in cassatie te voegen stukken.
  - Reglement betreffende de verhandeling van gelden van cliënten of derden, de rapportering en de controle, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 21 november 2012, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.2 Relaties ten aanzien van advocaten, Afdeling III.2.8 Derdengelden.
  - Reglement betreffende het statuut van de advocaat, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 8 juni 2005, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.2 Relaties ten aanzien van advocaten, Afdeling III.2.10 Statuut van de advocaat.
  - Reglement inzake de financiële regeling bij de overstap naar een andere balie, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 4 juni 2003, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.3 Relaties met de overheid van de Orde, Afdeling III.3.2 De verplichting om bijdragen aan de Orde te betalen.
  - Reglement inzake advocaat en media, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 4 juni 2003, werd in deze Codex opgenomen in Deel III Uitoefening van het beroep van advocaat, Hoofdstuk III.5 Relaties ten aanzien van derden, Afdeling III.5.2 Media.
  - Reglement betreffende de aanvaarding van de gerechtelijke mandaten, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 21 november 2007, werd in deze Codex opgenomen in Deel IV Advocaat treedt op in een andere hoedanigheid, Hoofdstuk IV.1 Gerechtelijke mandataris.
  - Reglement inzake de syndicus van een vereniging van mede-eigenaars, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 18 september 2002, werd in deze Codex opgenomen in Deel IV Advocaat treedt op in een andere hoedanigheid, Hoofdstuk IV.2 Syndicus.
  - Reglement betreffende samenwerkingsverbanden tussen advocaten en betreffende eenpersoonsvennootschappen van advocaten; goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 8 november 2006, werd in deze Codex opgenomen in Deel V Organisatie van het kantoor, Hoofdstuk V.1 Samenwerkingsverbanden tussen advocaten en eenpersoonsvennootschappen van advocaten, Afdeling V.1.2 Eenpersoonsvennootschappen van advocaten.

- Reglement inzake beroepsmatige samenwerking met niet-advocaten, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 22 januari 2003, werd in deze Codex opgenomen in Deel V Organisatie van het kantoor, Hoofdstuk V.2 Samenwerking tussen advocaten en niet-advocaten.
- Reglement betreffende het houden van meerdere kantoren of vestigingen, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 12 mei 2010, werd in deze Codex opgenomen in Deel V Organisatie van het kantoor, Hoofdstuk V.3 Het kantoor en de bijkantoren, Afdeling V.3.1 Het houden van meerdere kantoren of vestigingen.
- Reglement betreffende de voor de raad van de Orde geldende procedure volgens de tuchtrechtspleging, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 21 november 2007, werd in deze Codex opgenomen in Deel VII Procedures zoals in tucht, Hoofdstuk VII.1 De raad van de Orde zetelend zoals in tucht.
- Reglement van de Belgische Nationale Orde van Advocaten van 25 mei 1972, inzake tuchtprocedure – eedaflegging door getuigen, werd in deze Codex opgenomen in Deel VII Procedures zoals in tucht, Hoofdstuk V2 Eedaflegging door getuigen.
- Reglement tot toepassing van de gedragscode voor Europese advocaten, goedgekeurd door de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies op 31 januari 2007, werd in deze Codex opgenomen in Deel X Gedragscode voor Europese advocaten.

RELEVANTE WETGEVING

GERECHTELIJK WETBOEK

INHOUD*

BOEK III. BALIE.	157
EERSTE TITEL. – ALGEMENE BEPALINGEN.	157
EERSTE HOOFDSTUK. – Advocaten.	157
HOOFDSTUK II. – Rechten en plichten van de advocaten.	166
HOOFDSTUK III. – Stafhouder en raad van de Orde.	169
HOOFDSTUK IV. – Tucht.	170
Afdeling 1. – Tuchtraden	170
Afdeling 2. – Tuchtraden in beroep	174
Afdeling 3. – Diverse bepalingen	175
HOOFDSTUK V. – (Opschrift opgeheven).	176
TITEL 1BIS. – UITOEFENING IN BELGIË VAN HET BEROEP VAN ADVOCATEN DOOR ADVOCATEN DIE ONDERDAAN ZIJN VAN EEN LIDSTAAT VAN DE EUROPESE UNIE.	177
HOOFDSTUK I. – Vrij verrichten van diensten.	177
HOOFDSTUK II. – Vrijheid van vestiging.	178
TITEL II. – ADVOCATEN BIJ HET HOF VAN CASSATIE.	181
TITEL III. – ORDE VAN VLAAMSE BALIES EN ORDRE DES BARREAUX	
FRANCOPHONES ET GERMANOPHONE.	184
HOOFDSTUK I. – Algemene bepalingen.	184
HOOFDSTUK II. – Organisatie en werking.	185
HOOFDSTUK III. – Bevoegdheden.	185
HOOFDSTUK IV. – Overgangsbepalingen.	188
BOEK IIIBis. JURIDISCHE EERSTE- EN TWEEDELIJNSBIJSTAND.	189
HOOFDSTUK I. – Algemene bepaling	189
HOOFDSTUK II. – Commissie voor juridische bijstand.	189
HOOFDSTUK III. – Juridische eerstelijnsbijstand	189
HOOFDSTUK IV. – Gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand	189
Afdeling I. – Organisatie	189
Afdeling II. – Toekenning van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid	191
HOOFDSTUK V. – De vergoeding van de advocaten.	195
HOOFDSTUK Vbis. – Kosten verbonden aan de organisatie van de bureaus voor juridische bijstand	196
HOOFDSTUK VI. – Terugvordering van de rijksvergoeding – Recht van de advocaat op de betaling van vergoedingen	196
HOOFDSTUK VII. – De ambtshalve toevoeging van advocaten	197
HOOFDSTUK VIII. – Grensoverschrijdende geschillen bedoeld in richtlijn 2003/8/EG	198

---

* Bron wetteksten: Stradalex, geraadpleegd op 1 september 2022.

BOEK III

BALIE

EERSTE TITEL. – ALGEMENE
BEPALINGEN.

EERSTE HOOFDSTUK. – Advocaten.

Art. 428. Niemand kan de titel van advocaat voeren of het beroep van advocaat uitoefenen indien hij:

- 1° niet in het bezit is van het Belgische diploma van doctor, licentiaat of master in de rechten;
- 2° niet de eed heeft afgelegd bedoeld in artikel 429 en;
- 3° niet is ingeschreven op het tableau van de Orde of op de lijst van de stagiairs.

De Koning kan, op advies van de Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*, de in het eerste lid, 1°, bedoelde voorwaarde tot andere Belgische of buitenlandse diploma's uitbreiden, op voorwaarde dat deze diploma's een voldoende kennis van het Belgisch recht garanderen.

Behoudens de afwijkingen die de wet vaststelt, mag geen nadere bepaling aan de titel van advocaat worden toegevoegd.

Art. 428bis. Kunnen bovendien de titel van advocaat voeren en het beroep uitoefenen, de onderdanen van een Lid-Staat van de Europese Unie die voldoen aan de hiernavolgende voorwaarden:

- 1° houder zijn van een diploma, getuigschrift of andere titel 1 bedoeld in de Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties, en waaruit blijkt dat de houder de vereiste kwalificaties bezit om in een Lid-Staat van de Europese Unie tot het beroep van advocaat te worden toegelaten;
- 2° de overlegging van:

- a) een bewijs van goed zedelijk gedrag;

- b) en een getuigschrift waaruit blijkt dat gegadigde nooit failliet is gegaan;
  - c) alsmede een getuigschrift waaruit blijkt dat de gegadigde nooit handelingen heeft verricht die aanleiding kunnen geven tot opschorting of verbod van de uitoefening van het beroep van advocaat, zijnde een ernstige fout bij de uitoefening van het beroep van advocaat of een misdrijf;
  - d) de lijst van de onderwerpen waarover de gegadigde is ondervraagd teneinde zijn diploma, getuigschrift of een andere in 1° bedoelde titel te behalen, evenals het bewijs van eventuele beroepservaring;
- 3° voldaan hebben aan een bekwaamheidsproef, georganiseerd door de Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*, naargelang de balie waar zij om hun inschrijving verzoeken, wanneer de ontvangen opleiding verband houdt met vakgebieden welke wezenlijk verschillen van die waarop het Belgische diploma van licentiaat in de rechten betrekking heeft, tenzij de kennis die de betrokkene heeft verworven tijdens zijn beroepservaring van dien aard is dat ze deze wezenlijke verschillen geheel of gedeeltelijk ondervangen.

Onverminderd artikel 428*nonies* zijn de gegadigden die aan de voorafgaande voorwaarden hebben voldaan, gemachtigd de eed van advocaat af te leggen. Zij worden vrijgesteld van de stageverplichtingen die door het Belgisch recht worden opgelegd en kunnen om hun inschrijving op het tableau van de Orde verzoeken op voorwaarde dat zij in een Lid-Staat van de Europese Unie een stage hebben volbracht die de inschrijving aan een balie van die Staat mogelijk maakt. Zij wor-

den eveneens van de stageverplichtingen vrijgesteld indien het recht van de Staat waar het diploma is behaald of de Staat waarvan de gegadigde onderdaan is, deze verplichtingen niet oplegt. In de andere gevallen wordt aan de gegadigden die aan genoemde voorwaarden hebben voldaan toegelaten de eed van advocaat af te leggen en om hun inschrijving op de lijst van de stagiairs te verzoeken, onverminderd artikel 428*nonies*. Zij zijn onderworpen aan alle stageverplichtingen, zoals die voortvloeien uit de wet, uit de reglementen van de Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*, naargelang de balie waar zij om hun inschrijving verzoeken en uit het huishoudelijk reglement van de balie waar zij om hun inschrijving verzoeken.

Art. 428ter. § 1. De Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*, naargelang van de balie waar om inschrijving wordt verzocht, zijn de autoriteiten bevoegd om:

- 1° de aanvragen te ontvangen;
- 2° te onderzoeken of de gegadigde beantwoordt aan de voorwaarden om tot de bekwaamheidsproef te worden toegelaten gesteld in artikel 428*bis*, eerste lid, 1° en 2°;
- 3° op grond van de lijst bedoeld in artikel 428*bis*, eerste lid, 2°, d), en de lijst vermeld in artikel 428*quater*, § 2, te besluiten of de opleiding die de gegadigde heeft genoten of zijn beroepservaring betrekking heeft op vakgebieden die wezenlijk verschillen van die waarop het Belgische diploma van licentiaat of master in de rechten betrekking heeft;
- 4° kennis te geven aan de gegadigde van de beslissing over de ontvankelijkheid van zijn verzoek, en wanneer het ontvankelijk is, de gegadigde in voorkomend geval ervan kennis te geven dat hij de bekwaamheidsproef moet afleggen.

§ 2. De documenten die de gegadigde aan de Orde van Vlaamse balies of de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* toezendt moeten:

- 1° zijn afgegeven door de in de Lid-Staat van hun oorsprong of herkomst bevoegde autoriteiten, namelijk de openbare overheid, de onderwijsinstellingen en de met de Belgische instellingen vergelijkbare beroepsorganisaties;
- 2° worden overgelegd in de vorm van hetzij het origineel, hetzij een voor eensluidend verklaard afschrift uitgereikt door deze autoriteiten.

Ingeval voornoemde documenten of een aantal ervan niet worden afgegeven in de Lid-Staat van oorsprong of van herkomst, worden zij vervangen door een attest uitgaande van deze laatste Lid-Staat waaruit blijkt dat betrokkene ter vervanging van de in het vorige lid omschreven documenten een verklaring onder ede of een plechtige verklaring heeft afgelegd. Deze eed of verklaring moet zijn afgelegd ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie of, in voorkomend geval, van een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van de Lid-Staat van oorsprong of van herkomst.

§ 3. Het verzoek en de documenten moeten opgesteld zijn in het Nederlands, het Frans of het Duits, of vergezeld zijn van een voor eensluidend verklaarde vertaling in één van die talen.

§ 4. Bij de indiening van het verzoek kan van de gegadigde een inschrijvingsgeld worden gevraagd. Dit bedrag wordt betaald aan de Orde van Vlaamse balies of de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*. Het bedrag wordt door de Minister van Justitie vastgesteld. Het mag de gemiddelde kost van de behandeling van de verzoeken niet overschrijden.

§ 5. Wanneer het dossier onvolledig is, verwittigt de Orde van Vlaamse balies of de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* de gegadigde binnen vijftien dagen na de ontvangst van de stukken en deelt hem mede welke documenten ontbreken.

Wanneer het dossier volledig is samengesteld verwittigt de Orde van Vlaamse balies of de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* de gegadigde binnen vijftien dagen na de ontvangst van het laatste document.

Vervolgens gaat de Orde over tot het onderzoek van de documenten, waarbij zij nagaat of aan de vereisten bedoeld in artikel 428bis, eerste lid, 1° en 2° is voldaan.

Binnen vier maanden na overlegging van het volledige dossier geeft de Orde van Vlaamse balies of de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* aan de gegadigde kennis van haar met redenen omklede beslissing. Wanneer de gegadigde de bekwaamheidsproef moet afleggen deelt de Orde hem mede welke van de vakken bedoeld in artikel 428quater, § 2, in aanmerking komen.

De afwezigheid van beslissing geldt als toelating tot de bekwaamheidsproef. In dit geval bepaalt de gegadigde zelf welke vakken hij aflegt en geeft daarvan mededeling aan de Orde van Vlaamse balies of de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*.

§ 6. De gegadigde kan hoger beroep instellen bij de commissie van beroep tegen een beslissing van onontvankelijkheid van zijn verzoek, tegen de beslissing die hem toelaat tot een bekwaamheidsproef met vakken die niet wezenlijk verschillen van de vakgebieden van zijn opleiding, of tegen een weigering van vrijstelling van de bekwaamheidsproef.

Het hoger beroep wordt bij ter post aangetekende brief ingesteld en wordt aan de Orde van Vlaamse balies of de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* toegezonden binnen dertig dagen na de mededeling van de beslissing.

§ 7. Er zijn twee commissies van beroep, een Franstalige en een Nederlandstalige.

Iedere commissie van beroep bestaat uit:

- 1° een raadsheer of emeritus-raadsheer in een hof van beroep. Hij is voorzitter van de commissie;
- 2° een stafhouder of voormalig stafhouder. Hij is secretaris van de commissie;

- 3° een hoogleraar of een hoogleraar-emeritus in het recht aan een Belgische universiteit, die geen advocaat mag zijn.

§ 8. Wordt de gegadigde toelating tot de Duitstalige bekwaamheidsproef geweigerd, dan kan hij in het Duits hoger beroep instellen.

De voorzitter kan vorderen dat alle stukken of een gedeelte ervan worden vertaald. De kosten hiervan komen voor rekening van de gegadigde.

§ 9. De magistraten en de hoogleraren die lid van de hoger vermelde commissies zijn, worden door de Minister van Justitie aangewezen. De stafhouders of voormalig stafhouders die lid van de hoger vermelde commissies zijn worden door de Minister van Justitie aangewezen op voordracht van de Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*.

Ingeval het hoger beroep in het Duits wordt ingesteld, moet de stafhouder of voormalig stafhouder afkomstig zijn van de balie van Eupen.

De leden hebben elk twee plaatsvervangers die op dezelfde wijze worden aangewezen.

§ 10. Tegen de beslissingen gewezen door de in § 6 bedoelde commissies van beroep kan cassatieberoep worden ingesteld overeenkomstig de bepalingen van het vierde deel, boek III, titel IVbis, van dit Wetboek.

Art. 428quater. § 1. De Orde van Vlaamse balies organiseert ten behoeve van de onderdanen van de Lid-Staten van de Europese Unie de bekwaamheidsproef, ingesteld bij artikel 428bis, eerste lid, 3°, in het Nederlands.

De *Ordre des barreaux francophones et germanophone* organiseert ten behoeve van de onderdanen van de Lid-Staten van de Europese Unie de bekwaamheidsproef, ingesteld bij artikel 428bis, eerste lid, 3°, in het Frans of in het Duits.

De bekwaamheidsproef betreft uitsluitend de vakkennis van de gegadigde en strekt ertoe na te gaan of hij de nodige

bekwaamheid bezit om in België het beroep van advocaat uit te oefenen.

Het examen bestaat uit een schriftelijk en een mondeling gedeelte.

De gegadigde is geslaagd voor een vak wanneer hij 60% van de punten heeft behaald.

Niet-geslaagde gegadigden kunnen de vakken waarvoor geen 60% van de punten is behaald, ten hoogste driemaal opnieuw afleggen, en wel tijdens de volgende drie zittingen.

§ 2. De bekwaamheidsproof heeft betrekking op de volgende vakken:

1° schriftelijk examengedeelte:

- burgerlijk recht, daarbij inbegrepen burgerlijke rechtsvordering;
- strafrecht, daarbij inbegrepen strafvordering;
- naar keuze van de gegadigde, een van de volgende vakken: publiek recht, administratief recht, fiscaal recht, handelsrecht of sociaal recht.

2° mondeling examengedeelte:

plichtenleer en de vakken waarvoor de gegadigde in het schriftelijk examengedeelte niet is geslaagd.

§ 3. Er worden twee examencommissies ingesteld, een Franstalige en een Nederlandstalige, die de gegadigden ondervragen en vaststellen of zij voor de bekwaamheidsproof zijn geslaagd. Elke examencommissie bestaat uit:

- 1° een rechter of emeritus-rechter in een rechtbank van eerste aanleg. Hij is voorzitter van de examencommissie;
- 2° twee advocaten ingeschreven op het tableau. De laatst ingeschreven advocaat is secretaris van de examencommissie;
- 3° een hoogleraar of docent in het recht aan een Belgische universiteit, die geen advocaat mag zijn.

§ 4. De Duitstalige bekwaamheidsproof wordt afgenomen door de Franstalige examencommissie.

In dat geval bestaat de examencommissie als volgt:

- 1° een rechter of emeritus-rechter bij de rechtbank van eerste aanleg te Eupen.

Hij is voorzitter van de examencommissie;

- 2° twee advocaten ingeschreven op het tableau, van wie één op het tableau van de Orde van Advocaten van het rechtsgebied Eupen. Laatstgenoemde is secretaris van de examencommissie;
- 3° een hoogleraar of docent in het recht aan een Belgische universiteit, die geen advocaat mag zijn.

§ 5. De magistraten en de hoogleraren of docenten die lid van de hoger vermelde commissies zijn worden aangewezen door de Minister van Justitie. De advocaten die lid van commissie zijn worden door de Minister van Justitie aangewezen op voordracht van de Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* naargelang van de commissie waarvoor zij dienen te worden aangewezen.

De leden hebben elk twee plaatsvervangers die op dezelfde wijze worden aangewezen.

Art. 428quinquies. De Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* stelt het personeel, het secretariaat, de lokalen, de documentatie en het materiaal ter beschikking van de commissie van beroep en de examencommissie, zoals nodig voor het vervullen van hun opdracht.

Art. 428sexies. De commissies van beroep komen ten minste tweemaal per jaar bijeen om kennis te nemen van de hogere beroepen ingesteld op grond van de artikelen 428ter en 428septies. De voorzitter bepaalt frequentie en datum van die vergaderingen.

De commissie van beroep vergadert op de zetel van de Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* of op een andere door de voorzitter bepaalde plaats.

De verzoeker wordt ten minste vijftien dagen voor de vergadering opgeroepen. Gedurende dezelfde termijn ligt het dossier te zijner beschikking op de zetel van

de Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*.

De verzoeker kan zich laten bijstaan door een advocaat en ter staving van zijn beroep een memorie indienen alsmede alle stukken die hij nuttig acht. Ingeval het beroep betrekking heeft op vakken die in de bekwaamheidsproef moeten worden afgelegd, doet de verzoeker de documenten betreffende het te raadplegen buitenlandse recht toekomen die nodig zijn om over het bestaan van substantiële verschillen te oordelen. Wanneer de commissie van oordeel is dat de neergelegde documenten niet volstaan, nodigt zij de verzoeker uit bijkomende documenten neer te leggen bij ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs.

De wrakingsgronden bedoeld in de artikelen 828 tot 830 van het Gerechtelijk Wetboek zijn van toepassing op de leden van de commissie van beroep. Leden die weten dat redenen van wraking tegen hen bestaan, moeten zich onthouden. De verzoeker die een lid van de commissie van beroep wil wraken, moet zulks doen voor de beraadslaging. De akte van wraking wordt voor het Hof van Cassatie gebracht.

De debatten voor de kamer van beroep vinden in openbare zitting plaats, tenzij de verzoeker een zitting met gesloten deuren vraagt.

De commissie van beroep kan alleen geldig beraadslagen indien alle leden of plaatsvervangers van de verhinderde leden aanwezig zijn. De commissie van beroep beraadslaagt met gesloten deuren. Beslissingen worden bij meerderheid van stemmen genomen.

De beslissing wordt met redenen omkleed en in het openbaar bekendgemaakt, tenzij de verzoeker daaraan uitdrukkelijk verzaakt. Van iedere beraadslaging van de commissie van beroep wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat door de voorzitter en de secretaris van de commissie wordt ondertekend. In het proces-verbaal wordt opgave gedaan van de beslis-

sing en van de redenen die daaraan ten grondslag liggen.

De voorzitter of de secretaris van de commissie van beroep stelt de gegadigde binnen vijftien dagen in kennis van de beslissing.

Binnen één maand na haar kennisgeving kan de gegadigde de beslissing van de commissie van beroep voor het Hof van Cassatie brengen in de vormen van de voorzieningen voor burgerlijke zaken. Wordt de beslissing vernietigd, dan verwijst het Hof van Cassatie de zaak naar de commissie van beroep, anders samengesteld.

Wanneer de beslissing van de commissie van beroep een beslissing van niet-ontvankelijkheid teniet doet, verklaart de Orde van Vlaamse balies respectievelijk *Ordre des barreaux francophones et germanophone* het verzoek ontvankelijk en laat zij de verzoeker toe tot de volgende bekwaamheidsproef. Bovendien deelt de Orde van Vlaamse balies respectievelijk *Ordre des barreaux francophones et germanophone* aan de verzoeker mee welke vakken van die bedoeld in artikel 428^{quater}, § 2, 1°, hij moet afleggen.

Wanneer de beslissing van de commissie van beroep een beslissing om de verzoeker toe te laten tot een bekwaamheidsproef hervormt door een of meer aan betrokkene opgelegde vakken te schrappen, laat de Orde van Vlaamse balies respectievelijk *Ordre des barreaux francophones et germanophone* de verzoeker toe tot de volgende bekwaamheidsproef voor de vakken bepaald door de commissie van beroep.

Art. 428^{septies}. De examencommissie vergadert op de zetel van de Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* of op een andere door de voorzitter bepaalde plaats. Hij bepaalt frequentie en datum van de vergaderingen.

De wrakingsgronden bedoeld in de artikelen 828 tot 830 van het Gerechtelijk Wetboek zijn van toepassing op de leden van de examencommissie. Leden die

weten dat redenen van wraking tegen hen bestaan, moeten zich onthouden. De verzoeker die een lid van de examencommissie wil wraken, moet zulks doen voor de beraadslaging. De akte van wraking wordt voor de commissie van beroep gebracht.

De examencommissie kan alleen geldig beraadslagen indien alle leden of plaatsvervangers van de verhinderde leden aanwezig zijn. De examencommissie beraadslaagt met gesloten deuren. Bij staking van stemmen is die van de voorzitter beslissend. De beraadslaging sluit het examen af.

Van iedere beraadslaging over de bekwaamheidsproof wordt een proces-verbaal opgemaakt, dat door de voorzitter en de secretaris van de examencommissie wordt ondertekend en waarin de resultaten behaald door de gegadigden zijn vermeld.

De voorzitter van de examencommissie deelt de resultaten mee aan de voorzitter van de Orde van Vlaamse balies of de voorzitter van de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*, die ze binnen een maand na afsluiting van het examen ter kennis brengt van de gegadigden.

Tegen de beslissingen van de examencommissie kan binnen een maand na de kennisgeving ervan beroep tot vernietiging worden ingesteld bij de commissie van beroep. Dit beroep mag enkel de wetelijkheid van de beslissing van de examencommissie betreffen. Wordt de beslissing vernietigd, dan verwijst de commissie van beroep de zaak naar de examencommissie, anders samengesteld, voor welke de gegadigde het examen kan afleggen.

Art. 428octies. Het is niet toegelaten tegelijk lid te zijn van de examencommissie en van de commissie van beroep.

De advocaten die deel uitmaken van de examencommissie en de stafhouders die zitting hebben in de commissie van beroep en tevens lid zijn van de raad van de Orde van Advocaten, welke beslist over de inschrijving van de gegadigde op het tableau of op de lijst van deze Orde, of van de raad van beroep, die het hoger beroep

tegen de beslissing van de raad van de Orde behandelt, moeten zich onthouden wanneer deze raden hun bevoegdheid uitoefenen.

Art. 428nonies. Ten aanzien van de gegadigden aan wie de Orde van Vlaamse balies respectievelijk de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* ter kennis heeft gegeven dat zij van de bekwaamheidsproof zijn vrijgesteld of dat zij voor die proef zijn geslaagd, is artikel 432 van toepassing.

Art. 428decies. De kennisgevingen en mededelingen bedoeld in de artikelen 428bis tot 428nonies worden aan de gegadigden op het door hen opgegeven adres toegezonden bij ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs.

Art. 429. De aanneming van de eedaflegging van de advocaat heeft plaats in openbare zitting van het hof van beroep, op de voordracht van een advocaat die sedert ten minste tien jaar op het tableau van een balie van het rechtsgebied is ingeschreven, in tegenwoordigheid van de stafhouder der Orde van Advocaten in de zetel van het hof van beroep en op vordering van het openbaar ministerie.

De recipiendus legt de eed af in de volgende bewoordingen:

“Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk, dat ik niet zal afwijken van de eerbied aan het gerecht en de openbare overheid verschuldigd, en geen zaak zal aanraden of verdedigen die ik naar eer en geweten niet geloof rechtvaardig te zijn.”

De griffier maakt van dat alles proces-verbaal op en bevestigt op de keerzijde van het diploma dat de formaliteiten vervuld zijn.

Art. 430.

1. Elke balie of orde organiseert zich bij een afdeling van de rechtbank of bij de

rechtbank van het gerechtelijk arrondissement. Uiterlijk op 1 december van elk jaar wordt een tableau opgemaakt van de Orde van advocaten, een lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie en een lijst van de stagiairs, die hun kantoor in het werkingsgebied van de Orde hebben.

Het tableau en de lijsten worden aangeplakt of bekendgemaakt door toedoen van de stafhouder, die ervoor zorgt dat zij worden bijgewerkt.

2. Evenwel zijn er in het gerechtelijk arrondissement Brussel twee Orden: de Franse Orde van advocaten bij de balie te Brussel en de Nederlandse Orde van advocaten bij de balie te Brussel.

De Franse Orde van advocaten bij de balie te Brussel bestaat uit de advocaten die hun kantoor hebben in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en die zijn ingeschreven op het tableau, op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie of op de lijst van de stagiairs.

De Nederlandse Orde van advocaten bij de balie te Brussel bestaat uit de advocaten die hun kantoor hebben in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad en in het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde en die zijn ingeschreven op het tableau, op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie of op de lijst van de stagiairs.

De Franse Orde van advocaten bij de balie te Brussel maakt de lijst op van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie, alsook de lijst van de stagiairs die hun kantoor gevestigd hebben in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad.

De Nederlandse Orde van advocaten bij de balie te Brussel maakt de lijst op van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-

Staat van de Europese Unie, alsook de lijst van de stagiairs die hun kantoor gevestigd hebben in de administratieve arrondissementen Brussel-Hoofdstad en Halle-Vilvoorde.

3. In het gerechtelijk arrondissement Brussel worden de adviezen bedoeld in de artikelen 66, 88, § 1, 195 en 210 gegeven door de stafhouder van elk van de twee ordes van advocaten.

In de arrondissementen waar de balies georganiseerd zijn per afdeling van de rechtbank worden alle in dit Wetboek bedoelde adviezen, gegeven in een gemeenschappelijk advies, naar gelang het geval, van alle stafhouders of van de vertegenwoordigers van de balies van het arrondissement.

Art. 431. De Orde van advocaten bestaat uit de advocaten die op het tableau, op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie of op de lijst van de stagiairs zijn ingeschreven. Zij bezit rechtspersoonlijkheid.

Art. 432. Over de inschrijving op het tableau, op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie en voor de stage beslist de raad van de Orde, die meester is over het tableau, over voornoemde lijst en over de lijst van de stagiairs.

De weigering van inschrijving moet met redenen worden omkleed.

Art. 432bis. De persoon die om inschrijving verzoekt of die het voorwerp is van een weglating of van een maatregel bedoeld in artikel 508/8, tweede lid, kan tegen de beslissingen genomen door de raad van de Orde hoger beroep instellen bij de tuchtraad van beroep.

Het hoger beroep wordt aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep ter kennis gebracht bij een ter post aangetekende brief gericht binnen vijftien dagen te rekenen van de kennisgeving van de beslissing.

Art. 433. De advocaten die ingeschreven zijn geweest op het tableau van de Orde en die, overeenkomstig artikel 432, hun wederinschrijving verkrijgen op dat tableau of hun inschrijving op het tableau van een andere balie, kunnen er ingeschreven worden met de rang van hun eerste inschrijving.

Hetzelfde geldt voor de advocaten van de balie te Brussel, ook voor hen die, vóór de oprichting van twee afzonderlijke Orden in het gerechtelijk arrondissement Brussel, reeds ingeschreven waren op het tableau van de Orde van Advocaten te Brussel.

Art. 434. Om op het tableau van de Orde te worden ingeschreven moeten, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 428*bis*, tweede lid, drie jaar stage worden verricht of voor personen ingeschreven op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie, moet voldaan zijn aan de voorwaarden gesteld in artikel 477*nonies*.

Artikel 434/1. § 1. De «Orde van Vlaamse balies» en de «Ordre des barreaux francophones et germanophone» maken de volgende gezamenlijke elektronische lijsten op:

- 1° een gezamenlijke elektronisch tableau van de advocaten ingeschreven op de in artikel 430, 1 bedoelde tableaux van de verschillende ordes van advocaten waaruit zij zijn samengesteld;
- 2° een gezamenlijke elektronische lijst van de advocaten ingeschreven op de in artikel 430, 1 bedoelde lijsten van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie, bijgehouden door de verschillende ordes van advocaten waaruit zij zijn samengesteld;
- 3° een gezamenlijke elektronische lijst van de advocaten ingeschreven op de in artikel 430, 1 bedoelde lijsten van de stagiairs, bijgehouden door de ver-

schillende ordes van advocaten waaruit zij zijn samengesteld.

Deze drie gezamenlijke elektronische lijsten worden hierna “de lijsten” genoemd.

Behoudens tegenbewijs, wordt in geval van niet-overeenstemming de voorkeur gegeven aan de vermeldingen op deze lijsten boven elke andere vermelding.

§ 2. De «Orde van Vlaamse balies» en de «Ordre des barreaux francophones et germanophone», hierna “de beheerder” genoemd, staan gezamenlijk in voor de inrichting en het beheer van de lijsten. Zij staan gezamenlijk in voor de controle op de werking en het gebruik van deze lijsten en zien er gezamenlijk op toe dat deze voortdurend worden bijgewerkt.

De «Orde van Vlaamse balies» en de «Ordre des barreaux francophones et germanophone» worden met betrekking tot de lijsten gezamenlijk beschouwd als de verantwoordelijke voor de verwerking in de zin van de artikelen 4, 7) en 26 van de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

§ 3. De Koning bepaalt, na advies van de beheerder en de Gegevensbeschermingsautoriteit, de gegevens die in de lijst zijn opgenomen.

§ 4. De lijsten en de daarin opgenomen gegevens zijn publiek.

§ 5. De gegevens die in de lijst zijn opgenomen, worden bewaard gedurende dertig jaar te rekenen vanaf de dag waarop de advocaat of stagiair wordt geschrapt van het tableau of de lijst bedoeld in artikel 430, 1, al naargelang het geval.

§ 6. Teneinde voor de toepassing van de eerste paragraaf de personen die het beroep van advocaat uitoefenen, te identificeren, is de beheerder gemachtigd om:

- 1° gebruik te maken van het rijksregisternummer van de advocaten en de

stagiairs, en toegang te hebben tot de gegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, 1°, 2°, 6°, en tweede lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van de natuurlijke personen;

2° toegang te hebben tot de volgende gegevens uit de registers bedoeld in artikel 4, § 2, van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid:

- d) naam en voornamen;
- e) geboorteplaats en -datum;
- f) datum van overlijden.

Het rijksregisternummer, de geboorteplaats en -datum en de datum van overlijden van de in het vorige lid bedoelde fysieke personen mogen niet worden meegedeeld aan het publiek.

Hij die in welke hoedanigheid ook deelneemt aan de verzameling of de verwerking van de in het tweede lid bedoelde gegevens of kennis heeft van die gegevens, moet in voorkomend geval het vertrouwelijk karakter ervan in acht nemen. Artikel 458 van het Strafwetboek is op hem toepasselijk.

Art. 435. De raad van de Orde stelt de stageverplichtingen vast, onverminderd de bevoegdheid verleend aan de Orde van Vlaamse balies en aan de Ordre des barreaux francophones et germanophone krachtens artikel 495.

Behoudens vrijstelling verleend door de overheid van de Orde, mag de stage niet worden onderbroken of geschorst.

De raad van de Orde richt de opleiding met het oog op de vorming van de advocaten-stagiairs in. Hij waakt over het nakomen van alle verplichtingen van de stage, waarvan hij de duur eventueel kan verlengen, onverminderd het recht om de inschrijving op het tableau te weigeren.

Iedere stagiair die uiterlijk vijf jaar na zijn inschrijving op de lijst van de stagiairs niet doet blijken dat hij alle door zijn balie gestelde verplichtingen is nagekomen, kan uit de lijst worden weggelaten.

Art. 436. De raad van de Orde kan doctors in de rechten die ten minste tien jaar op het tableau van de Orde ingeschreven zijn geweest en het beroep van advocaat niet meer uitoefenen, machtigen om de titel van ere-advocaat te voeren.

In uitzonderlijke omstandigheden kan hij de voorgeschreven termijn inkorten.

Alleen de raad van de Orde in wiens gebied de betrokkene het laatst het beroep van advocaat heeft uitgeoefend, kan deze machtiging verlenen onder de voorwaarden in zijn reglement bepaald.

De lijst van de ere-advocaten wordt achteraan op het tableau van de Orde geplaatst.

Bij niet-nakoming van de regels van rechtschapenheid en kiesheid, of bij niet-voldoening aan de voorwaarden voor toekenning van de titel, kan de raad van de Orde die machtiging tot het voeren van de titel van ere-advocaat heeft verleend, ze te allen tijde intrekken, de betrokkene oproepen of gehoord; deze kan zich doen bijstaan door een raadsman. Tegen de beslissing staat geen verzet open.

Art. 437. Het beroep van advocaat is onverenigbaar:

- 1° met het beroep van werkend magistraat, van griffier en van staatsambtenaar;
- 2° met de ambten van notaris en van gerechtsdeurwaarder;
- 3° met het drijven van handel of nijverheid;
- 4° met alle bezoldigde betrekkingen of werkzaamheden, openbare of particuliere, tenzij ze noch de onafhankelijkheid van de advocaat, noch de waardigheid van de balie in gevaar brengen.

Indien er een reden van onverenigbaarheid bestaat, wordt de weglating van het tableau, van de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-staat van de Europese Unie of van de lijst van stagiairs uitgesproken door de raad van de Orde, hetzij op het verzoek van de betrokken advocaat, hetzij ambtshalve, en in dit laatste geval volgens de rechtspleging in tuchtzaken.

Het beroep van advocaat is verenigbaar met het ambt van rechter in ondernemingszaken.

Art. 438. Advocaten die lid zijn van een der Wetgevende Kamers, mogen niet worden aangesteld als vast advocaat van openbare besturen, noch in enige zaak in geschil pleiten of optreden in het belang van de Staat of van een van de instellingen bedoeld in artikel 1, littera A en B, van de wet van 16 maart 1954 betreffende het toezicht op sommige instellingen van openbaar nut, noch hun in zodanige zaak van advies of van raad dienen, behalve onbezoldigd.

Hetzelfde verbod geldt voor de provincieraadsleden en de gemeenteraadsleden met betrekking tot zaken ingeleid voor de provincie of voor of tegen de gemeente waar zij verkozen zijn.

HOOFDSTUK II. – Rechten en plichten van de advocaten.

Art. 439. Advocaten, ingeschreven op het tableau van de Orde, op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie of op de lijst van stagiairs, mogen pleiten voor alle gerechten van het Rijk, onverminderd de bijzondere bepalingen betreffende het Hof van Cassatie.

Art. 440. Vóór alle gerechten, behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald, hebben alleen de advocaten het recht te pleiten.

De advocaat verschijnt als gevolmachtigde van de partij zonder dat hij van enige volmacht moet doen blijken, behalve indien de wet een bijzondere lastgeving eist.

Art. 441. In hun ambtsverrichtingen dragen de advocaten de kledij die de Koning voorschrijft.

Art. 442. In de gevallen bij de wet bepaald, worden zij opgeroepen om rechters en

ambtenaren van het openbaar ministerie te vervangen; zij mogen niet weigeren zonder reden van verschoning of van verhindering.

Art. 443. De raad van de Orde kan de op het tableau ingeschreven advocaten, de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie de advocatenstagiairs en de ere-advocaten verplichten tot het betalen van de bijdragen die hij bepaalt.

Hij waakt over het nakomen van de wetten en verordeningen betreffende de betaling van de bijdragen aan de voorzorgsinstituten van de balie.

Art. 444. De advocaten oefenen vrij hun ambt uit ter verdediging van het recht en van de waarheid.

Zij informeren de rechtszoekende over de mogelijkheid tot bemiddeling, verzoening en elke andere vorm van minnelijke oplossing van geschillen. Indien zij van mening zijn dat een minnelijke oplossing van het geschil overwogen kan worden, trachten zij die in de mate van het mogelijke te bevorderen.

Zij moeten er zich van onthouden enig ernstig feit tegen de eer en de faam van personen aan te voeren, tenzij dit voor de zaak volstrekt noodzakelijk is, onder het voorbehoud van tuchtrechtelijke vervolgingen en toepassing van artikel 445 indien daartoe grond bestaat.

Art. 445. Indien een advocaat in zijn pleidooien of in zijn geschriften kwaadwillig de Monarchie, de Grondwet, de wetten van het Belgische volk of het gevestigd gezag aanvalt, kan de rechtbank of het hof waarvoor de zaak aanhangig is, door de griffier proces-verbaal doen opmaken en het incident brengen voor de raad van de Orde waaronder de betrokkene ressorteert.

Art. 446. De ambtshalve aangewezen advocaat mag zijn ambtelijke tussenkomst niet weigeren, zonder zijn redenen van

verschoning of van verhindering te doen goedkeuren door de overheid die hem heeft aangewezen.

Indien een partij niet de bijstand van een advocaat verkrijgt in burgerlijke zaken, stelt het hoofd van de Orde ambtshalve een advocaat aan, indien daartoe grond bestaat.

Art. 446bis. De advocaten verlenen de juridische eerstelijnsbijstand op de in artikel 508/5 bedoelde zitdagen.

Zij verlenen de in artikel 508/7 bedoelde juridische tweedelijnsbijstand.

Onder de in artikel 508/19 bedoelde voorwaarden, kent het Rijk vergoedingen toe aan de advocaten voor hun prestaties inzake juridische bijstand.

Art. 446ter. De advocaten begroten hun ereloon met de bescheidenheid die van hun functie moet worden verwacht. Een beding daaromtrent dat uitsluitend verbonden is aan de uitslag van het geschil, is verboden.

Ingeval het ereloon niet met een billijke gematigdheid is vastgesteld, wordt het door de raad van de Orde vermindert, met inachtneming onder meer van de belangrijkheid van de zaak en van de aard van het werk, onder voorbehoud van de teruggave die hij beveelt, indien daartoe grond bestaat, dit alles onverminderd het recht van de partij om zich tot het gerecht te wenden indien de zaak niet aan een scheidsgerecht is onderworpen.

Wordt de zaak voor de rechtbank gebracht, dan wordt zij in openbare zitting behandeld, tenzij de partijen eenstemmig vragen dat zij in raadkamer wordt behandeld.

De rechtbank mag daarenboven, op verzoek van de meest gerede partij, bij een met redenen omklede beslissing gelasten dat de zaak in raadkamer wordt behandeld, gedurende de gehele rechtspleging of een gedeelte ervan, in het belang van de goede zeden of van de openbare orde, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé-leven van partijen bij het proces dit vereisen of, in

de mate dat dit door de rechtbank onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer de openbaarheid de belangen van de rechtsbedeling zou schaden.

Ter wille van de vrijheid van de bepaling van het ereloon, moeten de raad van de Orde en de rechtbank bij de uitoefening van de bevoegdheid die hen door deze bepaling wordt verleend, de barema's die werden vastgesteld op grond van de wetgeving inzake juridische tweedelijnsbijstand of inzake de rechtsbijstandverzekering buiten beschouwing laten.

Art. 446quater. § 1. Elke advocaat maakt een onderscheid tussen zijn eigen gelden en derdengelden.

De gelden die advocaten in de uitoefening van hun beroep ontvangen ten behoeve van cliënten of derden worden gestort op een of meer rekeningen geopend op hun naam of op naam van hun advocatenvennootschap met vermelding van hun of haar hoedanigheid. Deze rekening of rekeningen worden geopend overeenkomstig de door de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone vast te stellen regels.

De advocaat verhandelt gelden van cliënten of derden via deze rekening. Hij verzoekt cliënten en derden steeds om uitsluitend op deze rekening te betalen.

Het beheer van deze rekening berust uitsluitend bij de advocaat, onverminderd de aanvullende regels inzake verhandeling van gelden van cliënten of derden vastgesteld door de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone.

§ 2. De in § 1 bedoelde rekeningen omvatten de derdenrekeningen en de rubriekrekeningen.

De derdenrekening is een globale rekening waarop gelden worden ontvangen of beheerd die naar cliënten of derden moeten worden doorgestort.

De rubriekrekening is een geïndividualiseerde rekening geopend met betrekking tot een bepaald dossier of voor een bepaalde cliënt.

§ 3. De derdenrekening en de rubriekrekening zijn rekeningen die zijn geopend bij een door de Nationale Bank van België op grond van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen vergunde instelling of de Deposito- en Consignatiekas en die minstens voldoen aan volgende eisen:

- 1° de derdenrekening en de rubriekrekening mogen nooit een debetsaldo vertonen;
- 2° op een derdenrekening of een rubriekrekening mag geen krediet in welke vorm ook, worden toegestaan; die rekeningen kunnen nooit tot zekerheid dienen;
- 3° elke schuldvergelijking, fusie of bepaling van eenheid van rekening tussen de derdenrekening, de rubriekrekening en andere bankrekeningen is uitgesloten; nettingovereenkomsten kunnen op deze rekeningen geen toepassing vinden.

De Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone kunnen aanvullende regels inzake de verhandeling van gelden van cliënten of derden vaststellen.

§ 4. Behoudens uitzonderlijke omstandigheden stort de advocaat de op zijn derdenrekening ontvangen gelden zo vlug mogelijk door aan de bestemming.

Ingeval de advocaat om gegronde redenen de gelden niet binnen de bij het reglement van de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone bepaalde termijn en uiterlijk binnen twee maanden na de ontvangst ervan aan de bestemming kan overmaken, stort hij ze op een rubriekrekening.

Onverminderd de toepassing van dwingende rechtsregels is het tweede lid niet van toepassing indien het totaal van de bedragen ontvangen voor rekening van eenzelfde persoon of bij gelegenheid van eenzelfde verrichting of per dossier, 2.500 euro niet te boven gaat. De Koning kan dit bedrag om de twee jaar aan de economische toestand aanpassen. Deze aanpassing geldt vanaf 1 januari van het jaar volgend op de bekendmaking van het aanpassingsbesluit.

§ 5. De Koning kan nadere regels vaststellen met betrekking tot het beheer, de toegang, de controle en het toezicht op de in § 2 bedoelde rekeningen.

Door de Orde van Vlaamse balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone wordt een toezichtregeling ingevoerd en georganiseerd, waarin minstens wordt bepaald wie, waarop, wanneer en op welke wijze toezicht wordt gehouden op de naleving van de bepalingen bedoeld in de §§ 1 tot 4, met uitzondering van de rekeningen die beheerd worden in het kader van een gerechtelijk mandaat. Deze toezichtregeling bepaalt in het bijzonder de sancties en maatregelen die in geval van overtreding kunnen worden genomen. Ze doet geen afbreuk aan andere wettelijke bepalingen die voorzien in een toezicht op de gelden ontvangen op de in § 2 bedoelde rekeningen.

§ 6. Alle sommen, ongeacht het bedrag ervan die door de gerechtigde niet zijn teruggevorderd, noch aan hem zijn overgemaakt twee jaar na de afsluiting van het dossier naar aanleiding waarvan zij door de advocaat werden ontvangen, worden door deze laatste in de Deposito- en Consignatiekas gestort. De termijn wordt geschorst tot zolang deze sommen het voorwerp uitmaken van een rechtsgeding.

Die deposito's worden ingeschreven op naam van de gerechtigde, die door de advocaat wordt aangewezen. Ze worden door de Deposito- en Consignatiekas ter beschikking van de gerechtigde gehouden tot het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 25 van het koninklijk besluit nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934.

Art. 446quinquies. § 1. De effecten en geldswaardige papieren aan toonder die aan de advocaat zijn toevertrouwd naar aanleiding van een bepaald dossier, worden binnen de bij het reglement van de Orde van Vlaamse Balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone bepaalde

termijn en uiterlijk binnen drie maanden, onder een afzonderlijke rubriek geopend bij een door de Nationale Bank van België op grond van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen vergunde instelling in open bewaring gegeven voor rekening van de eigenaar en op naam van de advocaat of van de advocatenvennootschap.

§ 2. Alle effecten en geldswaardige papieren aan toonder die door de gerechtigde niet zijn teruggevorderd noch aan hem zijn overgemaakt twee jaar na de afsluiting van het dossier naar aanleiding waarvan ze door de advocaat werden ontvangen worden door deze laatste overgemaakt aan de Deposito- en Consignatiekas overeenkomstig artikel 5 van het ministerieel besluit van 27 maart 1935 tot uitvoering van het koninklijk besluit nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934.

Die deposito's worden ingeschreven op naam van de gerechtigde die door de advocaat wordt aangewezen. Onverminderd artikel 4, eerste lid, van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder, worden ze door de Deposito- en Consignatiekas ter beschikking van de gerechtigde gehouden tot het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 26 van het in het eerste lid bedoelde koninklijk besluit nr. 150 van 18 maart 1935.

HOOFDSTUK III. – Stafhouder en raad van de Orde.

Art. 447. De stafhouder is het hoofd van de Orde.

Hij roept de algemene vergadering van de advocaten en de raad van de Orde bijeen en zit deze voor.

Bij overlijden of verhindering van de stafhouder wordt hij voorlopig vervangen zoals bepaald is in het reglement van de raad van de Orde; anders door de oudstbe-

noemde stafhouder die lid is van de raad of bij gebreke daarvan door het oudste aanwezige lid van de raad.

Art. 448. Voor elke balie wordt een raad van de Orde gevormd. Evenwel voor de Balie te Brussel hebben de beide bij artikel 430, 2°, bedoelde Orden ieder hun eigen Raad.

Is de raad van de Orde bij de heropening van de hoven en de rechtbanken niet wettelijk gevormd of vernieuwd, dan worden zijn werkzaamheden voorlopig verricht door de aftredende raad van de Orde.

Art. 449. De raad van de Orde bestaat uit de stafhouder en:

- uit zestien leden, indien vijfhonderd of meer advocaten ingeschreven zijn op het tableau, op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-staat van de Europese Unie en op de lijst van de stagiairs;

- uit veertien leden, indien dit aantal honderd of meer bedraagt;

- uit acht leden, indien dit aantal vijftig of meer bedraagt;

- uit zes leden, indien het dertig of meer bedraagt;

- uit vier leden, indien het vijftien of meer bedraagt;

- uit twee leden, indien het minder is dan vijftien.

Art. 450. De raadsleden worden rechtstreeks gekozen door de vergadering van de Orde, waarvoor alle op het tableau ingeschreven advocaten, alle advocaten ingeschreven op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie en alle op de lijst van de stagiairs ingeschreven advocaten, worden opgeroepen.

De stafhouder en de leden van de raad van de Orde worden gekozen uit de leden van de balie ingeschreven op het tableau of op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie.

De stafhouder en de raadsleden worden gekozen bij gelijktijdige, maar afzonderlijke lijststemming, de stafhouder bij volstreekte meerderheid van stemmen en de raadsleden bij betrekkelijke meerderheid, op dag en uur bepaald door de raad van de Orde en met inachtneming van de regels die deze vaststelt.

Nadat de stemming gesloten is verklaard, wordt de uitslag ervan in de algemene vergadering door haar voorzitter afgekondigd.

Is een lid van de balie tegelijk tot stafhouder en tot lid van de raad der Orde gekozen, dan wordt deze laatste verkiezing als onbestaande beschouwd en de advocaat die na hem de meeste stemmen heeft behaald, wordt in zijn plaats verkozen verklaard.

De uitslag van de raadsverkiezing wordt afgekondigd na de verkiezing van de stafhouder.

Indien bij de stemming voor de verkiezing van de stafhouder geen volstreekte meerderheid wordt bereikt, heeft dadelijk of in een latere vergadering een herstemming plaats over de twee kandidaten op wie het grootste aantal stemmen is uitgebracht.

Indien de kandidaten bij de herstemming een gelijk aantal stemmen behalen, is de op het tableau oudstingeschreven kandidaat gekozen.

Indien bij de verkiezingen voor de raad van de Orde de stemmen staken voor het laatste te begeben mandaat, is de oudste naar rangorde op het tableau gekozen.

Van de verrichtingen wordt proces-verbaal opgemaakt.

Kan een lid van de raad van de Orde zijn mandaat niet voleindigen dan wordt het vervangen door een advocaat die na de verkozen leden de meeste stemmen heeft behaald bij de jongste verkiezing.

Art. 451. De raad van de Orde kan bepalen op welke wijze en onder welke voorwaarden de kandidaten voor het stafhouderschap en voor de raad worden voorgedragen.

Hij kan beslissen dat een of meerdere van de plaatsen in de raad worden toegekend volgens de regels die inzake voordracht en stemming voor de aanwijzing van de stafhouder zijn voorgeschreven, en waarbij de kandidaten dienen te voldoen aan bijzondere voorwaarden.

De stemmen die worden uitgebracht voor die plaatsen, mogen niet aangerekend worden voor de verkiezing in een andere plaats in de raad van de Orde.

Art. 452. De secretaris van de raad vervult ook het ambt van secretaris van de Orde.

Art. 453. De raad van de Orde kan alleen dan beraadslagen en besluiten wanneer de meerderheid van zijn leden aanwezig is.

Art. 454. De raden van de Orde worden voor het einde van ieder gerechtelijk jaar vernieuwd, om hun ambt te vervullen dadelijk na het begin van het nieuw gerechtelijk jaar.

De lijst van de leden waaruit de raad van de Orde bestaat, wordt binnen acht dagen na de verkiezing gezonden aan de procureur-generaal bij het hof van beroep van het rechtsgebied.

Art. 455. De raad van de Orde heeft de opdracht om de eer van de Orde van advocaten op te houden en de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, te handhaven.

HOOFDSTUK IV. – Tucht.

Afdeling 1. – Tuchtraden

Art. 456. Bij de zetel van ieder hof van beroep wordt een tuchtraad ingesteld, die tot taak heeft de inbreuken op de eer van de Orde en op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, alsook de inbreuken op

de reglementen te bestraffen, onverminderd de bevoegdheid van de rechtbanken, indien daartoe grond bestaat.

In het rechtsgebied van het hof van beroep van Brussel worden twee tuchtraden ingesteld, één voor de Nederlandstalige Ordes en één voor de Franstalige Ordes.

Deze tuchtraden zijn bevoegd voor de advocaten behorend tot de Ordes van het rechtsgebied van het betrokken hof van beroep.

Ten aanzien van de voorzitter, de kamervoorzitters, de assessoren en de plaatsvervangende assessoren, de secretarissen en de plaatsvervangende secretarissen van de tuchtraad en de advocaten die lid zijn van de tuchtraad van beroep, en ten aanzien van de stafhouders en de leden van de raden van de Orde, behoort de tuchtrechtelijke procedure in eerste aanleg tot de bevoegdheid van de tuchtraad van een ander rechtsgebied, dat wordt aangewezen door de voorzitter van de tuchtraad van beroep. In dat geval wordt het tuchtrechtelijk onderzoek gevoerd door de stafhouder, of in voorkomend geval door de voorzitter van de tuchtraad van bedoeld rechtsgebied.

Art. 457. § 1. De tuchtraad is samengesteld uit één of meer kamers.

§ 2. De tuchtraad heeft een voorzitter, die tot taak heeft de zaak bij de tuchtraad aanhangig te maken. De voorzitter heeft geen zitting in de tuchtraad.

De voorzitter van de tuchtraad wordt verkozen voor een periode van drie jaar door de stafhouders die lid zijn van de Orde van Vlaamse balies respectievelijk van de Ordre des barreaux francophones et germanophone.

§ 3. De tuchtraad heeft een secretaris en twee plaatsvervangende secretarissen.

§ 4. De raden van de Orde van elke balie die deel uitmaakt van het betrokken rechtsgebied, wijzen elk minstens twee effectieve leden en twee plaatsvervangers aan om in de tuchtraad zitting te hebben.

De voorzitter en de kamervoorzitters worden gekozen uit de gewezen stafhouders.

De assessoren worden gekozen uit de gewezen leden van de raden van de Orde.

Om de drie jaar, bij de aanvang van het gerechtelijk jaar, stellen de stafhouders van het rechtsgebied van het hof van beroep de lijst op van de effectieve en de plaatsvervangende kamervoorzitters en assessoren. Ze wijzen eveneens de secretaris en de secretarissen-plaatsvervangers aan.

De rang van de op de lijsten ingeschreven voorzitters en assessoren wordt bepaald met inachtneming van een billijk evenwicht tussen de balies van het rechtsgebied en van het aantal van hun leden.

De mandaten van voorzitter, kamervoorzitter, assessor en secretaris, evenals van hun plaatsvervangers, zijn hernieuwbaar.

§ 5. De tuchtraad houdt zitting met een kamervoorzitter, vier assessoren en een secretaris, die niet deelneemt aan de beraadslaging. De tuchtraad bevat ten minste één lid van de balie waartoe de advocaat tegen wie de tuchtrechtelijke vervolging is ingesteld, behoort.

De tuchtraad bij het hof van beroep te Luik heeft een kamer die is samengesteld uit ten minste twee leden die de Duitse en de Franse taal kennen en die geen deel uitmaken van de balie van Eupen.

§ 6. De secretaris stelt de kamers samen. De voorzitter en de assessoren worden, buiten beletsel, in de orde van hun rang geroepen.

Art. 457bis. De rechtspleging voor de tuchtraad wordt gevoerd in de taal van de Orde waartoe de vervolgte advocaat behoort.

Onverminderd de toepassing van artikel 457, § 5, tweede lid, moeten alle leden van de zetel de taal van de rechtspleging kennen.

Wanneer de tuchtrechtelijke rechtspleging echter een Duitstalige advocaat betreft, mag deze zich in het Duits uitdrukken.

Art. 458. § 1. De stafhouder ontvangt en onderzoekt de klachten tegen de advocaten van zijn Orde. Om ontvankelijk te zijn, moeten klachten schriftelijk worden ingediend, moeten ze ondertekend en gedaateerd zijn, en moeten ze de volledige identiteit van de klager bevatten. De stafhouder kan eveneens ambtshalve of op schriftelijke aangifte door de procureur-generaal een onderzoek instellen.

De stafhouder leidt het onderzoek of stelt een onderzoeker aan, wiens taken en bevoegdheden hij omschrijft. De klager en de advocaat die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, worden van de instelling van het onderzoek schriftelijk op de hoogte gebracht.

De klager heeft het recht om tijdens het onderzoek gehoord te worden en kan, in voorkomend geval, bijkomende informatie en bewijsstukken verschaffen.

De verklaringen van de klager, van de advocaat en van de getuigen worden opgetekend in een proces-verbaal. De gehoorde personen ontvangen op hun verzoek een afschrift van het proces-verbaal van hun verklaringen.

De advocaat die het voorwerp uitmaakt van een tuchtonderzoek, kan zich tijdens het onderzoek laten bijstaan door de advocaat van zijn keuze, maar kan zich niet laten vertegenwoordigen.

§ 2. De stafhouder die na het onderzoek oordeelt dat er redenen bestaan om de advocaat te laten verschijnen voor de tuchtraad, zendt het dossier samen met zijn met redenen omklede beslissing over aan de voorzitter van de tuchtraad, zodat deze de tuchtraad kan samenroepen overeenkomstig de bepalingen van artikel 459. Hij brengt de advocaat en de klager hiervan op de hoogte.

Is de stafhouder van mening dat de klacht onontvankelijk, ongegrond of van onvoldoende gewicht is, dan brengt hij de klager en de advocaat hiervan schriftelijk op de hoogte. De klager kan de beslissing binnen drie maanden betwisten bij een ter post aangetekende brief gericht aan de voorzitter van de tuchtraad.

De advocaat of de klager kan zich eveneens tot laatstgenoemde richten binnen dezelfde termijn en op dezelfde wijze indien de stafhouder binnen een termijn van zes maanden na het indienen van de klacht geen beslissing tot buitenvervolginstelling of tot vervolging heeft genomen.

§ 3. De voorzitter van de tuchtraad bij wie de zaak door de advocaat of de klager aanhangig wordt gemaakt, kan het volgende doen binnen een termijn van drie maanden te rekenen van die aanhangigmaking:

- 1° indien hij vaststelt dat het onderzoek van de stafhouder nog niet ingesteld is, nog loopt of niet volledig is, kan hij hetzij de stafhouder ertoe uitnodigen dit onderzoek te beëindigen binnen een door hem te bepalen termijn, hetzij de klacht zelf onderzoeken of een onderzoeker aanstellen wiens taken en bevoegdheden hij omschrijft. De stafhouder geeft in laatstgenoemd geval de zaak uit handen en zendt het dossier ervan dadelijk over aan de voorzitter van de tuchtraad;
- 2° hij kan bij een met redenen omklede en een schriftelijke beslissing, desgevallend na een onderzoek, weigeren gevolg te geven aan onontvankelijke klachten, ongegronde klachten of klachten van onvoldoende gewicht;
- 3° hij kan, in voorkomend geval na een onderzoek, beslissen dat de advocaat dient te verschijnen voor de tuchtraad, in welk geval artikel 459 toegepast wordt.

De stafhouder, de advocaat en de klager ontvangen in elk geval een afschrift van deze beslissing, waartegen geen rechtsmiddel openstaat.

Art. 459. § 1. De tuchtraad neemt kennis van de tuchtzaken door toedoen van de stafhouder van de betrokken advocaat of, in het geval bedoeld in artikel 458, § 3, eerste lid, 3, van de voorzitter van de tuchtraad.

De voorzitter van de tuchtraad roept, ambtshalve of op verzoek van de stafhouder, de advocaat bij een ter post aangetekende brief op om voor de tuchtraad te verschijnen. De oproeping vermeldt de feiten die de advocaat ten laste worden gelegd. Op straffe van nietigheid bedraagt de oproepingstermijn minstens vijftien dagen.

De voorzitter brengt de klager op de hoogte van de datum en de plaats van de zitting.

§ 2. De tuchtraad behandelt de zaak in openbare zitting, tenzij de betrokken advocaat de behandeling met gesloten deuren vraagt.

De tuchtraad kan eveneens met gesloten deuren zitting houden, gedurende de gehele rechtspleging of een deel daarvan, in het belang van de goede zeden of van de openbare orde, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privé-leven van de vervolgte advocaat dit vereisen, of in de mate dat dit door de tuchtraad onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer de openbaarheid de belangen van de rechtsbedeling zou schaden.

De klager wordt op zijn verzoek gehoord op de zitting en in voorkomend geval geconfronteerd met de betrokken advocaat.

De onderzoeker wordt ter zitting gehoord in zijn verslag.

Art. 460. De tuchtraad kan bij een met redenen omklede beslissing, naar gelang van het geval, waarschuwen, berispen, schorsen voor een termijn van ten hoogste één jaar, schrappen van het tableau, van de lijst van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-staat van de Europese Unie of van de lijst van stagiairs.

Iedere advocaat die voor de tweede maal geschorst wordt, kan krachtens dezelfde beslissing worden geschrapt van het tableau, van de lijst van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepsti-

tel van een andere Lid-staat van de Europese Unie of van de lijst van stagiairs.

De tuchtraad kan bij de berisping of de schorsing bovendien het verbod opleggen om gedurende ten hoogste drie jaar in geval van berisping, en ten hoogste vijf jaar in geval van schorsing, deel te nemen aan de in artikel 450 bedoelde stemming, alsmede het verbod opleggen om gedurende deze periode te worden verkozen tot stafhouder of tot lid van de raad van de Orde of tot lid van de algemene vergadering of het bestuur van de Orde van Vlaamse balies of van de Ordre des barreaux francophones et germanophone.

De tuchtraad besluit, met opgave van redenen, of hij het dienstig acht om de schorsing of de schrapping bekend te maken en, in voorkomend geval, op welke wijze dit dient te gebeuren.

De tuchtraad kan, in voorkomend geval onder de bijzondere voorwaarden die hij bepaalt, de uitspraak van de veroordeling opschorten of de uitvoering van de tuchtsanctie uitstellen. Bij niet-naleving van de bepaalde voorwaarden, roept de voorzitter, ambtshalve of op verzoek van de stafhouder, de advocaat overeenkomstig artikel 459 op om op een zitting van de tuchtraad te verschijnen, met het oog op het horen uitspreken van een tuchtschorsing of het horen opheffen van de opschorting.

De tuchtraad kan in zijn beslissing de kosten die voor het onderzoek en voor het onderzoek ter terechtzitting werden gemaakt ten laste leggen van de betrokken advocaat.

Art. 461. § 1. De schorsing of de schrapping wordt naast de naam van de betrokkene vermeld in een op het secretariaat van de balie en van de Orde van Vlaamse balies of van de Ordre des barreaux francophones et germanophone gehouden register, dat de advocaten kunnen inzien.

§ 2. Binnen acht dagen na de uitspraak ervan geeft de secretaris van de tuchtraad van iedere beslissing in tuchtzaken bij een ter post aangetekende brief kennis aan de

advocaat, aan zijn stafhouder en aan de procureur-generaal.

De stafhouder of, in voorkomend geval wanneer hij de zaak aanhangig heeft gemaakt bij de tuchtraad, de voorzitter van deze raad, kan aan de klager, indien hij erom verzoekt, mondeling of schriftelijk de inlichtingen verschaffen die hij gepast acht betreffende de genomen beslissing en betreffende de rechtsmiddelen die er tegen worden aangewend.

Een afschrift van alle beslissingen wordt overgezonden aan de Orde van Vlaamse balies, of aan de Ordre des barreaux francophones et germanophone.

Zij kunnen, indien zij dit dienstig achten, de beslissingen geheel of gedeeltelijk bekendmaken, zonder vermelding van de naam van de betrokken advocaat.

Art. 462. Is de beslissing bij verstek gewezen, dan kan de advocaat er tegen verzet aantekenen binnen vijftien dagen, te rekenen van de kennisgeving.

Laattijdig verzet wordt niet ontvanke-lijk verklaard, tenzij de tuchtraad de verzetdoende advocaat van het verval ontheft, een beslissing waarover de tuchtraad soe-verein oordeelt en waartegen geen rechts-middel openstaat.

Het verzet wordt bij een ter post aan-ge tekende brief gezonden aan de voorzitter van de tuchtraad.

De voorzitter roept, in de vorm en binnen de termijn van de oorspronkelijke oproeping, de verzetdoende advocaat op om voor de tuchtraad te verschijnen. De tuchtraad doet uitspraak, zelfs in diens afwezigheid. De beslissing geldt in ieder geval als op tegenspraak gewezen.

Art. 463. Tegen de beslissingen gewezen door de tuchtraad kunnen de betrokken advocaat, de stafhouder of de balie van de betrokken advocaat of de procureur-generaal hoger beroep instellen.

Het hoger beroep wordt aan de voor- zitter van de tuchtraad van beroep ter ken- nis gebracht bij een ter post aangetekende

brief binnen vijftien dagen te rekenen van de kennisgeving van de beslissing.

De voorzitter van de tuchtraad van beroep geeft bij een ter post aangetekende brief kennis van het beroep aan de voor- zitter van de tuchtraad en, naar gelang van het geval, aan de betrokken advocaat, aan de stafhouder van de Orde waartoe hij behoort of aan de procureur-generaal.

De procureur-generaal, de stafhouder en de advocaat kunnen bij een ter post aan- getekende brief tegenberoep instellen bin- nen een termijn van één maand te rekenen van het hoofdberoep.

Afdeling 2. – Tuchtraden in beroep

Art. 464. Het hoger beroep tegen de beslis- singen van de Nederlandstalige tuchtraden wordt gebracht voor de Nederlandstalige tuchtraad van beroep.

Het hoger beroep tegen de beslissingen van de Franstalige en Duitstalige tuchtra- den wordt gebracht voor de Franstalige en Duitstalige tuchtraad van beroep.

De zetel van de tuchtraden van beroep is gevestigd te Brussel.

Art. 465. § 1. Elke tuchtraad van beroep is samengesteld uit één of meer kamers. Hij wordt voorgezeten door een eerste voorzit- ter van het hof van beroep.

§ 2. Iedere kamer houdt zitting met een voorzitter, vier assessoren-advocaten en een secretaris-advocaat. Het voorzit- terschap wordt beurtelings waargenomen door de eerste voorzitters van de hoven van beroep of door de kamervoorzitter aangewezen door de eerste voorzitter. De eerste voorzitters van de hoven van beroep van Antwerpen, Brussel en Gent hebben zitting in de Nederlandstalige tuchtraad van beroep; de eerste voorzitters van de hoven van beroep van Brussel, Bergen en Luik hebben zitting in de Franstalige en Duitstalige tuchtraad van beroep.

Wanneer de tuchtprocedure een advo- caat bij de balie van Eupen betreft, bestaat de beroepskamer van de tuchtraad uit ten min-

ste twee leden die Duits en Frans kennen, en die geen lid zijn van de balie van Eupen.

§ 3. De procureur-generaal bij het hof van beroep van Brussel of een advocaat-generaal die hij aanwijst, oefent het ambt van het openbaar ministerie uit.

§ 4. Iedere Orde die deel uitmaakt van de Orde van Vlaamse balies of van de Ordre des barreaux francophones et germanophone duidt, uit de gewezen leden van de raad van de Orde, minimum twee assessoren en twee plaatsvervangende assessoren aan. De assessoren worden voorgedragen onder de gewezen leden van de raden van de Orde door de betrokken raden van de Orde.

§ 5. Om de drie jaar, bij de aanvang van het gerechtelijk jaar, stellen de bestuurders van de Orde van Vlaamse balies respectievelijk van de Ordre des barreaux francophones et germanophone, telkens onder het voorzitterschap van de eerste voorzitter van het hof van beroep van Brussel, de lijst op van de effectieve assessoren en de plaatsvervangende assessoren. Ze stellen eveneens de secretarissen en de plaatsvervangende secretarissen aan.

De rang van de op de lijsten ingeschreven advocaten wordt bepaald met inachtneming van een billijk evenwicht tussen de balies die de Orde van Vlaamse balies en de Ordre des barreaux francophones et germanophone vormen en van het aantal van hun leden.

§ 6. Het mandaat geldt voor drie jaar en is hernieuwbaar.

§ 7. De secretaris stelt de kamers samen, buiten beletsel, in de orde van voorrang die op de lijsten is vermeld.

Art. 466. De rechtspleging voor de tuchtraad van beroep wordt gevoerd in de taal van de beslissing waartegen hoger beroep werd ingesteld. Onverminderd de toepassing van artikel 457, § 5, tweede lid, moeten alle leden van de zetel de taal van de rechtspleging kennen.

Wanneer de tuchtprocedure evenwel een Duitstalige advocaat betreft, mag laatstgenoemde Duits spreken.

Art. 467. De debatten voor de tuchtraad van beroep worden gehouden zoals voorgeschreven door artikel 459, § 2.

Art. 468. § 1. De secretaris geeft bij een ter post aangetekende brief kennis van de beslissing van de tuchtraad van beroep aan de betrokken advocaat, aan de stafhouder van de Orde waartoe hij behoort en aan de procureur-generaal. Hij stuurt een afschrift van de uitspraak naar de Orde van Vlaamse balies of naar de Ordre des barreaux francophones et germanophone.

§ 2. Het verzet van de advocaat tegen de bij verstek gewezen beslissingen van de tuchtraad van beroep gebeurt in dezelfde vorm en binnen dezelfde termijn als de akte van beroep. Het verzet wordt behandeld en berecht met inachtneming van de regels die in eerste aanleg zijn toegepast.

§ 3. (Opgeheven)

Tenzij de beslissing anders luidt, heeft de voorziening schorsende kracht.

Wordt de beslissing vernietigd, dan verwijst het Hof van Cassatie de zaak naar de tuchtraad van beroep, anders samengesteld.

Afdeling 3. – Diverse bepalingen

Art. 469. De tuchtraad is bevoegd om uitspraak te doen over tuchtrechtelijke vervolgingen die ingesteld zijn wegens feiten gepleegd vóór de beslissing waarbij de advocaat van het tableau van de Orde, van de lijst van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie of de lijst van stagiairs is weggelaten, indien het onderzoek uiterlijk één jaar na die beslissing is ingesteld.

Indien een advocaat zijn inschrijving bij een andere Orde vraagt en bekomt, en deze inschrijving gepaard gaat met de weglating van de advocaat uit het eerste tableau of de lijst, dan wordt het onderzoek waarvan sprake is in artikel 458, § 1, geleid door de stafhouder van de Orde waar de advocaat laatst is ingeschreven, zonder dat met de datum of de lokalisatie van de aan de advocaat verweten feiten rekening wordt gehouden.

In dezelfde omstandigheden geeft de stafhouder, indien hij reeds een onderzoek leidt, de zaak uit handen en zendt het dossier over aan de stafhouder van de Orde waar de advocaat laatst is ingeschreven.

Indien de wijziging van Orde een wijziging van het rechtsgebied van het hof van beroep meebrengt, zijn dezelfde regels als hierboven van toepassing op de voorzitter van de tuchtraad.

Indien nochtans op het ogenblik van de wijziging van Orde, de advocaat reeds is opgeroepen overeenkomstig artikel 459, § 1, blijft de geadieerde tuchtraad bevoegd.

De tuchtraad die bevoegd is om kennis te nemen van de tuchtrechtelijke vordering tegen een advocaat die ingeschreven is bij een andere Orde dan die waartoe hij behoorde op het ogenblik dat de feiten die hem worden verweten, werden gepleegd, is deze waartoe de advocaat behoort op het ogenblik dat de beslissing wordt genomen om hem te verwijzen naar de tuchtraad.

Art. 470. De procureur-generaal zorgt voor de tenuitvoerlegging van de beslissingen tot schorsing en tot schrapping.

Art. 471. De geschorste advocaat moet zich tijdens de duur van zijn straf van iedere beroepswerkzaamheid onthouden.

HOOFDSTUK V. – (Opschrift opgeheven)

Art. 472. § 1. Een geschrapte advocaat kan niet worden ingeschreven op een tableau van de Orde, of op een lijst van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie, of op een lijst van stagiairs dan na het verstrijken van een termijn van tien jaar nadat de beslissing tot schrapping in kracht van gewijsde is gegaan en indien buitengewone omstandigheden het wettigen.

De inschrijving is niet geoorloofd dan na een met redenen omkleed advies van de

raad van de Orde van de balie waartoe de advocaat behoorde.

De weigering tot inschrijving wordt met redenen omkleed.

§ 2. Een geschorste advocaat kan aan de tuchtraad of aan de tuchtraad van beroep die de schorsing heeft uitgesproken eerherstel vragen na een termijn van zes jaar te rekenen van de uitspraak. De weigering tot eerherstel moet met redenen worden omkleed. De beslissing is niet vatbaar voor hoger beroep. De aanvraag tot eerherstel kan om de zes jaar opnieuw worden ingediend.

§ 3. De lichtere tuchtstraffen worden van rechtswege uitgewist na een periode van zes jaar te rekenen van de uitspraak.

§ 4. De herinschrijving, het eerherstel of de uitwissing van de straf brengen de doorhaling van de vermeldingen bepaald in artikel 461, § 1, met zich.

Art. 473. Wanneer het wegens de aan een advocaat ten laste gelegde feiten te vrezen is dat zijn latere beroepswerkzaamheid nadeel kan toebrengen aan derden of aan de eer van de Orde, kan de stafhouder de bewarende maatregelen nemen die de voorzichtigheid eist en met name aan de advocaat verbieden het gerechtsgebouw te betreden gedurende ten hoogste drie maanden.

Deze termijn kan op verzoek van de stafhouder worden verlengd bij een met redenen omklede beslissing van de raad van de Orde, nadat de betrokken advocaat werd gehoord.

De betrokken advocaat kan tegen het verbod het gerechtsgebouw te betreden en tegen de verlenging van de termijn ervan, beslissingen die bij voorraad uitvoerbaar zijn, beroep aantekenen bij de tuchtraad van beroep.

Dit beroep wordt bij een ter post aangekete brief ter kennis gebracht van de voorzitter van deze raad, die de raad onmiddellijk bijeenroept.

De tuchtraad van beroep neemt een beslissing na de stafhouder en de betrokken advocaat te hebben gehoord.

Art. 474. Op straffe van verjaring wordt de tuchtprocedure ingesteld binnen twaalf maanden te rekenen van de kennisneming van de feiten door de tuchtrechtelijke autoriteit die bevoegd is om die procedure op gang te brengen.

Art. 475. Alle oproepingen en kennisgevingen als bedoeld in deze titel worden gelidig gedaan aan het kantoor van de advocaat of aan zijn woonplaats.

Art. 476. (Opgeheven)

Art. 477. In een strafrechtelijke, burgerrechtelijke of administratieve procedure mag geen melding worden gemaakt van een tuchtprocedure, noch van elementen daarvan.

TITEL 1bis. – UITOEFENING IN BELGIË VAN HET BEROEP VAN ADVOCaat DOOR ADVOCATEN DIE ONDERDAAN ZIJN VAN EEN LID-STAAT VAN DE EUROPESE UNIE.

HOOFDSTUK I. – Vrij verrichten van diensten.

Art. 477bis. § 1. Personen die onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie en aldaar overeenkomstig richtlijn 77/249/EEG van de Raad van 22 maart 1977 tot vergemakkelijking van de daadwerkelijke uitoefening door advocaten van het vrij verrichten van diensten gerechtigd zijn een titel te voeren welke overeenstemt met die van advocaat, kunnen in België van die titel gebruik maken.

De persoon bedoeld in het eerste lid is diegene die, in de Lid-Staat van herkomst gerechtigd is door de bevoegde overheid van deze Lid-Staat er zijn beroep uit te oefenen onder de titel die overeenstemt met die van advocaat, na een opleiding te hebben genoten of alle formaliteiten met een gelijkwaardig effect te hebben vervuld die door de wetgeving van deze Lid-Staat kunnen worden opgelegd.

§ 2. De in de eerste paragraaf bedoelde personen moeten bij het verrichten van een dienst in België gebruik maken van hun titel uitgedrukt in de taal of in een van de talen van de Lid-Staat waar zij gevestigd zijn, alsook melding maken van de beroepsorganisatie waarvan zij afhangen of van het gerecht waarbij zij volgens de wettelijke regeling van die Staat zijn toegelaten.

Bij die dienstverlening kan hen worden gevraagd van hun hoedanigheid van advocaat te doen blijken.

Art. 477ter. § 1. De in artikel 477bis bedoelde personen kunnen in België dezelfde beroepswerkzaamheden uitoefenen als leden van Belgische balies.

Voor handelingen van vertegenwoordiging en verdediging in rechte moeten zij evenwel:

- 1° handelen in samenwerking met een advocaat die ingeschreven is op het tableau;
- 2° voor de terechtzitting door die advocaat worden voorgesteld:
  - a) aan de stafhouder van de balie bij het betrokken gerecht;
  - b) aan de voorzitter van het gerecht waarbij hij optreedt.

§ 2. Onverminderd de verplichtingen die hen worden opgelegd in de Lid-Staat van herkomst, worden de beroepswerkzaamheden van de in artikel 477bis bedoelde personen uitgeoefend met inachtneming van de regels, van welke oorsprong ook, die in België op het beroep van toepassing zijn, met uitzondering van elke voorwaarde van verblijf of inschrijving.

Ten aanzien van andere werkzaamheden dan vertegenwoordiging en verdediging in rechte zijn die personen, onverminderd de beroepsvoorwaarden en -regels van de Lid-Staat van herkomst, onderworpen aan de in het eerste lid bedoelde regels op voorwaarde dat:

- 1° een niet in België gevestigd advocaat hen kan naleven;
- 2° zulks objectief gerechtvaardigd is als waarborg voor de correcte uitoefening van de beroepswerkzaamheden van een

advocaat, voor de waardigheid van het beroep en voor de inachtneming van de regels inzake onverenigbaarheid.

§ 3. De uitoefening van het beroep van advocaat bij de in artikel 477bis bedoelde personen, is onverenigbaar met alle bezoldigde betrekkingen of werkzaamheden, openbare of particuliere, tenzij ze noch de onafhankelijkheid van de advocaat, noch de waardigheid van de balie in gevaar brengen.

Art. 477quater. § 1. De artikelen 437, eerste lid, 445 en 761 alsook de bepalingen van hoofdstuk IV, behalve artikel 472, § 1 van titel I van Boek III zijn van toepassing op de in artikel 477bis bedoelde personen, zulks onverminderd de beroeps- en gedragsregels waaraan zij in de Lid-Staat van herkomst zijn onderworpen.

De in artikel 477bis bedoelde personen die, bij de uitoefening van hun werkzaamheid in een gerechtelijk arrondissement, de tuchtrechtsregels niet in acht nemen, kan verbod worden opgelegd de partijen bij te staan en te pleiten voor de rechten waarvan de zetel aldaar gevestigd is. Dit verbod, dat niet langer dan drie jaar mag duren, wordt uitgesproken, de betrokken persoon vooraf opgeroepen. Tegen de beslissing staat verzet en hoger beroep open.

Ten aanzien van die personen wordt de schrapping vervangen door het verbod om in België de beroepswerkzaamheden van een advocaat uit te oefenen. Na het verstrijken van een termijn van tien jaar te rekenen van de dag waarop de beslissing houdende verbod in kracht van gewijsde is gegaan kunnen zij erom verzoeken het op te heffen.

§ 2. Terzake bevoegd is de tuchtraad van het rechtsgebied waar de feiten zijn gepleegd die strafbaar zijn met een tuchtschorsing.

De raad kan aan de autoriteit van de Staat waar de persoon die een tuchtschorsing kan oplopen gevestigd is, rechtstreeks alle professionele inlichtingen betreffende die persoon vragen. Hij stelt die autoriteit in kennis van iedere beslissing. Die kennisgevingen zijn vertrouwelijk.

HOOFDSTUK II. – Vrijheid van vestiging.

Art. 477quinquies. § 1. Personen die onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie en aldaar overeenkomstig richtlijn 98/5/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 ter vergemakkelijking van de permanente uitoefening van het beroep van advocaat in een andere Lid-Staat dan die waar de beroepskwalificatie is verworven gerechtigd zijn een titel te voeren welke overeenstemt met die van advocaat, kunnen dit beroep in België onder hun oorspronkelijke beroepstitel permanent uitoefenen.

De persoon bedoeld in het eerste lid is diegene die, in de Lid-Staat van herkomst, gerechtigd is door de bevoegde overheid van deze Lid-Staat er het beroep uit te oefenen onder de titel die overeenstemt met die van advocaat, na een opleiding te hebben genoten of alle formaliteiten met een gelijkaardig effect te hebben vervuld die door de wetgeving van deze Lid-Staat kunnen worden opgelegd.

§ 2. De in de eerste paragraaf bedoelde personen moeten:

- 1° zich inschrijven overeenkomstig artikel 432 en aan de raad van de Orde het bewijs van hun inschrijving bij de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat van herkomst overleggen;
- 2° hun inschrijving bij de bevoegde autoriteit van die laatste Staat handhaven;
- 3° het beroep onder hun oorspronkelijke beroepstitel uitoefenen.

Het bewijs bedoeld in het eerste lid, 1°, mag niet meer dan drie maanden voor de overlegging ervan zijn opgesteld en maakt melding van de tuchtprocedures ingesteld in de Lid-Staat van herkomst.

De raad van de Orde stelt de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat van herkomst in kennis van de inschrijving.

§ 3. In alle documenten en stukken, daaronder begrepen die op elektronische dragers, die betrokkene in het kader van zijn beroepswerkzaamheden aanwendt,

moeten volgende gegevens worden vermeld:

- a) de balie waarbij hij is ingeschreven;
- b) zijn oorspronkelijke beroepstitel;
- c) de beroepsorganisatie waartoe hij in de Lid-Staat van herkomst behoort of het gerecht waarbij hij overeenkomstig de wettelijke regeling van de Lid-Staat van herkomst is toegelaten.

De oorspronkelijke beroepstitel en de vermeldingen bedoeld in het eerste lid zijn opgesteld in de officiële taal of in een van de officiële talen van de Lid-Staat van herkomst en ten minste in de taal of in de talen van het gerechtelijk arrondissement waar de balie gevestigd is waarbij de advocaat ingeschreven is.

Art. 477sexies. § 1. De in artikel 477*quinquies* bedoelde personen kunnen in België dezelfde beroepswerkzaamheden uitoefenen als leden van Belgische balies.

Voor handelingen van vertegenwoordiging en verdediging in rechte moeten zij evenwel optreden in samenwerking met een advocaat die is ingeschreven op het tableau. Voor de terechtzitting wordt hij door die advocaat voorgesteld aan de voorzitter van het gerecht waarbij hij optreedt.

§ 2. De beroepswerkzaamheden van de in artikel 477*quinquies* bedoelde personen worden uitgeoefend met inachtneming van de beroepsregels, van welke oorsprong ook, die in België van toepassing zijn, zulks onverminderd de beroeps- en gedragsregels waaraan zij in de Lid-Staat van herkomst zijn onderworpen.

§ 3. De raad van de Orde kan onder de voorwaarden die hij stelt de in artikel 477*quinquies* bedoelde personen verplichten hun beroepsaansprakelijkheid te dekken door een beroepsaansprakelijkheidsverzekering.

In voorkomend geval wordt met het bestaan van een verzekering of van een garantie overeenkomstig de regels van de Lid-Staat van herkomst rekening gehouden indien zij een gelijkwaardige dekking biedt als die bedoeld in het eerste lid.

Indien de dekking slechts gedeeltelijk gelijkwaardig is, kan de raad van de Orde met betrekking tot de elementen die niet zijn gedekt door een verzekering of garantie aangegaan in de Lid-Staat van herkomst, een verzekering of, indien de persoon het vraagt, een aanvullende garantie eisen.

§ 4. De uitoefening van het beroep van advocaat bij de in artikel 477*quinquies* bedoelde personen, is onverenigbaar met alle bezoldigde betrekkingen of werkzaamheden, openbare of particuliere, tenzij ze noch de onafhankelijkheid van de advocaat, noch de waardigheid van de balie in gevaar brengen.

Art. 477septies. De bepalingen van de hoofdstukken IV en V van Titel I van Boek III zijn van toepassing op de personen bedoeld in artikel 477*quinquies*, zulks onverminderd de beroeps- en gedragsregels waaraan zij in de Lid-Staat van herkomst zijn onderworpen.

Alvorens een tuchtprocedure ten aanzien van voornoemde personen in te stellen, geeft de stafhouder van de Orde waarbij zij zijn ingeschreven, of de voorzitter van de tuchtraad, daarvan zo spoedig mogelijk kennis aan de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat van herkomst, verstrekt deze staat schriftelijk alle dienstige inlichtingen, inzonderheid over het betrokken tuchtdossier, de toepasselijke procedureregels en de termijnen om beroep in te stellen, en treft de nodige schikkingen om die autoriteit de mogelijkheid te bieden haar opmerkingen kenbaar te maken voor de beroepsinstanties. Hij geeft haar schriftelijk kennis van iedere beslissing.

Het tijdelijke of het definitieve verbod om het beroep van advocaat in de Lid-Staat van herkomst uit te oefenen heeft van rechtswege het tijdelijke of het definitieve verbod dat beroep in België uit te oefenen tot gevolg.

Art. 477octies. § 1. Eén of meer personen ingeschreven op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie en leden van éénzelfde

groep in de Lid-Staat van herkomst mogen hun beroepswerkzaamheden in België uitoefenen in het kader van een filiaal of een bijkantoor. Indien de basisregels die op deze groep in de Lid-Staat van herkomst van toepassing zijn evenwel onverenigbaar zijn met de basisregels die voortvloeien uit de wettelijke of reglementaire Belgische bepalingen, zijn laatstgenoemde bepalingen van toepassing voor zover de naleving ervan door het algemeen belang dat met de bescherming van de cliënt en van derden is gemoeid, wordt gerechtvaardigd.

§ 2. Twee of meer personen afkomstig uit éénzelfde groep of éénzelfde Lid-Staat van herkomst en die ingeschreven zijn op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie kunnen hun beroep in groepsverband uitoefenen onder de voorwaarden bepaald voor de advocaten ingeschreven op het tableau van een Belgische Orde.

§ 3. De paragrafen 1 en 2 zijn eveneens van toepassing op de beroepsuitoefening in groepsverband in België:

- a) van meerdere personen die hun beroep uitoefenen onder hun oorspronkelijke beroepstitel en uit verschillende Lid-Statens komen;
- b) van één of meer personen bedoeld onder a) hierboven en één of meer advocaten ingeschreven op het tableau van een Belgische Orde.

§ 4. De persoon die onder zijn oorspronkelijke beroepstitel werkzaam wenst te zijn stelt de Orde waar hij zijn inschrijving vraagt overeenkomstig artikel 477*quinquies* in kennis van het feit dat hij in de Lid-Staat van herkomst deel uitmaakt van een groep en verstrekt over die groep alle dienstige inlichtingen.

§ 5. In afwijking van de paragrafen 1 tot en met 4 kan de raad van de Orde waar de persoon is ingeschreven of zijn inschrijving vraagt op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie, hem het recht ontzeggen in België, het beroep van advocaat uit

te oefenen in hoedanigheid van lid van een groep waarvan buiten het beroep staande personen deel uitmaken.

De groep bedoeld in het eerste lid bestaat uit buiten het beroep staande personen indien ten minste aan één van de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° het geheel of een deel van het kapitaal van de groep is in handen van personen die niet de hoedanigheid van advocaat bezitten in de zin van de bepalingen van dit Wetboek;
- 2° de benaming waaronder de groep werkzaam is wordt gebruikt door de personen bedoeld in 1°;
- 3° de zeggenschap binnen de groep wordt feitelijk of rechtens uitgeoefend door de personen bedoeld in 1°.

De raad van Orde van elk arrondissement kan zich eveneens verzetten tegen de opening van een filiaal of een bijkantoor of een agentschap van een groep van advocaten die zich wensen in te schrijven op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie indien blijkt dat deze groep van advocaten buiten het beroep staande personen omvat in de zin van het lid hierboven.

§ 6. De personen ingeschreven op de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere Lid-Staat van de Europese Unie die lid zijn van een groep kunnen, in alle documenten en stukken, daaronder begrepen die op elektronische dragers, die betrokkene in het kader van zijn beroepswerkzaamheden aanwendt, de benaming van de groep waartoe zij behoren in de Lid-Staat van herkomst vermelden. In dat geval vermelden zij de rechtsvorm van de groep in de Lid-Staat van herkomst alsook, in voorkomend geval, de namen van de leden van de groep die het beroep van advocaat in België uitoefenen.

Art. 477*nonies*. § 1. Benevens de personen bedoeld in de artikelen 428*bis* en volgende, kunnen de personen bedoeld in artikel 477*quinquies* die aan de raad van de

Orde bewijzen dat zij in België gedurende ten minste drie jaar werkelijk en regelmatig een werkzaamheid op het stuk van het Belgisch recht, met inbegrip van het gemeenschapsrecht, hebben verricht, de titel van advocaat voeren, dat beroep uitoefenen en met het oog daarop om hun inschrijving op het tableau verzoeken overeenkomstig artikel 432 en de eed afleggen bedoeld in artikel 429. Daartoe bezorgen zij de raad van de Orde alle nodige inlichtingen en stukken betreffende het aantal en de aard van de behandelde dossiers.

De raad van de Orde gaat na of de kandidaten bedoeld in het eerste lid de werkzaamheid werkelijk en regelmatig hebben uitgeoefend en verzoekt hen, indien nodig, mondeling of schriftelijk nadere gegevens te verstrekken.

Onder de werkelijk en regelmatig uitgeoefende werkzaamheid wordt de werkelijke uitoefening verstaan van de werkzaamheid zonder andere onderbrekingen dan die voortvloeiend uit de gebeurtenissen van het dagelijkse leven.

§ 2. Benevens de personen bedoeld in de artikelen 428*bis* en volgende, kunnen de personen bedoeld in artikel 477*quinquies* die bewijzen dat zij in België gedurende ten minste drie jaar werkelijk en regelmatig een werkzaamheid hebben verricht, maar voor een kortere duur met betrekking tot het Belgisch recht, eveneens de titel van advocaat voeren, dat beroep uitoefenen en met het oog daarop om hun inschrijving op het tableau verzoeken overeenkomstig artikel 432 en de eed afleggen bedoeld in artikel 429, op voorwaarde dat de raad van de Orde terzake gunstig oordeelt.

Daartoe bezorgen zij de raad van de Orde alle nodige inlichtingen en stukken, onder meer die betreffende de behandelde dossiers.

De raad van de Orde houdt rekening met de werkelijk en regelmatig uitgeoefende werkzaamheid gedurende de periode bedoeld in het eerste lid, met de kennis en de beroepservaring op het stuk van het Belgisch recht, alsook met de deelname aan cursussen of studiedagen over het Belgisch

recht, daaronder begrepen de beroeps- en gedragsregels.

De in België werkelijk en regelmatig uitgeoefende werkzaamheid en de bekwaamheid om haar voort te zetten worden beoordeeld tijdens een gesprek met de stafhouder van de Orde. Deze laatste brengt daarover verslag uit bij de raad.

Onder de werkelijk en regelmatig uitgeoefende werkzaamheid wordt de werkelijke uitoefening verstaan van de werkzaamheid zonder andere onderbrekingen dan die voortvloeiend uit de gebeurtenissen van het dagelijkse leven.

§ 3. De raad van de Orde is de autoriteit bevoegd om de verzoeken van de kandidaten bedoeld in de paragrafen 1 en 2 in ontvangst te nemen.

De verzoeken en documenten bedoeld in de paragrafen 1 en 2 moeten worden gesteld in de taal of een van de talen van het gerechtelijk arrondissement waar de Orde gevestigd is waaraan de kandidaten hun verzoek richten of gaan vergezeld van een eensluidend verklaarde vertaling in die taal.

§ 4. De inschrijving op het tableau kan slechts worden geweigerd indien het bewijs van de gestelde voorwaarden niet is geleverd of indien blijkt dat afbreuk wordt gedaan aan de openbare orde, onder meer wegens een tuchtprocedure, klachten of incidenten.

§ 5. De personen bedoeld in de §§ 1 en 2 die hun inschrijving hebben verkregen, kunnen naast de titel van advocaat gebruik maken van hun oorspronkelijke beroepstitel indien zij hun inschrijving bij de bevoegde autoriteit van de Lid-Staat van herkomst handhaven. Deze titel wordt vermeld in de officiële taal of in een van de officiële talen van die laatste staat.

TITEL II. – ADVOCATEN BIJ HET HOF VAN CASSATIE.

Art. 478. Voor het Hof van Cassatie kunnen in burgerlijke zaken alleen advocaten optreden en conclusies nemen, die de titel van advocaat bij het Hof van Cassatie voe-

ren. De voorgaande bepaling geldt niet voor de burgerlijke partij in strafzaken. Het aantal advocaten wordt, na advies van het Hof van Cassatie, bepaald door de Koning, die hen benoemt uit een lijst van drie kandidaten, voorgesteld door de commissie bedoeld bij artikel 478bis.

De kandidaten moeten ten minste tien jaar bij de balie ingeschreven geweest zijn en geslaagd zijn in het examen georganiseerd door de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie).

Alvorens de advocaten bij het Hof van Cassatie hun ambt aanvaarden, leggen zij vóór het hof de in artikel 429 voorgeschreven eed af.

Art. 478bis. § 1. Er wordt een adviescommissie opgericht voor de benoemingen van de advocaten bij het Hof van Cassatie, in deze titel «de commissie» genoemd.

§ 2. De commissie wordt samengesteld als volgt:

- 1° een advocaat, aangewezen door de «Ordre des barreaux francophones et germanophone»;
- 2° een advocaat, aangewezen door de Orde van Vlaamse balies;
- 3° een magistraat van de zetel van het Hof van Cassatie, aangewezen door de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie;
- 4° een magistraat van het parket-generaal bij het Hof van Cassatie, aangewezen door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie;
- 5° twee advocaten, ingeschreven bij de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie, aangewezen door de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie;
- 6° een houder van een leeropdracht of een hoogleraar rechten, benoemd in een universiteit die afhangt van de Franse Gemeenschap, door de Koning aangewezen bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad;
- 7° een houder van een leeropdracht of een hoogleraar rechten, benoemd in een universiteit die afhangt van de Vlaamse Gemeenschap, door de Koning aangewezen bij een besluit

vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

De Koning legt de nadere regels vast voor de toepassing van deze paragraaf.

§ 3. De commissie telt evenveel Franstalige als Nederlandstalige leden.

Voor elk gewoon lid wordt er een plaatsvervangend lid aangewezen dat dezelfde taal spreekt.

Het mandaat van de gewone en plaatsvervangende leden bedraagt vier jaar en is hernieuwbaar.

§ 4. De commissie wijst in haar midden en voor een periode van twee jaar haar voorzitter en haar ondervoorzitter aan, die de voorzitter in voorkomend geval vervangt, evenals een secretaris, met respect voor een Nederlandstalige en een Franstalige alternatie.

Ze stelt haar huishoudelijk reglement op.

§ 5. De opdracht van de commissie bestaat uit het voorstellen van kandidaten voor de functie van advocaat bij het Hof van Cassatie.

§ 6. Om rechtsgeldig te beraadslagen en te beslissen, moet de meerderheid van de leden van de commissie aanwezig zijn. Indien een gewoon lid afwezig of verhinderd is, vervangt zijn plaatsvervanger hem. De beslissingen worden bij drievierde meerderheid van stemmen genomen.

§ 7. Het is de leden van de commissie verboden om een advies te uiten tijdens een beraadslaging waarbij zij persoonlijk of rechtstreeks belang hebben, of:

- 1° indien ze een advies moeten uitbrengen over een kandidaat waarmee ze een familiale of verwantschapsband hebben;
- 2° indien een lid de hoedanigheid heeft of had van werkgever, stagemeeester of medewerker van een kandidaat of indien hij op deze beroepsmatig gezag uitoefent of heeft uitgeoefend.

§ 8. De Koning bepaalt de administratieve en financiële middelen die worden toegekend aan de commissie.

Art. 478ter. § 1. Uiterlijk dertig dagen nadat een plaats van advocaat bij het Hof van Cassatie vrijkomt, informeert de stafhouder van de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie de Minister van Justitie, de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie en de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie hiervan.

§ 2. Binnen 30 dagen na deze mededeling maakt de Minister van Justitie deze vacature bekend in het *Belgisch Staatsblad*.

§ 3. De kandidaturen worden aan de minister van Justitie gericht binnen negentig dagen vanaf de datum van bekendmaking van de vacature in het *Belgisch Staatsblad*.

Na advies van de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie, worden de vorm van de kandidaatstelling, de inhoud, de bijlagen en de nadere regels voor de neerlegging door de Koning vastgelegd.

§ 4. Na het verstrijken van de termijn bedoeld bij de vorige paragraaf, zendt de minister van Justitie de kandidaturen door naar de commissie.

§ 5. De commissie beschikt over een termijn van zestig dagen vanaf de verzending van de kandidaturen door de Minister van Justitie om een lijst van drie kandidaten per openstaande plaats voor te stellen.

Wordt geen voorstel meegedeeld binnen de voorgeschreven termijn, dan kan de Minister van Justitie vanaf de zestigste dag tot de vijfenzeventigste dag na de verzending van de kandidaturen, de commissie bij ter post aangetekende brief aanmanen een voorstel te doen. De commissie beschikt over vijftien dagen vanaf de verzending van de aanmaning om vooralsnog een voorstel te doen.

Wordt geen voorstel meegedeeld binnen de voorgeschreven termijn of binnen de ingevolge aanmaning verlengde termijn, dan brengt de Minister van Justitie dit binnen vijftien dagen bij een ter post aangetekende brief ter kennis van de kandidaten en wordt een nieuwe oproep tot de kandidaten in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

Art. 479. In alle zaken die aan het hof worden onderworpen, vertegenwoordigt de advocaat bij het Hof van Cassatie de partij op geldige wijze zonder dat hij van enige volmacht moet doen blijken.

De advocaten bij het Hof van Cassatie hebben het recht te pleiten vóór alle gerechten van het Rijk.

Art. 480. Indien een partij in burgerlijke zaken geen bijstand van een advocaat bij het Hof van Cassatie verkrijgt, stelt de stafhouder van de Orde ambtshalve een advocaat aan, indien daartoe grond bestaat, een en ander onverminderd de bepalingen inzake rechtsbijstand.

Art. 481. De advocaten bij het Hof van Cassatie vormen de Orde van Advocaten bij het Hof van Cassatie; de leiding berust bij het hoofd van de Orde, dat de titel van stafhouder voert; er is in de Orde een tuchtraad, bestaande uit vijf leden, de stafhouder daaronder begrepen. De algemene vergaderingen worden bijeengeroepen hetzij door de stafhouder, hetzij door de procureur-generaal.

Art. 482. Ieder jaar tijdens de laatste maand van het gerechtelijk jaar komen de advocaten bij het Hof van Cassatie in algemene vergadering bijeen om bij afzonderlijke stemmingen eerst de stafhouder, bij volstreckte meerderheid, en vervolgens de leden van de raad van Orde, bij betrekkelijke meerderheid, te verkiezen.

Deze vergadering wordt voorgezeten door de oudste advocaat in jaren, bijgestaan als secretaris door de jongste advocaat in jaren.

Indien bij de stemming voor de verkiezing van de stafhouder geen volstreckte meerderheid wordt bereikt, heeft in een latere vergadering een herstemming plaats over de twee kandidaten op wie het grootste aantal stemmen is uitgebracht.

Indien bij de herstemming de stemmen staken, is de kandidaat verkozen die het eerst voorkomt in de orde van de lijst.

Voor een geldige beslissing van de algemene vergadering en van de tuchtraad moet de meerderheid van de leden tegenwoordig zijn.

Art. 483. Behoudens het bepaalde in artikel 482, zit de stafhouder de algemene vergadering van de advocaten en de raad van de Orde voor.

Is de stafhouder overleden of verhinderd, dan wordt hij voorlopig vervangen door het op het tableau oudst ingeschreven lid van de raad van de Orde.

Art. 484. Het tableau waarop de advocaten bij het Hof van Cassatie zijn ingeschreven volgens de orde van hun eedafliegging wordt ieder jaar aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie gezonden.

Art. 484bis. In de betrekkingen tussen de advocaten bij het Hof van Cassatie en de leden van de onderscheiden balies, moeten de voor deze laatsten toepasselijke reglementen, als bedoeld in artikel 496, in acht worden genomen.

In de betrekkingen tussen de advocaten bij het Hof van Cassatie onderling, gelden de door de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie vastgestelde regels en reglementen.

Art. 485. In tuchtzaken kan de raad van de Orde, naar gelang van het geval, waarschuwen, censureren of berispen.

De procureur-generaal kan zich een uitgifte van alle beraadslagingen der algemene vergadering en van alle beslissingen van de raad van de Orde doen afgeven.

Het recht tot schorsing of schrapping komt toe aan de Koning.

Art. 486. De procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en de betrokken advocaat hebben beiden het recht tegen een beslissing van de raad van de Orde hoger beroep in te stellen binnen vijftien dagen na de dag waarop van de beslissing kennis is gegeven.

Het hoger beroep wordt voor het Hof van Cassatie gebracht; het wordt ingesteld bij verzoekschrift gericht aan de eerste voorzitter; een afschrift van dat verzoekschrift wordt binnen acht dagen aan de stafhouder gestuurd; de betrokken partijen worden door de griffier opgeroepen om in raadkamer te worden gehoord; zij kunnen ter griffie inzage nemen van het in hoger beroep gewezen arrest.

Art. 487. De regels van titel I, voor zover deze titel er niet van afwijkt, zijn van toepassing op de Orde van Advocaten bij het Hof van Cassatie.

TITEL III. – ORDE VAN VLAAMSE BALIES EN ORDRE DES BARREAUX FRANCOPHONES ET GERMANOPHONE.

HOOFDSTUK I. – Algemene bepalingen.

Art. 488. De Orde van advocaten te Waals-Brabant, Charleroi, Dinant, Luik-Hoei, Luxemburg, Bergen, Namen, Doornik, Verviers en Eupen vormen samen met de Franse Orde van Advocaten bij de balie te Brussel de *Ordre des Barreaux francophones et germanophone*.]

De Orde van advocaten te Antwerpen, Oudenaarde, West-Vlaanderen, Gent, Limburg, Leuven en Dendermonde vormen samen met de Nederlandse Orde van Advocaten bij de balie te Brussel de Orde van Vlaamse Balies.

De Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* bezitten rechtspersoonlijkheid en zijn gevestigd te Brussel.

Art. 489. De organen van de Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des Barreaux francophones et germanophone* zijn:

- 1° de algemene vergadering;
- 2° de Raad van bestuur.

Art. 490. De stafhouder van de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie of zijn

vertegenwoordiger, lid van de raad van zijn orde, heeft zitting met raadgevende stem in de algemene vergaderingen van de Orde van Vlaamse balies en van de *Ordre des Barreaux francophones et germanophone*.

HOOFDSTUK II. – Organisatie en werking.

Art. 491. De organisatie en de werking van de Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des Barreaux francophones et germanophone* worden vastgesteld in een reglement van orde, dat wordt besproken door de balies die er deel van uitmaken, en goedgekeurd door de bevoegde organen bedoeld in artikel 489, en, na advies van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, bekrachtigd door de Koning binnen 30 dagen.

Het reglement van orde bepaalt minstens:

- 1° de samenstelling, de wijze van verkiezing, aanwijzing of benoeming van de leden van de organen bedoeld in artikel 489 en de duur van de mandaten;
- 2° de werking en de wijze van beraadslagen met eerbiediging van de vertegenwoordiging van de advocaten van de onderscheiden balies;
- 3° de wijze waarop de reglementen aangenomen worden;
- 4° de wijze waarop de bijdrage, die de balies jaarlijks dienen te betalen, vastgesteld wordt;
- 5° de regels voor het opstellen en aanwenden van de jaarlijkse begroting;
- 6° de algemene organisatie van het secretariaat;
- 7° de wijze van aanwijzing van de vertegenwoordigers in de wettelijk opgerichte organen.

Art. 492. Het reglement van orde bepaalt op welke wijze en met welke meerderheden het kan worden gewijzigd.

Art. 493. De raad van bestuur vertegenwoordigt de orde waartoe hij behoort bij alle gerechtelijke en buitengerechtelijke

handelingen, door toedoen van de voorzitter. Alle gerechtelijke en buitengerechtelijke handelingen worden in naam van de Orde verricht.

Art. 494. De voorzitters van de raden van bestuur vertegenwoordigen de Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* in hun betrekkingen met de overheid en de balies.

HOOFDSTUK III. – Bevoegdheden.

Art. 495. De Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* hebben, elk voor de balies die er deel van uitmaken, de taak te waken over de eer, de rechten en de gemeenschappelijke beroepsbelangen van hun leden en zijn bevoegd voor de juridische bijstand, de stage, de beroepsopleiding van de advocaten-stagiairs en de vorming van alle advocaten behorende tot de balies die er deel van uitmaken.

Ze nemen initiatieven en maatregelen die nuttig zijn voor de opleiding, de tuchtrechtelijke regels en de loyaliteit in het beroep en voor de behartiging van de belangen van de advocaat en van de rechtzoekende.

Zij organiseren de permanentiedienst bedoeld in de artikelen *2bis*, § 2, en *24bis/1* van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis op een wijze die het mogelijk maakt op een zo snel mogelijke manier een advocaat te contacteren, gebruik makend van de moderne communicatiemiddelen, waarbij de verschillende contacten van de gebruikers worden bijgehouden. Een jaarlijkse toelage ten laste van het algemeen budget van de uitgaven van sectie 12 wordt voorzien voor de exploitatiekosten die nodig zijn voor de uitvoering van deze opdracht. De Koning bepaalt de verdere uitvoeringsmodaliteiten hiervan.

Elk van beide kan betreffende die aangelegenheden voorstellen doen aan de bevoegde overheden.

Indien de wet bepaalt dat de Orde van Vlaamse Balies en de *Ordre des barreaux*

francophones et germanophone gezamenlijk handelen, dan stellen zij daartoe zelf de nadere regels vast.

Art. 496. Met betrekking tot de bevoegdheden bepaald in artikel 495, stellen de Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* passende reglementen vast.

Met het oog op de betrekkingen tussen de leden van de onderscheiden balies die er deel van uitmaken, bepalen zij de regels en gebruiken van het beroep van advocaat en brengen er eenheid in. Te dien einde, stellen zij passende reglementen vast.

Art. 497. De reglementen bedoeld in artikel 496 worden in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt zodra ze volgens de geldende regels zijn aangenomen.

Art. 498. De reglementen, die, overeenkomstig artikel 496, aangenomen zijn, zijn van toepassing op alle advocaten van de balies, die ofwel van de Orde van Vlaamse balies, ofwel van de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* deel uitmaken, al naar gelang voornoemde reglementen door de ene dan wel door de andere Orde werden aangenomen.

Art. 499. De raden van de Orde van advocaten van de balies waken over de toepassing van de in voorgaande artikelen bedoelde reglementen.

Art. 500. Indien op door het reglement van orde bedoeld in artikel 491 bepaalde wijze reglementen worden vastgesteld, zijn deze dwingend voor de balies die tot de betrokken Orde behoren, welke voor die aangelegenheden alleen aanvullende reglementen kunnen uitvaardigen.

Art. 501. § 1. De in artikel 611 bedoelde vordering wordt binnen drie maanden na de in artikel 497 bedoelde bekendmaking ingesteld door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie.

Zij wordt ter kennis gebracht aan de Orde van Vlaamse Balies en aan de « *Ordre des Barreaux francophones et germanophone* ».

Dezelfde vordering kan eveneens worden ingesteld, binnen de termijn voorzien in het eerste lid, door een advocaat van de Orde van Vlaamse Balies of van de « *Ordre des Barreaux francophones et germanophone* » of door iedere persoon die de hoedanigheid en het belang heeft om te vorderen in de zin van de artikelen 17 en 18. In dit geval wordt de vordering ingeleid bij verzoekschrift bij ter post aangetekende brief aan de griffie van het Hof van Cassatie of neergelegd ter griffie. Op straffe van nietigheid bevat het verzoekschrift de middelen en is het ondertekend door een advocaat bij het Hof van Cassatie. De vordering wordt vooraf bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht aan de Orde van Vlaamse Balies en aan de « *Ordre des Barreaux francophones et germanophone* ». Het bewijs van deze kennisgeving wordt op straffe van nietigheid aan het verzoekschrift toegevoegd.

§ 2. Tijdens de in § 1 bedoelde termijn en, indien de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie de vordering instelt bedoeld in artikel 611, tot de uitspraak van het arrest worden de toepassing van een reglement en van de in artikel 502, § 1, eerste lid, bedoelde termijn voor het instellen van de vordering geschorst.

§ 3. Wanneer de in § 1 bedoelde vordering is ingesteld, kunnen de Orde van Vlaamse Balies en de « *Ordre des Barreaux francophones et germanophone* » in de procedure tussenkomen door middel van een verzoekschrift, overeenkomstig artikel 813. Deze tussenkomst moet binnen twee maanden na de in § 1, tweede of derde lid, bedoelde kennisgeving plaatsvinden.

In dat geval, kunnen de Orde van Vlaamse Balies en de « *Ordre des Barreaux francophones et germanophone* » nieuwe middelen aanvoeren gegrond op een bevoegdheidsoverschrijding, de strijdigheid met de wetten of de onregelmatige aanneming van het bestreden reglement.

Art. 502. § 1. Onverminderd het bij artikel 505 verplicht gestelde voorafgaande overleg, kunnen de Orde van Vlaamse Balies en de «*Ordre des Barreaux francophones et germanophone*» een vordering tot nietigverklaring instellen tegen alle reglementen die, overeenkomstig artikel 496, werden aangenomen. Die vordering wordt ingesteld bij een scheidsgerecht samengesteld uit zeven leden van wie er drie voor een duur van twee jaar worden aangewezen door de Orde van Vlaamse Balies, en drie, voor een duur van twee jaar, door de «*Ordre des Barreaux francophones et germanophone*». Zij wijzen in onderlinge overeenstemming een zevende lid aan, dat het voorzitterschap zal waarnemen. Indien er geen overeenstemming wordt bereikt, wordt het scheidsgerecht voorgezeten door de pro-stafhouder van de Orde van Advocaten bij het Hof van Cassatie of, zo die verhinderd is, door diens voorganger.

Als een arbiter dient te worden vervangen, wordt zijn opvolger slechts aangewezen om het oorspronkelijke mandaat te voltooien.

Het mandaat van arbiter staat open voor advocaten die sedert ten minste vijftien jaar lid zijn van de balie of die gedurende ten minste drie jaar stafhouder of lid zijn geweest van de Raad van de orde van een balie, of die lid zijn geweest van de Raad van de Orde van Advocaten bij het Hof van Cassatie. De arbiters mogen niet betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de betwiste beslissing.

§ 2. De in § 1 bedoelde vordering kan worden ingesteld tegen alle reglementen die:

- zouden neerkomen op een bevoegdheidsoverschrijding, strijdig zouden zijn met de wetten of op onregelmatige wijze zouden zijn aangenomen;
- een gevaar zouden betekenen voor de eer van de Orde van Advocaten en voor de handhaving van de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen, zoals omschreven in artikel 455, eerste lid,

en in de internationale deontologische voorschriften.

Als de in artikel 611 bedoelde vordering wordt ingesteld, mag het scheidsgerecht zich niet uitspreken over middelen geput uit een bevoegdheidsoverschrijding, de niet-naleving van de wetten of het onregelmatige aannemen van het aangevochten reglement.

§ 3. Het scheidsgerecht doet uitspraak in eerste en in laatste aanleg. Het kan een aangevochten reglement slechts geheel of gedeeltelijk vernietigen voor zover vijf leden zich voor de vernietiging uitspreken; bij de arbitrale uitspraak kan een minderheidsnota worden gevoegd.

§ 4. Voor alles wat niet uitdrukkelijk wordt geregeld door dit boek, zijn de bepalingen van het zesde deel van dit Wetboek van overeenkomstige toepassing op de procedure.

§ 5. De vordering wordt betekend aan de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie en aan de andere Orde.

Art. 503. De Federale Raad van de balies bestaat uit tien leden van wie er telkens vijf respectievelijk, voor een termijn van twee jaar, éénmaal hernieuwbaar, afgevaardigd worden door de Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*. De Raad wordt voorgezeten door de stafhouder van de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie.

De zetel is gevestigd bij de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie en het secretariaat wordt waargenomen door haar diensten, behoudens andersluidend akkoord tussen de respectieve ordes.

Indien een afgevaardigd lid dient te worden vervangen, wordt zijn opvolger slechts aangewezen om het oorspronkelijke mandaat te voltooien.

Art. 504. § 1. Elke Orde, alsook elke balie die van die Orde deel uitmaakt, en de Orde van advocaten bij het Hof van Cassatie kunnen bij de Federale Raad van de balies aangelegenheden aanhangig maken met betrekking tot de balie in het algemeen en de goede rechtsbedeling.

De procedure voor de Federale Raad van de balies is een procedure op tegenspraak.

De Federale Raad brengt adviezen uit die worden aangenomen met ten minste drie vijfde van de stemmen in elke taalgroep.

§ 2. De vertegenwoordiging bij de Raad van de balies van de Europese Unie wordt waargenomen door een commissie van vier leden, van wie er twee door de Orde van Vlaamse balies worden aangewezen en twee door de *Ordre des barreaux francophones et germanophone*.

Die commissie voert de opdrachten uit die de Federale Raad van de balies haar toevertrouwt, krachtens een beslissing die werd genomen met een meerderheid van ten minste drie vijfde van de stemmen in elke taalgroep.

Art. 505. Voor zij de vordering tot nietigverklaring als bedoeld in artikel 502 instellen, moeten de Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* de zaak (binnen drie maanden vanaf de in artikel 497 bedoelde bekendmaking) aanhangig maken bij de Federale Raad van de balies.

De Federale Raad van de balies brengt zijn advies ter kennis binnen een maand na de aanhangigmaking. De in artikel 502 bedoelde vordering moet binnen twee maanden na voornoemde kennisgeving worden ingesteld, dan wel, bij gebrek aan een kennisgeving, binnen drie maanden na de aanhangigmaking bij de federale Raad van balies en onverminderd artikel 501, §§ 2 en 3.

HOOFDSTUK IV. – Overgangsbepalingen.

Art. 506. De Belgische Nationale Orde van advocaten wordt ontbonden. De laatst verkozen deken en vice-deken staan gezamenlijk in voor de vereffening van deze instelling.

De baten of passiva worden evenredig verdeeld over de balies in verhouding tot het aantal aangesloten advocaten.

Art. 507. De door de Belgische Nationale Orde van advocaten regelmatig aangenomen reglementen blijven bindend voor alle advocaten tot de bevoegde instellingen, overeenkomstig artikel 496, nieuwe reglementen vaststellen, onverminderd overleg en instemming van de Orde der advocaten bij het Hof van Cassatie met betrekking tot het wijzigen van de reglementen die haar aanbelangen.

Art. 508. De door de Belgische Nationale Orde van advocaten toegekende mandaten in bij wet opgerichte commissies en instellingen blijven geldig en worden geacht gezamenlijke mandaten te zijn van de Orde van Vlaamse balies en de *Ordre des barreaux francophones et germanophone* totdat zij, overeenkomstig hun eigen reglementen en overeenkomstig de wettelijke bepalingen, hun eigen vertegenwoordigers aanwijzen.

BOEK III*bis*.

JURIDISCHE EERSTE- EN TWEEDELIJNSBIJSTAND

HOOFDSTUK I. – Algemene bepaling

Art. 508/1. Voor de toepassing van dit boek wordt verstaan onder:

- 1° [...]*
- 2° juridische tweedelijnsbijstand: de juridische bijstand die wordt verleend aan een natuurlijke persoon in de vorm van een omstandig juridisch advies, bijstand al dan niet in het kader van een procedure of bijstand bij een geding met inbegrip van de vertegenwoordiging in de zin van artikel 728;
- 3° [...]*
- 4° bureau voor juridische bijstand: het bureau bedoeld in artikel 508/7;
- 5° [...]*

HOOFDSTUK II. – Commissie voor juridische bijstand

Art. 508/2. [...]*

Art. 508/3. [...]*

Art. 508/4. [...]*

HOOFDSTUK III. – Juridische eerstelijnsbijstand

Art. 508/5. [...]*

Art. 508/6. [...]*

HOOFDSTUK IV. – Gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand

Afdeling I. – Organisatie

Art. 508/7. Bij elke balie stelt de raad van de Orde van Advocaten een bureau voor

juridische bijstand in volgens de nadere regels en de voorwaarden die hij bepaalt.

Het bureau heeft onder meer tot taak om wachtdiensten te organiseren.

De Orde van Advocaten stelt, volgens de nadere regels en de voorwaarden die zij bepaalt, een lijst op met de advocaten die in hooforde of in bijkomende orde prestaties wensen te verrichten in het kader van de door het bureau voor juridische bijstand georganiseerde juridische tweedelijnsbijstand en ze houdt deze lijst bij. De Orde kan in de verplichte inschrijving van advocaten voorzien voor zover noodzakelijk voor de doeltreffendheid van de juridische bijstand.

De lijst vermeldt de voorkeurmateries die de advocaten opgeven en die zij staven of waarvoor zij zich ertoe verbinden een opleiding te volgen die door de raad van de Orde of de in de artikel 488 bedoelde overheden wordt georganiseerd.

Tegen de weigering tot inschrijving op de lijst kan beroep worden ingesteld overeenkomstig artikel 432*bis*.

Het bureau zendt de lijst van de advocaten over aan de commissie voor juridische bijstand.

Art. 508/8. De Orde van Advocaten ziet toe op de doeltreffendheid en de kwaliteit van de prestaties verricht door de advocaten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand, alsook op de regelmatigheid van de stappen ondernomen op grond van de artikelen 508/9, 508/14, eerste en derde lid, en 508/19, § 2.

Onverminderd de tuchtrechtelijke vervolgingen kan de raad van de Orde in geval van tekortkoming en volgens de bij de artikelen 458 tot 463 bepaalde procedure, de handhaving van de advocaat op de in artikel 508/7 bedoelde lijst afhankelijk stellen van de naleving van de voorwaarden die hij bepaalt, diens inschrijving op die lijst

* Opgeheven voor wat betreft de Vlaamse Gemeenschap bij Decr.Vl. 26/04/2019, BS 17/06/2019, in werking 01/01/2022.

schorsen gedurende een periode van acht dagen tot drie jaar of hem eruit weglaten.

Bij niet-naleving van de voorwaarden bepaald door de raad van de Orde overeenkomstig het tweede lid, roept de stafhouder de advocaat voor de raad van de Orde op om een andere maatregel waarin is voorzien in hetzelfde lid, te doen uitspreken.

Behoudens andersluidende beslissing van de raad van de Orde, heeft de in het tweede lid bedoelde maatregel van schorsing geen gevolgen voor de aanstellingen die werden verricht bij het bureau voor juridische bijstand vóór zijn inwerkingtreding.

In geval van weglating, wordt de advocaat van de behandeling van zijn dossiers in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand ontlast, behoudens andersluidende beslissing van de raad van de Orde. Het bureau voor juridische bijstand wijst een nieuwe advocaat aan. De advocaat kan vragen om zijn wederinschrijving op de in artikel 508/7 bedoelde lijst middels een met redenen omkleed verzoek, dat niet mag worden ingediend voordat een termijn van vijf jaar verstreken is sinds zijn weglating.

De beslissingen bedoeld in het tweede, vierde en vijfde lid worden met redenen omkleed. Zij zijn vatbaar voor beroep overeenkomstig artikel 432*bis*.

Art. 508/9. § 1. Voor het verkrijgen van gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand verwijzen de personen die de juridische eerstelijnsbijstand verlenen de aanvrager door naar het bureau.

Het bureau wijst een advocaat aan, die de aanvrager heeft gekozen op de in artikel 508/7 bedoelde lijst. Het bureau stelt de advocaat in kennis van zijn aanwijzing.

De advocaat wiens naam op de lijst voorkomt en tot wie een rechtzoekende zich heeft gewend zonder zich eerst bij het bureau aan te melden, vraagt aan het bureau de toestemming om aan zijn cliënt de juridische tweedelijnsbijstand te verlenen, indien hij van oordeel is dat deze aanspraak kan maken op gedeeltelijke of volledige kosteloosheid. De advocaat zendt

de in artikel 508/13 bedoelde stukken over aan het bureau.

In spoedeisende gevallen mag de persoon die geen advocaat heeft zich rechtstreeks tot de advocaat van de wachtdienst wenden. Die advocaat verleent hem juridische bijstand en vraagt aan het bureau bevestiging van zijn aanwijzing.

§ 2. Een advocaat die optreedt met toepassing van dit hoofdstuk, mag zich in geen geval rechtstreeks tot de rechthebbende richten met het oog op de betaling van de honoraria en kosten, tenzij het bureau hem in spoedeisende gevallen toestemming verleent om voorschotten te innen.

Art. 508/10. Wanneer de begunstigde de taal van de rechtspleging niet spreekt, stelt het bureau hem voor zover mogelijk een advocaat voor die zijn taal spreekt of een andere taal die hij begrijpt en bij ontstentenis hiervan een tolk. De kostenvergoeding voor de tolk komt ten laste van het Rijk. Zij wordt vastgesteld op de wijze bepaald in het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken.

Art. 508/11. De advocaten moeten geregeld aan het bureau verslag doen, op de wijze die door de Minister van Justitie wordt bepaald in overleg met de in artikel 488 bedoelde overheden.

Het bureau zendt jaarlijks een verslag inzake de werking van de juridische tweedelijnsbijstand over aan de commissie voor juridische bijstand en aan de Minister van Justitie, op de wijze die deze laatste bepaalt.

Art. 508/12. Behalve in spoedeisende gevallen of wanneer het bureau er uitdrukkelijk mee heeft ingestemd, is het de advocaten verboden juridische tweedelijnsbijstand te verlenen voor de zaken waarin ze zijn opgetreden in het raam van de in artikel 508/4 bedoelde juridische eerstelijnsbijstand.

Afdeling II. – Toekenning van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid

Art. 508/13. De juridische tweedelijsbijstand kan gedeeltelijk of volledig kosteloos zijn voor wie over ontoereikende bestaansmiddelen beschikt en voor de met hen gelijkgestelde personen. De juridische tweedelijsbijstand wordt niet toegekend als en in de mate dat de begunstigde een beroep kan doen op de tussenkomst van een derde betaler.

[...].*

Het bureau gaat na of voldaan is aan de voorwaarden inzake kosteloosheid. Daartoe machtigt de Koning het bureau voor juridische bijstand ertoe niet alleen aan de rechtzoekende maar ook aan derden bewijsstukken te vragen volgens de nadere regels die Hij bepaalt.

Het bureau bewaart een afschrift van de stukken.

Indien de voorwaarden die de begunstigde hebben toegestaan een beroep te doen op gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijsbijstand wijzigen, meldt de begunstigde dit onmiddellijk aan zijn advocaat.

Art. 508/13/1. § 1. Behoudens internationale of nationale bepalingen op grond waarvan voor sommige personen wordt voorzien in de toekenning zonder voorwaarden van volledig kosteloze juridische tweedelijsbijstand beschikken de hierna vermelde personen over ontoereikende bestaansmiddelen als bedoeld in artikel 508/13, eerste lid, en genieten zij de volledige kosteloosheid van de juridische bijstand:

- 1° de alleenstaande persoon die, aan de hand van om het even welk document dat te beoordelen is door het bureau voor juridische bijstand bewijst dat zijn maandelijks netto-inkomen lager dan 1.226 euro is;
- 2° de alleenstaande persoon met iemand ten laste of de samenwonende met zijn echtgenoot of met iedere andere

persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt, indien hij bewijst, aan de hand van om het even welk document te beoordelen door het bureau voor juridische bijstand dat het maandelijks netto-inkomen van het gezin lager is dan 1.517 euro.

Voor de vaststelling van de in het eerste lid, 2°, bedoelde inkomsten wordt rekening gehouden met een aftrek van 20% van het leefloon per persoon ten laste.

Voor de vaststelling van de in het eerste lid, 1° en 2°, bedoelde inkomsten wordt rekening gehouden met de lasten die voortvloeien uit een buitengewone schuldenlast, alsook met elk ander bestaansmiddel, met name beroepsinkomsten, inkomsten uit onroerende goederen, inkomsten uit roerende goederen en diverse inkomsten, kapitalen, voordelen, alsmede tekenen en aanwijzingen waaruit een hogere graad van goedgeheid blijkt dan uit de aangegeven bestaansmiddelen, behoudens de kinderbijslag en de enige en eigen woning.

Onder de samenwoning bedoeld in het eerste lid, 2°, wordt verstaan het feit dat twee of meer personen samen onder hetzelfde dak wonen en de huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gezamenlijk regelen.

Wanneer de belangen van de persoon bedoeld in het eerste lid, 2°, strijdig zijn met die van zijn echtgenoot of met die van een persoon met wie hij samenwoont, wordt met het inkomen van deze laatste geen rekening gehouden.

§ 2. Behoudens tegenbewijs wordt beschouwd als een persoon wiens bestaansmiddelen onvoldoende zijn in de zin van artikel 508/13, eerste lid:

- 1° degene die bedragen ontvangt die worden uitgekeerd als leefloon of als maatschappelijke bijstand, minstens op overlegging van de geldige beslissing van het betrokken openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn;
- 2° degene die bedragen ontvangt die worden uitgekeerd als gewaarborgd inkomen voor bejaarden, minstens op

* Opgeheven wet 31/07/2020, BS 6/08/2020.

- overlegging van het jaarlijks attest van de Rijksdienst voor Pensioenen;
- 3° degene die een inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten ontvangt, minstens op overlegging van de beslissing van de Minister tot wiens bevoegdheid de sociale zekerheid behoort of van de door hem afgevaardigde ambtenaar;
  - 4° de persoon die een kind ten laste heeft dat gewaarborgde kinderbijslag ontvangt, minstens op overlegging van het attest van het gewestelijk organisme voor de kinderbijslag;
  - 5° de huurder van een sociale woning die in het Vlaams Gewest en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een huur betaalt die overeenkomt met de helft van de basishuurprijs of die in het Waals Gewest een minimumhuur betaalt, minstens op overlegging van de laatste huurberekeningsfiche;
  - 6° de gedetineerde, op overlegging van bewijsstukken met betrekking tot het statuut van gedetineerde;
  - 7° de beklaagde bedoeld in de artikelen 216*quinquies* tot 216*septies* van het Wetboek van Strafvordering;
  - 8° de geesteszieke persoon, wat de toepassing van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke betreft, op overlegging van bewijsstukken;
  - 9° de vreemdeling, wat de indiening van het verzoek tot machtiging van verblijf betreft, of van een administratief of rechterlijk beroep tegen een beslissing die werd genomen met toepassing van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, op overlegging van bewijsstukken;
  - 10° de asielaanvrager of de persoon die een aanvraag indient tot verkrijgen van het statuut van ontheemde, op overlegging van bewijsstukken;
  - 11° de persoon belast met overmatige schulden, op overlegging van een verklaring van hem waaruit blijkt dat de toekenning van de juridische tweede-

lijnsbijstand wordt aangevraagd met het oog op de inleiding van een procedure van collectieve schuldenregeling.

§ 3. Het bureau voor juridische bijstand kan hetzij aan de rechtzoekende hetzij aan derden, inclusief overheidsinstanties, alle informatie opvragen die nuttig wordt geacht, waaronder het laatste aanslagbiljet, om zich ervan te vergewissen dat de voorwaarden van de juridische tweedelijnsbijstand zijn vervuld.

§ 4. Voor de minderjarige geldt volledige kosteloosheid, op voorlegging van zijn identiteitskaart of van enig ander document waaruit zijn staat blijkt.

Art. 508/13/2. De hierna vermelde personen beschikken over ontoereikende bestaansmiddelen zoals bedoeld in artikel 508/13, eerste lid, en kunnen aanspraak maken op de gedeeltelijke kosteloosheid:

- 1° de alleenstaande persoon die bewijst, aan de hand van om het even welk document te beoordelen door het bureau voor juridische bijstand dat zijn maandelijks netto-inkomen tussen 1.226 euro en 1.517 euro ligt;
- 2° de alleenstaande persoon met iemand ten laste of de samenwonende met zijn echtgenoot of met iedere andere persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt, indien hij bewijst, aan de hand van om het even welk document te beoordelen door het bureau voor juridische bijstand dat het maandelijks netto-inkomen van het gezin tussen 1.517 euro en 1.807 euro ligt.

Voor de vaststelling van de in het eerste lid, 2°, bedoelde inkomsten wordt rekening gehouden met een aftrek van 20% van het leefloon per persoon ten laste.

Voor de vaststelling van de in het eerste lid, 1° en 2°, bedoelde inkomsten wordt rekening gehouden met de lasten die voortvloeien uit een buitengewone schuldenlast, alsook met elk ander bestaansmiddel, met name beroepsinkomsten, inkomsten uit onroerende goederen, inkomsten uit roerende goederen en diverse inkomsten,

kapitalen, voordelen, alsmede tekenen en aanwijzingen waaruit een hogere graad van goedgeheid blijkt dan uit de aangegeven bestaansmiddelen, behoudens de kinderbijslag en de enige en eigen woning.

Onder de samenwoning bedoeld in het eerste lid, 2°, wordt verstaan het feit dat twee of meer personen samen onder hetzelfde dak wonen en de huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gezamenlijk regelen.

De in het eerste lid, 2°, bedoelde persoon die de juridische bijstand vraagt teneinde zijn belangen te verdedigen, valt onder de toepassing van het eerste lid, 1°, wanneer die belangen strijdig zijn met die van zijn echtgenoot of van de persoon met wie hij samenwoont.

De persoon die de gedeeltelijke kosteloosheid geniet, betaalt aan de advocaat een eigen bijdrage in de kosten van de juridische bijstand per aanstelling door het bureau van juridische bijstand.

Het bedrag van de door de begunstigde van de gedeeltelijk kosteloze tweedelijnsbijstand verschuldigde bijdrage is gelijk aan het verschil tussen zijn inkomsten uit de bestaansmiddelen en de bedragen van de inkomstengrenzen voor de toegang tot de volledig kosteloze juridische bijstand, zonder dat dit bedrag hoger mag liggen dan 125 euro noch lager dan 25 euro. De advocaat voegt het ontvangstbewijs van deze betaling bij het dossier.

Het bureau voor juridische bijstand kan hetzij aan de rechtzoekende hetzij aan derden, inclusief overheidsinstanties, alle informatie opvragen die nuttig wordt geacht, waaronder het laatste aanslagbiljet, om zich ervan te vergewissen dat de voorwaarden van de juridische tweedelijnsbijstand zijn vervuld.

Art. 508/13/3. Onverminderd de artikelen 508/13/1 en 508/13/2 wordt de kosteloze juridische bijstand geweigerd indien blijkt dat de rechtzoekende beschikt over kapitalen of voordelen, alsook indien uit tekenen en aanwijzingen een hogere graad van goedgeheid blijkt dan uit de aangegeven bestaansmiddelen, waaruit kan wor-

den besloten dat hij in de mogelijkheid is zelf zijn advocaat te betalen.

Art. 508/13/4. § 1. De bedragen vastgesteld in artikel 508/13/1, eerste lid, 1° en 2°, en in artikel 508/13/2, eerste lid, 1° en 2°, worden op 1 september 2021, 2022 en 2023 telkens verhoogd met een vast bedrag van 100 euro.

§ 2. Vanaf 1 september 2024, worden de in artikel 508/13/1, eerste lid, 1° en 2°, en in artikel 508/13/2, eerste lid, 1° en 2°, bepaalde bedragen telkens op 1 september aangepast, rekening houdend met de evolutie van het indexcijfer der consumptieprijzen van de maand juli van elk jaar, daartoe berekend en benoemd zoals geregeld in het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen.

Het aanvangsindexcijfer is dat van de maand juli 2023.

Elke verhoging of verlaging van het indexcijfer leidt tot een verhoging of een verlaging van de bedragen overeenkomstig de volgende formule: het nieuwe bedrag is gelijk aan het basisbedrag, vermenigvuldigd met het nieuwe indexcijfer en gedeeld door het aanvangsindexcijfer.

Het resultaat wordt tot op een euro en naar boven afgerond.

§ 3. De nieuwe bedragen worden jaarlijks bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*. Ze treden in werking op 1 september van het jaar van de aanpassing.

Art. 508/14. De aanvraag tot gedeeltelijke of volledige kosteloosheid wordt mondeling of schriftelijk gedaan door de aanvrager of zijn advocaat wiens naam voorkomt op de lijst bedoeld in artikel 508/7.

Onverminderd het bepaalde in het vorige lid, mag de aanvraag eveneens ingediend worden via de bevoegde autoriteiten, in de zin van richtlijn 2003/8/EG van de Raad van 27 januari 2003 tot verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende geschillen, door middel van gemeenschappelijke minimumvoor-

schriften betreffende rechtsbijstand bij die geschillen.

Behalve in spoedeisende gevallen worden alle in de artikelen 508/13, 508/13/1 en 508/13/2, eerste en achtste lid bedoelde bewijsstukken bij de aanvraag gevoegd.

In spoedeisende gevallen kan door het bureau voor juridische bijstand het voordeel van de gedeeltelijke of volledige kosteloosheid voorlopig worden toegekend aan de aanvrager zonder overlegging van alle of een deel van [de bewijsstukken bedoeld in de artikelen 508/13, 508/13/1 en 508/13/2, eerste en achtste lid]. In dat geval moet de aanvrager de bewijsstukken overleggen binnen een termijn bepaald door het bureau voor juridische bijstand die niet meer bedraagt dan vijftien dagen te rekenen vanaf de dag van de beslissing. Indien de bewijsstukken niet worden ingediend binnen die termijn, wordt de juridische bijstand van rechtswege beëindigd.

Het bureau oordeelt op stukken bij zijn beslissing over de aanvraag tot gedeeltelijke of volledige kosteloosheid. De aanvrager of, in voorkomend geval, zijn advocaat, wordt gehoord op zijn verzoek of indien het bureau dat nodig acht.

De aanvragen betreffende zaken die kennelijk onontvankelijk of kennelijk ongegrond lijken, worden geweigerd.

Ingeval meerdere advocaten tegelijk worden aangesteld voor eenzelfde persoon in het kader van eenzelfde procedure, wordt de vergoeding verdeeld zonder dat de totale vergoeding hoger kan zijn dan deze die zou zijn toegekend bij de aanstelling van één enkele advocaat.

Art. 508/15. Behoudens in spoedeisende gevallen wordt aan de aanvrager en, in voorkomend geval, aan zijn advocaat kennis gegeven van de beslissing binnen vijftien dagen na de aanvraag.

Elke beslissing tot weigering wordt met redenen omkleed.

De kennisgeving ervan moet nuttige informatie bevatten om het beroep bepaald bij artikel 508/16 in te stellen.

Art. 508/16. De aanvrager kan binnen een maand na de in artikel 508/15 bedoelde kennisgeving beroep instellen bij de arbeidsrechtbank tegen een beslissing tot weigering.

Art. 508/17. § 1. Wanneer de aanvrager voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijnsbijstand, stelt het bureau voor juridische bijstand een advocaat aan die voorkomt op de in artikel 508/7 bedoelde lijst.

Behoudens in geval van opvolging van advocaten, geeft elke aanstelling aanleiding tot de inning door de advocaat van een forfaitaire bijdrage ten laste van de begunstigde.

De begunstigde is er bovendien toe gehouden om, ten behoeve van zijn advocaat, een forfaitaire bijdrage te betalen per aanleg voor elke gerechtelijke procedure waarin hij door die laatste wordt vertegenwoordigd of bijgestaan.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, het bedrag van de in het tweede en derde lid bedoelde bijdragen, zonder dat het lager kan zijn dan 10 euro en hoger dan 50 euro.

§ 2. De persoon die de gedeeltelijk kosteloze juridische tweedelijnsbijstand geniet, betaalt naast de bijdragen bedoeld in paragraaf 1 een bijdrage die afhankelijk is van zijn bestaansmiddelen, behoudens in geval van opvolging van advocaten. De Koning bepaalt het bedrag van de bijdrage die afhankelijk is van de bestaansmiddelen.

§ 3. De advocaat treedt slechts op vanaf het ogenblik van ontvangst van de in de paragrafen 1 en 2 bedoelde bijdragen, tenzij in geval van vrijstelling van bijdragebetaling voorzien in de paragrafen 4 of 5, of tenzij ingeval de advocaat afziet van de

inning van de bijdragebetaling of een betalingstermijn toestaat.

Art. 508/18. Het bureau voor juridische bijstand kan, ambtshalve of op een met redenen omkleed verzoek van de advocaat, een einde stellen aan de juridische tweedelijsbijstand indien het vaststelt dat de begunstigde niet voldeed of niet langer voldoet aan de voorwaarden bepaald bij artikel 508/13 of wanneer de begunstigde kennelijk geen medewerking verleent bij de verdediging van zijn belangen. Het bureau brengt de advocaat daarvan op de hoogte.

Het bureau voor juridische bijstand kan tevens een einde stellen aan de juridische tweedelijsbijstand op een met redenen omkleed verzoek van de advocaat als deze meent dat zijn interventie geen enkele meerwaarde biedt. Het bureau brengt de advocaat daarvan op de hoogte.

Wanneer het bureau voor juridische bijstand een verzoek ontvangt van de advocaat of de in het eerste lid bedoelde vaststelling doet, stelt het de begunstigde daarvan in kennis, met het verzoek zijn opmerkingen te formuleren binnen de twintig dagen.

Elke beslissing tot beëindiging van de toegekende bijstand wordt bij een aangekende zending ter kennis van de begunstigde gebracht. Tegen die beslissing kan beroep worden ingesteld.

De artikelen 508/15 en 508/16 zijn van toepassing.

HOOFDSTUK V. – De vergoeding van de advocaten

Art. 508/19. § 1. De advocaat int de aan de begunstigde toegekende rechtsplegingsvergoeding en betaalt de eigen bijdrage bedoeld in artikel 508/17, [...] § 2 terug aan de rechtzoekende voor zover de rechtsplegingsvergoeding de vergoeding berekend op basis van punten bedoeld in artikel 508/19, § 2, tweede lid, overtreft.

§ 2. De advocaten belast met de gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische tweedelijsbijstand doen verslag aan het bureau over elke behandelde zaak waarvoor zij in dit raam prestaties hebben verricht. Dit verslag vermeldt eveneens de door de advocaat geïnde rechtsplegingsvergoeding en de vergoedingen geïnd overeenkomstig artikel 508/19ter alsook de bijdragen bedoeld in artikel 508/17, [...] § 2.

Het bureau voor juridische bijstand kent voor die prestaties op grond van een lijst met de punten die voor bepaalde uurprestaties worden aangerekend, waarvan de nadere regels worden bepaald door de Koning, aan de advocaten punten toe en doet hierover verslag aan de stafhouder. Het bureau voor juridische bijstand kent geen punten toe of vermindert de punten, in voorkomend geval, voor de prestaties waarvoor geldsommen werden geïnd op grond van de artikelen 508/17, [...] § 2, 508/19, § 1, en 508/19ter of voor de prestaties voor dewelke de advocaat afziet van de inning van geldsommen op grond van artikel 508/17, § 3.

De stafhouder deelt het totaal van de punten van de balie mee aan de in artikel 488 bedoelde overheden die het totaal van de punten van alle balies meedelen aan de Minister van Justitie.

§ 3. Zodra hij de mededeling heeft ontvangen van de informatie bedoeld in § 2, kan de Minister van Justitie een controle laten uitvoeren op de wijze die hij bepaalt na raadpleging van de in artikel 488 bedoelde overheden. Hij gelast de betaling van de vergoeding aan die overheden die in voorkomend geval via de Ordes van Advocaten voor de verdeling ervan zorgen.

§ 4. De Koning bepaalt de uitvoeringsbepalingen van dit artikel, inzonderheid de criteria inzake toekenning, niet-toekenning of vermindering van de punten, de berekeningswijze van de waarde van het punt, de voorwaarden inzake indiening van de aanvraag tot vergoeding en de nadere regels en voor-

waarden inzake betaling van de vergoeding.

HOOFDSTUK Vbis. – Kosten verbonden aan de organisatie van de bureaus voor juridische bijstand

Art. 508/19bis. Er wordt in een jaarlijkse subsidie voorzien voor de kosten verbonden aan de organisatie van de bureaus voor juridische bijstand, ten laste van de begroting van de FOD Justitie. Deze stemt overeen met 8,108% van de in artikel 508/19, § 3, bedoelde vergoeding.

Deze subsidie is betaalbaar na het vervallen van de termijn.

De Koning bepaalt de nadere regels voor de uitvoering van dit artikel, en meer bepaald de manier waarop deze subsidie verdeeld wordt.

HOOFDSTUK VI. – Terugvordering van de rijksvergoeding – Recht van de advocaat op de betaling van vergoedingen

Art. 508/19ter. § 1. De advocaat die vaststelt dat zijn optreden de begunstigde in staat heeft gesteld om geldsommen te ontvangen, waardoor hij een vergoeding kan betalen, stelt de begunstigde en het bureau voor juridische bijstand daarvan in kennis.

De geldsommen die in aanmerking kunnen worden genomen zijn deze die, mochten zij bestaan hebben op de dag van de aanvraag, de begunstigde niet hadden toegestaan te voldoen aan de voorwaarden om te genieten van juridische tweedelijnsbijstand.

Het bureau voor juridische bijstand houdt rekening met de verrichte prestaties en stelt het bedrag vast van de vergoeding die de advocaat inhoudt van of oplegt aan de begunstigde.

§ 2. De in paragraaf 1 bedoelde vergoeding kan niet tot gevolg hebben dat:

1° een bedrag wordt ingehouden of opgelegd dat hoger is dan 150% van de

vergoeding die de advocaat zou hebben ontvangen in toepassing van artikel 508/19, § 2, tweede lid;

2° een bedrag wordt ingehouden of geheven op het totaal van de door de begunstigde of voor zijn rekening ontvangen geldsommen waardoor het saldo lager is dan 250 euro;

3° een bedrag wordt ingehouden of geheven dat hoger is dan 50% van het totaal van de ontvangen geldsommen.

Het bureau voor juridische bijstand kan, in uitzonderlijke gevallen, bij een met redenen omklede beslissing beslissen dat de in het eerste lid, 1°, bedoelde maximale percentages niet toepasselijk zijn.

De berekening van de voor juridische bijstand toegekende vergoeding gebeurt op basis van de meest recente gekende waarde van het punt.

In het geval dat de dankzij het optreden van de advocaat geïnde bedragen maandelijks sommen zijn, worden de in te houden of te heffen bedragen bedoeld in het eerste lid, 2° en 3°, berekend op basis van de sommen die de inkomensdrempels vastgesteld krachtens artikel 508/13 overschrijden.

§ 3. Wanneer de advocaat vergoedingen heeft ontvangen in toepassing van artikel 508/17, [...] § 2, of een rechtsplegingsvergoeding in toepassing van artikel 508/19, § 1, trekt het bureau voor juridische bijstand die bedragen af van de geldsommen die de advocaat mag inhouden van of opleggen aan de begunstigde.

§ 4. Het bureau voor juridische bijstand deelt zijn beslissing mee aan de begunstigde en aan de advocaat volgens de vormen voorgeschreven bij artikel 508/15. De beslissing is vatbaar voor beroep overeenkomstig artikel 508/16.

§ 5. Wanneer de advocaat in de onmogelijkheid verkeert om de geldsommen bestemd voor de begunstigde in te houden, of zijn vergoeding onbetaald blijft ondanks twee opeenvolgende aanmaningen, brengt hij het bureau voor juridische

bijstand daarvan op de hoogte ten vroegste twee maanden na de mededeling bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, en vraagt hij om de betaling van de vergoeding berekend op basis van de punten bedoeld in artikel 508/19, § 2, tweede lid.

Wanneer de advocaat slechts een gedeelte van de vergoeding die hem verschuldigd is kan inhouden of opleggen of een gedeelte van zijn vergoeding onbetaald blijft, brengt hij het bureau voor juridische bijstand hiervan op de hoogte binnen dezelfde termijn en onder dezelfde voorwaarden als in het eerste lid en verzoekt hij de betaling van het saldo van de vergoeding berekend op basis van de punten bedoeld in artikel 508/19, § 2, tweede lid.

Voor de prestaties waarvoor een voor de juridische bijstand toegekende vergoeding werd ingehouden of opgelegd, overeenkomstig paragraaf 1, tweede lid, worden geen punten toegekend overeenkomstig artikel 508/19, § 2, tweede lid.

§ 6. Het bureau voor juridische bijstand doet verslag aan de stafhouder van de bedragen waarvoor het toestemming tot inhouding of oplegging heeft gegeven evenals van de opgelegde bedragen die onbetaald zijn gebleven.

De stafhouder deelt die bedragen mee aan de in artikel 488 bedoelde overheden, die op hun beurt eenmaal per jaar het totaal van die bedragen van alle balies meedelen aan de Minister van Justitie op hetzelfde moment dat zij het totaal van de punten meedelen in toepassing van artikel 508/19, § 2, derde lid.

Art. 508/20. § 1. Onverminderd strafrechtelijke sancties kan de vergoeding verleend voor de juridische tweedelijnsbijstand door de Schatkist van de bijgestane persoon worden teruggevorderd:

- 1° indien blijkt dat zich een wijziging heeft voorgedaan in zijn vermogen, inkomsten of lasten en hij derhalve in staat is te betalen;
- 2° wanneer de rechtzoekende voordeel heeft gehaald uit het optreden van

de advocaat, zodanig dat, mocht dat voordeel hebben bestaan op de dag van de aanvraag, die bijstand hem niet zou zijn toegekend, voor zover die bedragen niet door de advocaat geïnd werden overeenkomstig artikel 508/19ter;

- 3° indien de bijstand is verleend op grond van valse verklaringen of door andere bedrieglijke middelen is verkregen.

§ 2. Ingeval de begunstigde recht heeft op een tegemoetkoming binnen het raam van een rechtsbijstandsverzekering, stelt de aangewezen advocaat het bureau hiervan in kennis en treedt de Schatkist in de rechten van de begunstigde ten belope van het door haar gedragen bedrag van de verleende juridische bijstand.

Ingeval de begunstigde voornoemde tegemoetkoming heeft ontvangen, vordert de Schatkist op hem het bedrag van de verleende juridische bijstand terug.

Hetzelfde geldt ingeval de begunstigde recht heeft op een rechtsplegingsvergoeding, en hij deze ontvangt nadat de advocaat zijn verslag heeft ingediend bij het bureau overeenkomstig artikel 508/19, § 2.

Ingeval de advocaat van de begunstigde de tegemoetkoming van een rechtsbijstandsverzekering heeft ontvangen, vordert de Schatkist op hem het bedrag van de verleende juridische bijstand terug.

§ 3. De terugvordering bedoeld in § 1 van dit artikel verjaart na een termijn van vijf jaar te rekenen van de beslissing tot verlening van de gedeeltelijk of volledig kosteloze juridische bijstand, zonder dat de verjaringstermijn korter kan zijn dan één jaar, te rekenen van de ontvangst van de vergoeding door de advocaat.

HOOFDSTUK VII. – De ambtshalve toevoeging van advocaten

Art. 508/21. Telkens wanneer krachtens de wet een advocaat ambtshalve moet

worden toegevoegd, gebeurt de aanwijzing door de stafhouder of door het bureau, behoudens de uitzonderingen waarin de wet voorziet.

Art. 508/22. Wanneer de persoon die moet worden bijgestaan niet voldoet aan de in artikel 508/13 bedoelde voorwaarden betreffende de bestaansmiddelen, wijst de stafhouder naar keuze van die persoon een advocaat aan. In de gevallen die hij spoedeisend acht, wijst de stafhouder een advocaat aan die deelneemt aan de in artikel 508/7 bedoelde wachtdiensten.

Artikel 446ter is van toepassing op de honoraria van deze advocaat.

Ingeval de bijgestane persoon nalaat of weigert te betalen, wordt aan de ambts-halve toegevoegde advocaat een rijks-vergoeding toegekend wegens de werkzaamheden waarvoor de toevoeging heeft plaatsgehad.

In geval van gedeeltelijke betaling van de honoraria door de bijgestane persoon wordt de vergoeding verminderd met het betaalde bedrag.

Wanneer een vergoeding wordt toegekend, zijn de hoofdstukken V en VI van toepassing.

Art. 508/23. Wanneer de bijgestane persoon voldoet aan de bij artikel 508/13 bepaalde voorwaarden betreffende de bestaansmiddelen, wijst het bureau een advocaat aan uit de in artikel 508/7 bedoelde lijst.

In de gevallen die hij spoedeisend acht, wijst de stafhouder een advocaat aan die is ingeschreven op de in artikel 508/7 bedoelde lijst en geeft hij hiervan kennis aan het bureau.

Voor het overige zijn de hoofdstukken IV tot VI van toepassing.

HOOFDSTUK VIII. – Grensoverschrijdende geschillen bedoeld in richtlijn 2003/8/EG

Art. 508/24. § 1. De Federale Overheidsdienst Justitie is de bevoegde autoriteit belast met de verzending en de ontvangst van het verzoek met betrekking tot de grensoverschrijdende geschillen in de zin van richtlijn 2003/8/EG van de Raad van 27 januari 2003 tot verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende geschillen, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand bij die geschillen.

§ 2. Het bureau voor juridische bijstand is eveneens bevoegd om de verzoeken om juridische bijstand of rechtsbijstand op het grondgebied van een andere Lid-Staat van de Europese Unie, in ontvangst te nemen.

In dat geval stuurt het dit verzoek dadelijk door naar de Federale Overheidsdienst Justitie die het, na vertaling in een taal erkend door de Staat van bestemming, binnen de vijftien dagen ter kennis brengt van de bevoegde autoriteit van dat land.

§ 3. Om de verzending van de verzoeken te vergemakkelijken wordt gebruik gemaakt van de modelformulieren voor de verzoeken en voor de verzending ervan, bedoeld in artikel 16 van de in § 1 bedoelde richtlijn.

§ 4. Wanneer het verzoek via de in § 1 bedoelde autoriteit wordt ingediend, komen de kosten voor de vertaling van dat verzoek en van de vereiste begeleidende stukken ten laste van het Rijk. Zij worden vastgesteld op de wijze bepaald in het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken.

§ 5. Ingeval een persoon juridische bijstand heeft genoten in een Lid-Staat van de Europese Unie, waarvan de rechter de beslissing heeft gewezen, geniet hij juridische bijstand wanneer de beslissing in België moet worden erkend, uitvoerbaar verklaard of ten uitvoer gelegd.

§ 6. De in § 1 bedoelde overheid weigert het verzoek te verzenden indien het kennelijk ongegrond is of indien het kennelijk buiten het toepassingsgebied van de in § 1 bedoelde richtlijn valt. Bij het nemen van een besluit over de gegrondheid van een verzoek wordt het belang van de betrokken zaak voor de verzoeker in overweging genomen. De beslissing tot weigering wordt met redenen omkleed en bij gewone brief ter kennis gebracht van de verzoeker.

Art. 508/25. De persoon die niet over onvoldoende bestaansmiddelen beschikt in de zin van artikel 508/13, kan evenwel juridische bijstand genieten indien hij het bewijs levert dat hij de kosten niet kan dragen als gevolg van de verschillen in de kosten van levensonderhoud tussen de Lid-Staat waar hij zijn woonplaats of gewone verblijfplaats heeft en België.

**WETBOEK VAN
ECONOMISCH RECHT**

INHOUD*

BOEK I. DEFINITIES	205
TITEL 1. – ALGEMENE DEFINITIES	205
TITEL 2. – DEFINITIES EIGEN AAN BEPAALDE BOEKEN	206
Hoofdstuk 1 – Definities eigen aan boek III.	206
 BOEK III. VRIJHEID VAN VESTIGING, DIENSTVERLENING EN ALGEMENE VERPLICHTINGEN VAN DE ONDERNEMINGEN	209
TITEL 3. – ALGEMENE VERPLICHTINGEN VAN DE ONDERNEMINGEN	209
HOOFDSTUK 1. – Informatie, transparantie en niet-discriminatie.	209
Afdeling 1. – Informatie- en transparantieverplichtingen	209
Afdeling 2. – Niet-discriminatie van de afnemers.	210
 BOEK VI. MARKTPRAKTIJKEN EN CONSUMENTENBESCHERMING	213
TITEL 2. – INFORMATIE VAN DE MARKT	213
HOOFDSTUK 1. – Algemene verplichting tot informatie van de consument.	213
TITEL 3. – OVEREENKOMSTEN MET CONSUMENTEN (ART. VI.37 – VI.91) ...	214
HOOFDSTUK VI. Onrechtmatige bedingen (art. VI.82 – VI.87)	214

---

* Bron: Stradalex 1 september 2022. Een uitgebreidere selectie van relevante delen van het Wetboek van economisch recht vindt u op de website van Balie Antwerpen – voor advocaten.

BOEK I

DEFINITIES

TITEL 1. – ALGEMENE DEFINITIES

Art. I.1. Behoudens andersluidende bepaling, wordt voor de toepassing van dit Wetboek verstaan onder:

- 1° onderneming: elk van volgende organisaties:
- (a) iedere natuurlijke persoon die zelfstandig een beroepsactiviteit uitoefent;
  - (b) iedere rechtspersoon;
  - (c) iedere andere organisatie zonder rechtspersoonlijkheid.

Niettegenstaande het voorgaande zijn geen ondernemingen, behoudens voor zover anders bepaald in de hierna volgende boeken of andere wettelijke bepalingen die in dergelijke toepassing voorzien:

- (a) iedere organisatie zonder rechtspersoonlijkheid die geen uitkeringsoogmerk heeft en die ook in feite geen uitkeringen verricht aan haar leden of aan personen die een beslissende invloed uitoefenen op het beleid van de organisatie;
  - (b) iedere publiekrechtelijke rechtspersoon die geen goederen of diensten aanbiedt op een markt;
  - (c) de Federale Staat, de gewesten, de gemeenschappen, de provincies, de hulpverleningszones, de prezones, de Brusselse Agglomeratie, de gemeenten, de meergemeentezones, de binnengemeentelijke territoriale organen, de Franse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
- 2° consument: iedere natuurlijke persoon die handelt voor doeleinden die buiten zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit vallen;

- 3° minister: de minister bevoegd voor Economie;
- 4° producten: goederen en diensten, onroerende goederen, rechten en verplichtingen;
- 5° dienst: elke prestatie verricht door een onderneming in het kader van haar professionele activiteit of in uitvoering van haar statutair doel;
- 6° goederen: de lichamelijke roerende zaken;
- 7° gedragscode: een overeenkomst of een aantal niet bij wettelijke, reglementaire of bestuursrechtelijke bepalingen voorgeschreven regels waarin wordt vastgesteld hoe ondernemingen die zich aan de code binden, zich moeten gedragen met betrekking tot een of meer handelspraktijken of bedrijfssectoren;
- 8° Lid-Staat: een Lid-Staat van de Europese Unie of in zoverre het akkoord over de Europese Economische Ruimte het voorziet, een Staat die dit akkoord heeft ondertekend;
- 9° werkdagen: het geheel van alle kalenderdagen met uitsluiting van de zondagen en wettelijke feestdagen. Als een termijn, uitgedrukt in werkdagen, op een zaterdag afloopt, wordt hij verlengd tot de eerstvolgende werkdag;
- 10° adres: een geografisch adres en, in voorkomend geval, het elektronisch adres;
- 11° elektronisch adres: een geheel van elektronische gegevens waarmee een persoon elektronisch kan gecontacteerd worden;
- 12° geografisch adres: het geheel van geografische gegevens omvattend, in voorkomend geval, het huisnummer, de straat, de postcode en de gemeente waar een persoon een vestiging heeft of gecontacteerd kan worden;
- 13° FOD Economie: de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie;

- 14° beoefenaar van een vrij beroep: elke onderneming wiens activiteit er hoofdzakelijk in bestaat om, op onafhankelijke wijze en onder eigen verantwoordelijkheid, intellectuele prestaties te verrichten waarvoor een voorafgaande opleiding en een permanente vorming is vereist en die onderworpen is aan een plichtenleer waarvan de naleving door of krachtens een door de wet aangewezen tuchtrechtelijke instelling kan worden afdwongen;
- 15° duurzame gegevensdrager: elk hulpmiddel dat een fysieke persoon of rechtspersoon in staat stelt om persoonlijk aan hem gerichte informatie op te slaan, op een wijze die deze informatie voor hem toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik gedurende een tijdsduur die is afgestemd op het doel waarvoor de informatie kan dienen, en die een ongewijzigde reproductie van de opgeslagen informatie mogelijk maakt. Voor zover deze functionaliteiten bewaard worden, kunnen als duurzame gegevensdrager beschouwd worden het papier of, in een digitale omgeving, een e-mail ontvangen door de bestemming of een elektronisch document bewaard op een opslagapparaat of toegevoegd aan een e-mail ontvangen door de bestemming;
- 16° omzet voor de ondernemingen die in toepassing van artikel III.85 een vereenvoudigde boekhouding voeren: het bedrag van de andere dan niet-recurrente ontvangsten;
- 17° balanstotaal voor de ondernemingen die in toepassing van artikel III.85 een vereenvoudigde boekhouding voeren: het grootste van de twee bedragen vermeld onder de bezittingen en de schulden;
- 18° persoonsgegevens: de persoonsgegevens zoals gedefinieerd in artikel 4, punt 1), van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

Wanneer de uitdrukking “duurzame gegevensdrager” voorkomt in een wettelijke of reglementaire bepaling, moet ervan worden uitgegaan dat het begrip gedefinieerd is overeenkomstig de definitie bedoeld in 15° van het eerste lid.

Het eerste lid, 1°, 4°, 5° en 8°, is niet van toepassing op Boek XI.

TITEL 2. – DEFINITIES EIGEN AAN BEPAALDE BOEKEN

Hoofdstuk 1 – Definities eigen aan boek III

Art. I.2. Voor de toepassing van boek III gelden de volgende definities:

- 1° Kruispuntbank van Ondernemingen: register, opgericht binnen de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, die belast is met de opdrachten bedoeld in artikel III.15;
- 2° bevoegde autoriteit: elke autoriteit of instantie die een toezichthoudende of regelgevende rol vervult ten aanzien van dienstenactiviteiten; met name de administratieve autoriteiten, met inbegrip van de rechtbanken die in die hoedanigheid optreden, de beroepsorden of andere professionele organen die in het kader van hun juridische autonomie de toegang tot de dienstenactiviteiten of de uitoefening ervan collectief regelen;
- 3° dienstverrichter: iedere natuurlijke persoon onderdaan van een Lid-Staat of rechtspersoon in de zin van artikel 54 van het VWEU, gevestigd in een Lid-Staat die een dienst aanbiedt of verricht;
- 4° vergunningstelsel: elke procedure die voor een dienstverrichter of voor een afnemer de verplichting inhoudt bij een bevoegde autoriteit stappen te ondernemen ter verkrijging van een formele of stilzwijgende beslissing over de toegang tot of de uitoefening van een dienstenactiviteit;
- 5° dienst: elke economische activiteit, anders dan in loondienst, die gewoon-

- lijk tegen vergoeding geschiedt, bedoeld in artikel 57 van het VWEU;
- 6° vestiging: de daadwerkelijke uitoefening van een economische activiteit, zoals bedoeld in artikel 49 van het VWEU, door de dienstverrichter voor onbepaalde tijd en vanuit een duurzame infrastructuur van waaruit daadwerkelijk diensten worden verricht;
- 7° afnemer: iedere natuurlijke persoon die onderdaan is van een Lid-Staat of die rechten heeft die hem door communautaire besluiten zijn verleend, of iedere rechtspersoon in de zin van artikel 54 van het VWEU die in een Lid-Staat is gevestigd en, al dan niet voor beroepsdoeleinden, van een dienst gebruik maakt of wil maken;
- 8° gereguleerd beroep: een beroepswerkzaamheid of een geheel van beroepswerkzaamheden waartoe de toegang of waarvan de uitoefening of één van de wijzen van uitoefening krachtens wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen direct of indirect afhankelijk wordt gesteld van het bezit van bepaalde beroepskwalificaties; met name het voeren van een beroepstitel die door wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen beperkt is tot personen die een specifieke beroepskwalificatie bezitten, geldt als een wijze van uitoefening;
- 9° (Opgeheven)
- 10° (Opgeheven)
- 11° (Opgeheven)
- 12° vereiste: elke verplichting, verbodsbepaling, voorwaarde of beperking uit hoofde van de wet, het reglement of administratieve bepalingen of voortvloeiend uit de rechtspraak, de administratieve praktijk, de regels van beroepsorden of de collectieve regels van beroepsverenigingen of andere beroepsorganisaties, die deze in het kader van de hun toegekende juridische bevoegdheden hebben vastgesteld;
- 13° ondernemingsloket: de instelling die erkend is in uitvoering van boek III, titel 2, hoofdstuk 3 en belast is met

taken van openbare dienst of van algemeen belang bedoeld in deze titel 2;

14° (Opgeheven)

15° rechtspersonenregister: deelverzameling van de Kruispuntbank van Ondernemingen omvattende de gegevens van de in de Kruispuntbank van Ondernemingen geregistreerde rechtspersonen;

16° vestigingseenheid: een plaats die men geografisch gezien kan identificeren door een adres, waar ten minste een activiteit van de geregistreerde entiteit wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend.

Art. I.3. Voor de toepassing van boek III, titel 1, gelden de volgende definities:

1° dwingende redenen van algemeen belang: redenen zoals in het bijzonder de openbare orde, de openbare veiligheid, de staatsveiligheid, de volksgezondheid, de handhaving van het financiële evenwicht van het sociale zekerheidsstelsel, de bescherming van consumenten, afnemers van diensten en werknemers, de eerlijkheid van handelstransacties, de fraudebestrijding, de bescherming van het milieu en het stedelijke milieu, dierenwelzijn, de intellectuele eigendom, het behoud van het nationaal historisch en artistiek erfgoed en doelstellingen van het sociaal beleid en het cultuurbeleid;

2° beroepsaansprakelijkheidsverzekering: een door de dienstverrichter afgesloten verzekering ter dekking, jegens afnemers en, in voorkomend geval, derden, van zijn eventuele aansprakelijkheid in het geval van schade voortvloeiend uit de verrichting van de dienst;

3° arbeidsrecht: alle wettelijke, reglementaire of conventionele bepalingen betreffende de arbeids- en tewerkstellingsvoorwaarden met inbegrip van het welzijn van werknemers bij de uitvoering van hun werk en de daarmee gepaard gaande organisatorische structuren, alsook de controles en de sancties die daarop betrekking hebben en ook de relaties tussen de sociale partners, zoals

het recht om collectieve arbeidsovereenkomsten te onderhandelen en deze te sluiten en toe te passen en het recht om te staken en vakbondsacties te voeren;

4° Lid-Staat van vestiging: de Lid-Staat op wiens grondgebied de betrokken dienstverrichter is gevestigd;

5° recht van sociale zekerheid: alle wets-, verordnungs- en sectorale bepalingen betreffende de inning van de bijdragen en de organisatie en toekenning van de sociale uitkeringen waarop de sociaal verzekerden recht hebben en die tot doel hebben een al dan niet beroepsgebonden inkomen toe te kennen, te vervangen of aan te vullen, om ze te vrijwaren tegen de gevolgen van de sociale risico's die gedekt worden in de reglementeringen betreffende de verzekeringsplicht voor werknemers en zelfstandigen, geneeskundige verzorging en uitkeringen, arbeidsongevallen en beroepsziekten, pensioenen, gezinsbijslag, werkloosheid, jaarlijkse vakantie, tegemoetkomingen voor personen met een handicap;

6° federale coördinator: de natuurlijke persoon benoemd binnen de FOD Economie, om in het kader van de administratieve samenwerking, bepaald in de artikelen XV.35 tot XV.48, het aanspreekpunt te zijn tussen de Europese Commissie en de bevoegde autoriteiten bedoeld in artikel I.2, 2°.

Art. I.4. Voor de toepassing van boek III, titel 2 gelden de volgende definities:

1° geregistreerde entiteit: elke entiteit die zich dient in te schrijven in de Kruispuntbank van Ondernemingen krachtens artikel III.16;

2° dienst: openbare dienst, instelling, natuurlijke persoon of rechtspersoon, aan wie taken van openbare dienst of van algemeen belang zijn toevertrouwd in uitvoering van boek III, titel 2;

3° beheersdienst: de dienst binnen de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie belast met het beheer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;

4° de minister: de Minister bevoegd voor Middenstand;

5° inschrijvingsplichtige onderneming: elke entiteit die zich dient in te schrijven krachtens artikel III.49.

Art. I.4/1. Voor de toepassing van boek III, titel 3, hoofdstuk 1, geldt de volgende definitie:

1° onderneming: iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die op duurzame wijze een economisch doel nastreeft, alsmede zijn verenigingen.

Art. I.5. Voor de toepassing van boek III, titel 3, hoofdstuk 2, geldt de volgende definitie:

1° boekhoudplichtige onderneming: een onderneming in de zin van artikel III.82.

BOEK III

VRIJHEID VAN VESTIGING, DIENSTVERLENING EN ALGEMENE VERPLICHTINGEN VAN DE ONDERNEMINGEN

TITEL 3. – ALGEMENE VERPLICHTINGEN VAN DE ONDERNEMINGEN

HOOFDSTUK 1. – Informatie, transparantie en niet-discriminatie

Afdeling 1. – Informatie- en transparantieverplichtingen

Art. III.73/1. Deze afdeling is niet van toepassing op de advocaten die juridische bijstand verlenen met toepassing van boek III*bis* van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. III.74. § 1. Onverminderd bijzondere wettelijke en reglementaire voorschriften, stelt elke onderneming op een der wijzen vermeld in artikel III.75, de volgende gegevens ter beschikking:

- 1° haar naam of haar maatschappelijke benaming;
- 2° haar rechtsvorm;
- 3° het geografisch adres waar de onderneming is gevestigd;
- 4° haar adresgegevens, met inbegrip van haar eventueel e-mailadres, die een snel contact en een rechtstreekse en effectieve communicatie met haar mogelijk maken;
- 5° het ondernemingsnummer;
- 6° haar maatschappelijke zetel;
- 7° wanneer voor de activiteit een vergunningstelsel geldt, een vergunnings- of aangifteplicht, in overeenstemming met artikel 17 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, de adresgegevens van de bevoegde autoriteit of het ondernemingsloket;
- 8° wat betreft de gereguleerde beroepen:

a) de handelsvereniging of beroepsorganisatie waarbij de onderneming is ingeschreven;

b) de beroepstitel en de Lid-Staat waar die is verleend;

- 9° de algemene voorwaarden en de bepalingen die de onderneming in voorkomend geval hanteert alsmede de talen waarin deze algemene voorwaarden en bepalingen kunnen worden geraadpleegd;
- 10° het eventuele bestaan van door de onderneming gehanteerde contractbepalingen betreffende het op de overeenkomst toepasselijke recht of betreffende de bevoegde rechter;
- 11° het eventuele bestaan van een niet bij wet voorgeschreven garantie na verkoop;
- 12° de prijs van de dienst wanneer de onderneming de prijs van een bepaalde soort dienst vooraf heeft vastgesteld;
- 13° de belangrijkste kenmerken van de ondernemingsactiviteit;
- 14° de in artikel III.6 bedoelde verzekering of waarborgen, met name de adresgegevens van de verzekeraar of de borg en de geografische dekking.

§ 2. Wanneer de ondernemingen in een informatiedocument hun ondernemingsactiviteiten in detail beschrijven, nemen zij hierin informatie op over hun multidisciplinaire activiteiten en partnerschappen die rechtstreeks verband houden met de betrokken ondernemingsactiviteiten en over de maatregelen genomen ter voorkoming van belangenconflicten.

Art. III.75. Op initiatief van de onderneming worden de gegevens bedoeld in artikel III.74:

- 1° verstrekt aan de afnemer; of

- 2° voor de afnemer gemakkelijk toegankelijk gemaakt op de plaats waar de ondernemingsactiviteit wordt verricht of de overeenkomst wordt gesloten; of
- 3° voor de afnemer gemakkelijk toegankelijk gemaakt op een door de onderneming meegedeeld elektronisch adres; of
- 4° opgenomen in elk door de onderneming verstrekt informatiedocument waarin haar activiteiten in detail worden beschreven.

Art. III.76. Op verzoek van de afnemer, verstrekt de onderneming de volgende aanvullende informatie:

- 1° wanneer de onderneming de prijs van een bepaald soort goed of dienst niet vooraf heeft vastgesteld, de prijs van het goed of de dienst of, indien de precieze prijs niet kan worden gegeven, de manier waarop de prijs wordt berekend, zodat de afnemer de prijs kan controleren, of een voldoende gedetailleerde kostenraming;
- 2° voor gereguleerde beroepen, een verwijzing naar de geldende beroepsregels en de wijze waarop hierin inzage kan worden verkregen;
- 3° informatie over haar multidisciplinaire activiteiten en partnerschappen die rechtstreeks verband houden met het betrokken goed of de betrokken dienst, en over de maatregelen genomen ter voorkoming van belangenconflicten;
- 4° de gedragscodes die op de onderneming van toepassing zijn alsmede het adres waar zij elektronisch kunnen worden geraadpleegd en de beschikbare talen waarin deze codes kunnen worden geraadpleegd;
- 5° de vorige versies, die van toepassing waren op het ogenblik van de ondertekening van de overeenkomst, met de van toepassing zijnde begin- en einddatum, van de gegevens bedoeld in artikel III.74, 9°.

Art. III.77. De informatie bedoeld in de artikelen III.74 en III.76 worden helder,

ondubbeltzinnig en tijdig voor de sluiting van enige overeenkomst of, indien er geen schriftelijke overeenkomst is, voor de levering van de goederen of verrichting van de dienst, meegedeeld of beschikbaar gesteld.¹

Art. III.78. Elke onderneming heeft de plicht aan te tonen dat aan de eisen voorzien in de artikelen III.74 tot III.77 is voldaan en dat de verstrekte informatie juist is.

Art. III.79. De bepalingen van deze afdeling doen geen afbreuk aan de bijkomende informatieverplichtingen die van toepassing zijn op ondernemingen die in België hun vestiging hebben.

Afdeling 2. – Niet-discriminatie van de afnemers

Art. III.80. Afnemers worden niet onderworpen aan vereisten die het gebruik van een dienst van een in een andere Lid-Staat gevestigde onderneming beperken. De volgende vereisten worden met name bedoeld:

- 1° een verplichting bij hun bevoegde autoriteiten een vergunning te verkrijgen of een verklaring af te leggen;
- 2° discriminerende beperkingen op het verkrijgen van financiële bijstand vanwege het feit dat de onderneming in een andere Lid-Staat is gevestigd of vanwege de plaats waar de dienst wordt verricht.

Het eerste lid is niet van toepassing op de vergunningstelsels die ook van toepassing zijn op het gebruik van een dienst die door een in België gevestigde onderneming wordt verricht.

Art. III.81. De afnemers worden niet onderworpen aan discriminerende vereisten op grond van nationaliteit of woonplaats.

De algemene voorwaarden voor toegang tot een dienst, die door de onderne-

ming voor het publiek toegankelijk worden gemaakt, bevatten geen discriminerende bepalingen in verband met de nationaliteit of verblijfplaats van de afnemer, zonder evenwel de mogelijkheid uit te sluiten om

verschillende voorwaarden voor toegang te stellen wanneer die verschillen rechtstreeks door objectieve criteria worden gerechtvaardigd.

BOEK VI

MARKTPRAKTIJEN EN CONSUMENTENBESCHERMING

TITEL 2. – INFORMATIE VAN DE MARKT

HOOFDSTUK 1. – Algemene verplichting tot informatie van de consument

Art. VI.1/1. § 1. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op overeenkomsten opgesteld door een notaris of door een gerechtsdeurwaarder in hun hoedanigheid van openbaar ambtenaar.

§ 2. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op overeenkomsten met betrekking tot juridische bijstand geleverd door een advocaat met toepassing van deel II, boek III*bis*, van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. VI.2. Vooraleer een consument wordt gebonden door een andere overeenkomst dan een overeenkomst op afstand of een buiten verkooppunten gesloten overeenkomst, of door een overeenkomst bedoeld in artikel VI. 66, verstrekt de onderneming de consument op duidelijke en begrijpelijke wijze de volgende informatie, indien die informatie al niet duidelijk is uit de context:

- 1° de voornaamste kenmerken van het product, op een wijze die is aangepast aan het gebruikte communicatiemiddel en aan het betrokken product;
- 2° de identiteit van de onderneming, onder meer haar ondernemingsnummer, haar handelsnaam, het geografische adres waar zij gevestigd is en haar telefoonnummer;
- 3° de totale prijs van het product, met inbegrip van alle belastingen, en alle diensten die door de consument verplicht moeten worden bijbetaald, of, als door de aard van het product de prijs redelijkerwijs niet vooraf kan worden berekend, de manier waarop de prijs moet worden berekend, en,

desgevallend, alle extra vracht-, leverings-, of portokosten of, indien deze kosten redelijkerwijs niet vooraf kunnen worden berekend, in ieder geval het feit dat er eventueel dergelijke extra kosten verschuldigd kunnen zijn;

- 4° desgevallend, de wijze van betaling, levering, uitvoering, de termijn waarbinnen de onderneming zich verbindt het product te leveren en het beleid van de onderneming inzake klachtenbehandeling;
- 5° naast een herinnering aan het bestaan van de wettelijke waarborg van conformiteit van de goederen, desgevallend het bestaan en de voorwaarden van diensten na verkoop en commerciële garanties;
- 6° desgevallend, de duur van de overeenkomst, of, wanneer de overeenkomst van onbepaalde duur is of automatisch verlengd wordt, de voorwaarden voor het opzeggen van de overeenkomst;
- 7° desgevallend, de verkoopsvoorwaarden, rekening houdend met de door de consument uitgedrukte behoefte aan informatie en met het door de consument meegedeelde of redelijkerwijze voorzienbare gebruik;
- 8° desgevallend, de functionaliteit van digitale inhoud, met inbegrip van toepasselijke technische beveiligingsvoorzieningen;
- 9° desgevallend, de relevante interoperabiliteit van digitale inhoud met hardware en software en andere diensten waarvan de onderneming op de hoogte is of redelijkerwijs kan worden verondersteld op de hoogte te zijn;
- 10° [...] *[weggelaten ingevolge W 2019-05-02/28, art. 7, 077; inwerkingtreding: 1/12/2019]*

TITEL 3. – OVEREENKOMSTEN MET CONSUMENTEN (art. VI.37 – VI.91)

HOOFDSTUK VI. Onrechtmatige bedingen (art. VI.82 – VI.87)

Art. VI.82. Voor de beoordeling van het onrechtmatige karakter van een beding van een overeenkomst worden alle omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst, alsmede alle andere bedingen van de overeenkomst of van een andere overeenkomst waarvan deze afhankelijk is, op het ogenblik waarop de overeenkomst is gesloten in aanmerking genomen, rekening houdend met de aard van de producten waarop de overeenkomst betrekking heeft.

Voor de beoordeling van het onrechtmatige karakter wordt tevens rekening gehouden met het in artikel VI.37, § 1, bepaalde vereiste van duidelijkheid en begrijpelijkheid van het beding.

De beoordeling van het onrechtmatige karakter van bedingen heeft geen betrekking op de bepaling van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, noch op de gelijkwaardigheid van, enerzijds, de prijs of vergoeding, en, anderzijds, de als tegenprestatie te leveren goederen of te verrichten diensten, voor zover die bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd.

Art. VI.83. In de overeenkomsten gesloten tussen een onderneming en een consument zijn in elk geval onrechtmatig, de bedingen en voorwaarden of de combinaties van bedingen en voorwaarden die ertoe strekken:

- 1° te voorzien in een onherroepelijke verbintenis van de consument terwijl de uitvoering van de prestaties van de onderneming onderworpen is aan een voorwaarde waarvan de verwezenlijking uitsluitend afhankelijk is van haar wil;
- 2° in overeenkomsten van onbepaalde duur te bepalen dat de prijs van de producten wordt vastgelegd op het ogenblik van levering, dan wel de onderne-

ming toe te laten eenzijdig de prijs te verhogen of de voorwaarden ten nadele van de consument te wijzigen op basis van elementen die enkel afhangen van haar wil, zonder dat de consument in al deze gevallen het recht heeft om vooraleer de nieuwe prijs of de nieuwe voorwaarden van kracht worden, de overeenkomst zonder kosten of schadevergoeding te beëindigen en hem daartoe een redelijke termijn wordt gelaten.

Zijn echter geoorloofd en geldig:

- a) de bedingen van prijsindexering, voor zover deze niet onwettig zijn en de wijze waarop de prijzen worden aangepast expliciet beschreven is in de overeenkomst;
  - b) de bedingen waarbij de onderneming van financiële diensten zich het recht voorbehoudt de door of aan de consument te betalen rentevoet te wijzigen, zonder enige opzegtermijn in geval van geldige reden, mits de onderneming verplicht wordt dit ter kennis te brengen van de consument en deze vrij is de overeenkomst onmiddellijk op te zeggen;
- 3° in overeenkomsten van bepaalde duur te bepalen dat de prijs van de producten wordt vastgelegd op het ogenblik van levering, dan wel de onderneming toe te laten eenzijdig de prijs te verhogen of de voorwaarden ten nadele van de consument te wijzigen op basis van elementen die enkel afhangen van haar wil, zelfs indien op dat ogenblik de consument de mogelijkheid wordt geboden om de overeenkomst te beëindigen.
- De in het 2°, tweede lid, bepaalde uitzonderingen zijn ook van toepassing met betrekking tot het in het eerste lid bedoelde geval;
- 4° de onderneming het recht te verlenen om de kenmerken van het te leveren product te wijzigen, indien die kenmerken wezenlijk zijn voor de consument, of voor het gebruik waartoe

- hij het product bestemt, althans voor zover dit gebruik aan de onderneming was medegegeeld en door haar aanvaard of voor zover, bij gebrek aan een dergelijke specificatie, dit gebruik redelijkerwijze was te voorzien;
- 5 de leveringstermijn van een product eenzijdig te bepalen of te wijzigen;
- 6° de onderneming het recht te geven eenzijdig te bepalen of het geleverde product aan de bepalingen van de overeenkomst beantwoorden of haar het exclusieve recht te geven om een of ander beding van de overeenkomst te interpreteren;
- 7° de consument te verbieden de ontbinding van de overeenkomst te vragen ingeval de onderneming haar verbintenis niet nakomt;
- 8° het recht van de consument te beperken om de overeenkomst op te zeggen, wanneer de onderneming, in het raam van een contractuele garantieverplichting, haar verbintenis om het goed te herstellen of te vervangen niet of niet binnen een redelijke termijn nakomt;
- 9° de consument ertoe te verplichten zijn verbintenissen na te komen, terwijl de onderneming de hare niet is nagekomen, of in gebreke zou zijn deze na te komen;
- 10° onverminderd de artikelen 5.90 tot 5.96 van het Burgerlijk Wetboek, de onderneming toe te staan de overeenkomst voor bepaalde duur eenzijdig te beëindigen zonder schadeloosstelling voor de consument, behoudens overmacht;
- 11° onverminderd de artikelen 5.90 tot 5.96 van het Burgerlijk Wetboek, de onderneming toe te staan een overeenkomst van onbepaalde duur op te zeggen zonder redelijke opzegtermijn, behoudens overmacht;
- 12° de consument niet toe te staan bij overmacht de overeenkomst te ontbinden, tenzij tegen betaling van een schadevergoeding;
- 13° de onderneming te ontslaan van haar aansprakelijkheid voor haar opzet, haar grove schuld of voor die van haar aangestelden of lasthebbers, of, behoudens overmacht, voor het niet-uitvoeren van een verbintenis die een van de voornaamste prestaties van de overeenkomst vormt;
- 14° de wettelijke waarborg voor verborgen gebreken, bepaald bij de artikelen 1641 tot 1649 van het Burgerlijk Wetboek, of de wettelijke verplichting tot levering van een goed, digitale inhoud of digitale dienst dat met de overeenkomst in overeenstemming is, bepaald door de artikelen 1649*bis* tot 1649*nonies* en 1701/1 tot 1701/19 van het oud Burgerlijk Wetboek, op te heffen of te vermindern;
- 15° een onredelijk korte termijn te bepalen om gebreken in het geleverde product aan de onderneming te melden;
- 16° de consument te verbieden zijn schuld tegenover de onderneming te compenseren met een schuldvordering die hij op haar zou hebben;
- 17° het bedrag vast te leggen van de vergoeding verschuldigd door de consument die zijn verplichtingen niet nakomt, zonder in een gelijkwaardige vergoeding te voorzien ten laste van de onderneming die in gebreke blijft;
- 18° de consument voor een onbepaalde termijn te binden, zonder duidelijke vermelding van een redelijke opzeggingstermijn;
- 19° de overeenkomst van bepaalde duur voor de opeenvolgende levering van goederen voor een onredelijke termijn te verlengen indien de consument niet tijdig opzegt;
- 20° een overeenkomst van bepaalde duur automatisch te verlengen bij het ontbreken van een tegengestelde kennisgeving van de consument, terwijl een al te ver van het einde van de overeenkomst verwijderde datum is vastgesteld als uiterste datum voor de kennisgeving van de wil van de consument om de overeenkomst niet te verlengen;
- 21° de bewijsmiddelen waarop de consument een beroep kan doen op ongeoorloofde wijze te beperken of hem een bewijslast op te leggen die normaliter

- op een andere partij bij de overeenkomst rust;
- 22° in geval van betwisting, de consument te doen afzien van elk middel van verhaal tegen de onderneming;
- 23° een andere rechter aan te wijzen dan deze die is aangewezen door artikel 624, 1°, 2° en 4°, van het Gerechtelijk Wetboek, onverminderd de toepassing van Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken;
- 24° in geval van niet-uitvoering of vertraging in de uitvoering van de verbintenissen van de consument, schadevergoedingsbedragen vast te stellen die duidelijk niet evenredig zijn aan het nadeel dat door de onderneming kan worden geleden;
- 25° de wettelijke aansprakelijkheid van de onderneming uit te sluiten of te beperken bij overlijden of lichamelijk letsel van de consument ten gevolge van een doen of nalaten van deze onderneming;
- 26° op onweerlegbare wijze de instemming van de consument vast te stellen met bedingen waarvan deze niet daadwerkelijk kennis heeft kunnen nemen vóór het sluiten van de overeenkomst;
- 27° de onderneming toe te staan door de consument betaalde bedragen te behouden wanneer deze afziet van het sluiten of het uitvoeren van de overeenkomst, zonder erin te voorzien dat de consument een gelijkwaardig bedrag aan schadevergoeding mag ontvangen van de onderneming wanneer deze laatste zich terugtrekt;
- 28° de onderneming toe te staan de door de consument betaalde voorschotten te behouden ingeval de onderneming zelf de overeenkomst opzegt;
- 29° de verplichting van de onderneming te beperken om de verbintenissen na te komen die door haar gevolmachtigden

- zijn aangegaan, of haar verbintenissen te laten afhangen van het naleven van een bijzondere formaliteit;
- 30° op ongepaste wijze de wettelijke rechten van de consument ten aanzien van de onderneming of een andere partij uit te sluiten of te beperken in geval van volledige of gedeeltelijke wanprestatie of van gebrekkige uitvoering door de onderneming van een van haar contractuele verplichtingen;
- 31° te voorzien in de mogelijkheid van overdracht van de overeenkomst door de onderneming, wanneer hierdoor de garanties voor de consument zonder diens instemming geringer kunnen worden;
- 32° de voor een product aangekondigde prijs te verhogen omwille van de weigering van de consument om via bankdomiciliëring te betalen;
- 33° de voor een product aangekondigde prijs te verhogen omwille van de weigering van de consument om zijn facturen via elektronische post te ontvangen.

Art. VI.84. § 1. Elk onrechtmatig beding is verboden en nietig.

De overeenkomst blijft bindend voor de partijen indien ze zonder de onrechtmatige bedingen kan voortbestaan.

De consument kan geen afstand doen van de rechten die hem bij deze afdeling worden toegekend.

§ 2. Een beding dat de wet van een Staat die geen lid is van de Europese Unie op de overeenkomst toepasselijk verklaart, wordt wat de in deze afdeling geregelde aangelegenheden betreft voor niet geschreven gehouden wanneer, bij gebreke van dat beding, de wet van een Lid-Staat van de Europese Unie toepasselijk zou zijn en die wet de consument in de genoemde aangelegenheden een hogere bescherming zou bieden.

Art. VI.85. Teneinde het evenwicht van de rechten en de plichten tussen partijen te verzekeren bij de verkoop van producten

aan de consument of teneinde de eerlijkheid bij commerciële transacties te verzekeren, kan de Koning, bij een in Ministeraad overlegd besluit, voor de sectoren van de professionele activiteit of voor de categorieën van producten die Hij aanwijst, het gebruik van bepaalde bedingen voorschrijven of verbieden in de overeenkomsten aangegaan tussen een onderneming en een consument. Hij kan ook het gebruik van typecontracten opleggen.

Alvorens een besluit ter uitvoering van het eerste lid voor te stellen, raadpleegt de minister de Commissie voor Onrechtmatige Bedingen en de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO en bepaalt de redelijke termijn waarbinnen het advies moet worden gegeven. Eenmaal deze termijn is verstreken, is het advies niet meer vereist.

Art. VI.86. § 1.-De bijzondere raadgevende commissie Onrechtmatige bedingen neemt kennis van de bedingen en voorwaarden die in tekoopaanbiedingen en in verkopen van producten van ondernemingen aan consumenten voorkomen.

§ 2. Op de bijzondere raadgevende commissie kan een beroep worden gedaan door de minister, de consumentenorganisaties en de betrokken interprofessionele en bedrijfsgroeperingen.

Zij kan ook van ambtswege optreden.

§ 3. De Koning bepaalt de samenstelling van de Commissie.

Art. VI.87. § 1. De bijzondere raadgevende commissie beveelt aan:

- 1° de schrapping of wijziging van bedingen en voorwaarden die haar kennelijk het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de partijen lijken te verstoren, ten nadele van de consument;
- 2° de invoeging van vermeldingen, bedingen en voorwaarden die haar voor de voorlichting van de consument noodzakelijk lijken of waarvan de ontstentenis haar kennelijk het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van de partijen lijkt te verstoren, ten nadele van de consument;
- 3° de bedingen en voorwaarden zo op te stellen en op te maken dat de consument de betekenis en de draagwijdte ervan kan begrijpen.

Interprofessionele en bedrijfsgroeperingen of consumentenorganisaties kunnen de bijzondere raadgevende commissie om advies verzoeken over ontwerpen van bedingen of voorwaarden die in tekoopaanbiedingen en in verkopen van producten tussen ondernemingen en consumenten voorkomen.

§ 2. In het raam van haar bevoegdheden stelt de bijzondere raadgevende commissie aan de minister wijzigingen in de wetten of verordeningen voor die haar wenselijk lijken.

§ 3. De bijzondere raadgevende commissie stelt jaarlijks een verslag op over haar werkzaamheden en maakt dit verslag bekend. Dat verslag omvat onder meer de volledige tekst van de aanbevelingen en voorstellen die zij in de loop van het jaar gedaan heeft.

WET 8 JUNI 1867
STRAFWETBOEK

INHOUD*

BOEK I. DE MISDRIJVEN EN DE BESTRAFFING IN HET ALGEMEEN	229
HOOFDSTUK VII – Deelneming van verscheidene personen aan eenzelfde misdaad of wanbedrijf	229
BOEK II. DE MISDRIJVEN EN HUN BESTRAFFING IN HET BIJZONDER . .	231
TITEL III. – MISDADEN EN WANBEDRIJVEN TEGEN DE OPENBARE TROUW . . .	231
HOOFDSTUK VI. – Aanmatiging van ambten, van titels of van een naam	231
TITEL VIII. – MISDADEN EN WANBEDRIJVEN TEGEN PERSONEN	231
HOOFDSTUK VI. – Enige andere wanbedrijven tegen personen	231
TITEL IX. – MISDADEN EN WANBEDRIJF TEGEN EIGENDOMMEN	232
HOOFDSTUK II. – Bedrog	232
Afdeling IV – Heling en andere verrichtingen met betrekking tot zaken die uit een misdrijf voortkomen	232

---

* Bron: Stradalex 1 september 2022.

BOEK I

DE MISDRIJVEN EN DE BESTRAFFING IN HET ALGEMEEN

HOOFDSTUK VII – Deelneming van verscheidene personen aan eenzelfde misdaad of wanbedrijf

Art. 66. Als daders van een misdaad of wanbedrijf worden gestraft:

- zij die de misdaad of het wanbedrijf hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks hebben meegewerkt;
- zij die door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp hebben verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder hun bijstand niet had kunnen worden gepleegd;
- zij die, door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, de misdaad of het wanbedrijf rechtstreeks hebben uitgelokt;
- zij die, hetzij door woorden in openbare bijeenkomsten of plaatsen gesproken, hetzij door enigerlei geschrift, drukwerk, prent of zinnebeeld aangeplakt, rondgedeeld of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld, het plegen van het feit rechtstreeks hebben uitgelokt, onverminderd de straffen die bij de wet bepaald zijn tegen daders van aanzetting tot misdaden of wanbedrijven, zelfs voor het geval dat die aanzetting zonder gevolg is gebleven.

Art. 67. Als medeplichtigen aan een misdaad of een wanbedrijf worden gestraft:

- zij die onderrichtingen hebben gegeven om de misdaad of het wanbedrijf te plegen;

- zij die wapens, werktuigen of enig ander middel hebben verschaft, die tot de misdaad of het wanbedrijf hebben gediend, wetende dat ze daartoe zouden dienen;
- zij die, buiten het geval van artikel 66, § 3, met hun weten de dader of de daders hebben geholpen of bijgestaan in daden die de misdaad of het wanbedrijf hebben voorbereid, vergemakkelijkt of voltooid.

Art. 68. Zij die, bekend met het misdadig gedrag van boosdoeners die roverijen plegen of gewelddaden tegen de veiligheid van de Staat, tegen de openbare rust, tegen personen of eigendommen, er een gewoonte van maken hun een onderdak, een schuilplaats of een vergaderplaats te verschaffen, worden als hun medeplichtigen gestraft.

Art. 69. Medeplichtigen aan een misdaad worden gestraft met de straf die, overeenkomstig de artikelen 80 en 81 van dit wetboek, onmiddellijk lager is dan die waarmee zij als daders van die misdaad zouden worden gestraft. Zij worden echter gestraft met twintig jaar tot dertig jaar opsluiting of twintig jaar tot dertig jaar hechtenis indien zij medeplichtig waren aan een misdaad die strafbaar is met levenslange opsluiting of met levenslange hechtenis.

De straf tegen medeplichtigen aan een wanbedrijf zal niet hoger zijn dan twee derden van die welke op hen zou worden toegepast, indien zij de daders van dat wanbedrijf waren.

BOEK II

DE MISDRIJVEN EN HUN BESTRAFFING IN HET BIJZONDER

TITEL III. – MISDADEN EN
WANBEDRIJVEN TEGEN DE
OPENBARE TROUW

**HOOFDSTUK VI. – Aanmatiging van
ambten, van titels of van een naam**

Art. 227ter. Hij die in het openbaar de titel van advocaat aanneemt, zonder ingeschreven te zijn op het tableau van de Orde of op een lijst van stagiairs, of de titel van ereadvocaat zonder in het bezit te zijn van de in artikel 436 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde machtiging, wordt gestraft met geldboete van tweehonderd euro tot duizend euro.

TITEL VIII. – MISDADEN EN
WANBEDRIJVEN TEGEN PERSONEN

**HOOFDSTUK VI. – Enige andere
wanbedrijven tegen personen**

Art. 458. Geneesheren, heelkundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet, het decreet of de ordonnantie hen verplicht of toelaat die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen.

Art. 458bis. Eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en hierdoor kennis heeft van een misdrijf zoals omschreven in de artikelen 417/7 tot 417/22, 417/24 tot 417/38, 417/44 tot

417/47, 417/56, 433^{quater}/1 en 433^{quater}/4, 392 tot 394, 396 tot 405ter, 409, 423, 425, 426 en 433^{quinqies}, gepleegd op een minderjarige of op een persoon die kwetsbaar is ten gevolge van zijn leeftijd, zwangerschap, partnergeweld, gebruiken van geweld, gepleegd omwille van culturele drijfveren, gewoontes, tradities, religie of de zogenaamde «eer», een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid kan, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 422bis, het misdrijf ter kennis brengen van de procureur des Konings, hetzij wanneer er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de fysieke of psychische integriteit van de minderjarige of de bedoelde kwetsbare persoon en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen, hetzij wanneer er aanwijzingen zijn van een gewichtig en reëel gevaar dat andere minderjarigen of bedoelde kwetsbare personen het slachtoffer worden van de in voormelde artikelen bedoelde misdrijven en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen.

Art. 458ter. § 1. Er is geen misdrijf wanneer iemand die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen, deze meedeelt in het kader van een overleg dat wordt georganiseerd, hetzij bij of krachtens een wet, decreet of ordonnantie, hetzij bij een met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings.

Dit overleg kan uitsluitend worden georganiseerd, hetzij met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de persoon of van derden, hetzij ter voorkoming van de misdrijven bedoeld in Titel I^{ter} van Boek II of van de misdrijven gepleegd in het raam van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324bis.

De in het eerste lid bedoelde wet, decreet of ordonnantie, of de met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings bepalen ten minste wie aan het overleg kan deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten het overleg zal plaatsvinden.

§ 2. De deelnemers zijn tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Eenieder die dit geheim schendt, wordt gestraft met de straffen bepaald in artikel 458.

De geheimen die tijdens dit overleg worden meegedeeld, kunnen slechts aanleiding geven tot de strafrechtelijke vervolging van de misdrijven waarvoor het overleg werd georganiseerd.

Art. 458^{quater}. De artikelen 458bis en 458ter zijn niet van toepassing op de advocaat voor wat betreft het medelen van vertrouwelijke informatie van zijn cliënt wanneer die zijn cliënt mogelijk aan strafvervolging blootstelt.

TITEL IX. – MISDADEN EN WANBEDRIJF TEGEN EIGENDOMMEN

HOOFDSTUK II. – Bedrog

Afdeling IV – Heling en andere verrichtingen met betrekking tot zaken die uit een misdrijf voortkomen

Art. 505. Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot vijf jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot honderdduizend euro of met een van die straffen alleen worden gestraft:

- 1° zij die weggenomen, verduisterde of door misdaad of wanbedrijf verkregen zaken of een gedeelte ervan helen;
- 2° zij die zaken bedoeld in artikel 42, 3°, kopen, ruilen of om niet ontvangen, bezitten, bewaren of beheren, ofschoon

zij op het ogenblik van de aanvang van deze handelingen, de oorsprong van die zaken kenden of moesten kennen;

- 3° zij die de zaken, bedoeld in artikel 42, 3°, omzetten of overdragen met de bedoeling de illegale herkomst ervan te verbergen of te verdoezelen of een persoon die betrokken is bij een misdrijf waaruit deze zaken voortkomen, te helpen ontkomen aan de rechtsgevolgen van zijn daden;

- 4° zij die de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van de in artikel 42, 3°, bedoelde zaken verhelen of verhullen, ofschoon zij op het ogenblik van de aanvang van deze handelingen de oorsprong van die zaken kenden of moesten kennen.

De in het eerste lid, 3° en 4°, genoemde misdrijven bestaan, indien de dader ervan ook dader, mededader van of medeplichtige is aan het misdrijf waaruit de zaken genoemd in artikel 42, 3° voortkomen. De in het eerste lid, 1° en 2°, genoemde misdrijven bestaan, ook indien de dader ervan eveneens de dader, mededader van of medeplichtige is aan het misdrijf waaruit de zaken genoemd in artikel 42, 3, voortkomen, wanneer dit misdrijf in het buitenland is gepleegd en in België niet kan worden vervolgd.

Behalve ten aanzien van de dader, de mededader en de medeplichtige van het misdrijf dat de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, heeft opgeleverd, hebben op fiscaal vlak de misdrijven bedoeld in het eerste lid, 2° en 4°, uitsluitend betrekking op feiten gepleegd in het raam van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd.

De in de artikelen 2, 2bis en 2ter van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme beoogde instellingen en personen kunnen zich op het vorige lid beroepen voor zover zij zich, ten aanzien van de beoogde feiten, hebben gecon-

¹ Dit zijn de vermogensvoordelen die voortkomen uit eender welk misdrijf, d.w.z. eender welk voordeel dat door het

plegen van een misdrijf is behaald en dat waardeerbaar is.

formeerd aan de voorziene verplichting van artikel 28 van de wet van 11 januari 1993 die de wijze van informatieverstrekking aan de Cel voor financiële informatie-verwerking regelt.

De zaken bedoeld in het eerste lid, 1° van dit artikel maken het voorwerp uit van het misdrijf dat gedekt is door deze bepaling, in de zin van artikel 42, 1°, en zij worden verbeurdverklaard, ook indien zij geen eigendom zijn van de veroordeelde, zonder dat deze straf nochtans de rechten van derden op de goederen die het voorwerp kunnen uitmaken van de verbeurdverklaring, schaadt.

De in het eerste lid, 3° en 4°, bedoelde zaken zijn het voorwerp van de door deze bepalingen bedoelde misdrijven in de zin van artikel 42, 1°, en worden verbeurd verklaard ten aanzien van alle daders, mededaders of medeplichtigen van die misdrijven, ook al heeft de veroordeelde die zaken niet in eigendom. Die straf mag evenwel geen schade berokkenen aan de rechten die derden op de voor verbeurdverklaring vatbare goederen kunnen doen gelden. Zo die zaken niet in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen, gaat de rechter over tot een raming van de geldwaarde ervan en heeft de verbeurdverklaring betrekking op een daarmee overeenstemmend geldbedrag. In dat geval kan de rechter dat bedrag evenwel verminderen teneinde de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen.

De in het eerste lid, 2°, bedoelde zaken zijn het voorwerp van het door deze bepaling bedoeld misdrijf in de zin van artikel 42, 1°, en worden verbeurd verklaard ten aanzien van alle daders, mededaders of medeplichtigen van die misdrijven, ook al heeft de veroordeelde die zaken niet in bezit. Daarbij mag die straf geen schade berokkenen aan de rechten die derden op de voor verbeurdverklaring vatbare goederen kunnen doen gelden. Zo die zaken niet in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen, gaat de rechter over tot een raming van de geldwaarde ervan en heeft de verbeurdverklaring

betrekking op een geldbedrag dat in verhouding staat tot de mate waarin de veroordeelde bij het misdrijf betrokken was.

Poging tot een van de misdrijven bedoeld in 2°, 3° en 4° van dit artikel wordt bestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot vijftigduizend euro of met een van die straffen alleen.

De personen die krachtens deze bepalingen worden gestraft, kunnen bovendien veroordeeld worden tot ontzetting, overeenkomstig artikel 33.

Algemene toelichting bij artikel 505 Sw. (en art. 66-67 Sw.)

Als het gaat over witwassen in relatie tot meldingsplichtige beroepscategorieën, waaronder de advocaat, dan verschuift de aandacht in eerste instantie quasi automatisch naar de 'preventieve witwaswet' en worden in veel gevallen de risico's verbonden aan de strafbepaling onder art. 505 Sw. zelden in overweging genomen. Wellicht is dit omdat het kader van de preventieve witwaswet in tegenstelling tot artikel 505 Sw., diverse beroepscategorieën, waaronder de advocaat, expliciet en rechtstreeks 'aanspreekt'.

Nochtans houdt de toepassing van art. 505 Sw. significante risico's in voor advocaten; niet het minst in hun rol van juridisch adviseur. Geregeld worden advocaten² (mee³) vervolgd voor bepaalde frauduleuze praktijken van hun cliënten; waaronder witwassen.

Het is van cruciaal belang te begrijpen dat ook als een advocaat voor een cliënt optreedt buiten het toepassingspectrum van de preventieve witwasnormering, hij zich toch schuldig kan maken aan (deel-

² Maar ook andere adviserende beroepen zoals revisoren, boekhouders, belastingconsulenten enz.

³ Als strafbaar deelnemer (art. 66 en 67 Sw.).

nemen aan) witwassen in de zin van artikel 505 Sw. Als actueel voorbeeld kan hier worden verwezen naar de advocaat-fiscalist die zijn cliënt begeleidt bij het regulariseren van diens niet getaxeerde kapitalen en/of inkomsten. Bij ontoereikende of verkeerde regularisatieaangiften wordt de advocaat geregeld mee vervolgd voor o.a. het (deelnemen aan) witwassen.

Het is vanuit die invalshoek dan ook primordiaal dat de advocaat minstens enige noties heeft van wat het misdrijf witwassen zoals geregeld in artikel 505 Sw. inhoudt. Hetzelfde geldt voor de basisprincipes van de strafbare deelneming en enkele bijzondere valkuilen bij de adviesverlening, nl. de deelneming door onthouding⁴, deelneming door geweld niet willen weten (*wilful blindness*).⁵ Zelfs een passief blijven door een cliënt niet te wijzen op het feit dat hij zich bezondigt aan witwassen kan beoordeeld worden als het opzet om rechtstreeks aan de uitvoering mee te werken door bij te dragen tot het mogelijk maken of vergemakkelijken van dat misdrijf.⁶

Men noteert alvast dat volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie een advocaat kan worden veroordeeld voor witwassen onder artikel 505 Sw. wanneer hij voor de verdediging van een beklaagde gelden heeft ontvangen die uit een misdrijf verkregen vermogensvoordelen zijn. Dit houdt volgens het Hof geen miskenning in van het recht van verdediging, van het recht op een eerlijk proces of van het vermoeden van onschuld van

die beklaagde. De advocaat geniet desbetreffend dus geen strafrechtelijke immuniteit.⁷

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar gespecialiseerde literatuur:

O.a. A. DE NAUW en F. DERUYCK, *Inleiding tot het bijzonder strafrecht*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2020, 539-570; T. INCALZA, *Witwassen van fiscale vermogensvoordelen*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 453 p.; P. WAETERINCKX, "Naar een moderner eenvoudiger regeling voor witwassen in een nieuw strafwetboek", *TBH-RDC* 2019-8, 972-1001; B. SPRIET en R. VAN HERPE, "Actualia strafrechtelijke fraude: misdrijf, rechtspersoon en beroepsverbod" in *THEMIS, Straf- en strafprocesrecht*, Brugge, die Keure, 2019, 86-103; A. DE NAUW en F. KUTY, *Manuel de droit pénal spécial*, Liège, Wolters Kluwer, 2018, 1009-1057; F. DESTERBECK (ed.), *De witwasbestrijding vandaag – la lutte contre le blanchiment aujourd'hui*, Gent, Larcier, 2018, 122 p.; C. DE VALKENEEER en V. TRUILLET, "Blanchiment et confiscation – Enjeux et perspectives", *Dr.pén.entr.* 2018/4, 295-313; M.L. CESONI en D. VANDERMEERSCH, "Le recel et le blanchiment" in X, *Les infractions contre les biens*, Brussel, Larcier, 2016, 535-647; G. DELRUE, *Witwassen en financiering van terrorisme*, Antwerpen, Maklu, 2014, 678 p.; B. SPRIET en K. DE SCHEPPER, "De nieuwe witwas(straf)wet – een schematisch overzicht", *T.Fin.R* 2009/1, 21-31; R. VERSTRAETEN en D. DEWANDELEER, "Repressieve en preventieve witwaswetgeving na de Wetten van 27 april 2007 en 10 mei 2007", *NC* 2008/1, 1-45; P. WAETERINCKX, "De verwatering van het basismisdrijf als constitutief bestanddeel van het witwasmisdrijf" in A. DE NAUW (ed.), *De groeipijnen van het strafrecht*, Brugge, die Keure, 2007, 29-58; J. SPREUTELS, F. ROGGEN en E. FRANCE, *Droit pénal des affaires*, Brussel, Bruylant, 2005, 452-495; R. VERSTRAETEN en D. DEWANDELEER, "Witwassen na de wet van 7 april 1995. Kan het nog witter?", *RW* 1995-96, 689-702.

⁴ Deelneming door onthouding is mogelijk als een persoon een wettelijke of contractuele verplichting heeft om te handelen en als zijn stilzitten het misdrijf vergemakkelijkt.

⁵ Zo riskeert de advocaat die vrijwillig afziet van een meer concrete kennis dat dit wordt beoordeeld als een deel van het stilzwijgende overleg tussen dader en deelnemer.

⁶ Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F en 17 december 2008, AR P.08.1233.F.

⁷ Cass. 18 januari 2005, AR P.04.1225.N.

**WET VAN 18 SEPTEMBER 2017
TOT VOORKOMING VAN HET
WITWASSEN VAN GELD EN DE
FINANCIERING VAN TERRORISME
EN TOT BEPERKING VAN HET
GEBRUIK VAN CONTANTEN**

U vindt de Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (*BS* 6 oktober 2017) met annotaties op de website van Balie Antwerpen – voor advocaten.

TREFWOORDENREGISTER

De cijfers verwijzen naar de paginanummers.

A

aansprakelijkheid 91, 97, 101, 116, 140, 144
    beperking van de aansprakelijkheid
        97, 140
    financiële aansprakelijkheid 144
    verzekering van de beroepsaansprakelijkheid 142
aanstelling, in kader van juridische tweedelijnsbijstand
aanstelling op verzoek van de advocaat 19
aanstelling op verzoek van de rechtzoekende 18
ambtshalve aanstelling 21
adjunct-stafhouder 6
    algemene vergadering van de Orde
        5, 13
advocaat-syndicus 116, 117, 149
algemene vergadering 5-9, 13, 61, 69, 112, 116, 127, 134, 148-150, 169, 170, 173, 183, 184
    algemene vergadering van de Orde
        5, 8, 13, 61, 69, 127, 147-150
ambtshalve aangewezen advocaat 166

B

baliebijdrage 8, 16, 51, 54, 55, 111, 112
bekwaamheidsproef 157-162
beroepsgeheim 45, 46, 49, 50, 67, 94, 98, 113, 116, 117, 121, 122, 138-142, 148, 225, 226
beroepsopleiding 18, 52, 57-61, 147, 148, 185
    examen 160, 162, 182
beslag onder derden in handen van een advocaat 49, 148
bibliotheek 24
BJB 7, 11, 104

bevoegdheden en taken 16
    samenstelling en organisatie 14
briefpapier 125-127
briefwisseling 24, 28, 48, 102, 103, 111, 127, 128, 134, 143, 148, 149
    overleggen van briefwisseling tussen advocaten 102, 103, 134, 148, 149
bureau voor juridische bijstand 14-21, 57, 97, 104, 189-198

C

CIBA 25
confraterniteit 100, 142, 143, 148
controlecel 33, 110

D

derdengelden 16, 47, 54, 107-109, 148, 149, 167
    controlecel 69, 110
    derdenrekening 25, 107-109, 142, 167, 168
    portkosten 25
    rapportering 16, 109-111, 149
derdenrekening 107-111, 117
detachering 99, 100
diploma 50, 61, 157, 158, 162
discretie 49, 66

E

eedaflegging 50, 132, 150, 162, 184
eedaflegging door getuigen 132, 150
eenpersoonsvennootschap 114, 115, 120, 123
effecten en geldswaardige papieren aan toonder 168, 169
ere-advocaat 165, 225

ereadvocaat 26, 66, 112
 ereloon 23, 103, 108, 167
 erkenningscommissie 61-64
 EU-lijst 64, 65, 132, 133
     advocaten die onderdaan zijn van
     een lidstaat van de EU 64

G

gerechtsdeurwaarder 112, 165, 213
 geschillen 22, 47, 121, 132-134, 144, 166,
     194, 198, 200
     consumentengeschillen 134
     grensoverschrijdende geschillen
     198, 200
 getuigen 27, 112, 132, 150, 172
     eedafliegging door getuigen 132, 150

H

Hof van Cassatie 27, 30, 35, 36, 53, 97, 114,
     119, 146, 161, 166, 175, 181-188, 228
     advocaat bij het Hof van Cassatie
     181-183, 186
 hoger beroep 30, 59, 103, 131, 145, 146,
     159, 162, 163, 174-176, 178, 184

I

informatieverplichtingen 209, 210
 inschrijving 8, 16, 18, 50-53, 64, 65, 112,
     114, 127, 130, 131, 157, 158, 162-165,
     175-178, 180, 181, 189
     inschrijving op de EU-lijst 65
     inschrijving op het tableau 51, 53,
     65, 127, 157, 163-165, 180, 181
 insolventie 113

J

jeugdpermanentie 19, 20
 juridische eerstelijnsbijstand 130, 131,
     167, 189, 190
     commissie voor juridische bijstand
     16, 189, 190
 juridische tweedelijnsbijstand 16-19, 21,
     99, 103, 104, 130, 131, 167, 189-192,
     194-197
     juridische tweedelijnsbijstand door
     stagiairs 18
     toezicht op de kwaliteit van de juri-
     dische tweedelijnsbijstand 17

K

keuze van woonst 127
 kiesheid 7, 45, 46, 49, 50, 66, 98, 103, 113,
     116, 165, 170, 187

L

loyaliteit 100, 102, 103, 142, 143

M

maatschappelijke verslagen 98
 magistraten 6, 112, 159, 160
 mandaat 11-13, 15, 21, 24, 25, 48, 61, 67,
     69, 106, 107, 110, 116, 117, 133, 134,
     148, 168, 170, 175, 182, 187
     gerechtelijk mandaat 107, 116, 168
 marktpraktijken 213
 mededeling van dossiers 98
 medewerker 46, 48, 120, 126, 127, 182
 media 112-114, 140, 149

N

notaris 112, 158, 165, 213

O

ombudsdienst consumentengeschillen
     advocatuur 134
 onafhankelijkheid 45, 46, 50, 99, 116, 117,
     128, 138, 139, 141, 146, 165, 178, 179
 onverenigbaarheden 46, 48, 65, 121, 122,
     138, 139
 optreden 16, 20, 21, 45-48, 67, 85, 88, 91,
     103, 104, 106, 113, 116, 117, 120, 122,
     129, 139, 140, 166, 179, 181, 196, 197,
     206, 217
 opvolging 12, 21, 34, 36, 103, 104, 113,
     149, 194
 Orde van Vlaamse Balies 5, 13, 27, 33, 34,
     36, 37, 39, 47, 50, 52, 56, 58-64, 67-69,
     104-108, 110, 114, 115, 119, 127, 133,
     134, 145-150, 157-162, 164, 165, 167,
     168, 171, 173-175, 182, 184-188
 Ordre des barreaux francophones et ger-
     manophone 27, 34, 36, 52, 107, 108,
     110, 157-162, 164, 165, 167, 168, 171,
     173-175, 182, 184-188
 OVB 5, 8, 13, 15, 16, 18, 20, 62, 104, 110,
     131, 146

P

partijdigheid 45, 50
 penningmeester 6, 7, 11
 permanente vorming 15-17, 54, 60-64,
 143, 144, 148, 206
 permanentiedienst 20-22, 55, 104-106, 185
 publiciteit 62, 98, 99, 114, 140, 147, 148

R

raad van bestuur 5, 7, 48, 58, 68, 69, 74,
 97, 106, 110, 112, 146, 147, 184, 185
 raad van de Orde 5-18, 20-26, 30, 46, 47,
 50-58, 60, 64-66, 68, 69, 76, 110, 111,
 114, 115, 127, 129-132, 134, 146, 150,
 162, 163, 165-167, 169, 170, 173, 175,
 176, 178-181, 183, 184, 187, 189, 190
 raad van de Orde zetelend zoals in
 tucht 54, 66, 130, 131, 149, 150
 Raad van de Orde 36
 rechtsbijstand 142, 183, 198, 200
 rechtschapenheid 7, 45, 46, 50, 66, 116,
 138, 139, 165, 170, 187
 rubriekrekening 107-109, 167, 168

S

Salduz 20
 samenwerkingsverbanden tussen advoca-
 ten 119, 149
 schorsing 173, 176, 184, 190
 schrapping 131, 173, 176, 178, 184
 secretaris 6, 10, 131, 132, 159-162, 170,
 171, 173-175, 182, 183
 secretaris van de orde 6, 10, 132, 170
 secretaris van de tuchtraad 131, 173
 stafhouder 5-13, 15-18, 21, 24, 25, 48, 49,
 60, 64-66, 68, 69, 71, 72, 78-80, 83,
 85, 89-92, 97, 99-104, 107, 109-112,
 116, 121-123, 126, 127, 129, 130, 133-
 136, 159, 162, 163, 169-177, 179, 181,
 183, 184, 187, 190, 195, 197, 198
 stage 13, 14, 20, 50, 60, 148, 157, 163, 165,
 185
 stagecommissie 8, 13, 18
 stagemeester 20, 126, 127, 182
 statuut van de advocaat 111, 149

T

tableau 6-11, 13, 18, 24, 65, 111, 126, 127,
 130, 131, 133, 157, 160, 162-166, 169,
 170, 173, 175-177, 179-181, 184
 inschrijving op het tableau 65, 127,
 157, 163, 164, 181
 weglating van het tableau 131, 165
 tegenstrijdige belangen 45, 141
 titel van advocaat 66, 157, 181, 225
 beroepstitel 8, 9, 64, 65, 130, 131,
 138, 163, 166, 169, 173, 175, 176,
 178-181
 titel van ereadvocaat 66
 tucht 6, 7, 19, 65, 66, 130, 131, 150, 170
 tuchtprocedure 150, 174-177, 179, 181
 tuchtstraffen 176
 tuchtraad 110, 111, 131, 163, 170-176, 178,
 179, 183, 184
 tuchtraden in beroep 174
 tuchtraden van beroep 174, 176
 voorzitter van de tuchtraad 110, 111,
 163, 171-174, 176, 179

U

UA-prijs 25

V

vakgroepen 24
 verkiezing 6, 8, 9, 12-14, 170, 183, 185
 vertrouwelijkheid van besprekingen 102
 verzoening 22, 135, 166
 vicestafhouder 6, 8, 11
 voorkeurmaterie 16, 17, 19
 vrije keuze van advocaat 67
 vrijheid van vestiging 178, 209
 vrij verrichten van diensten 138, 177

W

waardigheid 7, 45, 46, 50, 66, 113, 116,
 165, 170, 178, 179, 187
 Wetboek van economisch recht 60, 115,
 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 213,
 214, 215, 216, 217
 witwaspreventie 67, 148
 witwasreglement 27, 33, 68, 69, 70, 71, 75,
 76, 229

Z

zittingsincidenten 5, 133

